

Briselē, 2015. gada 9. jūlijā
(OR. en)

10549/15

LIMITE

CFSP/PESC 334
COPS 207

PIEZĪME

Sūtītājs:	Eiropas Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos
Saņēmējs:	Politikas un drošības komiteja (PDK)
Temats:	KĀDP galvenie aspekti un prioritātes 2014. gadā (2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīguma II daļas E punkta 25. apakšpunkts) - Projekts – Eiropas Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos gada ziņojums Eiropas Parlamentam

1. 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīguma II daļas E punkta 25. apakšpunktā ir noteikts, ka katru gadu Augstais pārstāvis apspriež ar Eiropas Parlamentu plānotu dokumentu, kurā izklāstīti KĀDP galvenie aspekti un prioritātes, tostarp to finansiālā ietekme uz Eiropas Savienības vispārējo budžetu, n – 1 gadā sāktu pasākumu novērtējums un KĀDP koordinēšanas un papildināmības ar citiem Savienības ārējiem finanšu instrumentiem novērtējums.
2. *Nicolaidis* grupa izskatīja ziņojumu un 2015. gada 3. jūlijā, izmantojot klusēšanas procedūru, vienojās, ka Politikas un drošības komiteja būtu jāaicina apstiprināt grozīto ziņojuma projektu, kas izklāstīts turpmāk šajā dokumentā.
3. Ņemot to vērā, Politikas un drošības komiteja tiek aicināta apstiprināt ziņojuma projektu un ar Pastāvīgo pārstāvju komitejas starpniecību nosūtīt to apstiprināšanai Padomē.

Projekts – Eiropas Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos

gada ziņojums Eiropas Parlamentam

KĀDP galvenie aspekti un prioritātes

– 2014 –

IEVADS	15
1. ES iesaiste pasaulē – piemēri	16
2. Turpmākie pārbaudījumi	20
A. Pārskats par darbībām pa reģioniem	21
1. Dienvidu kaimiņreģions, Tuvo Austrumu miera process un Arābijas pussala	21
1.1. Ziemeļāfrika	21
1.1.1. Alžīrija	21
1.1.2. Maroka	22
1.1.3. Tunisija	23
1.1.4. Lībija	24
1.2. Tuvie Austrumi	25
1.2.1. Ēģipte	25
1.2.2. Jordānija	26
1.2.3. Libāna	27
1.2.4. Sīrija	28
1.2.5. Tuvo Austrumu miera process	30

1.3.	Arābijas pussala, Irāna un Irāka.....	35
1.3.1.	Persijas līča sadarbības padome (GCC) un tās dalībvalstis.....	35
1.3.2.	Irāna.....	36
1.3.3.	Irāka.....	38
1.3.4.	Jemena	41
1.4.	Reģionālā sadarbība.....	42
1.4.1.	Arābu valstu līga	42
1.4.2.	Islāma sadarbības organizācija (OIC)	43
1.4.3.	Savienība Vidusjūrai	44
2.	Krievija, austrumu kaimiņreģions un Vidusāzija.....	44
2.1.	Krievijas Federācija.....	44
2.2.	Austrumu partnerība – daudzpusējās attiecības	48
2.3.	Melnās jūras reģiona sinerģija.....	51
2.4.	Austrumu partnerība – divpusējās attiecības.....	52
2.4.1.	Ukraina	52
2.4.2.	Baltkrievija	58
2.4.3.	Moldovas Republika.....	60
2.4.4.	Gruzija	63

2.4.5.	Azerbaidžāna	66
2.4.6.	Armēnija	66
2.4.7.	Kalnu Karabahas konflikts	67
2.5.	Vidusāzija.....	68
2.5.1.	Reģionālās attiecības	68
2.5.2.	Divpusējās attiecības	69
3.	Rietumbalkāni	71
4.	Turcija un Rietumeiropa	79
4.1.	Turcija	79
4.2.	Rietumeiropa	83
5.	Āzijas un Klusā okeāna valstis.....	86
5.1.	Āzijas un Eiropas sanāksme (ASEM)	86
5.2.	Austrumāzija	87
5.2.1.	Ķīna	87
5.2.2.	Honkongas ĪPA.....	88
5.2.3.	Taivāna	89
5.2.4.	Japāna	89

5.2.5.	Korejas Republika	90
5.2.6.	Korejas Tautas Demokrātiskā Republika	91
5.2.7.	Mongolija.....	92
5.3.	Dienvidaustumāzija.....	93
5.3.1.	Dienvidaustumāzijas valstu asociācija (<i>ASEAN</i>)	93
5.3.2.	Mjanma/Birma	93
5.3.3.	Taizeme	94
5.3.4.	Kambodža	94
5.3.5.	Indonēzija	95
5.3.6.	Filipīnas	95
5.3.7.	Vjetnama.....	96
5.3.8.	Singapūra	96
5.3.9.	Malaizija	97
5.3.10.	Bruneja	97

5.4.	Dienvidāzija.....	98
5.4.1.	Dienvidāzijas Reģionālās sadarbības asociācija (<i>SAARC</i>)	98
5.4.2.	Indija	98
5.4.3.	Nepāla	99
5.4.4.	Butāna	99
5.4.5.	Afganistāna	99
5.4.6.	Pakistāna	101
5.4.7.	Bangladeša	102
5.4.8.	Šrilanka	103
5.4.9.	Maldīvija.....	104
5.5.	Klusā okeāna reģions.....	104
5.5.1.	Austrālija	104
5.5.2.	Jaunzēlande.....	105
5.5.3.	Fidži	107
5.5.4.	Zālamana Salas	107
5.5.5.	Reģionāli jautājumi.....	108

6.	Āfrika	108
6.1.	Āfrikas Savienība	108
6.2.	Rietumāfrika	111
6.2.1.	Drošība un attīstība Sāhelā	112
6.2.2.	Mauritānija	113
6.2.3.	Mali	114
6.2.4.	Nigēra	115
6.2.5.	Burkinafaso	116
6.2.6.	Senegāla	117
6.2.7.	Gambija	119
6.2.8.	Gvineja-Bisava	120
6.2.9.	Gvineja	121
6.2.10.	Sjerraleone	122
6.2.11.	Libērija	122
6.2.12.	Kotdivuāra	123
6.2.13.	Togo	124
6.2.14.	Nigērija	125
6.3.	Austrumāfrika	126
6.3.1.	Džibutija	127

6.3.2.	Eritreja	128
6.3.3.	Etiopija.....	129
6.3.4.	Somālija	129
6.3.5.	Dienvidsudāna	131
6.3.6.	Kenija.....	132
6.3.7.	Madagaskara	133
6.3.8.	Maurīcija.....	134
6.3.9.	Seišelas	134
6.3.10.	Tanzānija	135
6.3.11.	Uganda.....	136
6.4.	Centrālā Āfrika	138
6.4.1.	Lielo ezeru reģions un Kongo Demokrātiskā Republika (KDR).....	138
6.4.2.	Centrālāfrikas Republika	143
6.5.	Dienvīdāfrikas reģions	144
6.5.1.	Angola	145
6.5.2.	Namībija	146
6.5.3.	Botsvāna	146
6.5.4.	Zambija.....	146
6.5.5.	Zimbabve	147

6.5.6.	Dienvidāfrika	147
6.5.7.	Svazilenda.....	148
6.5.8.	Lesoto	149
6.5.9.	Mozambika	149
6.5.10.	Malāvija.....	150
7.	Ziemeļamerika un Dienvidamerika.....	151
7.1.	Amerikas Savienotās Valstis un Kanāda.....	151
7.1.1.	Amerikas Savienotās Valstis	151
7.1.2.	Kanāda	153
7.2.	Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstis	154
7.2.1.	Divpusējās reģionālās attiecības	154
7.2.2.	Apakšreģionālās attiecības	155
7.2.3.	Divpusējās attiecības	157
B.	Draudu un pasaules mēroga problēmu risināšana	164
1.	Ieroču neizplatīšana un atbrūošanās.....	164
1.1.	Masu iznīcināšanas ieroču un to piegādes līdzekļu neizplatīšana.....	165
1.1.1.	Kodolieroču neizplatīšanas līgums	165
1.1.2.	Līgums par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu	166

1.1.3.	Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra (SAEA).....	167
1.1.4.	Ķīmisko ieroču konvencija.....	167
1.1.5.	Bioloģisko un toksisko ieroču konvencija.....	168
1.1.6.	Eksporta kontrole.....	169
1.1.7.	Hāgas Rīcības kodekss pret ballistisko raķešu izplatīšanu.....	170
1.1.8.	Kosmosā veiktas darbības	170
1.2.	Parastie ieroči	171
1.2.1.	Ieroču tirdzniecības līgums.....	171
1.2.2.	Kājnieku ieroči un viegie ieroči.....	172
1.2.3.	Kājnieku mīnas un kasešu munīcija	173
1.2.4.	Eksporta kontrole.....	174
1.2.5.	Vasenāras vienošanās	174
2.	Globālas problēmas un starpreģionāli apdraudējumi.....	174
2.1.	Organizētā noziedzība	174
2.2.	Jūras drošība	175
2.3.	Kiberpolitika un kiberdrošība.....	177
2.4.	Ķīmiskā, bioloģiskā, radioloģiskā un nukleārā apdraudējuma mazināšana.....	178
2.5.	Enerģētika.....	178

2.6.	Klimata pārmaiņas.....	180
2.7.	Migrācija	181
2.8.	Narkotikas	183
2.9.	Atbildīga izrakteņu sagāde	184
2.10.	Terorisma apkarošana.....	185
C. Efektīvākas daudzpusējās kārtības sekmēšana (ANO, Eiropas Padome, EDSO, G7/G8/G20)		
		187
1.	ANO	187
2.	Miers un drošība.....	188
3.	Humānā, ekonomiskā un sociālā attīstība un attīstības programma laikposmam pēc 2015. gada	189
4.	Sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm (ĀKK).....	191
5.	G7 / G20.....	192
6.	Eiropas Padome.....	193
7.	Eiropas Drošības un sadarbības organizācija.....	193
D. Atbalsts demokrātijai, cilvēktiesībām, starptautiskajām humanitārajām tiesībām un tiesiskumam.....		197
1.	Cilvēktiesību veicināšana un atbalsts starptautiskajām humanitārajām tiesībām, demokrātijai un tiesiskumam.....	197
2.	Cilvēktiesību aspekts visā ES politikā	198
3.	ES cilvēktiesību prioritāšu īstenošana.....	200

4.	Cilvēktiesības visos ārpolitikas aspektos	206
5.	Demokrātija un tiesiskums.....	209
6.	Vispārējas piemērošanas veicināšana, darbs daudzpusējā un reģionālā līmenī.....	210
E.	Visaptveroša pieeja, konfliktu novēršana, starpniecība un reakcija uz krīzēm	211
1.	Visaptveroša pieeja	211
2.	Konfliktu novēršana un starpniecība.....	212
3.	Reakcija uz krīzēm un darbības koordinācija	214
F.	Kopējā drošības un aizsardzības politika.....	215
1.	Spēju uzlabošana.....	215
1.1.	Spējas.....	217
1.1.1.	Civilās spējas.....	218
1.1.2.	Militārās spējas.....	219
1.1.3.	ES Satelītcentrs.....	221
1.2.	Gūtā pieredze un apmācība	222
1.2.1.	Gūtā pieredze	222
1.2.2.	Apmācība un mācības.....	223
1.3.	KDAP darbību koncepcijas	226

2.	Efektivitātes uzlabošana.....	228
2.1.	Partnerības	228
2.2.	Kaujas vienības un ātrā reaģēšana	232
3.	Saskaņotības uzlabošana	232
3.1.	Saikne starp iekšējo un ārējo drošību	232
3.2.	Civilmilitāras sinerģijas.....	234
II DAĻA: AR SKATU UZ 2015. GADU		235
1.	Kaimiņreģioni	235
2.	Eiropa un Vidusāzija.....	242
3.	Āfrika	245
4.	Ziemeļamerika un Dienvidamerika.....	247
5.	Āzija un Klusā okeāna valstis	250
6.	Starptautiskā drošība	255
7.	Cilvēktiesības un demokrātija.....	260
8.	Pasaules mēroga jautājumi.....	261
PIELIKUMI		264
I pielikums: Pārskats par 2014. gada tiesību aktiem KĀDP jomā (ierobežojošie pasākumi)		264
Annex II: Appearances before the European Parliament in 2014		275
1.	Appearances of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014	275

2. Appearances on behalf of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014.....	276
3. Appearances of Senior EEAS Representatives before the European Parliament in 2014 and Exchanges of views with newly appointed Heads of Delegation.....	281
III pielikums: Paziņojumi un deklarācijas.....	288
IV pielikums: KĀDP 2014. gada budžets	291
V pielikums: Novērtējums par KĀDP koordināciju un saskaņotību ar citiem ES ārējiem finanšu instrumentiem.....	295

I DAĻA: ATSKATS UZ 2014. GADU

IEVADS

2014. gads bija izšķirošs gads Eiropas Savienības kopējai ārpolitikai un drošības politikai (KĀDP). Bruņoti konflikti, postījumi un zaudētas cilvēku dzīvības Eiropas Savienības kaimiņreģionos prasīja strauju un apņēmīgu rīcību un demonstrēja vajadzību pēc patiesi vienotas Eiropas Savienības kopējās ārpolitikas un drošības politikas.

Pēdējā gada gaitā ES izmantoja visu tās līdzekļu klāstu – gan KĀDP, gan ar KĀDP nesaistītus līdzekļus –, lai reaģētu uz šīm problēmām, tās integrēti risinātu un mazinātu šo problēmu ietekmi to skartajās valstīs un Eiropā. Plašākās globālās pārmaiņas, kas izraisa daudzas un vienlaicīgas krīzes, ar kurām mēs saskārāmies, arī izceļ vajadzību veidot ES ārējās darbības ilgtermiņa stratēģiju.

Lai atspoguļotu minēto visaptverošo pieeju, šajā ziņojumā attiecīgā gadījumā ir ietvertas atsauces uz politikas jomām un instrumentiem, kas nav saistīti ar KĀDP, piemēram, attīstības sadarbību, tirdzniecību un humāno palīdzību.

2014. gadā darbu sāka jauna vadība, kura apņēmas nodrošināt vēl ciešāku koordināciju starp Eiropas Ārējās darbības dienestu, Eiropas Komisijas dienestiem un dalībvalstīm, lai saglabātu globālu darbības vērienu, atbalstot mieru, demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesības.

Gada gaitā ES savu diplomātiju izvērša kopā ar jaunām un esošām uz vietas izvietotām kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) misijām, humanitārās intervences pasākumiem krīzes skartajos reģionos un attīstības palīdzību tiem, kuriem tā ir vajadzīga. Mēs arī cieši sadarbojamies ar starptautiskajiem, reģionālajiem un vietējiem partneriem.

Ar ES kopējo ārpolitiku un drošības politiku vairākos veidos tiek sekmēts miers un drošība pasaulē. Pirmkārt, starptautiskās sabiedrības vārdā ES ir tieši iesaistījusies starptautiskās miera sarunās un dažkārt tās vadījusi, piemēram, sarunās starp Belgradu un Prištinu un sarunās par Irānas kodolprogrammu.

Otrkārt, lai risinātu svarīgas ārpolitikas problēmas, ES var rīkoties ar plašu instrumentu klāstu – gan politiskiem, gan ekonomiskiem instrumentiem. Pasaulē, kurā drošības problēmas kļūst arvien sarežģītākas, ES pieeja ārējai darbībai dod īpašu papildu vērtību, jo tiek risināti visi krīzes aspekti, sākot no tās cēloņiem, līdz tās tiešai izpausmei. Šādas pieejas sniegtos ieguvumus mēs redzam situācijās, kas ir tik dažādas, cik dažāda ir ES darbība, piemēram, risinot krīzi Ukrainā, un tajā, kā ES ir risinājusi pirātisma apkarošanu Āfrikas ragā.

Treškārt, lai risinātu reģionālas problēmas, attiecībā uz kurām rezultātus var panākt tikai ar kolektīviem centieniem (piemēram, attiecībā uz klimata pārmaiņām, ilgtspējīgu attīstību, katastrofu riska pārvaldību un seku likvidēšanu), ES cieši sadarbojas ar starptautiskiem un reģionāliem partneriem un materiāli tos atbalsta. 2014. gads bija ļoti nozīmīgs gads, lai sagatavotos sarunām, ko ANO sistēmā risina par attīstības mērķiem laikposmam pēc 2015. gada, par Sendai pamatsistēmu katastrofu riska mazināšanai laikposmam no 2015. gada līdz 2030. gadam un Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām. Demokrātijas atbalstam Eiropas Savienība nosūtīja vēlēšanu novērošanas grupas uz Maldīviju, Gvineju-Bisavu, Malāviju, Ēģipti, Kosovu ¹, Mozambiku un Tunisiju. Lai risinātu globālus apdraudējumus un problēmas, ES arī pastiprināja sadarbību ar tās reģionālajiem un stratēģiskajiem partneriem.

1. ES iesaiste pasaulē – piemēri

Šajā ziņojumā ir parādīts tas, cik dziļa un plaša ir ES iesaiste pasaulē. Turpmāk izklāstītie piemēri sniedz ieskatu dažādās Savienības ārējās darbības jomās, kurās ES ir panākusi pārmaiņas.

¹ Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

Visa 2014. gada gaitā Eiropas Savienība savus centienus koncentrēja uz Ukrainas krīzes eskalācijas novēršanu un rīkojās, lai rastu noturīgu risinājumu, kā arī šā mērķa sasniegšanai atbalstīja daudz iniciatīvu. Politiskās iniciatīvas ir cieši saistītas ar nākamajiem septiņiem gadiem paredzētu lielu atbalsta paketi EUR 11,1 miljardu apmērā, ar kuru palīdzēs stabilizēt Ukrainas ekonomikas un finanšu situāciju, atbalstīs mierīgu pāreju, mudinās īstenot politiskas un ekonomikas reformas, kā arī atbalstīs iekļaujošu attīstību. Lai palīdzētu Ukrainai nodrošināt energoapgādes drošību, ES veicināja līguma noslēgšanu, ar ko panāca, ka gāzes piegāde tiek turpināta līdz 2015. gada marta beigām. 2014. gada decembrī tika oficiāli sāкта arī ES padomdevēja misija civilās drošības sektora reformai Ukrainā (KDAP misija).

Tajā pašā laikā ES pieņēma ierobežojošus pasākumus attiecībā uz Krievijas nelikumīgo Krimas aneksiju un Ukrainas austrumu daļu destabilizāciju.

Tika apturētas ES un Krievijas sarunas par jaunu nolīgumu un par vīzām, kā arī vairākas ES un Krievijas sadarbības programmas.

Lai gan tika saglabāta iespēja atgriezties pie dialoga ar Krieviju, Eiropas Savienības Augstā pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos skaidri norādīja, ka ES apņemšanās ievērot starptautiskās tiesības un vispārējās vērtības nav apspriežama.

Dienvidu kaimiņreģions – Sīrija un Irāka

ES nosoda Sīrijā izdarītās nežēlīgās darbības un cilvēktiesību pārkāpumus, jo īpaši tos, ko veicis *Assad* režīms, kā arī *ISIL/DAIŠ*, *Jabhat al-Nusra* un citi teroristu grupējumi. Lai reaģētu uz Sīrijas iedzīvotāju neatliekamajām vajadzībām, ES ir bijusi starptautiskās reakcijas priekšgalā, kopš konflikta sākuma piešķirot vairāk nekā EUR 3 miljardus, un, lai reaģētu uz krīzi, dalībvalstis apstiprināja ES reģionālā ieguldījumu fonda ("*Madad*") izveidi. Tādējādi Eiropas Savienība ir pasaules galvenā līdzekļu devēja šīs krīzes radīto seku risināšanā.

Tā pilnībā atbalstīja Apvienoto Nāciju Organizācijas un Arābu valstu līgas kopējā pārstāvja *Lakhdar Brahimi* un viņa pēcteča – Apvienoto Nāciju Organizācijas īpašā sūtņa *Staffan de Mistura* – centienus panākt stratēģisku vardarbības deeskalāciju, kas būtu plašāka politiska procesa pamats.

2014. gadā ES turpināja konflikta politiska risinājuma sekmēšanas politiku, vienlaikus arī – kamēr vien turpinās represijas –, paredzot un īstenojot ierobežojošus pasākumus, kas vērsti pret *Assad* režīmu un tā atbalstītājiem. ES arī bija priekšplānā, atbalstot priekšlikumus Sīrijas deklarētos ķīmiskos ieročus nodot starptautiskajā kontrolē, kā rezultātā tika panākta to iznīcināšana.

Attiecībā uz Irāku ES saglabāja apņēmību atbalstīt šo valsti. Visvairāk mēs mudinājām Irākas valdību vērsties pie visām Irākas kopienām un virzīt izlīgumu un reformas. Tā kā drošības vide bija problemātiska, ES cieši sadarbojās ar ANO un citiem starptautiskiem dalībniekiem uz vietas.

Augstā pārstāve kopā ar Eiropas Komisiju un dalībvalstīm izstrādāja pirmo ES visaptverošo stratēģiju par krīžu risināšanu Sīrijā un Irākā un par *ISIL/DAIŠ* radīto apdraudējumu.

Šajā stratēģijā ir apvienotas ES un dalībvalstu iniciatīvas, un to efektivitāte ir uzlabota ar ievērojamu finansējuma kopumu, ar ko risināt šādas prioritātes: palīdzība, stabilizācija un attīstība reģionā, kā arī teroristu grupējumu radīto draudu apkarošana. Minētie pasākumi ir paredzēti Sīrijai un Irākai, kā arī Libānai, Jordānijai un Turcijai.

Centrālāfrikas Republika

Visa 2014. gada gaitā ES kopā ar starptautiskajiem partneriem aktīvi iesaistījās Centrālāfrikas Republikas stabilizācijā un tās atgriešanās uz ilgtspējīgas atlabšanas ceļa.

Visaptveroši reaģējot uz krīzi Centrālāfrikas Republikā, ES mobilizēja visus tās rīcībā esošos instrumentus, tostarp militāru KDAP operāciju. Padome 2014. gada 1. aprīlī sāka operāciju *EUFOR RCA*, lai atbalstītu starptautiskos centienus garantēt drošu vidi galvaspilsētā Bangi un aizsargātu visvairāk apdraudētos iedzīvotājus. Līdztekus ES un Āfrikas samitam 2. aprīlī ES rīkoja nelielu augstākā līmeņa sanāksmi par Centrālāfrikas Republiku, kurā pulcējās augsta līmeņa dalībnieki, tostarp ANO ģenerālsekretārs *Ban Ki-moon*.

ES un tās dalībvalstis 2014. gadā ir būtiski palielinājušas humanitāro iesaisti Centrālāfrikas Republikā un cieši sadarbojušās ar ANO un citām aģentūrām, lai maksimāli nodrošinātu palīdzību uz vietas. Ņemot vērā kopienu starpā joprojām valdošo spriedzi un pilnīgu sociālās struktūras sairumu valstī, ES īpašu uzmanību veltīja nesodāmības apkarošanai un tiesiskuma atjaunošanai. ES koncentrējās arī uz dialoga sekmēšanu, spriedzes mazināšanu un uzticības veidošanu starp kopienām. Tas bija cieši saistīts ar to, ka attīstības vajadzībām šīs valsts atbalstam tika izveidots ES vairāku līdzekļu devēju trasta fonds.

Efektīvas daudzpusējas attiecības un partnerības

Arvien sarežģītākā un sasaistītākā pasaulē ES efektivitāte risināt pasaules mēroga problēmas ir atkarīga no stiprām partnerībām. Visa 2014. gada gaitā Eiropas Savienība ir strādājusi, lai padziļinātu attiecības ar līdzīgi domājošiem partneriem visā pasaulē, veidojot gan stiprākas divpusējas, gan reģionālas vai daudzpusējas saiknes.

ES un ANO ir nozīmīgas partneres miera un drošības jautājumos. ES ir turpinājusi būt uzticama un apņēmības pilna Apvienoto Nāciju Organizācijas partnere gan novēršot un risinot krīzes, gan aizstāvēt cilvēktiesības, taisnīgumu, vienlīdzību un līdztiesību, labu pārvaldību, demokrātiju un tiesiskumu.

ES ir arī skaidrs redzējums un ietekmīga balss debatēs par programmu laikposmam pēc 2015. gada un starptautiskajās sarunās par jaunu pasaules mēroga vienošanos klimata jomā 2015. gadā.

2. Turpmākie pārbaudījumi

ES kopējā ārpolitika un drošības politika tiek īstenota sadrumstalotā, tomēr savstarpēji saistītā globālā vidē, kas kļūst arvien sarežģītāka, pretrunīgāka un neparedzamāka. Lai reaģētu uz šīm globālajām pārmaiņām, būs vajadzīga ne vien izlēmīga ES rīcība, kuras pamatā ir vienotība un spēja agrīni apzināt problēmas, un laikus plānot turpmāko darbību, bet arī spēja ātri reaģēt uz mainīgiem apstākļiem.

ES 2015. gadā turpinās koncentrēties uz situācijas stabilizāciju kaimiņreģionos, vienlaikus sekmējot mieru un labklājību visā pasaulē. Tā arī turpmāk aktīvi iesaistīties centienos rast mierīgu un ilgstošu konflikta risinājumu Ukrainā. Dienvidos no ES papildus pilnīgai uzmanības koncentrēšanai uz to, lai pārtrauktu to miljonu cilvēku ciešanas, kurus skar konflikts Sīrijā un Irākā, kā arī lai darītu galu *ISIL/DAIŠ* radītajām bailēm un vardarbībai, ES arī pastiprinās centienus atrisināt pašreizējo krīzi Lībijā un tikt galā ar migrācijas spiedienu.

Vairāk nekā desmit gadus kopš Eiropas kaimiņattiecību politikas sākotnējās pieņemšanas situācija uz ES robežām ir ievērojami mainījusies. Šā iemesla dēļ 2015. gadā notiks Eiropas kaimiņattiecību politikas pārskatīšana, lai nodrošinātu to, ka ES politika tās kaimiņreģionos ir atbilstīga aktuālajai situācijai uz vietas, ES interesēm un atšķirīgajiem mērķiem un attiecīgo valstu vajadzībām.

2015. gads būs nozīmīgs arī attiecībā uz vairākām starptautiskām sarunām. Izredzes panākt vienošanos ar Irānu kodoljautājumā rada vēsturisku izdevību pievērsties bažām par to, vai Irānas veiktā urāna bagātināšana ir paredzēta miermīlīgiem mērķiem, un varētu kalpot par pamatu turpmākajai sadarbībai ar Irānu nozīmīgās politikas jomās. Būtiski soļi ceļā uz ilgtspējīgu nākotni būs sarunas par jaunu pasaules mēroga vienošanos klimata jomā, kā arī globālu attīstības satvaru laikposmam pēc 2015. gada, tostarp ilgtspējīgiem attīstības mērķiem laikposmam pēc 2015. gada. ES ir izšķirošā posmā sarunās ar Amerikas Savienotajām Valstīm par transatlantisko tirdzniecības un ieguldījumu partnerību (*TTIP*), kas varētu sekmēt darbvietu izveidi un izaugsmi abos Atlantijas okeāna krastos. *TTIP* piemīt arī nozīmīgs ģeopolitisks un ģeoekonomisks aspekts, jo globālās nenoteiktības apstākļos tiks padziļinātas transatlantiskās saiknes un aizsargāti kopējie standarti. 2015. gads būs izšķirīgs, arī plānojot Savienības turpmāko ārējo darbību, jo tā izskata, kā saskaņot visus Savienības instrumentus un ārējo politiku, lai pienācīgi reaģētu uz apdraudējumu un problēmām, un iespējām mainīgā globālā kontekstā. Liela nozīme šajos centienos būs jaunai vērienīgai un uz darbību vērstai Eiropas drošības un ārpolitikas stratēģijai.

A. Pārskats par darbībām pa reģioniem

1. Dienvidu kaimiņreģions, Tuvo Austrumu miera process un Arābijas pussala

1.1. Ziemeļāfrika

1.1.1. Alžīrija

ES aprīlī uz prezidenta vēlēšanām nosūtīja vēlēšanu ekspertu misiju, lai tā veiktu ne tik daudz publisku, cik tehnisku procesa novērtējumu salīdzinājumā ar to, ko būtu veikusi pilnvērtīga vēlēšanu novērošanas misija. Misija nāca klajā ar vairākiem ieteikumiem, galvenokārt koncentrējoties uz pārredzamību un procesa izsekojamību.

2014. gadā asociācijas nolīguma ietvaros tika sekmīgi turpināta politiskā dialoga dinamika un sanāksmes. Ministrs *Ramtane Lamamra* 2014. gada aprīlī Briselē tikās ar komisāru *Stefan Füle*. Saistībā ar ES un Alžīrijas asociācijas nolīgumu martā notika Asociācijas komitejas sanāksme un maijā – Asociācijas padomes sanāksme. Līdztekus Asociācijas padomes sanāksmei tika parafēts protokols par Alžīrijas dalību ES programmās un aģentūrās. Visa 2014. gada gaitā tika rīkotas arī vairākas tematiskas apakškomiteju sanāksmes un neoficiāli dialogi. Papildus tam ar vēl trim sesijām 2014. gadā tika turpinātas 2013. gada otrajā pusē sāktās sarunas par Eiropas kaimiņattiecību politikas rīcības plānu. Alžīrijai laikposmā no 2014. gada līdz 2017. gadam tiks piešķirta summa līdz EUR 148 miljonu apmērā.

Alžīrijai bija nozīmīga starpniecības loma Mali krīzē. ES bija iesaistīta šajos centienos, un ESĪP Sāhelā *Reveyrand-de Menthon* piedalījās Alžīrijas valdības rīkotajās sarunās starp Mali iestādēm un nemiernieku grupām.

1.1.2. Maroka

2014. gadā turpinājās Marokas jau patlaban ciešo attiecību ar ES pilnveidošana, aptverot plašu jautājumu loku. ES saglabāja augsta līmeņa politisko dialogu ar Maroku un turpināja atbalstīt pakāpenisku to refomu īstenošanu, kuras Maroka sāka veikt pēc jaunās konstitūcijas pieņemšanas 2012. gadā.

2014. gadā ES un Maroka atrisināja grūtības saistībā ar augļu un dārzeņu ieviešanas cenu mehānisma grozīšanu, kurš būtiski ietekmēja Marokas tomātu eksportu uz Eiropas Savienību. Pirmās zvejas atļaujas ES kuģiem tika izsniegtas septembrī. Sarunas par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības nolīgumu (*Deep and Comprehensive Free Trade Agreement – DCFTA*) tiks atsāktas, tiklīdz Marokas iestādes iesniegs rezultātus, kas gūti ietekmes novērtējuma pētījumos, ko veica attiecībā uz dažiem sektoriem. 2015. gada janvārī ir sāktas mobilitātes partnerības sarunas (paralēli nolīgumiem par vīzu režīma atvieglojumiem un atpakaļuzņemšanu).

Abi komisāri *Štefan Füle* un *Johannes Hahn* attiecīgi maijā un decembrī apmeklēja Rabātu.

2014. gada 16. decembrī notika Asociācijas padomes sanāksme. Turpmākajos gados ES partnerībai ar Maroku turpinās piešķirt ievērojamus līdzekļus (vidēji EUR 809 miljonus laikposmam no 2014. gada līdz 2017. gadam); tādējādi Maroka joprojām ir viena no lielākajām ES finanšu un tehniskās palīdzības saņēmējām šajā ES kaimiņreģionā.

Attiecībā uz Rietumsahāru, līdzīgi kā iepriekšējos gados, ES puda atbalstu ANO ģenerālsēkretāra un viņa personiskā sūtņa vēstnieka *Christopher Ross* centieniem panākt taisnīgu, noturīgu un savstarpēji pieņemamu politisko risinājumu. Laikposmā no 2014. gada līdz 2016. gadam Maroka piedalās ANO Cilvēktiesību padomē.

1.1.3. Tunisija

2014. gadā tika veiksmīgi rīkotas pārredzamas, iekļaujošas un ticamas parlamenta un prezidenta vēlēšanas, ko par tādām atzina ES vēlēšanu novērošanas misija, kura no 2014. gada septembra līdz 2015. gada janvārim darbojās Tunisijā. Minētie sasniegumi guva plašu ES un starptautiskās sabiedrības atbalstu un uzslavas.

ES un Tunisijas divpusējo attiecību dinamika 2014. gadā bija pozitīva. Saistībā ar 14. aprīlī rīkoto Asociācijas padomes sanākumi tika panākta vienošanās par rīcības plānu attiecībā uz privilēģētu partnerību; martā tika parakstīta kopīga politiska deklarācija par mobilitātes partnerību jautājumos, kas saistīti ar migrāciju. Pēc vēlēšanām darbu ir sākušas jaunās iestādes, un gaidāms, ka divpusējo attiecību darbākārtība atkal tiks īstenota regulārāk un tiks panākta virzība galvenajās lietās (DCFTA, mobilitātes partnerība). Dialogs par drošības sektora reformu 2014. gadā pastiprinājās, lai nākotnē saņemtu plašāku ES atbalstu. Eiropadomes priekšsēdētāja *Herman Van Rompuy* apmeklējums februārī, komisāra *Štefan Füle* vizīte martā un Komisijas priekšsēdētāja vietnieka *Michel Barnier* apmeklējums septembrī, kā arī Politikas un drošības komitejas vēstnieku vizīte jūnijā norādīja uz ES vispārējo iesaisti Tunisijas pārejas procesā.

1.1.4. Lībija

Politiskā un drošības situācija Lībijā 2014. gadā būtiski pasliktinājās. Lai palielinātu ES atbalstu, Eiropas Savienība 2014. gada maijā par ES īpašo sūtni Lībijā iecēla *Bernardino León*, kas līdz tam bija ES īpašais pārstāvis Vidusjūras dienvidu reģionā. *Bernardino León* 2014. gada septembrī tika iecelts par ANO ģenerālsekretāra īpašo pārstāvi.

Joprojām notiekošā konflikta rezultātā ir iedragāti ES sadarbības centieni, kuru mērķis ir atbalstīt politisku pāreju. Vardarbības eskalācija lika ES (un lielākajai daļai citu starptautisko partneru) pieņemt lēmumu uz laiku pārcelt savu delegāciju un personālu, kas strādā *EUBAM* – KDAP civilajā misijā, kura sniedz tehnisko palīdzību un apmācību robežu pārvaldības jautājumos. Spītējot grūtībām, ES 2014. gadā sniedza tehnisko palīdzību, jo īpaši valsts administrācijas, migrantu un iekšzemē pārvietotu personu atbalsta, drošības, izglītības, plašsaziņas līdzekļu, pilsoniskās sabiedrības un izlīguma jomā. ES aktīvi atbalsta starpniecības centienus, ko veic ANO misija Lībijā, tiecoties panākt, lai tiktu rasts mierīgs risinājums un netraucēti turpinātos Lībijas politiskās pārejas process. 2014. gada februārī ES nosūtīja vēlēšanu ekspertu misiju uz konstitūcijas izstrādes asamblejas vēlēšanāmu.

Tas, ka turpinās skaidri izteikta politiskās un drošības situācijas pasliktināšanās, joprojām ir viens no izaicinājumiem Eiropas Savienībai. Saskaņā ar starptautiskajiem centieniem ES darbības vajadzēs turpināt koordinēt un koncentrēties uz atbalstu, lai panāktu politisku vienošanos/pāreju, uzlabotu situāciju drošības jomā un attīstītu iestāžu spējas. *EUBAM Libya* īstenotās KDAP darbības turpmākais virziens ir atkarīgs no stratēģijas pārskatīšanas, ko dalībvalstis veiks attiecīgajās Padomes struktūrās.

1.2. Tuvie Austrumi

1.2.1. Ēģipte

ES ir apņēmusies sadarboties ar Ēģipti kā vienu no galvenajiem partneriem šajā reģionā. Tā atzinīgi novērtē Ēģiptes valdības centienus 2014. gadā panākt pamieru Gazā un pēc tam sarīkot līdzekļu devēju konferenci. 2014. gadā ES turpināja sadarbību ar Ēģipti, palīdzot tai pārejas turpināšanā. Notika augsta līmeņa vizītes un tika uzturēti regulāri kontakti, lai uzsvērtu to, cik liela nozīme sekmīgā un ilgtspējīgā politiskā pārejā uz stabilu demokrātisku sistēmu ir iekļautībai un ekonomiskam atbalstam, un paustu bažas saistībā ar cilvēktiesību un pamatbrīvību ierobežojumiem.

ES 2014. gada janvārī nosūtīja ES ekspertu misiju, lai novērotu referendumu par jauno konstitūciju, konstatējot, ka konstitucionālais process nebija iekļaujošs un tajā nebija vietas atšķirīgiem viedokļiem gan izstrādes, gan kampaņas laikā. Maijā ES norīkoja prezidenta vēlēšanu novērošanas misiju, paziņojot, ka vēlēšanas noritēja problemātiskā politiskā kontekstā, un kritizējot neobjektīvo atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos un ļoti ierobežotās iespējas paust atšķirīgus viedokļus. Parlamenta vēlēšanas joprojām nav notikušas.

Saskaņā ar Eiropas kaimiņattiecību politiku notiekošais oficiālais ES un Ēģiptes dialogs joprojām *de-facto* bija apturēts. Rīcības plāns tika pagarināts līdz 2015. gada martam, gaidot sarunas par jaunu rīcības plānu. 2014. gada februārī un decembrī notika konsultācijas, kuru mērķis bija atjaunot ES un Ēģiptes oficiālo dialogu, lai pakāpeniski atsāktu apakškomiteju sanāksmes un 2015. gada sākumā sāktu sarunas par jaunu rīcības plānu.

Padome 10. februāra sanāksmē pieņēma secinājumus, kuros pauda nožēlu par cilvēktiesību stāvokļa pasliktināšanos un atgādināja par 2013. gada augusta secinājumiem, kuros saistībā ar sadarbību galvenā uzmanība tika pievērsta sociālekonomiskajam sektoram un pilsoniskajai sabiedrībai un ar kuriem tika apturētas eksporta licences ekipējumam, ko varētu izmantot iekšējām represijām ².

Kopējais Ēģiptei pieejamais finansējums 2014. gadā bija aptuveni EUR 185 miljoni, un tajā ietilpa valstīm piešķirtie līdzekļi (EUR 115 miljoni) un kaimiņattiecību politikas ieguldījumu mehānisma līdzekļi (apmēram EUR 70 miljoni).

2014. gada martā uz vēl vienu gadu tika pagarināts sākotnēji 2011. gada martā pieņemtais ES lēmums piemērot ierobežojošus pasākumus 19 personām, kas ir cieši saistītas ar bijušā prezidenta *Hosni Mubarak* režīmu.

1.2.2. Jordānija

Visa gada laikā turpinājās ES un Jordānijas augsta līmeņa pasākumi un abpusēji apmeklējumi (ES un Jordānijas Asociācijas padome, komisāra *Štefan Füle* un Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos/ Komisijas priekšsēdētāja vietnieces (AP/PV) vizītes uz Jordāniju un karaļa *Abdullah* vizīte Briselē). Tie apstiprināja abu pušu politisko un ekonomisko attiecību intensitāti, un tajos ES pauda atzinību par atbalstu un viesmīlību, ko Jordānija ir sniegusi Sīrijas bēgļiem, kā arī ES apņemšanos turpināt sniegt atbalstu Jordānijai. Jordānija tiek uzskatīta par nozīmīgu partneri miera, stabilitātes un labklājības veicināšanā Tuvajos Austrumos un plašākā reģionā.

Jordāniju turpināja ievērojami ietekmēt krīžu turpināšanās Sīrijā un Irākā. Papildus bēgļu pieplūdumam – līdz 2014. gada beigām reģistrēts vairāk nekā 619 000 bēgļu no Sīrijas – konfliktu dēļ ir zaudēti tirdzniecības ceļi, tirgi un enerģijas piegādes.

² Eiropas Parlaments 6. februārī pieņēma rezolūciju par stāvokli Ēģiptē (2014/2532(RSP)).

ES turpināja pastiprināt atbalstu Jordānijai, gan sniedzot humāno palīdzību, gan ar ilgtermiņa pasākumiem, lai nodrošinātu, ka bēgļu pieplūdums neapdraud pēdējo gadu gaitā gūtos attīstības ieguvumus. Kopš krīzes sākuma Sīrijā ES Jordānijas atbalstam ir piešķīrusi vairāk nekā EUR 300 miljonus, un no tiem 2014. gadā attīstības atbalsts vien bija EUR 66 miljoni.

Visievērojamākie sasniegumi attiecībā uz ES un Jordānijas Rīcības plāna īstenošanu ir migrācijas, mobilitātes un tirdzniecības jomā, jo tika parakstīta mobilitātes partnerība un pabeigtas izpētes pārrunas attiecībā uz padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu (*DCFTA*).

1.2.3. Libāna

ES atbalsta Libānas valdību un ir cieši apņēmusies panākt, lai šī valsts būtu droša un stabila. Visa gada laikā ES un Libāna saglabāja augstu kontaktu intensitāti, ko apliecināja AP/PV, EKP un paplašināšanas komisāra *Štefan Füle*, ES īpašā pārstāvja cilvēktiesību jautājumos *Stavros Lambrinidis* un terorisma apkarošanas koordinators *Gilles de Kerchove* vizītes Beirūtā, kā arī Libānas premjerministra *Tammam Salam* vizīte Briselē. Turpinājās saskaņā ar Eiropas kaimiņattiecību politiku risinātais dialogs – notika deviņas apakškomiteju sanāksmes un tika rīkota Asociācijas komitejas sanāksme.

ES atkārtoti uzsvēra to, ka Libānai ir jāievēro konstitūcijā noteiktie termiņi, lai rīkotu gan prezidenta, gan parlamenta vēlēšanas. 2014. gads iezīmējās ar Libānas valsts iestāžu rīcībnespēju; ES nāca klajā ar vietējiem paziņojumiem, kuros pauda nožēlu par šo notikumu gaitu un aicināja valdību ātri rīkot parlamenta vēlēšanas un parlamentu – sanākt, lai ievēlētu prezidentu.

Līdz gada beigām Libāna bija uzņēmusi aptuveni 1,15 miljonus reģistrētu bēgļu no Sīrijas; tādējādi Libāna bija kļuvusi par valsti, kurai ir pasaulē lielākais bēgļu skaits uz vienu iedzīvotāju. ES pilnībā apzinās problēmas, ko valsts ekonomikai un sociālajai struktūrai rada pastāvīgas bēgļu plūsmas ietekme, un tāpēc turpināja apliecināt lielu atzinību atbalstam un devībai, ko iestādes un iedzīvotāji izrādīja visiem cilvēkiem, kuri bēg no kaimiņvalstīm.

Padomes 14. aprīļa secinājumos Libāna ir uzteikta par to, ka tās robežas joprojām ir atvērtas un ka tā sniedz drošu patvērumu bēgļiem no Sīrijas. Padomes 20. oktobra un 15. decembra secinājumos tika atzītas milzīgās drošības problēmas, ko krīze Sīrijā rada Libānai un Jordānijai, un apstiprināta ES apņēmība meklēt iespējas šajā sakarā vēl vairāk palielināt atbalstu abām valstīm. Secinājumos turklāt tika uzteikti šo valstu, kā arī Turcijas centieni dot patvērumu bēgļiem no Sīrijas.

ES Libānai 2014. gadā piešķīra vairāk nekā EUR 182 miljonus, kas vairāk nekā trīs reizes pārsniedz pirms krīzes sniegto divpusējo palīdzību. ES piedalījās sanāksmēs, ko rīkoja ANO vadītā starptautiskā Libānas atbalsta grupa, lai mobilizētu atbalstu Libānai, kas tai nepieciešams Sīrijas krīzes radīto seku pārvarēšanā.

Ņemot vērā kritisko drošības situāciju Libānā, tostarp uzbrukumus Libānas drošības spēkiem, ES virzīja ES programmu veidošanu tā, lai atbalstītu drošības sektoru un Libānas bruņotos spēkus.

1.2.4. Sīrija

2014. gads bija ceturtais krīzes gads Sīrijā, un krīze turpināja postoši un ilgstoši ietekmēt gan valsti, gan visu reģionu. 20. augusta sanāksmē Eiropadome puda patiesu satraukumu "par drošības un humanitārās situācijas pasliktināšanos Irākā un Sīrijā, kas radusies, jo daļu šo valstu teritorijas ir ieņēmusi organizācija "Irākas un Levantes Islāma valsts" (*Islamic State in Iraq and the Levant, ISIL*)" (*ISIL/DAIŠ*).

ES izteica apņēmību dot ieguldījumu, lai apkarotu *ISIL/DAIŠ* un citu teroristu grupējumu radītos draudus Irākā un Sīrijā (atbilstīgi augusta ANO DP Rezolūcijai 2170), kā arī citu ārvalstu kaujinieku radītos draudus (atbilstīgi septembra ANO DP Rezolūcijai 2178). Padome 20. oktobrī apstiprināja Sīrijas un Irākas terorisma apkarošanas / ārvalstu kaujinieku stratēģiju un uzdeva AP/PV izstrādāt visaptverošu reģionālu stratēģiju attiecībā uz Sīriju un Irāku, tostarp *ISIL/DAIŠ* radītajiem draudiem.

Attiecībā uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Karaspēka atvilkšanas novērotāju spēkiem (*UNDOF*) Eiropadome aicināja visas Sīrijas konfliktā iesaistītās puses ievērot misijas pilnvaras un nodrošināt ANO spēku, tostarp ES dalībvalstu vienību, drošību un pārvietošanās brīvību un nosodīja nesenos uzbrukumus novērotāju spēkiem un dažu to locekļu aizturēšanu.

ES stingri nosodīja nežēlīgās darbības un cilvēktiesību pārkāpumus Sīrijā, jo īpaši tos, kurus veic *Assad* režīms, kā arī *ISIL/DAIŠ*, *Jabhat al-Nusra* un citi teroristu grupējumi un par kuriem ir ziņojusi ANO Cilvēktiesību padomes izveidotā neatkarīgā starptautiskā izmeklēšanas komisija, un turpināja aicināt, lai tiktu nodrošināta atbildība.

ES veicina politiska risinājuma rašanu konfliktam Sīrijā, balstoties uz 2012. gada Ženēvas komunikē. Šajā sakarā ES atbalstīja Apvienoto Nāciju Organizācijas un Arābu valstu līgas kopējā pārstāvja *Lakhdar Brahimi* centienus, līdz viņš atkāpās no amata maijā; un Padome 15. decembrī pauda apņemšanos pilnībā atbalstīt viņa pēcteča – Apvienoto Nāciju Organizācijas īpašā sūtņa *Staffan de Mistura* – centienus panākt stratēģisku vardarbības eskalācijas novēršanu, kas būtu plašāka politiska procesa pamats.

Reaģējot uz krīzes skarto Sīrijas iedzīvotāju arvien pieaugošajām vajadzībām, ES ir bijusi starptautiskās palīdzības priekšgalā, kopš konflikta sākuma piešķirot vairāk nekā EUR 3 miljardus (apmēram EUR 1,6 miljardi no ES budžeta un gandrīz EUR 1,5 miljardi no ES dalībvalstīm), kļūstot par pasaules galveno līdzekļu devēju šīs krīzes radīto seku risināšanā.

ES turpināja aicināt ievērot starptautiskās humanitārās tiesības un cilvēktiesības un aizsargāt civiliedzīvotājus un garantēt humānās palīdzības personāla drošību. Tā atzinīgi vērtēja ANO DP rezolūcijas 2139 (februāris), 2165 (jūlijs) un 2191 (decembris), ar kurām tiek sekmēta efektīva palīdzība, kas sniedzas pāri robežām un pāri konflikta līnijām.

Sekmējot konflikta politisku risinājumu, ES vienlaikus – kamēr netiek pārtrauktas represijas – turpināja pret *Assad* režīmu un tā atbalstītājiem vērsto ierobežojošo pasākumu pieņemšanas un izpildes politiku ³.

ES politiski, finansiāli un loģistikas ziņā atbalstīja ANO un Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijas ķīmisko ieroču iznīcināšanas misiju. Šo kopīgo misiju oficiāli noslēdza 30. septembrī, un ES turpina izdarīt spiedienu uz Sīriju, lai nodrošinātu, ka ķīmisko ieroču programmu tiktu pārtraukta pilnībā un neatgriezeniski.

1.2.5. Tuvo Austrumu miera process

2014. gadā ES deva ieguldījumu ASV vadītajās Izraēlas un palestīniešu sarunās, tostarp ar Eiropas piedāvājumu par bezprecedenta politisku, ekonomisku un drošības atbalstu abām pusēm saistībā ar nolīgumu par galīgo statusu un īpašu privilēģētu partnerību. Tomēr ASV vadīto sarunu apturēšana aprīlī radīja neskaidrību par miera procesa virzību, un stāvokli saasināja vardarbības uzliesmojums Rietumkrastā, tostarp Austrumjeruzalemē un Gazas joslā.

Izraēlas militārā operācija "*Protective Edge*" iezīmēja trešo konfliktu Gazā pēdējo sešu gadu laikā. Tā ietvēra liela apmēra sauszemes operāciju, kuras mērķis bija iznīcināt tuneļus starp Gazu un Izraēlu un kaujinieku raķešu arsenālu; operācijā gāja bojā apmēram 2300 cilvēku, kuru lielāka daļa bija palestīniešu civiliedzīvotāji. ES uzsvēra, ka jebkurā gadījumā ir jānodrošina civiliedzīvotāju aizsardzība.

³ http://www.eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141215_01_en.htm

Saistībā ar sekojošiem starptautiskiem centieniem Gazas joslā panākt noturīgu uguns pārtraukšanu un fundamentālas izmaiņas humanitārajā, politiskajā un drošības situācijā ES uzsvēra to, ka *status quo ante* nav ilgtspējīgs, nosodīja *Hamas* un citu militāro grupējumu rīkotos neselektīvos raķešu uzbrukumus Izraēlas civiliedzīvotājiem, nosodīja simtiem civiliedzīvotāju nogalināšanu Gazā, uzsvēra nepieciešamību nodrošināt civiliedzīvotāju aizsardzību saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām un stingri mudināja Palestīniešu pašpārvaldi pakāpeniski uzņemt visas pārvaldības funkcijas Gazā. Tā arī aicināja pārtraukt militāro grupējumu darbību Gazā. ES ar pusēm, tostarp septembrī notikušajā *Ad hoc* sadarbības komitejas sanāksmē un oktobrī rīkotajā Kairas konferencē par Palestīnu "Gazas atjaunošana", apsprieda tās iespējamo ieguldījumu, nodrošinot ilgstošu uguns pārtraukšanu un radot apstākļus bloķēšanas režīma atcelšanai, šādā nolūkā izmantojot gan KĀDP instrumentus – piemēram, atkal aktivizējot un pagarinot *EUBAM Rafah* un *EUPOL COPPS* misijas –, gan humāno un atjaunošanas palīdzību.

Pozīcijas, par kurām ES bija panākusi vienošanos, tā pauda Padomes 2014. gada novembra secinājumos, un aicināja veikt fundamentālas izmaiņas Gazas joslas politiskajā, drošības un ekonomiskajā situācijā, tostarp izbeigt joslas bloķēšanu.

Novembrī apmeklējot šo reģionu, AP/PV uzsvēra to, ka Tuvo Austrumu miera procesam ir jādod ticama politiska perspektīva, pamatojoties uz divu valstu risinājumu, kā arī reģionālajiem aspektiem un Arābu valstu miera iniciatīvas būtisko nozīmi.

ES ir gatava kopā ar starptautiskajiem partneriem strādāt pie iniciatīvas nolūkā atsākt miera procesu saskaņā ar Padomes 2014. gada jūlija secinājumos izklāstītajiem miera parametriem un tās ilstošo nostāju, kas atbalsta Izraēlas valsts un neatkarīgas, demokrātiskas, pastāvīgas, suverēnas un dzīvotspējīgas Palestīnas valsts līdzāspastāvēšanu mierā un drošībā un savstarpēji vienai otru atzīstot.

Vairāki faktori pirms 2014. gada beigām saasināja saspīlējumu uz vietas: turpinājās Izraēlas apmetņu paplašināšana, māju nojaukšana un iedzīvotāju izlikšana no mājokļiem, atkārtotas sadursmes *Haram Al-Sharif* / Tempļa kalnā Austrumjeruzalemē, vairāki teroristu uzbrukumi izraēliešiem Jeruzalemē un Rietumkrastā, katastrofālā humanitārā situācija Gazā, progressa trūkums palestīniešu izlīgumā un strupceļā nonākušās Kairas sarunas par noturīgu uguns pārtraukšanu Gazā.

Prezidents *Abbas* atsāka darbību ANO nolūkā panākt ANO DP rezolūciju, kurā tiktu prasīts konkrētā termiņā pārtraukt Izraēlas okupāciju. Novembra secinājumos Padome atkārtoti apstiprināja gatavību būt par nozīmīgu dalībnieci un aktīvi sekmēt to, ka sarunu ceļā tiek panākts risinājums visiem galīgā statusa jautājumiem. Tā aicināja puses un visas nozīmīgākās ieinteresētās personas, tostarp Kvartetu, Arābu valstu līgu un ANO Drošības komiteju veikt vajadzīgos pasākumus, lai virzītos uz minēto mērķi.

Palestīniešu pašpārvaldes un Eiropas Savienības dialogs turpinājās saistībā ar Eiropas kaimiņattiecību politiku un pamatojoties uz prioritātēm, par kurām kopīgi vienojās 2013. gada rīcības plānā. Pēc vasarā notikušā konflikta Gazas joslā ES atkārtoti uzsvēra to, ka ir jāpanāk noturīgs un visaptverošs risinājums, tostarp jāizbeidz Gazas joslas bloķēšana, Palestīniešu pašpārvaldei ir jāatgūst atbildība par pārvaldes funkcijām Gazas joslā un steidzami jāatsāk ticamas miera sarunas.

Šādu vēstījumu kopā ar ES nepārtraukto apņemšanos atbalstīt Palestīnas valsts veidošanu, ņemot vērā divu valstu risinājumu, AP/PV atkārtoti pauda *Ad hoc* sadarbības komitejas sanāksmē septembrī un oktobrī Kairā rīkotajā Starptautiskajā donoru konferencē.

Uzmanību turpināja pievērst darbībām, kas apdraud divu valstu risinājuma noturību, jo īpaši to, ka tiek turpināta Izraēlas apmetņu paplašināšana, apmetņu iemītņieku izvērsta vardarbība, ēku – tostarp ES finansētu objektu – nojaukšana, iedzīvotāju izlikšana no mājokļiem un piespiedu pārvietošana.

ES atkārtoti apstiprināja to, ka okupētajā palestīniešu teritorijā ir jāpiemēro starptautiskās cilvēktiesības un humanitārās tiesības, un aicināja Izraēlu pilnībā pildīt pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

ES novērotājas statusā 2014. gada decembrī piedalījās Ženēvā rīkotajā Ženēvas IV konvencijas augsto līgumslēdzēju pušu sanāksmē.

Kaut gan ciešāku divpusējo attiecību ar Izraēlu veidošana ir atkarīga no tā, kādi būs faktiskie TAMP īstenošanā gūtie panākumi, un no pastiprinātas apņemšanās rīkoties saskaņā ar kopējām vērtībām, divpusējo sadarbību turpināja attīstīt, pamatojoties uz 2005. gada ES un Izraēlas Rīcības plānu. 2014. gadā nenotika neviena Asociācijas komitejas vai padomes sanāksme, tomēr noritēja produktīvs divpusējs dialogs.

2014. gadā tika panākta virzība vairākās Rīcības plāna jomās, piemēram, spēkā stājās Visaptverošais aviācijas nolīgums, sākās Izraēlas dalība programmā "Apvārsnis 2020" un Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs un Izraēlas Narkotiku apkarošanas iestāde parakstīja nolīgumu.

Politiskā līmenī attiecības ar abiem partneriem izcēla Eiropas Parlamenta priekšsēdētāja *Martin Schulz* un Eiropas Komisijas priekšsēdētāja *Jose Manuel Barroso* vizītes un Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos / Komisijas priekšsēdētāja vietnieces *Federica Mogherini* pirmā vizīte pēc stāšanās amatā.

Eiropas Savienības Policijas misija palestīniešu teritorijās (*EUPOL COPPS*) ir vēl vairāk stratēģiski iesaistījusies Palestīniešu pašpārvaldes drošības un tieslietu sektoros. Misija operatīvajā līmenī turpināja policijas spēju veidošanu, lai nostiprinātu tās veikspēju (piemēram, sabiedriskās kārtības uzturēšanu, pūļa un masu nekārtību kontroli), tās organizāciju (piemēram, cilvēkresursu pārvaldību, apmācības spējas) un tās pārskatatbildību. Misija ar īpašiem pasākumiem turpināja veicināt Izraēlas un palestīniešu policijas koordināciju. Tieslietu sektorā misija iesaistījās, palīdzot precizēt tieslietu sektora iestāžu lomas un pilnvaras, šādā nolūkā veicinot vienotu iestāžu izpratni un būtiskas likumdošanas iniciatīvas šajā sakarā.

Misija arī sekmēja jaunas tieslietu sektora stratēģijas pieņemšanu 2014.–2016. gadam. Ar nozīmīgām Palestīniešu pašpārvaldes iestādēm, tostarp Augsto tieslietu padomi, Tieslietu ministriju un Ģenerālprokurora biroju, ka arī Palestīniešu advokātu asociāciju ir turpināti iestāžu veidošanas centieni un spēju veidošanas palīdzība.

Eiropas Savienības Robežu palīdzības misija Rafas šķērsošanas punktā (*EUBAM*) savā darbībā koncentrējās uz Palestīniešu pašpārvaldes sagatavotības projektu. Projekta mērķis ir palīdzēt Palestīniešu pašpārvaldes robežkontroles aģentūrai formulēt redzējumu, izstrādāt konkrētu programmu un attīstīt operatīvās spējas, lai atbilstīgi starptautiskiem standartiem (piemēram, ES Šengenas standartiem) pārvaldītu Rafas robežšķērsošanas punktu. *EUBAM Rafah* misija ir tiešā veidā ieinteresēta Palestīniešu pašpārvaldes gatavībā pārvaldīt Rafas robežšķērsošanas punktu, jo misijai un Palestīniešu pašpārvaldes robežkontroles iestādēm ir cieši jāsadarbojas robežšķērsošanas punktā. Reaģējot uz jaunāko krīzi Gazas joslā, gan *EUBAM*, gan *EUPOL COPPS* misijas saistībā ar ES centieniem atbalstīt Ēģiptes vadītās Izraēlas un palestīniešu sarunas par noturīgu pamieru ir atkārtoti izvērtējušas plānošanu attiecībā uz to, ka darbības jomas un pilnvaru ziņā tās varētu atkārtoti aktivizēt un paplašināt darbību Gazas joslā.

1.3. Arābijas pussala, Irāna un Irāka

1.3.1. Persijas līča sadarbības padome (GCC) un tās dalībvalstis

Ņemot vērā ES un GCC Apvienotās sadarbības komitejas sanāksmi un Augstāko amatpersonu līmeņa politisko dialogu 2014. gada aprīlī, tika turpināts dialogs ar sešām Persijas līča sadarbības padomes dalībvalstīm (Apvienotajiem Arābu Emirātiem, Bahreinu, Kataru, Kuveitu, Omānu un Saūda Arābiju) un GCC Sekretariātu. AP/PV 2014. gada janvārī apmeklēja Kataru, Saūda Arābiju, Omānu, Apvienotos Arābu Emirātus un Kuveitu. 23. jūnijā Luksemburgā plānotā ES un GCC Apvienotās padomes un ministru sanāksme tika atlikta pēc GCC lūguma, un to pārplānos uz 2015. gada pirmo pusi. Nākamā AP *Federica Mogherini*, kas tajā brīdī bija ES Padomes rotējošās prezidentūras prezidentvalsts Itālijas ārlietu ministre, līdztekus septembrī Ņujorkā notikušajai ANO Ģenerālajai asamblejai rīkoja sanāksmi ar GCC trijotni, koncentrējoties uz ES un GCC attiecībām, būtiskiem reģionāliem un globāliem jautājumiem. Reģionālā un divpusējā līmenī tika īstenotas vairākas sadarbības iniciatīvas, tostarp politikas dialogi ar Saūda Arābiju un Apvienotajiem Arābu Emirātiem par terorisma apkarošanu.

AP un viņas dienesti turpināja cieši sekot situācijai Bahreinā un atzinīgi vērtēja 2014. gada 22. un 29. novembrī rīkoto pašvaldību un parlamenta vēlēšanu veiksmīgo norisi, paužot cerību, ka līdz ar jauno leģislatūru sāksies jauna Bahreinas politiskās attīstības stadija, kurā prioritāte būs reformām, kas ir vienīgais veids, kā šajā karalistē nodrošināt ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti. ES turpināja stingri nosodīt vardarbības izmantošanu un aicināja ar ietverošu dialogu panākt patiesu nacionālo izlīgumu un pilnībā īstenot ieteikumus, ko sniegusi Bahreinas Neatkarīgās izmeklēšanas komisija un kas formulēti ANO Cilvēktiesību padomes vispārējā regulārajā pārskatā (*Universal Periodic Review*).⁴

⁴ Eiropas Parlaments 2014. gada 6. februārī pieņēma rezolūciju par Bahreinu, jo īpaši *Nabeel Rajab*, *Abdulhadi al-Khawaja* un *Ibrahim Sharif* lietām (P7 TA(2014)0109), īpašu uzmanību veltot cilvēktiesību situācijai Bahreinā.

2014. gada decembrī tika akreditēts Abū Dabī izvietotās delegācijas Apvienotajos Arābu Emirātos jaunais vadītājs. Šī delegācija tika izveidota 2013. gada otrajā pusē. ES un Apvienotie Arābu Emirāti turpināja sadarbību cilvēktiesību jautājumos, rīkojot ES un AAE Cilvēktiesību neoficiālās grupas otro un trešo sanākumi, kas attiecīgi notika 28. un 29. aprīlī Abū Dabī un 20. novembrī Briselē.

Plašākā kontekstā – ES cieši uzraudzīja cilvēktiesību stāvokli Persijas līča valstīs, cenšoties konstruktīvi veidot kontaktus ar vietējām iestādēm, bet tam līdztekus izmantojot pilnu diplomātijas līdzekļu klāstu vairākos konkrētos gadījumos un horizontālos jautājumos, jo īpaši attiecībā uz nāvessoda izmantošanu.

2014. gadā tika gūti panākumi ES un Apvienoto Arābu Emirātu sarunās par vīzu režīma atcelšanu.

1.3.2. Irāna

2014. gadā ES un Irānas attiecību centrā joprojām bija starptautiskās sabiedrības bažas par Irānas kodolprogrammu. Iepriekšējā AP *Catherine Ashton*, kas, pamatojoties uz ANO Drošības padomes mandātu, E3+3 valstu (Apvienotā Karaliste, Francija un Vācija, kā arī Amerikas Savienotās Valstis, Krievija un Ķīna) vārdā rīkojās kā sarunvedēja, bija aktīvi iesaistījusies diplomātiskos centienos rast noturīgu un vispārēju risinājumu Irānas kodolprogrammas problēmai. Sarunas turpinājās visa gada laikā. Lai nodrošinātu to nepārtrauktību, 2014. gada 5. decembrī jaunā AP *Federica Mogherini* iecēla *Catherine Ashton* par īpašo padomdevēju, lai sekmētu ar Irānu risinātās sarunas par tās kodolprogrammu.

Pēc tam, kad 2013. gada 24. novembrī tika panākta pagaidu vienošanās uz sešiem mēnešiem, kura pazīstama kā kopīgais rīcības plāns, sarunās tiecās rast visaptverošu ilgtermiņa risinājumu Irānas kodoljautājumam. Sarunu mērķis joprojām ir panākt vienošanos ar Irānu par pierādāmām garantijām attiecībā uz to, ka Irānas kodolprogramma ir paredzēta vienīgi miermīlīgiem mērķiem. Drīz pēc tam, kad sākās minētā kopīgā rīcības plāna īstenošana, 2014. gada februārī Vīnē notika pirmā politisko direktoru līmeņa sanāksme, un sarunas tika nepārtraukti turpinātas. Galveno sarunvedēju sarunu laikā (2014. gada 2.–19. jūlijs, Vīne) kopīgā rīcības plāna īstenošanu pagarināja līdz 2014. gada 24. novembrim. Sekoja vairākas politikas un ekspertu līmeņa sarunu kārtas, tomēr 2014. gada 18.–24. novembra ministru līmeņa sanāksmē Vīnē vēl neizdevās panākt visaptverošu risinājumu un tika nolemts pagarināt Ženēvas kopīgā rīcības plāna īstenošanas termiņu līdz 2015. gada jūnijam.

Ar ES Padomes lēmumu līdz 2015. gada 30. jūnijam pagarināja sankciju atvieglošanas pasākumus, kā apstiprināts kopīgajā rīcības plānā. Šie pasākumi ietvēra dažu ES sankciju apturēšanu, lai attiecībā uz Irānas jēlnaftas pārdošanu tās esošajiem klientiem dotu iespēju sniegt apdrošināšanas un transporta pakalpojumus, atļautu importēt Irānas naftas ķīmijas produktus, kā arī tirgoties ar zeltu un dārgmetāliem ar Irānas valdību. Tika saglabāts arī robežvērtību palielinājums attiecībā uz finanšu pārskaitījumu atļaušanu uz Irānu un no tās. Pamatsankciju uzbūve paliek nemainīga.

ES bija gandarīta par dažiem pasākumiem, ko Irāna veica, lai uzlabotu attiecības ar saviem kaimiņiem reģionā un ar starptautisko sabiedrību. Irāna konstruktīvi iesaistījās miermīlīgā valdības pārejas procesā kaimiņvalstī Irākā. Tomēr tas, ka Irāna joprojām iesaistās Sīrijas konfliktā un atbalsta tādas organizācijas kā *Hezbollah*, *Hamas* un *Houthis* Jemenā, rada bažas ES un reģionālajiem un starptautiskajiem partneriem.

Lai gan 2013. gadā pēc prezidenta *Rouhani* ievēlēšanas bija dažas pazīmes, kas viesa cerības, piemēram, tika atbrīvoti vairāki pārliecības dēļ ieslodzītie, tomēr 2014. gadā cilvēktiesību jomā netika novērota nekāda virzība. 2014. gada martā Teherānas apmeklējuma laikā AP/PV ar valdību apsprieda cilvēktiesību jautājumus un tikās ar vairākām aktīvistēm sievietēm. ES arī divpusējā un daudzpusējā līmenī un publiskos paziņojumos turpināja izskatīt cilvēktiesību situāciju Irānā gan kā vispārēju principu, gan kā individuālus gadījumus. Tāpat kā iepriekšējos gados ES atbalstīja ANO Ģenerālās asamblejas rezolūciju, kuru 2014. gadā ierosināja Kanāda.⁵

1.3.3. Irāka

Jūnijā drošības situācija Irākā strauji pasliktinājās, jo *ISIL/DAIŠ* izvērta liela mēroga uzbrukumu un pēcāk pārņēma lielas Irākas teritorijas daļas. Augustā ASV vadībā tika izveidota " *ISIL/DAIŠ* apkarošanas globālā koalīcija", kurā ietilpst ES dalībvalstis un reģiona valstis un kuras mērķis ir cīnīties pret *ISIL/DAIŠ* radīto apdraudējumu un atbalstīt Irākas valdības centienus atgūt teritoriju un garantēt iedzīvotāju drošību. Saistībā ar šo koalīciju uz *ISIL/DAIŠ* attiecas ieroču embargo un līdzekļu iesaldēšana, kas piemēroti ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijām 1267 (1999), 1989 (2011), 2170 (2014) un 2178 (2014).

ES vairākas reizes ir paudusi atbalstu koalīcijai. Turklāt Padome 20. oktobrī apstiprināja ES terorisma apkarošanas / ārvalstu kaujinieku stratēģiju un aicināja AP/PV izstrādāt ES visaptverošu reģionālu stratēģiju Sīrijai un Irākai, kā arī attiecībā uz *ISIL/DAIŠ* radītajiem draudiem.⁶ AP/PV 3. decembrī ANO galvenajā mītnē piedalījās *ISIL/DAIŠ* apkarošanas globālās koalīcijas sanāksmē. ES ir vairākkārtīgi uzsvērusi, ka ir nepieciešams veicināt to, lai tiktu labi koordinēta ES stratēģija un darbības un globālās koalīcijas centieni.

⁵ Arī Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju par ES stratēģiju attiecībā uz Irānu ar stingrām atsaucēm uz cilvēktiesību situāciju Irānā (2014/2625(RSP)).

⁶ Stratēģiju pieņēma 2015. gada 6. februārī.

Haidar al-Abadi iecelšana par jauno premjerministru ir radījusi cerības, ka politiskais process būs iekļaujošāks nekā iepriekšējo valdību laikā. AP/PV 3.decembrī Briselē piedalījās divpusējā sanāksmē ar premjerministru *al-Abadi* un decembra beigās apmeklēja Erbīlu un Bagdādi.

Pirms situācija uz vietas saasinājās, 2014. gada janvārī Briselē ministru līmenī tika rīkota pirmā ES un Irākas Sadarbības padomes sanāksme. Šī sanāksme sekoja pirmajai ES un Irākas Partnerības un sadarbības nolīguma (PSN) sadarbības un apakškomiteju sanāksmju kārtai 2013. gada beigās. Gaidot PSN ratifikāciju (2014. gada decembra sākumā ratifikāciju vajag veikt vēl 15 dalībvalstīm), provizoriski jau sāk piemērot dažas nolīguma sadaļas, jo īpaši tās, kas attiecas uz tirdzniecību un dažām sadarbības nozarēm. Irākas krīze ir palēninājusi PSN īstenošanu, tomēr ES un Irākas valdība ir vienojušās 2015.gada pirmajā pusē atsākt ar PSN saistītās darbības.

Lai gan drošības vide ir problemātiska, ES ir uzturējusi spēkā Irākai paustās apņēmības un cieši sadarbojas ar ANO (plašākā kontekstā – politikas jautājumos ar *UNAMI* un ar humāno palīdzību saistītos jautājumos ar *UNHCR*, *OCHA* un *UNOPS*) un citiem starptautiskiem dalībniekiem uz vietas. ES ir Irākas valdībai uzstājusi, ka tai ir steidzami jāuzrunā visas Irākas kopienas un jānodrošina izlīgums un reformas. Ņemot to vērā, ES atzinīgi vērtēja uzticības veicināšanas soli – federālās valdības un kurdu reģionālās valdības vienošanos par naftas radīto ienākumu sadalīšanu. ES divpusējā sadarbība tiks koncentrēta uz izglītību, pārvaldību un visiem sniegtu piekļuvi enerģijai ^{7 8}.

⁷ Irākas iestādes un EK 2014. gadā vienojās par EUR 78 miljonus lielu četru gadu sadarbības programmu Irākai (2014–2017). Ar to atbalstīs esošos politiskos procesus un sekmēs mieru un stabilitāti. ES projektus koncentrēs uz pārvaldību un tiesiskumu, piekļuvi valsts vispārējai izglītībai un enerģijai, ko nodrošināt nabadzīgiem iedzīvotājiem un attālos apgabalos.

⁸ Eiropas Parlaments ir vairākas reizes paudis stingru nosodījumu *ISIL/DAIŠ* darbībām:

- Eiropas Parlamenta 2014. gada 12. februāra rezolūcija par humanitāro krīzi Irākā un Sīrijā, jo īpaši saistībā ar "Islāma valsti" (*IS*) (2015/2559(RSP));
- Eiropas Parlamenta 2014. gada 17. jūlija rezolūcija par stāvokli Irākā (2014/2716(RSP));
- Eiropas Parlamenta 2014. gada 18. septembra rezolūcija par stāvokli Irākā un Sīrijā un *IS* ofensīvu, tostarp minoritāšu vajāšanu (2014/2843(RSP));
- Eiropas Parlamenta 2014. gada 27. novembra rezolūcija par Irāku – sieviešu nolaupīšana un pret viņām vērsta cietsirdīga izturēšanās (2014/2971(RSP)).

1.3.4. Jemena

Starptautiskā sabiedrība un jo īpaši ES ir nozīmīgas dalībnieces Jemenas pārejas procesa politiskā un finansiālā atbalstā, ko sniedz, izmantojot Jemenas draugu grupu un tās vietējā līmeņa grupu Sanā, kas, cieši sadarbojoties ar ANO īpašo padomnieku *Jamal Benomar*, sekoja pārejas procesam, pārraudzīja to un darīs to arī turpmāk.

Saskaņā ar 2012. gada pārejas nolīgumu, ko panāca ar ANO starpniecību, pamatojoties uz Persijas līča sadarbības padomes iniciatīvu, martā sākās Nacionālā dialoga konference (NDK), kuru bija paredzēts pabeigt septembrī, bet kuru galīgi noslēdza 2014. gada janvārī. Pēc tam ES, piemēram, ar Padomes 2014. gada 10. februāra secinājumiem, ir turpinājusi atbalstīt NDK ieteikumu īstenošanu saskaņā ar Persijas līča sadarbības padomes iniciatīvu, un to iekļaušana jaunā konstitūcijā, kas pirms parlamenta vēlēšanām ir jāapstiprina ar referendumu, var noslēgt pašreizējo pāreju. Diemžēl progress šajā jomā bija ļoti lēns, un spilgts piemērs pārejas nestabilitātei bija vasarā notikusī *Houthis* spēku militārā ofensīva, kuras pamatā bija plašā neapmierinātība ar ļoti vajadzīgo degvielas subsīdiu reformu, norādīja uz pārejas nestabilitāti.

ES, kas ietilpst 10 pārejas garantētāju valstu vēstnieku grupā, atzinīgi vērtēja Miera un nacionālās partnerības nolīguma noslēgšanu 21. septembrī, un pēc tam tās, jo īpaši Padomes 2014. gada 20. oktobra secinājumos, atkārtoti mudināja visus iesaistītos dalībniekus rīkoties, lai ātri īstenotu šo nolīgumu, tostarp tā drošības pielikumu.

Bez tam ES savos tiesību aktos iestrādāja sankcijas, ko ANO DP saskaņā ar Rezolūciju 2140 vērša pret personām, kas tiek uzskatītas par reformu procesa sabotieriem, jo valstī rada nestabilitāti un nedrošību.

ES atkārtoti pauda lielas bažas par drošības situācijas pasliktināšanos valstī, paužot nelokāmu atbalstu Jemenas iestāžu cīņai pret terorismu.

ES ir arī cieši uzraudzījusi cilvēktiesību stāvokli Jemenā, konkrēti jautājumu par nāvessodu nepilngadīgajiem un bērnu tiesībām. Ar attīstības un humānās palīdzības starpniecību ES arī deva būtisku ieguldījumu, lai uzlabotu veselības sistēmas, sociālo aizsardzību, pārtikas un uztura nodrošinājumu un lai pievērstos citām Jemenas visneaizsargātāko iedzīvotāju neatliekamām vajadzībām.

1.4. Reģionālā sadarbība

1.4.1. Arābu valstu līga

ES un Arābu valstu līga 2014. gadā turpināja ciešo sadarbību.

2014. gada 11. jūnijā Atēnās notika trešā abu organizāciju dalībvalstu ārlietu ministru sanāksme. Tajā pieņemtajā ministru deklarācijā tika izskatīti gan horizontāli (cilvēktiesības, iecietība, terorisms), gan politiski jautājumi (Tuvo Austrumu miera process, Sīrija, Lībija). Abas organizācijas padziļināja attiecības, izveidojot stratēģisko dialogu, kura mērķis ir iedibināt regulāru un institucionalizētu viedokļu apmaiņu par politikas un drošības jautājumiem, tostarp krīžu pārvarēšanu, humāno palīdzību, terorisma apkarošanu, transnacionālo organizēto noziedzību un masu iznīcināšanas ieročiem. Tika sākts arī dialogs par uzņēmējdarbību un vēl dažām citām sadarbības jomām, kas ir saistītas ar kopīgās darba programmas īstenošanu.

Pastiprinājās abu organizāciju augsto amatpersonu savstarpējie kontakti. Cita starpā tika rīkotas četras augstāko amatpersonu sanāksmes: februārī Kairā, maijā Maltā, jūnijā Atēnās, novembrī Kairā, kā arī decembrī notika PDK vēstnieku vizīte Kairā, kurā piedalījās arī ES terorisma apkarošanas koordinators.

Turpinot ES un Arābu valstu līgas kopīgās darba programmas īstenošanu, tika veiktas darbības cilvēktiesību, vēlēšanu novērošanas, sieviešu lomas pastiprināšanas un enerģētikas jomās, kā arī tika rīkoti semināri jaunākā un vidējā līmeņa diplomātiem no Arābu valstu līgas Sekretariāta.

1.4.2. Islāma sadarbības organizācija (OIC)

2014. gada janvārī amatā stājās jaunais *OIC* ģenerālsekretārs *Iyad Madani* no Saūda Arābijas. Septembrī Briselē notika *OIC* un ES augsta līmeņa konsultācijas, un abas organizācijas vienojās par kopīgu pamatu partnerībām dažādās sadarbības jomās, tostarp attiecībā uz islāma pasaules un ES dialogu, musulmaņu minoritāšu aizsardzību Eiropas Savienībā, terorisma apkarošanu, drošību, radikālismu, islāmafobiju un citām problēmām, ar kurām abas organizācijas var saskarties nākotnē. Novembrī *OIC* Neatkarīgās cilvēktiesību komisijas (*IPHRC*) delegācija pirmo reizi pameklēja ES iestādes, lai pārrunātu ar cilvēktiesībām saistītus jautājumus.

Domājams, ka *OIC* un ES partnerībai vajadzētu likt pamatus plaša mēroga sadarbībai, sākot no reliģiju dialoga līdz ekonomikas un politikas jautājumiem. Līdz šim iesaistes politika ir bijis labs veids, kā panākt labāku savstarpējo izpratni.

1.4.3. Savienība Vidusjūrai

ES un Jordānijas kopējās prezidentūras vadībā tika konsolidēta Savienības Vidusjūrai darbība un institucionalizācija. Savienība Vidusjūrai joprojām ir unikāls 43 partneru forums, kas nodrošina kopīgu platformu iniciatīvu koordinēšanai un sadarbībai nozaru pasākumos, ministru dialogu rīkošanai un tādu projektu veicināšanai, kuru mērķis ir nostiprināt Eiropas un Vidusjūras reģiona ekonomisko integrāciju.

2014. gadā notika trīs Savienības Vidusjūrai ministru sanāksmes – par sadarbību rūpniecības jomā (februāris), par vidi un klimata pārmaiņām (maijs) un par digitālo ekonomiku (septembris). Savienība Vidusjūrai rīkoja arī sešas augstāko amatpersonu sanāksmes – trīs Briselē (februāris, jūnijs un septembris), divas Barselonā (aprīlis un decembris) un vienu Neapolē (oktobris).

2. Krievija, austrumu kaimiņreģions un Vidusāzija

2.1. Krievijas Federācija

ES attiecībās ar Krieviju 2014. gadā dominēja jautājums par Krievijas īstenoto nelikumīgo Krimas aneksiju un par nepārtrauktajiem centieniem destabilizēt stāvokli Ukrainā, tostarp Krievijas spēku agresiju Ukrainas teritorijā un Krievijas sniegto pastāvīgo atbalstu separātistiem.

28. janvāri Briselē slēgtā sēdē notika 32. ES un Krievijas samits, kurā uzmanību veltīja Ukrainai un Austrumu partnerībai. Minētajā sanāksmē prezidents *Putin*, norādot, ka Krievijai principā neesot iebildumu pret Austrumu partnerību, pauda bažas par to, kādas sekas uz Krievijas ekonomiku varētu atstāt ES un Ukrainas padziļināta un visaptveroša brīvās tirdzniecības zona. Tika panākta vienošanās rīkot tehniskas konsultācijas, lai izskaidrotu kā ES asociācijas nolīgumi ar vairākām Austrumu partnerības partnervalstīm dos ieguvumus visiem partneriem, tostarp Krievijai. Samītā pārrunāja arī kopīgu redzējumu par kopēju ekonomikas telpu no Lisabonas līdz Vladivostokai, ar kuru varētu pārvarēt esošās domstarpības, ja vien puses vispirms varētu vienoties par jaunu ES un Krievijas nolīgumu, labāku PTO un citu saistību izpildi un konstruktīvāku sadarbību abu kopējā kaimiņreģionā. 2014. gada 28. janvārī tika pieņemts kopīgs paziņojums par terorisma apkarošanu.⁹

Pēc tam, kad Krievijas Federācija bija nelikumīgi anektējusi Krimu un Sevastopoli, kam sekoja Krievijas spēku militāra operācija Krimā, Eiropadome martā pieņēma lēmumu par pakāpenisku pieeju attiecībā uz ierobežojošiem pasākumiem (tostarp vīzu aizliegumu un līdzekļu iesaldēšanu), ko vērs pret konkrētām Krievijas un Ukrainas personām, kas ir atbildīgas par Ukrainas suverenitātes un teritoriālās integritātes pārkāpšanu.

Tika apturētas sarunas par jaunu nolīgumu un vīzu dialogu, kā arī gatavošanās jūnijā paredzētajam samitam.¹⁰

Diemžēl Krievija nereaģēja uz ES atkārtotajiem aicinājumiem pārtraukt situācijas saasināšanu un destabilizāciju Ukrainas austrumu daļā, piegādājot ieročus, ekipējumu un "brīvprātīgos", kas veicināja konfliktu, radīja apstākļus, kuros jūlijā notika *MH 17* traģēdija un kulmināciju sasniedza augustā, kad konfliktā tiešā veidā iesaistījās Krievijas militārie līdzekļi un spēki.

⁹ http://eu-un.europa.eu/articles/en/article_14531_en.htm

¹⁰ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141372.pdf
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141707.pdf

Papildus Eiropadomes 16. jūlija un 30. augusta secinājumiem un 11. septembra paziņojumam ¹¹ pret Krieviju konkrētās nozarēs tika vērsti ierobežojoši pasākumi tādās jomās kā piekļuve kapitāla tirgiem, aizsardzība, divējāda lietojuma preces un sensitīvas tehnoloģijas, tostarp enerģētikas nozarē.

Tika apturētas arī vairākas ES un Krievijas sadarbības programmas. Eiropas Investīciju banka un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka arī apturēja jaunu finanšu darījumu parakstīšanu ar Krieviju. Gada beigās to Krievijas un Ukrainas personu un vienību sarakstā, kurām piemēro ieceļošanas aizliegumu un līdzekļu iesaldēšanu, bija 132 personas, tostarp personas, kas sniedz atbalstu Krievijas lēmumu pieņēmējiem vai gūst labumu no tiem, un 28 vienības.

Krievija veica atbildes pasākumus, tostarp aizliedza konkrētu pārtikas produktu importu no ES dalībvalstīm un vairākām trešām valstīm un arī noteica ieceļošanas aizliegumu, tostarp daudzu dalībvalstu pārstāvjiem, kā arī Eiropas Parlamenta deputātiem, nepaziņojot, uz kurām personām tas attiecas.

¹¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143990.pdf
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/144868.pdf

Tika sāktas ES, Krievijas un Ukrainas trīspusējas sarunas par gāzes piegādi un cenām, lai izvairītos no tā, ka tiek traucētas gāzes piegādes Ukrainai un gāzes tranzīts caur to. Pēc vairākām sarunu kārtām par šiem jautājumiem ES starpniecības rezultātā 30. oktobrī Krievija un Ukraina vienojās par darījumu, kas deva iespēju gāzes piegādes turpināt līdz 2015. gada marta beigām. Daži no galvenajiem jautājumiem bija Ukrainas gāzes parāda atmaksa, pamatojoties uz provizorisku cenu, galīgās cenas/parāda noteikšana ar arbitražas starpniecību un vienošanās par jaunu gāzes piegāžu kārtību. Turklāt Eiropas Komisija sadarbojās ar starptautiskām finanšu iestādēm, lai nodrošinātu, ka Ukrainai ir šā nolīguma izpildei vajadzīgie finanšu līdzekļi. Puses vienojās arī par droša gāzes tranzīta nodrošināšanu caur Ukrainu uz Eiropas Savienību. Aizbildinoties ar ES it kā pausto opozīciju, Krievija decembrī paziņoja par to, ka tiks pārtraukts projekts "*South Stream*", ar kuru gāzes piegāde būtu novirzīta caur Bulgāriju un Serbiju, apejot Ukrainu kā tranzīta valsti. Prezidenta *Putin* vizītes laikā Ankarā tika ierosināta alternatīvs cauruļvads cauri Turcijai, kura mērķis būtu Krievijas gāzi nogādāt ES, par iekļuves punktu izmantojot Grieķiju.

Kopš 2013. gada novembra Komisija ir iesaistījusies divpusējā konsultāciju procesā ar Krieviju, ko 2014. gada jūnijā paplašināja, lai iekļautu Ukrainu attiecībā uz ES un Ukrainas padziļināto un visaptverošo brīvās tirdzniecības nolīgumu; ir notikušas kādas desmit tehniska un politiska līmeņa sanāksmes, lai izskatītu Krievijas paustās bažas (tarifi, sanitārie un fitosanitārie pasākumi, tehniskie šķēršļi tirdzniecībā, enerģētika un multa) par padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas (*DFCTA*) ietekmi uz Krievijas ekonomiku.

2014. gada 12. septembra ministru sanāsmē panāca vienošanos atlikt *DFCTA* provizorisko piemērošanu un līdz 2015. gada beigām pagarināt ES autonomos tirdzniecības pasākumus Ukrainai; Krievija saglabā savas tirdzniecības preferences attiecībā uz Ukrainu saistībā ar NVS brīvās tirdzniecības nolīgumu.

ES atzinīgi novērtēja septembrī pieņemto Minskas memorandu un protokolu, par kuriem vienošanos panāca trīspusējā kontaktgrupā un kuri ir solis uz krīzes ilgtspējīgu politisku risinājumu, kā pamatā ir jābūt Ukrainas neatkarībai, suverenitātei un teritoriālajai integritātei.

Lai gan apstākļi nebija labvēlīgi, ES un Krievijas saziņas kanāli palika atvērti un 2014. gadā turpinājās politiskais dialogs attiecībā uz ES ārpolitikas darba kārtībā nozīmīgiem jautājumiem, piemēram, Sīriju, Irānu, plašāku Tuvo Austrumu jautājumu un Afganistānu. ES un Krievija turpināja arī sadarboties tādos globālos jautājumos kā terorisma apkarošana, masu iznīcināšanas ieroču neizplatīšana, organizētā noziedzība, nelegāla tirdzniecība un energoapgādes drošība.

Pamatu dziļām bažām 2014. gadā joprojām radīja cilvēktiesību stāvoklis Krievijā, kuru raksturoja turpmāki pasākumi preses brīvības un pilsoniskās sabiedrības darbību, jo īpaši tiešsaistes darbību, ierobežošanai un opozīcijas tiesību atņemšanai, tostarp cenšoties slēgt nevalstiskās organizācijas, pamatojoties uz administratīvās vai vispārējās tiesas lietām.¹² ES bažas šajos jautājumos tika paustas gan publiski, gan politiskajā dialogā.¹³ Divreiz gadā notiekošās ES un Krievijas cilvēktiesību konsultācijas 2014. gadā netika rīkotas.

2.2. Austrumu partnerība – daudzpusējās attiecības

Kopš 2014. gada februāra jauni ģeopolitiskie apstākļi liek apšaubīt pēc Aukstā kara iedibinātos un 1990. gada Parīzes Hartā atspoguļotos principus. Krievijas bruņoto spēku agresija Ukrainas teritorijā, kā arī citi pasākumi, ko Krievija noteica pret partnervalstīm un pat ES dalībvalstīm, bija pārbaudījums Austrumu partnerības spēkam un noturībai un mūsu apņēmībai kopīgi turpināt virzību.

¹² ES 22. oktobra paziņojums par biedrošanās brīvību un vārda brīvību Krievijas Federācijā: http://eeas.europa.eu/delegations/council_europe/press_corner/all_news/news/2014/20141022_en.htm

Eiropas Parlamenta 23. oktobra rezolūcija par nevalstiskās organizācijas "Memoriāls" slēgšanu Krievijā (2014/2903(RSP)):

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2014-0039>

¹³ Eiropas Parlaments 2. aprīlī pieņēma ieteikumu Padomei par kopēju vīzas saņemšanas ierobežojumu noteikšanu Krievijas amatpersonām, kuras iesaistītas Sergeja Magnitska lietā (2014/2016(INI)) P7_TA(2014)0258:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0258+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

Pēc 2013. gada novembrī Viļņā rīkotā samita turpinājās progress Austrumu partnerības jomā. 2014. gadā notika visvērienīgāko līgumsaistību uzņemšanās, parakstot asociācijas nolīgumus/*DCFTA* ar trešām valstīm – starp ES un Gruziju, Moldovas Republiku un Ukrainu. Visus trīs nolīgumus sāka provizoriski piemērot 2014. gadā. Ukrainas gadījumā provizorisko piemērošanu atlika līdz 2016. gada janvārim attiecībā uz nolīguma sadaļu par tirdzniecību un ar to saistītām lietām, tostarp brīvas tirdzniecības zonas izveidi.

KDAP jomā martā stājās spēkā pamatnolīgums ar Gruziju par dalību ES krīzes pārvarēšanas operācijās. Ar Moldovas Republiku tika gūti būtiski panākumi vīzu režīma liberalizācijas jomā, un bezvīzu režīms stājās spēkā aprīlī.

Nolīgums par vīzu atvieglošanu izsniegšanu un atpakaļuzņemšanas nolīgums starp ES un Armēniju stājās spēkā 2014. gada 1. janvārī, bet 2014. gada 1. septembrī – starp ES un Azerbaidžānu. Abas valstis 2014. gada septembrī sāka izmantot ieguvumus, ko sniedz nolīgumi. ES un Baltkrievija sāka sarunas attiecībā uz nolīgumu par vīzu atvieglošanu izsniegšanu.

Vienlaikus turpināja atbalstīt daudzpusējās platformas, sniedzot palīdzību partnervalstīm, lai tās virzītu uz priekšu reformas. Partnervalstis, ES dalībvalstis, ES iestādes un starptautiskās organizācijas sniedza aktīvu ieguldījumu, nodrošināja atbalstu un speciālistu zināšanas, lai rīkotu seminārus un apmācības programmas. Arī starptautiskās finanšu iestādes sniedza palīdzību, izmantojot dažādus kanālus.

2014. gadā platformas "Demokrātija, laba pārvaldība un stabilitāte" darbā lielāko uzmanību pievērta galvenokārt sadarbībai KDAP jomā, valsts pārvaldes reformām, korupcijas apkarošanai, patvēruma un migrācijas jautājumiem, tiesu varas darbības uzlabojumiem un valsts robežu drošai pārvaldībai (integrētā robežu pārvaldība). Minētās platformas pasākumu īstenošanu atbalstīja Eiropas Padome, izmantojot īpašu mehānismu, ar ko sekmē pasākumus attiecībā uz tiesu reformu, korupcijas apkarošanu un sadarbību kibernoiziedzības apkarošanā.

Specializētā grupa attiecībā uz sadarbību KDAP jomā turpināja izmantot ieguvumus, ko sniedza tās lielā atpazīstamība partnervalstīs Eiropā. 2014. gadā KDAP jautājumu grupas ("*CSDP Panel*") sanāksmēs pievērsās drošības un aizsardzības jautājumiem, un sadarbībā ar Eiropas Drošības un aizsardzības koledžu, EĀDD, Eiropas Komisijas dienestiem un dažām ES dalībvalstīm tā iesaistījās dažādās darbībās un projektos. Vairāk nekā ducis projektu ietvēra vienotus KDAP kursus un apmācības programmas amatpersonām no partnervalstīm un dalībvalstīm attiecībā uz krīžu pārvarēšanas spējas attīstīšanu, dažādus darbseminārus, tostarp par ES kaujas vienībām, kopīgu *EUMM Georgia* apmeklējumu, KDAP ievadkursus, ko rīkoja partnervalstīs, informēšanu par cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības aspektu iekļaušanu KDAP misijās, kā arī pilsoniskās sabiedrības sasniegšanas konferenci ("*outreach conference*").

Integrētas robežu pārvaldības jomā, īstenojot projektus saistībā ar pamatiniciatīvu (*Flagship Initiative*), turpinājās Austrumu partnerības mērķu sasniegšana, proti, tika palielināta drošība un robežšķērsošanas punktos veikto pārbaužu efektivitāte un tika uzlabota partnervalstu robežu aģentūru un muitas darbinieku vispārējā efektivitāte. Lai palīdzētu partneriem minētajos centienos, tika sāкта jauna *FRONTEX* vadīta spēju veidošanas programma.

Dabas un cilvēku izraisītu katastrofu novēršanas, sagatavotības un reaģēšanas pamatiniciatīva (*Prevention, Preparedness and Response to Natural and Man-Made Disasters Flagship Initiative – PPRD*) joprojām palīdzēja nostiprināt iesaistīto valstu spējas vietējā, valsts un reģionālā līmenī novērst katastrofas, sagatavoties tām un reaģēt uz tām. Notiek Elektroniskā risku atlanta īstenošana katrā valstī. *PPRD* projekta otrais posms sākas 2014. gada novembrī, un tā mērķis ir vēl vairāk pastiprināt partnervalstu civilās aizsardzības spējas katastrofu novēršanas, gatavības un reaģēšanas jomā un pakāpeniski tuvināt partnervalstis ES Civilās aizsardzības mehānismam.

11. un 12. septembrī Baku notikušais ceturtais neoficiālais Austrumu partnerības dialogs, kurā centrālais sektoriālais jautājums bija enerģētika, ārlietu ministriem deva iespēju apspriest visiem nozīmīgus ārlietu politikas jautājumus: plašāka kaimiņreģiona ietekmi uz Austrumu partnerības reģionu, Irānu, TAMP un ANO ĢA prioritātes, jo īpaši pievēršoties tā dēvētajai Islāma valstij.

2.3. Melnās jūras reģiona sinerģija

2014. gadā reģionālajā sadarbībā Melnās jūras reģionā tika turpināts progress sektoriālās sadarbības jomā, piemēram, vides, jūrlietu un zivsaimniecības, pētniecības un inovāciju, pārrobežu sadarbības un pilsoniskās sabiedrības jomā.

EĀDD un Komisijas dienesti 2014. gadā pārskatīja Melnās jūras reģiona sinerģiju, kas ir paredzēta, lai izceltu progresu, kas pēdējo piecu gadu laikā ir panākts Melnās jūras reģionā, un izklāstītu apsvērumus, kas ietekmēs sinerģijas turpmāko attīstību. Pārskats ļāva ieraudzīt praktisko lietderīgumu, kas tiks panākts ar konkrētiem projektiem, šīs ES reģionālās politikas potenciālo un papildu vērtību.

2.4. Austrumu partnerība – divpusējās attiecības

2.4.1. Ukraina

ES ir sekojusi politiskajai situācijai Ukrainā un ir cieši iesaistījusies centienos rast risinājumu krīzei, kas izvērsās pēc mēnešiem ilgiem iedzīvotāju protestiem, kuru pamatā bija Ukrainas valdības 2013. gadā pieņemtais lēmums apturēt gatavošanos parakstīt asociācijas nolīgumu Austrumu partnerības samitā Viļņā.

AP/PV un Eiropas kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu komisārs daudzas reizes 2014. gadā apmeklēja Kijevu, un to darīja arī daudzu ES dalībvalstu ārlietu ministri un Eiropas Parlamenta deputāti, kas bija apliecinājums šai gandrīz nepārtrauktajai ES iesaistei. Tiekoties ar iestādēm, opozīcijas vadītājiem un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, ES centieni tika virzīti uz to, lai sekmētu dialogu un atvieglotu pūliņus stabilizēt politisko situāciju.

Padome 2014. gada 10. februārī uzsvēra bažas jo īpaši par ziņojumiem attiecībā uz cilvēktiesību pārkāpumiem un vardarbības gadījumiem, iebaidīšanu un pazudušām personām un pauda gatavību ātri reaģēt uz jebkādu situācijas pasliktināšanos uz vietas. AP 2014. gada 20. februārī sasauca Padomes ārkārtas sanāksmi, kurā, ņemot vērā situācijas pasliktināšanos, ES pieņēma lēmumu ieviest mērķtiecīgas sankcijas. Pēc tam Padome 5. martā arī pieņēma ES sankcijas, kas tika vērstas uz aktīvu iesaldēšanu un nelikumīgi piesavinātu Ukrainas valsts līdzekļu atgūšanu.

Otrajā ārkārtas sanāsmē 2014. gada 3. martā Padome nosodīja nepārprotamos Ukrainas suverenitātes un teritoriālās integritātes pārkāpumus, Krievijas bruņotajiem spēkiem veicot agresijas aktus, kā arī Krievijas Federācijas Padomes 1. martā doto atļauju izmantot bruņotos spēkus Ukrainas teritorijā. ES aicināja Krieviju nekavējoties atvilkt savus bruņotos spēkus uz to pastāvīgajām dislokācijas vietām saskaņā ar 1997. gada Nolīgumu par Ukrainas teritorijā izvietotās Melnās jūras flotes statusu un nosacījumiem. ES arī atzinīgi vērtēja apdomīgo atbildes rīcību, ko parādīja Ukraina. Padome pieņēma lēmumu apturēt divpusējās sarunas ar Krievijas Federāciju par vīzu jautājumiem un pārrunas par jaunu (ES un Krievijas) nolīgumu, kā arī gatavošanos dalībai G8 samitā, ko rīkoja Sočos.

Pēc 6. martā notikušās ārkārtas sanāsmes ES valstu un valdību vadītāju paziņojumā uzsvēra, ka krīzes risinājums ir jārod sarunās starp Ukrainas valdību un Krievijas Federācijas valdību, tostarp izmantojot iespējamus daudzpusējus mehānismus, un iezīmēja trīs pasākumus, kas tiktu veikti, ja Krievija turpinātu situācijas destabilizēšanu.

Tā kā Krievija neveica pasākumus saspīlējuma mazināšanai, ES 17. martā pieņēma ierobežojošus pasākumus pret personām, kas ir atbildīgas par darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, un ar tām saistītām personām un vienībām. Turpmāko mēnešu laikā, ņemot vērā nevēlamus notikumus drošības jomā uz vietas, to personu un vienību sarakstu, kurām piemēro ierobežojošus pasākumus, vairākas reizes paplašināja.

Eiropadome 2014. gada 20. martā vēlreiz pauda nosodījumu par Krimas un Sevastopoles nelikumīgo pievienošanu Krievijas Federācijai. Saskaņā ar ES īstenoto nelikumīgās aneksijas neatzīšanas politiku, kas izklāstīta Eiropadomes 2014. gada 20. marta secinājumos, ES 2014. gadā ir veikusi vairākus pasākumus savas nostājas atbalstam, tostarp ierobežojošos pasākumus.

Pēc Padomes 14. aprīļa sanāksmes ES nosodīja darbības, kuras bruņotas personas veic Ukrainas austrumu daļas pilsētās, un aicināja Krieviju atteikties no nelikumīgajiem aktiem Ukrainas austrumu daļā un atsaukt savu karaspēku no Ukrainas robežas.

Padome 12. maija secinājumos atzīmēja, ka traģiskie notikumi Odesā 2. maijā, kad daudzi tika nogalināti un ievainoti, ir rūpīgi jāizmeklē un visi vainīgie jāsauc pie atbildības. Padome aicina šo izmeklēšanu veikt Eiropas Padomes Starptautiskās konsultatīvās komisijas pārraudzībā, lai nodrošinātu izmeklēšanas neatkarību un pārredzamību.

Tā kā vardarbība Ukrainas austrumu daļā turpinājās, Padome 23. jūnijā aicināja visas puses vienoties un ievērot uguns pārtraukšanu un aicināja Krieviju atbalstīt miera plānu un apturēt nelegālo kaujinieku, ieroču un ekipējuma plūsmu pāri Ukrainas robežai, kā arī izmantot savu ietekmi pār separātistiem, lai pārtrauktu vardarbību un lai tie noliktu ieročus. Padome pauda bažas arī par straujo cilvēktiesību un humanitārās situācijas pasliktināšanos Ukrainas austrumu daļā un Krimā.

Atbilstīgi Eiropadomes 16. jūlija un 30. augusta secinājumiem, ņemot vērā Krievijas darbības, ar kurām destabilizē situāciju Ukrainā, pret Krieviju konkrētās nozarēs tika vērsti ierobežojoši pasākumi tādās jomās kā piekļuve kapitāla tirgiem, aizsardzība, divējāda lietojuma preces un dažas sensitīvas tehnoloģijas naftas nozarē. Pasākumi bija reakcija uz arvien pieaugošo kaujinieku un ieroču ieplūšanu Ukrainas austrumu daļā no Krievijas Federācijas teritorijas un arvien sīvākajām kaujām, kurās virs Doņeckas tika notriekta *Malaysian Airlines* reisa MH17 lidmašīna un dzīvību zaudēja gandrīz 300 cilvēku. Papildus minētajam Padome 15. decembrī un Eiropadome 18. decembrī vēl vairāk pastiprināja Savienības piekopto politiku attiecībā uz Krimas un Sevastopoles nelikumīgās aneksijas neatzīšanu.

Augsta līmeņa politiskais dialogs 2014. gadā bija intensīvs, un AP/PV un Eiropas kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu komisārs gada sākumā, kad notika iedzīvotāju protesti, un pēc valdības maiņas devās uz Kijevu. 13. maijā notika kopīga Eiropas Komisijas un Ukrainas Ministru kabineta locekļu sanāksme. ES piedalījās sanāksmēs (tostarp aprīlī Ženēvā, augustā Minskā un oktobrī Milānā), kuru mērķis bija panākt noturīgu politisku Ukrainas austrumu daļā notiekošā konflikta risinājumu. Padome 15. augustā paziņoja, ka ES aktīvi atbalstīs jebkāda veida sanāksmes, kuras ļautu radīt jaunu politisko impulsu. Šajā sakarā ES atzinīgi vērtēja Minskas septembra memorandu un protokolu, par kuriem vienošanos panāca trīspusējā kontaktgrupā un kuri ir solis uz krīzes ilgtspējīgu politisku risinājumu, kā pamatā ir jābūt Ukrainas neatkarībai, suverenitātei un teritoriālajai integritātei. ES ir arī atbalstījusi un papildinājusi darbu, ko veic citi starptautiski dalībnieki, kuri ir iesaistīti krīzes noturīgā politiskā risinājuma rašanā Ukrainā un ap to (EDSO, Eiropas Padome un ANO). Tā sniedza lielu atbalstu EDSO īpašajai novērošanas misijai, kas ir lielākā EDSO operācija pēdējo gadu laikā.

ES uzskatīja, ka 2. novembrī rīkotās "prezidenta un parlamenta vēlēšanas" Doņeckas un Luhanskas "tautas republikās" nav saskaņā ar Ukrainas tiesisko regulējumu un neatbilst Minskas vienošanās burtam un garam un nav legālas un leģitīmas, un uzsvēra, ka ES tās neatzīs. Šajā sakarā ES nolēma pastiprināt ES ierobežojošus pasākumus pret separātistiem, kas darbojas Ukrainas austrumu daļā, kā to 17. novembrī bija lūgusi Padome.

ES un tās dalībvalstis pauda šoku un dziļu apbēdinājumu par *Malaysian Airlines* reisa MH17 lidmašīnas notriekšanu Doņeckā 17. jūlijā un aicināja saukt vainīgos pie atbildības un tiesāt. ES mudināja Krieviju aktīvi izmantot ietekmi pār nelegālajiem bruņotajiem grupējumiem, lai dotu iespēju pilnībā piekļūt notikuma vietai, un sadarboties, lai atgūtu bojāgājušo mirstīgās atliekas un mantas, kā arī sadarboties ar neatkarīgo izmeklēšanu.

Ārkārtas samita laikā 21. martā tika parakstīti ES un Ukrainas Asociācijas nolīguma politiskie noteikumi. 27. jūnijā parakstīja arī atlikušās asociācijas nolīguma (*DFCTA*) daļas. Eiropas Parlaments deva piekrišanu 17. septembrī – tajā pašā dienā Ukrainas Augstākā Rada (*Verkhovna Rada*) ratificēja asociācijas nolīgumu, tādējādi attiecīgos asociācijas nolīguma noteikumus provizoriski varēja piemērot no 1. novembra. Padome 29. septembrī pieņēma lēmumu līdz 2016. gada 1. janvārim atlikt provizoriski piemērot nolīguma sadaļu par tirdzniecību un ar to saistītām lietām, tostarp brīvas tirdzniecības zonas izveidi. Saskaņā ar jauno asociācijas nolīgumu pirmā ES un Ukrainas Asociācijas padomes sanāksme notika 2014. gada 15. decembrī. Tajā vēlreiz apstiprināja kopīgo mērķi – veidot demokrātisku, stabilu un pārtikušu valsti. AP/PV decembra vidū notikušajā Kijevas vizītē arī uzsvēra to, cik nozīmīga ir ES un Ukrainas sadarbība Ukrainas reformu programmas jautājumā.

Visa 2014. gada laikā ES konsekventi uzsvēra vajadzību paātrināt reformu īstenošanu Ukrainā. ES un tās dalībvalstis paziņo, ka ir gatavas turpināt veicināt un atbalstīt Ukrainas reformu procesu kopā ar citiem līdzekļu devējiem un saskaņā ar SVF nosacījumiem. Padome 17. novembra secinājumos aicināja panākt plašu nacionālo konsensu, lai pastiprinātu tik ļoti vajadzīgās politiskās un ekonomiskās reformas Ukrainā, tostarp konstitucionālo reformu, decentralizāciju, tiesu iestāžu reformu, tiesībaizsardzību, korupcijas apkarošanu, nodrošinātu nacionālajām minoritātēm piederošu personu tiesību aizsardzību, kā arī enerģētikas sektora reformu. Šīs reformas būs ļoti svarīgas, lai atjaunotu uzticēšanos un pārredzamību darījumdarbības jomā.

Ukrainas iestādes turpina veikt reformas, lai gan drošības vide ir problemātiska. Tika uzlaboti tiesību akti vēlēšanu jomā, tomēr ir jāizskata vajadzība veikt visaptverošas reformas šajā jomā. Saskaņā ar EDSO / Demokrātisko iestāžu un cilvēktiesību biroju (*ODIHR*) 25. maijā Ukrainā rīkotās pirmstermiņa prezidenta vēlēšanas, kuras stingri atbalstīja ES, bija ar lielu vēlētāju aktivitāti un tās raksturoja Ukrainas iestāžu skaidra apņemšanās, neraugoties uz naidīgo un nedrošo stāvokli divos valsts austrumu reģionos, sarīkot patiesas demokrātiskas vēlēšanas, kuras atbilda starptautiskām saistībām un kurās tika ievērotas pamatbrīvības. ES atzinīgi vērtēja oktobrī notikušajās pirmstermiņa parlamenta vēlēšanas, kas bija būtisks solis Ukrainas centienos konsolidēt demokrātisko attīstību saskaņā ar savām starptautiskajām saistībām.

2014. gada gaitā Ukraina izpildīja kritērijus saskaņā ar Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plāna īstenošanas pirmo posmu un pārgāja uz otrā posma īstenošanu.

ES ir apņēmusies pilna atbalstīt reformu procesu Ukrainā; tādējādi martā ES apstiprināja EUR 11 miljardu vērtu atbalsta kopumu Ukrainai turpmākajiem gadiem. Papildus EUR 1,8 miljoniem, par ko 2014. gadā vienojās EIB un ERAB, šajā gadā jau tika piešķirti EUR 1,6 miljardi aizņēmumos un dotācijās no ES budžeta vai tie tika garantēti ar ES budžetu. Reaģējot uz krīzi, ES saskaņā ar Stabilitātes un miera veicināšanas instrumentu mobilizēja EUR 10 miljonus, lai risinātu neparedzētas ar vēlēšanu novērošanu saistītas vajadzības, būtiskas problēmas saistībā ar situācijas uzraudzību uz vietas un nozīmīgo aicinājumu sākt dialogu par būtiskām reformām.

Vairāk nekā 1 miljons Ukrainas iedzīvotāju ir reģistrēti kā iekšzemē pārvietotas personas. Reaģējot uz konflikta skarto civiliedzīvotāju stāvokļa pasliktināšanos, ES 2014. gadā mobilizēja vairāk nekā EUR 32,5 miljonus, atbalstu koncentrējot uz gatavošanos ziemei, iedzīvotāju humanitārajām vajadzībām, miera veidošanas darbībām un pēc iespējas drīzāku atjaunotni. 17. novembra secinājumos Padome uzsvēra, ka ir jāturpina mobilizēt ES un starptautiskā palīdzība.

10. aprīlī tika izveidota Ukrainas atbalsta grupa, kas ietilpa ES apņēmībā palīdzēt Ukrainai īstenot reformas. Padome 23. jūnijā apstiprināja koncepciju saskaņā ar KDAP paredzētai misijai, ar ko palīdzēs Ukrainai reformēt tās civilās drošības sektoru, tostarp policijas un tiesiskuma jomu. Šo KDAP misiju (ES padomdevēja misija civilās drošības sektora reformai Ukrainā) oficiāli sāka 2014. gada 1. decembrī.

2.4.2. Baltkrievija

2014. gadā ES konsekventi atkārtoti apliecināja apņēmību attiecībā uz Baltkrieviju īstenot kritiskas iesaistīšanās politiku, tostarp izmantojot dialogu un līdzdalību Austrumu partnerībā. ES atgādināja, ka divpusējo attiecību attīstība saskaņā ar Austrumu partnerību ir atkarīga no panākumiem, ko Baltkrievija gūst attiecībā uz demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību principu ievērošanu. ES atkārtoti apliecināja vēlmi šajā ziņā palīdzēt Baltkrievijai izpildīt pienākumus.

Baltkrievija 2014. gadā veica vairākus pozitīvus pasākumus – atbrīvoja prominentu politiski ieslodzīto *Bialiatsky*; aktīvi piedalījās Austrumu partnerības daudzpusējās sadarbības pasākumos; intensīvi apspriedās ar ES par modernizācijas jautājumiem; rīkoja vairākus seminārus ar pilsoniskās sabiedrības līdzdalību; uzlaboja attiecības ar diplomātisko korpusu Minskā; sāka sarunas par vīzu režīma atvieglošanas un atpakaļuzņemšanas nolīgumiem ar ES; un izrādīja interesi sākt sarunas par mobilitātes partnerību. Baltkrievija ieņēma arī konstruktīvu nostāju attiecībā uz Ukrainu un stāvokli reģionā, jo īpaši, piedāvājot vietu sarunām, kuru rezultātā tika parakstīta Minskas vienošanās. Tas ietvēra konkrētus pasākumus, ar kuriem ekonomiski un politiski stabilizēt Ukrainu, Moldovas Republiku un Gruziju.

Visi šie pasākumi palīdzēja radīt pozitīvāku gaisotni starp ES un Baltkrieviju.

Atbildot uz Baltkrievijas veiktajām pozitīvajām darbībām, ES sagatavoja sarakstu ar iespējamām papildu konkrētiem pasākumiem, ar ko padziļināt tās kritiskās iesaistes politiku Baltkrievijā (diskusijas par šo sarakstu Padome sāka 2014. gada decembrī).

2014. gada laikā ES arī regulāri puda bažas par to, ka Baltkrievijā netiek ievērotas cilvēktiesības, tiesiskums un demokrātijas principi. Šādā sakarā AP nāca klajā ar īpašiem paziņojumiem, kuros puda nožēlu par to, ka Baltkrievijā ir izpildīti trīs nāvessodi. ES saziņā ar sarunu partneriem Baltkrievijas administrācijā nepārtraukti uzsvēra to, cik svarīgi ir atbrīvot un rehabilitēt visus politiski ieslodzītos, kā arī puda bažas par cilvēktiesību aizstāvju, pilsoniskās sabiedrības un opozīcijas aktīvistu vajāšanas gadījumiem. ES piedalījās rezolūcijas sagatavošanā Cilvēktiesību padomē, ar kuru paplašina īpašā ziņotāja par cilvēktiesību stāvokli Baltkrievijā pilnvaras vēl uz vienu gadu.

Pēc gadskārtējās ierobežojošo pasākumu pārskatīšanas Padome 30. oktobrī līdz 2015. gada 31. oktobrim pagarināja pret Baltkrieviju vērsto ES ierobežojošo pasākumu darbības termiņu. Ar pārskatīšanu atjaunināja to personu un vienību sarakstu, kurām piemēro ierobežojošos pasākumus, jo Padome uzskatīja, ka pret vairākām personām un vienībām vairs nav iemesla saglabāt ierobežojumus. Kopumā sankcijas piemēro 201 personai, savukārt 18 vienībām piemēro līdzekļu iesaldēšanu. Jaunus vārdus sarakstam nepievienoja.

2014. gada janvārī sākās sarunas par vīzu režīma atvieglošanas un atpakaļuzņemšanas nolīgumiem. Baltkrievijas puse norādīja, ka mērķis ir šos nolīgumus parakstīt nākamajā Austrumu partnerības samītā, kas 2015. gadā notiks Rīgā. 2014. gadā notika divas sarunu kārtas.

2014. gada janvārī EĀDD un Baltkrievijas ārlietu ministrs vienojās sākt starpposmu konsultācijās par jautājumiem, kas saistīti ar modernizāciju. Šā konsultāciju starpposma mērķis ir noteikt labāko ES un Baltkrievijas valdības turpmākās sadarbības veidu modernizācijas jautājumos (kā minēts Viļņas Austrumu partnerības samita deklarācijā). ¹⁴ Četrās konsultāciju kārtās izskatīja gandrīz visus tematus un tie būtu jāpabeidz 2015. gadā. Baltkrievija vēlas saņemt ES norādījumus un pieredzes nodošanu par visiem ietvertajiem tematiem un ir ieinteresēta saņemt konkrētu palīdzību projektos.

2.4.3. Moldovas Republika

ES un Moldovas Republikas attiecības 2014. gadā būtiski padziļinājās. Divi vēsturiski sasniegumi bija tas, ka 2014. gada 28. aprīlī spēkā stājās bezvīzu režīms un 2014. gada 27. jūnijā tika parakstīts visaptverošs asociācijas nolīgums, tostarp par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības telpu (*DFCTA*). Moldovas Republika 2. jūlijā ātri ratificēja nolīgumu, un no 1. septembra sākās lielas šī nolīguma daļas, tostarp padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas, provizorisksa piemērošana. Pašlaik notiek nolīguma ratificēšana dalībvalstīs, savukārt Eiropas Parlaments ar nenormatīvu rezolūciju, ko apstiprināja 13. novembrī, deva piekrišanu noslēgt nolīgumu.

Nolīguma iestāžu struktūras gada beigās kļuva darbotiespējīgas, un pirmā Asociācijas padomes sanāksme bija paredzēta 2015. gada pirmajā ceturksnī. Divpusējās attiecības tuvākajā laikā būtu jākoncentrē uz nolīguma īstenošanu, jo tajā ir prasīts, lai Moldovas Republikas puse veiktu ievērojamas reformas un tiesību aktu pietuvināšanu ES *acquis*. Jūnijā tika pieņemta asociācijas programma, kurā ir norādītas reformu prioritātes.

¹⁴ Jomas, kas starpposmā tika apzinātas ES un Baltkrievijas sadarbībai modernizācijas jautājumos, bija šādas: 1) tirdzniecības un investīciju sekmēšana; 2) ekonomiskā pārvaldība; 3) privatizācija un uzņēmumu attīstība; 4) sociālās reformas; 5) nozaru jomas: izglītība, enerģētika, transports, vide, reģionālā attīstība; 6) tiesu sistēmas uzlabošana, vēlēšanu reformas, cilvēktiesību aizsardzība.

2014. gadā turpinājās regulāra augsta līmeņa iesaiste, tostarp priekšsēdētāja *Herman Van Rompuy* vizīte maijā un priekšsēdētāja *José Manuel Barroso* vizīte jūnijā. Maijā notika līdz šim nepieredzēta Eiropas Komisijas locekļu un Moldovas Republikas valdības sanāksme, kā arī tika sarīkotas divas "Eiropas rīcībai paredzētās Moldovas Republikas grupas" (*Group for the European Action of the Republic of Moldova*) sanāksmes (februārī un septembrī).

Komisārs *Johannes Hahn* nolēma 6. novembrī apmeklēt Kišiņevu, un tā bija viņa pirmā ārvalstu vizīte Eiropas kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu komisāra amatā.

Valsts turpināja reformu procesu, lai gan vairāki kavējumi, jo īpaši pirmsvēlēšanu periodā, tika novēroti tādās būtiskās jomās kā tieslietu sektora reforma un jo īpaši prokuratūras reforma.

30. novembrī tika rīkotas parlamenta vēlēšanas, un starptautiskie novērotāji tās novērtēja kā brīvas un godīgas, lai gan dažas dienas pirms vēlēšanām nelielas bažas radīja vienas politiskās partijas izslēgšana.

Pēc Asociācijas nolīguma parakstīšanas Krievija ir pastiprinājusi ekonomisko atbildes pasākumu apmēru, kas vērsti pret importu no Moldovas Republikas, piemēram, noteikusi gaļas un augļu importa aizliegumu. Pēc tam, kad Krievija 2013. gada septembrī bija aizliegusi Moldovas Republikas vīna importu, ES jau 2014. gada 1. janvārī atcēla vīna importa kvotas.

Ņemot vērā 2014. gada jūlijā noteiktos aizliegumus, Moldovas Republika lūdza papildu piekļuvi ES tirgum (papildus tam, kas jau ir paredzēts *DCFTA*). Eiropas Komisija 1. septembrī ierosināja piešķirt papildu beznodokļu piekļuvi attiecībā uz Moldovas Republikas āboliem, plūmēm un galda vīnogām. Beznodokļu importa kvota stājās spēkā 30. decembrī.

Saskaņā ar pieeju "lielāks atbalsts lielākām reformām", ar ko vēlas atbalstīt *DCFTA* īstenošanu, Moldovas Republika 2014. gadā papildus EUR 101 miljonu divpusējās palīdzības budžetam saņēma vēl EUR 30 miljonu palīdzības piešķirumu.

2014. gadā divpusējā palīdzība tika koncentrēta uz atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai, un publisko finanšu politikas reformai. Nozaru izvēle atbilst Moldovas Republikas vienotā atbalsta shēmai – daudzgadu plānošanas dokumentam, ko pieņēma 2014. gada jūnijā. Novembrī apmeklējot Kišiņevu, komisārs *Johannes Hahn* ar valdību Kišiņevā parakstīja saprašanās memorandu, kā pamatā ir vienotajā atbalsta shēmā paredzētās prioritātes un piešķirumi.

Turpināja nodrošināt ievērojamus centienus un resursus, lai īstenotu nolīgumus, ko iepriekšējos gados ES un Moldovas Republika bija noslēgušas aviācijas, lauksaimniecības un civilās aizsardzības jomās un attiecībā uz dalību ES aģentūrās un programmās, kā arī KDAP operācijās.

ES turpināja iesaistīties uzticības veicināšanas un noregulējuma procesos starp Moldovas Republiku un tās separātisko Piedņestras apgabalu. Tomēr 2014. gadā "5+2" noregulējuma sarunas nevirzījās uz priekšu, jo pēc Piedņestras pārstāvju lūguma sarunas trīs reizes tika atceltas. 2014. gadā notika vienīgi divas "5+2" formāta sarunas (februārī un jūnijā); tajās uzmanība joprojām tika veltīta drīzāk tehniskiem, nevis politiskiem noregulējuma procesa aspektiem.

ES Robežu palīdzības misija Moldovas Republikā un Ukrainā turpināja veikt darbu, palīdzot, apmācot un konsultējot abu valstu robežsardzes un muitas dienestus, stiprinot to spējas apkarot krāpniecību muitas jomā, atklāt kontrabandas un cilvēku tirdzniecības gadījumus un efektīvi veikt robežu un muitas kontroli un robežu pārraudzību.

2.4.4. Gruzija

ES un Gruzijas attiecības 2014. gadā bija ļoti intensīvas un ietvēra rekordlielu augsta līmeņa sanāksmju skaitu: Gruzijas premjerministrs *Irakli Garibashvili* Briseli pirmo reizi apmeklēja 2014. gada 3. un 4. februārī. Premjerministrs atgriezās Briselē 21. maijā, kad notika Gruzijas valdības sanāksme ar komisāru kolēģiju, ko vadīja toreizējais Eiropas Komisijas priekšsēdētājs *Jose Manuel Barroso*, un vēlreiz apmeklēja Briseli 27. jūnijā, kad tika parakstīts Asociācijas nolīgums/*DCFTA*, kā arī 17. novembrī, kad notika pirmā ES un Gruzijas Asociācijas padomes sanāksme. Eiropadomes priekšsēdētājs *Herman Van Rompuy* apmeklēja Gruziju 14. maijā, un Eiropas Komisijas priekšsēdētājs *José Manuel Barroso* devās uz Gruziju 12. un 13. jūnijā. Komisārs *Štefan Füle* apmeklēja Gruziju 3. un 4. martā un 18. jūlijā, komisārs *Günther Oettinger* apmeklēja Gruziju 20. februārī. Papildus 20. un 21. novembrī Batumi tika rīkots Austrumu partnerības pilsoniskās sabiedrības forums.

Pēc Asociācijas nolīguma/*DFCTA* parafēšanas 2013. gada novembrī rīkotajā Viļņas samitā Gruzija un ES 27. jūnijā Briselē to nepieredzēti ātri parakstīja. Ar nolīgumu tiek izveidota politiskā asociācija un padziļināta ekonomiskā integrācija Eiropas Savienībā. Gruzija asociācijas nolīgumu ratificēja 18. jūlijā, un lielas Asociācijas nolīguma/*DFCTA* daļas tiek provizoriski piemērotas no 2014. gada 1. septembra. Pašlaik notiek nolīguma ratificēšana dalībvalstīs, un Eiropas Parlaments ar nenormatīvu rezolūciju, ko apstiprināja 18. decembrī, deva piekrišanu noslēgt nolīgumu. Tikmēr nolīguma iestāžu struktūras kļuva darbotiespējīgas, un pirmā Asociācijas padomes sanāksme tika rīkota 17. novembrī. ES un Gruzija 26. jūnijā ir kopīgi vienojušās par asociācijas programmu, ar kuru aizstāj 2006. gada EKP rīcības plānu un paredz kopīgi apstiprinātu prioritāšu kopumu asociācijas nolīguma/*DFCTA* īstenošanai.

2014. gadā Gruzija ļoti sekmīgi īstenoja vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānu, kura mērķis ir ES un Gruzijas starpā ieviest bezvīzu režīmu.

Gruzijas valdība asi kritizēja līgumu par aliansi un stratēģisko partnerību, ko noslēdza separātiskais Abhāzijas reģions un Krievijas Federācija (un pēc tam – Krievijas Federācija un Dienvidosetija), jo šis līgums ir pretrunā Gruzijas teritoriālajai integritātei un ir vēl viens solis Krievijas Federācijas centienos pārņemt kontroli par separātiskajiem reģioniem. Arī ES pauda šīs bažas, kas formulētas paziņojumos un darītas zināmas ES divpusējos kontaktos ar Krievijas Federāciju.

Gruzijas kontaktēšanās ar separātiskajiem reģioniem joprojām ir nozīmīga, un valdība ir veikusi dažus nelielus pasākumus, lai īstenotu šo reģionu iesaistes stratēģiju. ES atzinīgi vērtē šos pasākumus un mudina nodrošināt aktīvāku iesaistes pieeju separātiskajām teritorijām. Paralēli tam ir turpinātas Gruzijas iestāžu un Krievijas Federācijas divpusējās sarunas, un tajās ir panākta virzība tirdzniecības, transporta un kultūras jautājumos. ES atzinīgi vērtēja šos pasākumus. Tomēr abu pušu nostājas nav mainījušās attiecībā uz tādiem nozīmīgiem jautājumiem kā Gruzijas virzība uz Eiropu, Krievijas loma 2008. gada karā un tās veiktā Dienvidosetijas un Abhāzijas atzīšana. Pēc tam, kad Krievijas Federācija un Abhāzija parakstīja līgumu un tika ziņots par nodomu parakstīt Krievijas un Dienvidosetijas līgumu, divpusējām sarunām netika noteikts jauns datums, tomēr neformāli kontakti turpinās.

ES joprojām ir apņēmības pilna atbalstīt Gruzijas teritoriālo integritāti un suverenitāti, un konfliktu mierīgu atrisināšanu, sniedzot nepārtrauktu atbalstu ar darbībām, ko veic Eiropas Savienības īpašais pārstāvis Dienvidkaukāzā un saistībā ar krīzi Gruzijā (ESĪP) un ES Pārraudzības misija. 2014. gada beigās ES Pārraudzības misijas pilnvaras pagarināja par diviem gadiem.

Pēc tam, kad ar ES starpniecību 2008. gada septembrī panāca sešu punktu vienošanos, ar ko pārtrauca augustā notikušo karu, Eiropas Savienība uz Gruziju nosūtīja neapbruņotu civilās pārraudzības misiju. Lai gan kopš tā laika drošības situācija ir uzlabojusies, joprojām netiek ievērots pamiera nolīgums, jo Krievija joprojām nav atvilkusi savus bruņotos spēkus uz pozīcijām, kurās tie bija pirms karadarbības sākuma. 2014. gada novembrī stāvoklis vēl vairāk pasliktinājās, jo tika parakstīts Krievijas un Abhāzijas nolīgums par stratēģisko partnerību un aliansi.

ES Pārraudzības misijai nav izpildes vai piespiešanas spēju. Tās pamatuzdevumi – pārraudzīt un palīdzēt veicināt uzticību – 2014. gadā nemainījās. ES Pārraudzības misija turpināja rosināt ievērojamus uzticības veicināšanas pasākumus un 2014. gadā izveidoja ES Uzticības veidošanas fondu. Ar šiem pasākumiem ir paredzēts pārraut saikni starp incidentiem un konfliktiem un radīt pārredzamāku drošības mehānismu.

Lai gan ES Pārraudzības misijas pilnvaras ir derīgas visā Gruzijā, to pilnīgu īstenošanu nepārtraukti kavēja vairāki apstākļi. Atteikums iekļūt Abhāzijā un Dienvidosetijā joprojām ir būtisks šķērslis un ir ierobežojis ES pārraudzības misijas spējas pildīt uzdevumu. Pēc tam, kad 2009. gadā tikai izvietoti Krievijas Federācijas robežsargi, administratīvās robežlīnijas starp Tbilisi kontrolētajām teritorijām un Abhāziju un Dienvidosetiju tiek pakāpeniski pārveidotas par "robežu". Šī negatīvā tendence 2014. gadā turpinājās. ES joprojām bija apņēmības pilna sniegt atbalstu pasākumiem, kas tiek veikti saistībā ar no konflikta zonas pārvietoto personu statusu un humanitāro situāciju.

Eiropas Savienības Pārraudzības misija Gruzijā (*EUMM Georgia*) sākotnēji tika izvietota uz vienu gadu. Pēdējā tās pilnvaru pagarināšana notika 2014. gada decembrī, misiju pagarinot vēl līdz 2016. gada 14. decembrim.

Gruzija piedalās divās ES KDAP misijās – ar diviem ekspertiem *EUTM Mali* un ar 156 militārpersonām *EUFOR RCA* – tādējādi dodot otro lielāko ieguldījumu operācijā (ko no novembra pagarināja vēl par trim mēnešiem).

2.4.5. Azerbaidžāna

Komisijas priekšsēdētājs *José Manuel Barroso* Azerbaidžānu apmeklēja 2014. gada 14. jūnijā, un vizītes laikā viņš parakstīja ES un Azerbaidžānas Protokolu par Azerbaidžānas dalību ES programmās un aģentūrās. 2014. gada 8. un 9. septembrī komisāri *Štefan Füle* un *Günther Oettinger* piedalījās Baku rīkotajā ceturtajā neformālajā Austrumu partnerības ministru dialogā par energoapgādes drošību un ārlietām. Komisijas priekšsēdētāja vietnieks *Šefcovic* Baku apmeklēja 2014. gada 28. novembrī. 2014. gada 20. septembrī *Sangachal* terminālī netālu no Baku notika vērienīga Dienvidu gāzes koridora ceremonija. Azerbaidžāna ir apņēmusies kļūt par uzticamu ES partneri enerģētikas jomā, lai diversificētu ES enerģijas apgādi.

2014. gadā turpinājās negatīvā tendence attiecībā uz cilvēktiesību ievērošanu. Starptautiskā kopiena, tostarp Eiropas Padome, EDSO un ES, nāca klajā ar ievērojamu daudzumu paziņojumu un ieteikumu par cilvēktiesību stāvokļa pasliktināšanos. Azerbaidžāna 2014. gadā nepievienojās nevienai ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas nostājai.

ES un Azerbaidžānas nolīgums par vīzu atvieglošanu izsniegšanu un atpakaļuzņemšanas nolīgums stājās spēkā 2014. gada 1. septembrī, un to īstenošanas rezultāti tiks uzraudzīti apvienoto komiteju sanāksmju laikā. Turpinās darbs, lai virzītos uz stratēģisku modernizācijas partnerību.

2.4.6. Armēnija

2014. gadā ES un Armēnija sāka darbu, lai pārskatītu turpmākās divpusējās sadarbības darbības jomu un juridisko pamatu. Armēnija 2014. gada 10. oktobrī parakstīja pievienošanās dokumentu Eirāzijas Ekonomikas savienībai un tai oficiāli pievienojās 2015. gada 2. janvārī.

Turklāt ES un Armēnijas divpusējais politiskais dialogs tika turpināts ar tikpat intensīvām un regulārām sanāksmēm, tostarp dažādām sanāksmēm no ekspertu līdz ministru līmenim, lai gan Armēnijas politikas kurss mainījās 2013. gadā.

ES un Armēnijas vīzu atvieglošanas izsniegšanas nolīgums un atpakaļuzņemšanas nolīgums stājās spēkā 2014. gada 1. janvārī, un tos īstenoja kopumā apmierinoši. Papildus tam Armēnijai tika dota iespēja piedalīties ES aģentūrās un programmās, un Armēnija saņēma piekļuvi pasaules mērogā vadošām ES programmām kultūras, izglītības, vides un zinātnes jomās, savukārt Armēnijas ierēdņi – iespēju integrēties ES aģentūrās tādās jomās kā aviācijas drošība, medicīna un vide, turklāt šī līdzdarbība notika visos līmeņos.

2014. gadā ES turpināja palīdzēt uzlabot un īstenot Armēnijas valsts cilvēktiesību rīcības plānu un ar Armēniju principā vienojās par sektoriālo budžeta atbalstu cilvēktiesību jomā. Kopumā ES turpināja Armēnijā sekmēt cilvēktiesības un pamatbrīvības. Kaut gan Armēnija turpināja pievērsties dažiem no šiem jautājumiem, tomēr ir nepieciešams papildu darbs, jo īpaši, lai īstenotu un izpildītu attiecīgos tiesību aktus, apkarotu korupciju, nodrošinātu dzimumu līdztiesību un reformētu tiesu sistēmu.

2.4.7. Kalnu Karabahas konflikts

Eiropas Savienības īpašais pārstāvis Dienvidkaukāzā un saistībā ar krīzi Gruzijā *Herbert Salber* pēc iecelšanas amatā 2014. gada 1. jūlijā apmeklēja Armēniju un Azerbaidžānu un rīkoja vairākas sanāksmes ar EDSO Minskas grupas līdzpriekšsēdētājiem par mierīgu Kalnu Karabahas konflikta starp Armēniju un Azerbaidžānu risinājumu. ES par Kalnu Karabahas konfliktu ir izdevusi divus paziņojumus – vienu par vardarbības pastiprināšanos (augustā) un otru par militārā helikoptera notriekšanu (novembrī). ES ar ārlietu politikas iniciatīvu turpināja nodrošināt finansējumu un iesaisti uzticības (miera) veidošanas darbībās (ar projektu "Eiropas Partnerība mierīgam konflikta atrisinājumam Kalnu Karabahā") abās konflikta pusēs, tādējādi papildinot Minskas grupas līdzpriekšsēdētāju centienus.

2.5. Vidusāzija

2.5.1. Reģionālās attiecības

ES turpināja pildīt iepriekš pausto apņemšanos ar savu pārstāvju un sūtņu starpniecību veidot dialogu ar Vidusāziju. Gada sākumā ES īpašā pārstāve *Patricia Flor* turpināja iesaistīties ES dialogā ar Vidusāziju. Aprīlī pēc ES īpašā pārstāvja atkāpšanās par īpašo sūtni Vidusāzijā tika iecelts *Janos Herman*, un viņa uzdevums ir nodrošināt nepārtrauktu ES augsta līmeņa iesaisti reģionā. Pildot minētos pienākumus, viņš vairākas reizes apmeklēja Vidusāziju, lai tiktos ar prezidentiem, ministriem, ES vēstniekiem un pilsonisko sabiedrību, koncentrējoties galvenokārt uz jautājumiem, kas saistīti ar ūdens resursiem un enerģētiku, drošību un reģionālo sadarbību. Īpašais sūtnis Briselē rīkoja arī ikgadējās ES un Ķīnas konsultācijas par Vidusāziju un apmeklēja Vašingtonu un Maskavu, lai apspriestu aktuālus jautājumus.

EĀDD un Komisijas dienesti izstrādāja progresa ziņojumu par to, kā tiek īstenota ES stratēģija Vidusāzijai. Šis reizi pusgadā veiktais uzdevums bija tieši laikā, lai varētu fiksēt izmaiņas reģionālā kontekstā un plašākā ģeopolitiskā vidē tieši attiecībā uz drošību (Starptautisko Drošības atbalsta spēku (*ISAF*) atvilkšana, Ukrainas krīze, teroristu apdraudējums).

ES un Vidusāzijas dialogs sekmēja reģionālu sadarbību un tādu projektu efektīvu īstenošanu, kurus veic saskaņā ar iniciatīvām, piemēram, tiesiskuma, izglītības, ūdens un vides pārvaldības jomās.

Ar Vācijas un Francijas koordinēto Tiesiskuma platformu atbalstīja valsts un reģionu līmeņa tehniskus darbseminārus, konkrēti par tieslietu reformu atbalstu Kirgizstānā, Tadžikistānā un Kazahstānā. 2014. gada aprīlī Briselē tikās darba grupa tiesu iestāžu spēju jautājumos. Šie notikumi palīdzēja 2014. gada oktobrī Astānā veiksmīgi rīkot ceturto tieslietu ministru konferenci, kura bija veltīta pieredzes apmaiņai par tieslietu reformu, tiesu iestāžu pieejamību un indivīdu tiesībām un brīvībām.

Saskaņā ar izglītības iniciatīvu Stambulā tika rīkots seminārs par profesionālo izglītību un skolotāju apmācību un Biškekā notika seminārs par darba tirgus vajadzībām un paraugpraksi profesionālajā izglītībā un apmācībā un augstākajā izglītībā.

Ņemot vērā attiecīgas starptautiskas konvencijas un saskaņā ar diplomātiju ūdens jomā ES turpināja diplomātijas centienus, lai risinātu ar ūdeni saistītās domstarpības un sekmētu reģionālu, uz sadarbību balstītu risinājumu problēmām, kas saistītas ar ūdens un energoresursu apsaimniekošanu Vidusāzijā.

2.5.2. Divpusējās attiecības

2014. gada septembrī tika pabeigtas sarunas ar Kazahstānu par paplašinātās partnerības un sadarbības nolīgumu. Pēc tam, kad tas tiks parakstīts, ratificēts un īstenots, šis nolīgums – pirmais šāds nolīgums Vidusāzijas reģionā – sekmēs stiprākas Kazahstānas un ES politiskās, ekonomiskās un stratēģiskās attiecības, tirdzniecības, pakalpojumu un investīciju plūsmu un veicinās Kazahstānas politiskās, tiesiskuma un ekonomikas reformas.

ES atzinīgi vērtēja ieslodzītās darba tiesību aktīvistes *Roza Tulateyeva* atbrīvošanu 19. novembrī un turpināja paust bažas citu līdzīgu cilvēktiesību pārkāpumu gadījumos.

Politiskajā dialogā ar **Kirgizstānas Republiku** koncentrējās uz ES atbalstu demokratizācijas un tiesiskuma reformām, tostarp uz delikāto jautājumu par ES atbalstu 2015. gada vispārējām vēlēšanām. ES pauda bažas par tiesību aktiem, ar kuriem NVO, kuras finansējumu saņem no starptautiskām organizācijām un ārvalstu valdībām, tiek klasificētas kā "ārvalstu aģenti", un par projektu tiesību aktam par pozitīvas attieksmes veidošanu pret netradicionāliem seksuālo attiecību veidiem. Nozīmīgi ES un Kirgizstānas dialoga jautājumi bija gatavošanās pievienoties Eirāzijas Ekonomikas savienībai 2015. gada janvārī, energoapgādes traucējumi un ES piedāvātā makrofinansālā palīdzība. Martā Kirgizstānas Republiku apmeklēja Austrumeiropas un Vidusāzijas jautājumu darba grupas (*COEST*) delegāti.

Politisko dialogu ar **Tadžikistānu** koncentrēja uz politikas un administratīvajām reformām, tiesiskumu un cilvēktiesībām un tirdzniecību un ekonomiskajām attiecībām. ES uzsvēra vajadzību nodrošināt iekļaujošas un pārredzamas vēlēšanas un ilgtermiņa stabilitāti valstī. ES cieši sekoja Toronto Universitātes studenta *Alexander Sodiqov* lietai; viņu aizturēja jūnijā, kamēr viņš veica pētījumu Tadžikistānā. ES atzinīgi vērtēja *Sodiqov* kunga atbrīvošanu jūlijā un to, ka viņš pēc tam varēja doties prom no valsts.

Turkmenistānā ES turpināja sekmēt cilvēktiesības un sociālekonomiskās reformas, kā arī izstrādāt Kaspijas jūras gāzes cauruļvada tiesisko regulējumu. Turkmenistāna rīkoja NVS samitu un Enerģētikas hartas augsta līmeņa konferenci, tādējādi demonstrējot gatavību atbalstīt stabilitāti un miermīlīgas attiecības reģionā, tostarp enerģētikas un ūdens jautājumos.

Pēc tam, kad ES bija atbalstījusi tuvināšanos Starptautiskajai Darba organizācijai attiecībā uz jautājumu par bērniem un piespiedu darbu, ES turpināja centienus, lai atbalstītu ciešākas saites starp **Uzbekistānu** un citiem starptautiskiem dalībniekiem, piemēram, ANO aģentūrām, Eiropas Padomi, EDSO un Eiropas Investīciju banku (EIB). ANO un Uzbekistānas diskusijas palīdzēja virzīties uz to, lai galīgi izstrādātu valsts rīcības plānu cilvēktiesību jomā, savukārt sarunas ar EIB ir ļāvušas abām pusēm pavisam uz vienošanos par pamatnolīguma noslēgšanu. Papildus tam, ka tika noslēgts saprašanās memorands ar ANO Starpreģionālo noziedzības un tieslietu pētniecības institūtu (*UNICRI*), lai palielinātu reģionālo sadarbību un mazinātu apdraudējumu, drīzumā Taškentā tiks atvērta ES finansēta reģionāla izcilības centrs par ķīmiskiem, bioloģiskiem, radioloģiskiem un kodola (*CBRN*) materiāliem. ES turpināja strādāt pie svarīgākajiem drošības jautājumiem, tostarp pie augsta līmeņa dialoga par drošību Vidusāzijā.

3. Rietumbalkāni

Rietumbalkāni, paplašināšanās stratēģija un stabilizācijas un asociācijas process 2014. gadā joprojām bija nozīmīgs Eiropas Savienības politikas virziens, kas turpina sekmēt abpusējus ieguvumus miera, demokrātijas, drošības un labklājības jomā Eiropā. Padome 2014. gada decembra secinājumos atkārtoti apstiprināja nepārprotamo apņemšanos atbalstīt reģiona Eiropas perspektīvu. Tā arī uzsvēra vajadzību nodrošināt taisnīgus un stingrus nosacījumus saistībā ar Kopenhāgenas politiskajiem kritērijiem un stabilizācijas un asociācijas procesu, kas joprojām ir kopēja sistēma, lai ar Rietumbalkānu valstīm veidotu attiecības līdz to pievienošanās brīdim.

Šā procesa nozīmīgi elementi ir iekļaujoša reģionālā sadarbība un labas kaimiņattiecības.

Visa 2014. gada laikā reģionā tika gūti ievērojami panākumi; Belgrada un Priština turpināja progresu, īstenojot nolīgumus, kas panākti ES veicinātajā dialogā, sākās pievienošanās sarunas ar Serbiju, tika parafēts ES un Kosovas ¹⁵ Stabilizācijas un asociācijas nolīgums, kuru noslēdz tikai ES, turpinājās pievienošanās sarunas ar Melnkalni un tika piešķirts kandidātvalsts statuss Albānijai.

AP/PV martā un decembrī apmeklēja Bosniju un Hercegovinu un aprīlī – Serbiju. ES atzinīgi vērtēja veiksmīgi rīkotas vēlēšanas Bosnijā un Hercegovinā, Serbijā un Kosovā.

Decembrī ES sāka īstenot jauno pieeju attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu, lai panāktu virzību attiecībā uz valsts Eiropas perspektīvu.

¹⁵ Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

Belgradas un Prištinas dialogā turpināja gūt ievērojamus panākumus, lai gan diskusiju gaitu ietekmēja vēlēšanu process Serbijā (2014. gada marts) un Kosovā (2014. gada jūnijs) un politiskais strupceļš, kura rezultātā aizkavējās koalīcijas valdības izveide Kosovā. AP/PV turpināja sekmēt attiecību normalizācijas procesu starp Serbiju un Kosovu un veicināt to, lai gada pirmajos mēnešos līdz pirmstermiņa vēlēšanām Serbijā un Kosovā īstenotu dialoga laikā panāktos nolīgumus.

2014. gada sākumā notika trīs augsta līmeņa sanāksmes – pēdējā no tām 31. martā. Tam sekojošajā laikposmā nepārtraukti, lai gan lēnāk turpinājās īstenošanas darbs. Tika gūti konkrēti rezultāti vairākās jomās, piemēram, integrētas robežu pārvaldības, enerģētikas, pārvietošanās brīvības un muitas jomā.

Labi panākumi tika gūti reģionālās sadarbības jomā: 2014. gada jūnijā Kosovu apstiprināja par pilntiesīgu dalībnieci Dienvidaustrumu Eiropas sadarbības procesā (DAESP) un oktobrī tā pievienojās Bruņojuma kontroles pārbaudes un īstenošanas palīdzības reģionālā centra (*RACVIAC*) civilajai daļai.

Joprojām ir diezgan daudz darba, lai īstenotu Nolīgumu par principiem, ar ko reglamentē attiecību normalizēšanu, jo īpaši attiecībā uz pašvaldību asociācijas/kopienas izveidi un to, lai galīgi izstrādātu nolīgumus par telesakariem un par enerģētiku, kā arī attiecībā uz to, lai īstenotu nolīgumus par tiesu struktūrām un civilās aizsardzības spēkiem. Barikāžu (tā dēvētā Miera parka) novākšana un jauna izvietošana uz Mitrovicas ziemeļu galvenā tilta, ko veica Serbijas puse, radīja nopietnu attiecību saspīlējumu. Abas puses izveidoja īpašu darba grupu, lai kopīgi izskatītu tilta nākotni, un uzdeva ES birojam sagatavot tilta tehnisko novērtējumu.

ES un Serbija sāka jaunu attiecību posmu, 2014. gada 21. janvārī rīkojot pirmo starpvaldību konferenci, ar ko oficiāli uzsāka pievienošanās sarunu procesu. Tas bija rezultāts, kas izriet no šīs valsts konsekventajiem reformu panākumiem un ilgstošas apņemšanās normalizēt attiecības ar Kosovu. Tagad notiek ES pievienošanās sarunas ar Serbiju. 2013. gada rudenī sāktais izvērtēšanas process tika pabeigts 2015. gada martā.

Serbijas pirmstermiņa vispārējo vēlēšanu rezultātā izveidoja jaunu valdību, kuru vadīja premjerministrs *Aleksandar Vučić*.

Jaunās valdības vadībā Serbija joprojām bija apņēmusies veikt intensīvas reformas un saglabāja konstruktīvu pieeju reģionālajai sadarbībai. Tomēr valstij īpašu uzmanību vajadzētu veltīt tam, lai kompensētu kavēšanos darbības plānu iesniegšanā attiecībā uz 23. sadaļu (Tiesu iestādes un pamattiesības) un 24. sadaļu (Tiesiskums, brīvība un drošība.) Padome Serbiju aicināja saskaņā ar sarunu programmu pakāpeniski panākt atbilstību ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai.

Pēc Padomes 2013. gada jūnijā pieņemtā lēmuma, atzīstot Kosovas centienus normalizēt tās attiecības ar Serbiju, kā rezultātā tika panākta Briseles vienošanās, Komisija 2014. gada maijā noslēdza sarunas par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu (SAN) starp ES un Kosovu, kuru noslēdz tikai ES. SAN, kuru noslēdz tikai ES, teksts tika parafēts 2014. gada jūlijā. 2014. gadā ar Kosovu tika turpināts dialogs par vīzu režīma liberalizāciju, tomēr vēl ir jāveic turpmākas reformas.

Pēc *EULEX KOSOVO* stratēģiskās pārskatīšanas 2013. gadā 2014. gada pirmajos mēnešos ar dalībvalstīm turpinājās diskusijas par misijas nākotni, un to rezultātā uz divu gadu termiņu tika piešķirtas jaunas pilnvaras, ko pieņēma 2014. gada jūnijā.¹⁶ Paralēli diskusijām par misijas nākotni, tā turpināja īstenot savas pilnvaras, tostarp atbalstu Belgradas un Prištinas dialogam.

Saistībā ar vēsturisko 2013. gada aprīļa nolīgumu misija 2014. gada gaitā veiksmīgi sekmēja 287 agrāko Serbijas Iekšlietu ministrijas policijas darbinieku iekļaušanu Kosovas Policijas (KP) struktūrā un aktīvi atbalstīja tādas KP Reģionālās ziemeļu grupas izveidi, kas atspoguļo ziemeļdaļas pašvaldību etnisko sastāvu.

EULEX atbalstīja arī integrētas robežu pārvaldības tehniskās vienošanās īstenošanu. Kopš to izveides visi seši integrētās robežu pārvaldības robežšķērsosšanas punkti darbojas labi, un 2014. gada septembrī tika panākta izšķiroša vienošanās, kad puses piekrita izveidot pastāvīgus robežšķērsosšanas punktus.

Politiskais strupceļš Kosovā, kas ilga no parlamenta vēlēšanām 8. jūnijā līdz jaunās valdības izveidei 9. decembrī, ļoti apgrūtināja misijas pilnvaru izpildi. Tādēļ 2014. gada pēdējos sešos mēnešos izdevās gūt tikai nelielus panākumus. *EULEX* ciešā sadarbībā ar ESĪP/*EUO* gatavoja kontaktiem ar nākamajām vietējām iestādēm, mudinot tās pildīt saistības tiesiskuma jomā, jo īpaši attiecībā uz 2012. gada novembrī parakstīto Paktu par tiesiskuma mērķiem.

¹⁶ Atspoguļojot gūtos panākumus un jauno realitāti uz vietas, tostarp izšķirīgos sasniegumus normalizācijas procesā, misijas jaunajās pilnvarās bija iekļautas trīs stratēģiskas izmaiņas: 1) īstenot politiku, kas paredz "parastos gadījumos nesākt jaunas lietas"; 2) visas Kosovs tieslietu iestādes nodot vietējā pārvaldībā un 3) *EULEX* tiesnešus un prokurorus iekļaut vietējā tieslietu sistēmā. Jauno pilnvaru papildu sekas bija rekonfigurācijas procesa ieviešana – *EULEX* personālsastāvs tika samazināts no 1250 uz 800 starptautiskiem un no 1000 uz 800 vietējiem darbiniekiem.

Visu 2014. gadu turpinājās Īpašās izmeklēšanas darba grupas izmeklēšana par īpašā referenta *Dick Marty* ziņojumā izklāstītajiem konstatējumiem par smagām apsūdzībām kara noziegumos un organizētās noziedzības darbībās, ko laikposmā no 1998. gada līdz 2000. gadam esot veikuši bijušie Kosovos Atbrīvošanas armijas vadītāji. Agrākais galvenais prokurors vēstnieks *Clint Williamson* savus izmeklēšanas konstatējumus 29. jūlijā izklāstīja preses konferencē, vienlaikus paziņojot par savas darbības beigšanu augustā.¹⁷

AP/PV turpināja iesaisti ar **Bosnijas un Hercegovinas** vadību. Pēc plašajiem sociālekonomiskajiem protestiem, kas februārī notika Bosnijā un Hercegovinā, AP/PV 11. martā apmeklēja valsti un mudināja tās vadību ātri reaģēt uz sociālekonomiskā stāvokļa pasliktināšanos. Uz šā pamata, cieši sadarbojoties ar ES starptautiskajiem partneriem, tostarp starptautiskajām finanšu iestādēm, tika izstrādāta ES vadīta iniciatīva – Izaugsmes un nodarbinātības pakts.

Pēc prezidenta un vispārējām vēlēšanām, kas dažādos līmeņos notika 12. oktobrī, ES sāka īstenot atjauninātu pieeju attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu nolūkā virzīt valsti ceļā uz ES. AP/PV kopā ar komisāru *Johannes Hahn* 5. decembrī apmeklēja Sarajevu, lai atjaunināto pieeju pārrunātu ar Bosnijas un Hercegovinas vadību un iestādēm, kas šajā sakarā bija paudušas vēlmi uzturēt ciešus kontaktus ar ES. Pēc tam Padome pieņēma secinājumus, kuros izcēla šīs atjauninātās ES iesaistes turpmākos pasākumus, lai jaunajiem centieniem dotu ievirzi.

¹⁷ Viņa pēctecis ASV Valsts departamenta ierēdnis *David Schwendiman* savu norīkojumu sāks 2015. gada sākumā.

Operācija *ALTHEA* turpināja galvenos centienus koncentrēt uz spēju veidošanu un apmācību, tajā pašā laikā saglabājot pilnvaras un resursus, lai veiktu drošības vides atbalsta pasākumus. Parasti operācijas rīcībā ir šajā valstī izvietotie militārie spēki (līdz 600 militārpersonu), tomēr 2014. gada otrajā pusē vēlēšanu perioda laikā šie spēki tika papildināti ar situācijas apzināšanās vienībām. 2015. gada sākumā valstī turpinās uzturēties ierobežots skaits papildspēku. 2014. gada novembrī ar ANO DP Rezolūciju 1283 uz vēl vienu gadu pagarināja misijas izpildpilnvaru termiņu.

2014. gada aprīlī **bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā** rīkoja pirmstermiņa vispārējās vēlēšanas un regulārās prezidenta vēlēšanas. Saskaņā ar *ODIHR* vērtējumu vēlēšanās bija ļoti spraiga konkurence un tās tika efektīvi pārvaldītas, taču atzīmēja, ka tajās tika fiksēti daži starpgadījumi, kā arī daudz nopietnāk vērtējamais vienpusējais atspoguļojums plašsaziņas līdzekļos un valsts un partiju darbības stingra nodalījuma neesamība, kas neļāva nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus.

Oktobrī Komisija atkārtoja tās ieteikumu sākt pievienošanās sarunas ar bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku. Padome 16. decembra secinājumos atzinīgi vērtēja to, ka ES programma joprojām bija stratēģiska valsts prioritāte un ka valsts ir sasniegusi augstu saskaņošanas pakāpi attiecībā uz tiesību aktu *acquis*. Padome ņēma vērā ieteikumu sākt pievienošanās sarunas un uzsvēra to, cik ļoti ir vajadzīgs konstruktīvāks politiskais dialogs. Tā pauda nopietnas bažas par tiesu iestāžu arvien augošo politizāciju un arvien lielākām nepilnībām attiecībā uz tiesu iestāžu neatkarību un plašsaziņas līdzekļu brīvību un atzīmēja, ka nespēja gūt panākumus šajos jautājumos ir kaitējusi reformu ilgtspējai. Padome iestādes mudināja rīkoties izlēmīgi, lai strauji kļiedētu šīs bažas.

Padome arī atgādināja, ka joprojām ir svarīgi saglabāt labas kaimiņattiecības, tostarp ANO aizbildnībā sarunu ceļā vienoties un rast savstarpēji pieņemamu risinājumu par valsts nosaukumu. Tā norādīja, ka 2015. gadā atgriezīsies pie jautājuma par sarunu sākšanu, pamatojoties uz jaunāko Komisijas sniegto informāciju par reformu īstenošanas turpmāko gaitu saistībā ar augsta līmeņa pievienošanās dialogu, un par reāliem pasākumiem, kas veikti labu kaimiņattiecību veicināšanai un par centieniem sarunās panākt savstarpēji pieņemamu risinājumu par valsts nosaukumu.

Albānijā premjerministra *Edi Rama* vadītā valdības koalīcija turpināja īstenot reformu programmu, īpaši pievēršoties pievienošanās sarunu sākšanai nepieciešamajām piecām galvenajām prioritātēm (valsts pārvaldes reforma, tiesu iestādes, korupcijas apkarošana, organizētās noziedzības apkarošana, cilvēktiesības, tostarp minoritāšu aizsardzība).

Konkrētāk, lai uzlabotu tiesu sistēmas neatkarību un pārskatatbildību, Albānija veica turpmākus pasākumus tiesu iestāžu reformai, veidojot kontaktus ar Venēcijas komisiju. Valdība, nostiprinot tiesisko regulējumu un ieceļot valsts korupcijas apkarošanas koordinatoru, izrādīja politisko gribu izlēmīgi rīkoties, lai novērstu un apkarotu korupciju. Cīņā pret organizēto noziedzību vairākās jomās bija vērojamas pozitīvas tendences, proti, pastiprinājās tiesībaizsardzības darbības, konkrēti narkotiku konfiskācija.

Ņemot vērā šos centienus un pamatojoties uz Komisijas iesniegtu ziņojumu, Padome 24. jūnijā nolēma Albānijai piešķirt kandidātvalsts statusu. 27. jūnijā šo lēmumu apstiprināja Eiropadome. 16. decembra secinājumos Padome atzinīgi novērtēja Albānijas gūtos panākumus, kuru rezultātā tai ir piešķirts kandidātvalsts statuss. Tomēr secinājumu 43. un 44. punktā Padome atzīmēja, ka valstij vēl ir jārisina nopietnas problēmas, un aicināja Albāniju pastiprināt reformu centienus un izlēmīgi rīkoties, lai pievienošanās sarunu sākšanas nolūkā pievērstos šīm piecām svarīgākajām prioritātēm. Padome jo īpaši uzsvēra, ka Albānijai cita starpā ir jātiecas īstenot visaptverošu reformu tiesu iestāžu jomā, jāpastiprina cilvēktiesību aizsardzība un diskriminācijas novēršanas politika, tostarp vienlīdzīga attieksme pret visām minoritātēm un tiesību pieejamība personām, kas pieder pie šīm grupām, kā arī jāīsteno īpašumtiesības.

Pēc tam, kad valstij bija piešķirts ES kandidātvalsts statuss, reformu centieni gada otrajā pusē pastiprinājās. Tomēr kopš jūnija Albānijas iekšējās politikas stāvoklis pasliktinājās. 10. jūlijā opozīcijā esošā Demokrātiskā partija paziņoja par parlamenta darba boikotēšanu pēc tam, kad starp vairākuma un opozīcijas deputātiem bija izcēlušās fiziskas sadursmes. Boikotu oficiāli izbeidza gandrīz sešus mēnešus vēlāk – 2014. gada 24. decembrī – pēc tam, kad valdība un opozīcija ar Eiropas Parlamenta deputātu *Knut Fleckenstein* un *Eduard Kukan* starpniecību vienojās par četru punktu izlīguma dokumentu. Tajā ir uzsvērts, ka Albānijai ir vajadzīgs konstruktīvs un stabils valdošā vairākuma un opozīcijas dialogs, lai valsts varētu īstenot vērienīgos mērķus attiecībā uz Eiropu. Jāraugās, vai turpmākajos mēnešos bez kavējumiem tiks īstenota izlīgumā paredzētā politiskā vienošanās, un tas būs ļoti nozīmīgi, lai veiksmīgi risinātu Albānijas programmu attiecībā uz ES.

Attiecībā uz reģionālo sadarbību Albānija turpināja spēlēt pozitīvu un konstruktīvu lomu un aktīvi piedalīties visās attiecīgajās reģionālajās iniciatīvās, tostarp Dienvidaustrumu Eiropas sadarbības procesā, par kura pašreizējo priekšsēdētāju Albānija kļuva jūnijā. Joprojām ļoti svarīga ir Albānijas pastāvīga un konstruktīva iesaistīšanās labās kaimiņattiecībās. Turklāt Padome atzinīgi novērtēja to, ka Albānija ir panākusi pilnīgu saskaņotību ar ES kopējo ārpolitiku un drošības politiku.

ES turpināja pievienošanās sarunas ar **Melnkalni**. Līdz 2014. gada beigām atvēra sešpadsmit sadaļas, no kurām divas arī provizoriski tika pabeigtas. Melnkalne turpināja gūt panākumus pievienošanās sarunās, kā arī to reformu īstenošanā, kuru mērķis ir nodrošināt tiesu iestāžu neatkarību un lielāku efektivitāti, lai gan tiesu iestāžu un pamatbrīvību jomā gūtie panākumi bija nevienmērīgi.

Padome 2014. gada 16. decembra secinājumos uzsvēra, ka Melnkalnei vēl jāpastiprina centieni tiesiskuma jomā. Valstij vajadzētu īpašu uzmanību veltīt tam, lai izlīdzinātu kavējumus tiesiskuma jomas rīcības plānu īstenošanā, lai pastiprinātu iestāžu spējas un lai gūtu turpmākus stabilus panākumus izmeklēšanā, kriminālvajāšanā un notiesāšanā saistībā ar korupcijas apkarošanu un organizēto noziedzību.

Attiecībā uz reģionālo sadarbību Melnkalne turpināja aktīvi piedalīties reģionālās sadarbības pilnveidošanā un panākt pilnīgu atbilstību ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai, tādējādi dodot ieguldījumu vispārējā reģiona stabilitātē.

4. Turcija un Rietumeiropa

4.1. Turcija

Turcija, ņemot vērā tās dinamisko tautsaimniecību un stratēģisko izvietojumu, joprojām bija nozīmīga ES sarunu biedre, gan kā kandidātvalsts, gan kā būtiska partnere. ES atzina būtisko humanitāro palīdzību, ko Turcija ir sniegusi vairāk nekā miljonam bēgļu, kas bēg no vardarbības Sīrijā un Irākā. Turcija turpināja aktīvi darboties plašākā kaimiņreģionā, un tā joprojām bija nozīmīga reģionālā dalībniece Tuvajos Austrumos, Rietumbalkānos, Afganistānā/Pakistānā, Dienvidkaukāzā un Āfrikas ragā. Šajā sakarā AP joprojām bija apņēmības pilna vēl vairāk attīstīt un pastiprināt ES un Turcijas politisko dialogu par ārpolitikas jautājumiem, kuros tām ir kopīgas intereses, kā arī par terorisma apkarošanu, ņemot vērā arī ļoti nopietno notikumu attīstību reģionā, jo īpaši Sīrijā un Irākā. Šis dialogs būtu jāizmanto, lai izveidotu ciešāku sadarbību cīņā pret organizāciju *ISIL/DAIŠ* un to veidojošiem tīkliem, kā arī lai uzlabotu sadarbību nolūkā apturēt ārvalstu kaujinieku plūsmu, vienlaikus arī turpmāk atzīstot to, cik svarīgi ir sniegt atbalstu Turcijai cīņā ar terorisma draudiem valsts iekšienē.

Tagadējais prezidents *Recep Tayyip Erdoğan* 2014. gada janvārī – laikā, kad viņš bija premjerministrs – apmeklēja Briseli. Komisārs *Štefan Füle* Turciju apmeklēja 2014. gada jūnijā un Komisijas priekšsēdētājs *José Manuel Barroso* – 2014. gada septembrī. AP/PV kopā ar komisāriem *Johannes Hahn* un *Christos Stylianides* kopīgi 2014. gada decembrī apmeklēja Turciju, lai pastiprinātu kontaktus. ES terorisma apkarošanas koordinators 2014. gadā Turciju apmeklēja divas reizes. ES turpināja mudināt Turciju veidot ārpolitiku kā papildinājumu ES politikai un koordinējot to ar ES, kā arī pakāpeniski saskaņot to ar ES kopējo ārpolitiku un drošības politiku.

ES atzinīgi novērtēja Turcijas ciešo iesaisti KDAP misijās, jo īpaši *EUFOR ALTHEA* un *EULEX KOSOVO*. Pirmā ES Militārā štāba pārstāvju darba vizīte Turcijā notika janvārī.

Padome atkārtoti apstiprināja, ka ES attiecībām ar Turciju tā piešķir lielu nozīmi, un atzinīgi vērtēja Turcijas valdības pausto vēlmi virzīties uz pievienošanos ES. Šajā sakarā Padome atgādināja, ka, gūstot panākumus kritēriju un sarunu programmas prasību izpildē un ievērojot līgumsaistības pret ES, Turcija varēs paātrināt sarunu tempu.

ES vajadzētu arī turpmāk būt Turcijā veikto reformu atskaites punktam, jo īpaši tiesiskuma un pamattiesību un pamatbrīvību jomā. 2014. gadā tika pieņemtas vai īstenotas vairākas reformas, tomēr ir jāveic turpmāki pastāvīgi centieni, lai pilnībā izpildītu Kopenhāgenas kritērijus. Padome 2014. gada 16. decembra secinājumos mudināja Turciju strādāt pie reformām, kam vajadzētu nodrošināt adekvātu varas līdzsvara mehānismu, kas pilnībā garantētu brīvību, tostarp domas, vārda un mediju brīvību, demokrātiju, līdztiesību, tiesiskumu un cilvēktiesību, tostarp sieviešu, bērnu un minoritātēm piederošu personu tiesību, ievērošanu, reliģijas brīvību un īpašumtiesības, un mudināja pastiprināt Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu izpildi. Padomei joprojām rada bažas amatpersonu pārmērīga iejaukšanās tieslietās, biežas izmaiņas svarīgākajos tiesību aktos bez pienācīgas apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Tā arī pauda nožēlu, ka valdības reakcija uz apgalvojumiem par korupcijas gadījumiem 2013. gada decembrī radīja nopietnas šaubas par tiesu varas neatkarību un objektivitāti un parādīja arvien pieaugošu neiecietību pret politisko opozīciju, publiskiem protestiem un kritiskiem medijiem. Šajā sakarā 2014. gadā veiktie policijas reidi un vairāku žurnālistu un plašsaziņas līdzekļu pārstāvju aizturēšana Turcijā lika apšaubīt to, vai tiek ievērota plašsaziņas līdzekļu brīvība, kas ir demokrātijas pamatprincips.

Padome atgādināja, ka progress pievienošanās sarunās ir atkarīgs no tiesiskuma un pamattiesību ievērošanas. Visus minētos jautājumus vairākos ES paziņojumos uzsvēra AP/PV, komisāri un Eiropas Parlaments.¹⁸

ES stingri atbalstīja atjaunos centienus rast miermīlīgu noregulējumu kurdu jautājumam un mudina visas puses ciešāk iesaistīties, lai panāktu virzību šajā jautājumā.

ES atzinīgi vērtēja to, ka oktobrī spēkā stājās ES un Turcijas atpakaļuzņemšanas nolīgums, kā arī – Komisijas ziņojumā izklāstītos konstatējumus par panākumiem, ko Turcija guvusi vīzu režīma liberalizācijas ceļveža prasību izpildē. Vīzu liberalizācijas dialoga progressa pamatā būs paveiktais un piesaiste nosacījumiem par to, vai Turcija attiecībā uz ES un dalībvalstīm būs efektīvi un noturīgi īstenojusi vīzu režīma ceļvedī noteiktās prasības.

¹⁸ Eiropas Parlaments 2014. gada 12. martā pieņēma rezolūciju par 2013. gada progressa ziņojumu par Turciju (P7_TA (2014)0235); vēl viena rezolūcija par vārda brīvību Turcijā tika pieņemta 2015. gada 15. janvārī.

Paužot nožēlu par Turcijas šajā sakarā sniegto vienpusējo paziņojumu, Padome sagaidīja, ka Turcija attiecībā uz visām ES dalībvalstīm pilnībā un efektīvi īstenos gan atpakaļuzņemšanas nolīgumu, gan vīzu režīma ceļvedi, tostarp visu ES dalībvalstu pilsoņiem nediskriminējošā veidā nodrošinās nokļūšanu Turcijas teritorijā bez vīzas. Padome 2014. gada 16. decembra secinājumos atkārtoti uzsvēra, ka Turcijai ir nepārprotami jāapņemas uzturēt labas kaimiņattiecības un miermīlīgi atrisināt domstarpības saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtiem, vajadzības gadījumā vērsties Starptautiskajā Tiesā. Šajā ziņā Savienība vēlreiz pauda nopietnas bažas un aicināja Turciju izvairīties no jebkādiem draudiem vai rīcības, kas vērsta pret kādu dalībvalsti, kā arī no nesaskaņu avotiem vai rīcības, kas kaitē labām kaimiņattiecībām un miermīlīgam domstarpību risinājumam. ES aicina Turciju izbeigt bloķēt dalībvalstu pievienošanos starptautiskām organizācijām un mehānismam. Turklāt ES atkal uzsvēra visu ES dalībvalstu suverēnās tiesības. Tās *inter alia* ietver tiesības slēgt divpusējus nolīgumus un izpētīt un izmantot dabas resursus saskaņā ar ES *acquis* un starptautiskajām tiesībām, tostarp saskaņā ar ANO Jūras tiesību konvenciju. Tā arī uzsvēra, ka ir jārespektē dalībvalstu suverenitāte to teritoriālajā jūrā un gaisa telpā. Padome atgādināja, ka Eiropadome savos 2014. gada 24. oktobra secinājumos pauda nopietnas bažas par spriedzi, kas atsākusies Vidusjūras reģiona austrumos, un mudināja Turciju būt savaldīgai un respektēt Kipras suverenitāti pār saviem teritoriālajiem ūdeņiem un Kipras suverēnās tiesības savā ekskluzīvajā ekonomikas zonā.¹⁹

¹⁹ Arī Eiropas Parlaments 2014. gada novembrī nāca klajā ar rezolūciju par Turcijas darbībām, kas rada saspīlējumu Kipras Republikas ekskluzīvajā ekonomikas zonā (P8_TA (2014)0052, ko pieņēma 2014. gada 13. novembrī).

Padome 2014. gada decembra secinājumos ar dziļu nožēlu atzīmēja, ka, neskatoties uz atkārtotiem aicinājumiem, Turcija joprojām atsakās pildīt savu pienākumu pilnībā un bez diskriminācijas īstenot Asociācijas nolīguma Papildprotokolu attiecībā pret visām dalībvalstīm, lai gan tā izpilde varētu dot nozīmīgu stimulu sarunu procesam. Ja šā jautājuma risināšana nevirzīsies uz priekšu, Padome saglabās spēkā 2006. gadā noteiktos pasākumus, kas atstās ilgstošu ietekmi uz sarunu vispārējo gaitu.

Padome atzinīgi vērtēja pušu apņemšanos atrisināt Kipras problēmu, kā liecina 2014. gada 11. februāra kopīgā deklarācija. Kā uzsvērts sarunu programmā, Padome cerēja, ka Turcija aktīvi atbalstīs sarunas, kuru mērķis ir panākt taisnīgu, vispusīgu un dzīvotspējīgu Kipras problēmas risinājumu Apvienoto Nāciju Organizācijas sistēmas ietvaros saskaņā ar attiecīgajām ANO Drošības padomes rezolūcijām un atbilstīgi principiem, kas ir Savienības pamatā.

Turcijas apņēmībai un konkrētam ieguldījumam šādā vispusīgā risinājumā ir izšķiroša nozīme. Padome uzskatīja, ka tā brīža apstākļos vairāk nekā jebkad bija svarīgi nodrošināt labvēlīgu atmosfēru, lai varētu atsākt sarunas par visaptverošu Kipras jautājuma noregulējumu ar mērķi panākt progresu šajā jautājumā. Eiropadome 2014. gada marta secinājumos paziņoja, ka tā ir gatava iesaistīties šo sarunu atbalstīšanā.

4.2. Rietumeiropa

ES attiecību pamatā ar Rietumeiropas valstīm, kas nav ES dalībvalstis, ir visaptveroši sadarbības nolīgumi, piemēram, Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu (Norvēģija, Islande un Lihtenšteina) vai Šengenas nolīgums (Norvēģija, Islande, Lihtenšteina un Šveice).

KĀDP jomā 2014. gadā tika vēl vairāk padziļināta ES sadarbība ar Eiropas Ekonomikas zonas un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas valstīm, – tās pievienojās daudziem KĀDP paziņojumiem, kā arī sadarbojās dažās kopīgās rīcībās. ES rīkoja arī regulārus politiskos dialogus dažādos līmeņos un dažādos kontekstos; palielinājās līdztekus nozīmīgiem starptautiskiem pasākumiem rīkoto neformālu dialogu skaits.

Sadarbība starp ES un **Norvēģiju** ārpolitikas jomā ir ļoti laba un cieša, jo īpaši attiecībā uz Tuvajiem Austrumiem (Norvēģija vada *ad hoc* sadarbības komiteju), Sīriju, Ukrainu un Arktikas problēmām. Norvēģija arī ir iesaistījusies Kolumbijā notiekošajās miera sarunās (kuras tā sekmē kopā ar Kubu). 2014. gadā regulāri dialogi notika visos līmeņos. Norvēģija, tāpat kā **Islande**, stingri atbalsta ES novērotāja statusu Arktikas Padomē. Norvēģija joprojām ir viens no galvenajiem partneriem energoapgādes drošības, krīžu noregulējuma, attīstības palīdzības, un cilvēktiesību sekmēšanas jomās.

Ar **Šveici** sadarbība turpinājās tādās jomās kā Dienvidkaukāzs, demokratizācijas process Ziemeļāfrikā, Tuvo Austrumu miera process un Irāna. Tas, ka Šveice 2014. gadā bija EDSO prezidentvalsts, sakrita ar Ukrainas krīzi, kā rezultātā notika pastiprināta saziņa visos līmeņos. Prezidents un ārlietu ministrs *Didier Burkhalter* 2014. gada maijā Padomei iesniedza EDSO ceļvedi par Ukrainu. ES arī nodrošināja augsta līmeņa klātbūtni Šveices rīkotajās konferencēs par Sīriju un Ženēvā notikušajās sarunās par Irānu. Oficiāla politiska dialoga nav, tomēr politisko direktoru līmenī notiek neoficiāls politisks dialogs. Lai gan starp ES un Šveici nepastāv tāda vienošanās, Šveice bieži turpināja pieņemt nostājas un pasākumus, kas bija līdzīgi ES pieņemtajiem. Šveice pilnībā nepievienojās ES ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, un saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā, un tā apņēmas vienīgi nepieļaut ES pasākumu apiešanu.

Ārpus KDAP izvērstā sadarbība ar Šveici ietvēra virkni dažādu citu jomu. 2014. gadā īpaši nozīmīgs bija jautājums par to, kā rīkoties saistībā ar 2014. gada februārī notikušā tautas balsojuma "pret masveida imigrāciju" negatīvajiem rezultātiem, kuri var atstāt ietekmi uz visām ES un Šveices attiecībām, un 2014. gada maijā sākās sarunas par institucionālo pamatnolīgumu, kuras turpinājās visu atlikušo 2014. gadu.

Padome 2014. gada decembrī pieņēma pilnvaras ar **Andoru, Monako un Sanmarīno** sākt sarunas par vienu vai vairākiem asociācijas nolīgumiem, lai nodrošinātu minēto valstu dalību ES vienotajā tirgū un iespējamu sadarbību citās jomās. Padome pieņēma arī secinājumus, kuros uzteica ES ārlietu jomā veikto sadarbību ar minētajām valstīm un pauda gatavību izskatīt iespējas to stiprināt.

Attiecībā uz sadarbību KDAP jomā **Norvēģija** piedalījās *EUNAVFOR Atalanta*, kur operācijas štāba līmenī darbojas tās štāba virsnieki, *EULEX Kosovo* (2 eksperti), *EUPOL COPPS* (1 eksperts), *EUCAP Nestor* (2 eksperti) un tika uzaicināta piedalīties *EUAM Ukraine*. Tā ir arī Ziemeļu kaujas vienības (*Nordic Battle Group*) sastāvā. **Šveice** piedalījās ES militārajā operācijā *EUFOR Althea* Bosnijā un Hercegovinā (ar 21 personu) un civilajās misijās Kosovā (*EULEX*) (ar 6 personām), Mali (1 plašsaziņas līdzekļu analītiķis) un Lībijā (6 personas). Šveice izrādīja interesi piedalīties arī *EUAM Ukraine*. Gan Norvēģija, gan Šveice ir arī nozīmīgas partneres KDAP spēju attīstības jomā.

Islande apturēja pievienošanās sarunas. KĀDP dialogu tā ar ES turpināja saistībā ar Eiropas Ekonomikas zonu.

5. Āzijas un Klusā okeāna valstis

5.1. Āzijas un Eiropas sanāksme (ASEM)

2014. gads bija nozīmīgs Āzijas un Eiropas sadarbības padziļināšanas gads *ASEM* sistēmā. 16. un 17. oktobrī Milānā par tematu "Atbildīga partnerība ilgtspējīgai izaugsmei un drošībai" notika desmitais *ASEM* samits, kuru vadīja Eiropadomes priekšsēdētājs *Herman Van Rompuy*. *ASEM* partnervalstu vadītāji samitā varēja risināt atklātas diskusijas par globāli nozīmīgiem jautājumiem, tostarp savienojamību, klimata pārmaiņām, ilgtspējīgu attīstību, ekonomikas un finanšu problēmām, kā arī par reģionāliem un starptautiskiem jautājumiem, piemēram, cilvēktiesībām un jūras drošību, terorisma apkarošanu, tostarp *ISIL*, un tādām globālām pandēmijām kā Ebolas vīrus slimību. Šo diskusiju rezultāts bija nozīmīgs priekšsēdētāja paziņojums.

ASEM locekļu skaits palielinājās līdz 53 valstīm, jo samitā *ASEM* pievienojās jaunas partnervalstis – Horvātija un Kazahstāna. Ministru līmenī notika divas Eiropā rīkotas *ASEM* sanāksmes – *ASEM* finanšu ministru sanāksme (septembrī Milānā) un *ASEM* kultūras ministru sanāksme (oktobrī Roterdamā). Nāca klajā arī ar citām iniciatīvām un notika vairākas konferences, un tas viss apliecināja to, cik dinamisks un būtisks ir *ASEM* process laikā, kad tas 2016. gadā gatavojas svinēt 20 gadu pastāvēšanu.

5.2. Austrumāzija

5.2.1. Ķīna

2014. gadu iezīmēja 31. martā notikusī prezidenta *Xi Jinping* vēsturiskā vizīte ES iestādēs, kas ir pati pirmā šāda Ķīnas prezidenta vizīte. Pirms šā apmeklējuma janvārī starp AP/PV un valsts padomnieku *Yang Jiechi* bija notikusi ES un Ķīnas augsta līmeņa stratēģiskajā dialoga ceturtā kārtā. Citas augsta līmeņa tikšanās bija priekšsēdētāja *Herman Van Rompuy*, priekšsēdētāja *José Manuel Barroso* un premjerministra *Li Keqiang* tikšanās 15. oktobrī Milānā līdztekus *ASEM* samitam. Augustā Nepjido rīkotā *ASEAN* reģionālā foruma laikā AP/PV tikās arī ar Ķīnas ārlietu ministru *Wang Yi*. Pēc stāšanās amatā priekšsēdētājs *Jean-Claude Juncker* līdztekus 16. novembrī Brisbenā rīkotajam G20 samitam divpusējā sanāksmē tikās ar prezidentu *Xi Jinping*, un priekšsēdētājam *Donald Tusk* ar prezidentu bija telefonsaruna 3. decembrī. Labi panākumi tika gūti, īstenojot ES un Ķīnas sadarbības stratēģisko programmu 2020, arī tādās jomās kā ārpolitika, drošība un aizsardzība. Martā notika kopīgas jūras pirātisma apkarošanas mācības. Oktobrī un decembrī Ķīnā tika rīkota ES un Ķīnas drošības un aizsardzības dialoga pirmā kārtā un pirmais augsta līmeņa seminārs par drošības un aizsardzības jautājumiem. Tika sākts ES un Ķīnas neoficiālais politiskais dialogs par Tuvajiem Austrumiem un Ziemeļāfriku. Notika ES un Ķīnas dialogi par Vidusāziju un par Āfriku, kā arī ES un Ķīnas kiberjautājumu uzdevumgrupas sanāksme. ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos *Stavros Lambrinidis* martā Briselē tikās ar Ķīnas ministra vietnieku *Li Baodong*, un 8. un 9. decembrī Briselē notika ES un Ķīnas cilvēktiesību dialoga 33. kārtā.

Bažas par cilvēktiesību situāciju tika paustas AP/PV paziņojumos par attieksmi pret cilvēktiesību aizstāvjiem un viņu radniekiem Ķīnā (1. februāris), par cilvēktiesību aizstāvja *Cao Shunli* nāvi (15. marts), par neseno arestu un aizturēšanu vilni Ķīnā (28. maijs), par stāvokli Sjīņdzjanā (31. jūlijs), kā arī par apsūdzību uiguru akadēmiķim profesoram *Ilham Tohti* (6. augusts) un viņa notiesāšanu (23. septembris).

ES un Ķīna daudzpusējā un divpusējā līmenī turpināja regulāras savstarpējas konsultācijas par svarīgiem starptautiskiem jautājumiem; Ķīna puda atbalstu AP lomai E3+3 sarunās ar Irānu un ieņēma konstruktīvu nostāju Ziemeļkorejas jautājumā. ES un Ķīnai ir laba praktiska sadarbība pirātisma apkarošanā, un ES misija *Atalanta* un Ķīnas jūras spēki uztur regulārus sakarus.

Attiecībā uz klimata pārmaiņām tika pastiprinātas divpusējās attiecības, gatavojoties *UNFCCC* Pušu konferences 21. sesijai, kas notiks Parīzē. 2014. gada sākumā tika uzsākts nozīmīgs ES projekts, ar ko atbalsta siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu tirdzniecību Ķīnā.

5.2.2. Honkongas ĪPA

Maijā Honkongas izpildvaras vadītājs *C.Y. Leung* apmeklēja ES iestādes un tikās ar priekšsēdētājiem *Herman Van Rompuy* and *José Manuel Barroso*. Saistībā ar vispārējām vēlēšanu tiesībām, kas tiek ieviestas, lai 2017. gadā ievēlētu Honkongas izpildvaras vadītāju, ES publiski apstiprināja stingro atbalstu lielākai Honkongas demokratizācijai. ES ir cieši pārraudzījusi virzību šajā procesā, tostarp ņemot vērā notikušās demonstrācijas. ES visas puses ir mudinājusi rīkoties kompromisa gaisotnē, lai pamatlikuma sistēmā un atbilstīgi principam "viena valsts – divas sistēmas" rastu konstruktīvu risinājumu un virzītos uz taisnīgu vēlēšanu sistēmu, kas Honkongas iedzīvotājiem dotu lielu politiskās dalības iespēju.

5.2.3. Taivāna

EĀDD atzinīgi vērtēja pašas pirmās sanāksmes, kurās tikās kontinentālās Ķīnas un Taivānas augstākā līmeņa amatpersonas, kas ir atbildīgas par divpusējām attiecībām; 2014. gadā Taivānas jūras šauruma valstu tuvināšanās turpinājās gan ar praktisku sadarbību, gan ar uzticības veicināšanas pasākumiem. ES un Taivāna arī turpināja ekonomisko un tehnisko sadarbību abu pušu interesēs.

5.2.4. Japāna

2014. gadā ar Japānu turpināja divējas sarunas, proti, par stratēģiskās partnerības nolīgumu, kas ir politiskās, nozaru un globālās sadarbības pamatnolīgums, un par brīvās tirdzniecības nolīgumu (BTN). 2014. gadā notika trīs stratēģiskās partnerības nolīguma sarunu kārtas un piecas BTN sarunu kārtas. Jūnijā tika pabeigta vienu gadu ilgā BTN sarunu pārskatīšana, ko veic dalībvalstis. Abu nolīgumu noslēgšanas rezultātā tiks panākts ievērojams uzlabojums attiecībās, tās pavirzot augstākā, stratēģiskākā līmenī.

2014. gada 7. maijā Briselē notika 22. ES un Japānas samits. Tas deva politisku impulsu divējām sarunām un pastiprinātai ES un Japānas partnerībai drošības jomā, jo tika sākti jauni dialogi par kosmosa un kiberjautājumiem, kā arī tika apzinātas dažas konkrētas jomas Japānas sadarbībai ar notiekošām KDAP operācijām, konkrēti Āfrikā. Vadītāji apmainījās viedokļiem par tādiem tematiem kā Ukraina, drošības situācija Austrumāzijā, Tuvie Austrumi un starptautiskās sarunas klimata jomā.

Priekšsēdētāji *Herman Van Rompuy* un *José Manuel Barroso* un premjerministrs *Shinzō Abe* tikās arī līdztekus 2014. gada martā rīkotajam Kodoldrošības samitam, jūnijā notikušajam G7 samitam un oktobrī rīkotajam ASEM samitam. Līdztekus 2014. gada novembrī rīkotajam G20 samitam premjerministrs *Abe* tikās arī ar nākamo Komisijas priekšsēdētāju *Jean-Claude Juncker*.

Virzība uz ciešāku divpusēju partnerību drošības jomā tika apliecināta arī tad, kad Japānu martā apmeklēja ES Militārās komitejas priekšsēdētājs, kurš tikās ar aizsardzības ministru *Itsunori Onodera*, kā arī oktobrī Adenas līcī rīkotās pašas pirmās kopīgās jūras pirātisma apkarošanas mācības, kurās piedalījās ES *NAVFOR ATALANTA* un Japānas jūras pašaizsardzības spēku elementi.

5.2.5. Korejas Republika

ES un Korejas Republikas stratēģiskā partnerība 2014. gadā turpināja padziļināties. Korejas Republikai ir unikāls statuss, jo tai ir trīs nozīmīgi nolīgumi ar ES, kuros ir ietverti visi trīs divpusējās sadarbības pīlāri –politika, tirdzniecība un drošība. Kā papildinājumu pamatnolīgumam (kas stājās spēkā 2014. gada jūnijā) un Brīvās tirdzniecības nolīgumam AP 2014. gada maijā Seulā parakstīja pamatnolīgumu dalībai krīžu pārvarēšanas operācijās. Jūnijā priekšsēdētāja vietniece *Neelie Kroes* un zinātnes, IKT un nākotnes plānošanas ministrs *Choi Mun-kee* parakstīja kopīgu deklarāciju, ar ko veicināja pētniecības un izstrādes sadarbību IKT jomā.

Pastiprinājās arī sadarbība reģionālos un globālos jautājumos. Šīs partnerības dinamismu atspoguļo arī arvien lielākais dialogu skaits par dažādiem politikas un nozaru jautājumiem, piemēram, starptautisko sadarbību un attīstību, ar kiberjomu saistītiem jautājumiem, Āzijas reģionālajām lietām, ieroču neizplatīšanu, atbruņošanos un ieroču kontroli, Tuvajiem Austrumiem un Ziemeļāfriku un Persijas līča valstīm.

5.2.6. Korejas Tautas Demokrātiskā Republika

ES attiecības ar Korejas Tautas Demokrātisko Republiku (KTDR) joprojām noteica kritiskās iesaistes politika. 2014. gada laikā ES turpināja cieši sekot stāvoklim reģionā un jo īpaši KTDR, jo vairākas KTDR politikas jomas, jo īpaši ieroču izplatīšana un cilvēktiesību pārkāpumi, radīja nopietnas bažas. ES šos jautājumus izcēla gan divpusējos kontaktos, gan daudzpusējos forumos.²⁰ ES bija viena no rezolūcijas Cilvēktiesību padomē (pieņemta 28. martā) un rezolūcijas ANO Ģenerālās asamblejas Trešajā komitejā (pieņemta 18. novembrī) ierosinātājām, kuru pamatā bija ANO izmeklēšanas komisijas konstatējumi par valstī notiekošiem sistemātiskiem, plašiem un rupjiem cilvēktiesību pārkāpumiem, tostarp noziegumiem pret cilvēci.

ANO Ģenerālās asamblejas Trešās komitejas pieņemto rezolūciju pēc tam decembrī apstiprināja ANO Ģenerālajā asamblejā, un tai bija plašs starpreģionāls atbalsts, un tika sperts jauns solis, mudinot ANO Drošības padomi īstenot piemērotus pasākumus, tostarp apsvērt iespēju vērsties Starptautiskajā Krimināltiesā saistībā ar stāvokli KTDR un izskatīt to, kāda varētu būt darbības joma sankcijām, ar kurām efektīvi un mērķtiecīgi vērstos pret personām, kas, domājams, ir visvairāk atbildīgas par noziegumiem pret cilvēci.

ES turpināja pārraudzīt situāciju saistībā ar ieroču neizplatīšanu un saspīlējumiem pussalā, nosodot ballistisko raķešu palaišanu, kas notika, pārkāpjot ANO Drošības padomes rezolūcijas, un mudinot KTDR atturēties no jebkuras rīcības, kas varētu radīt vēl lielāku reģionālo saspīlējumu. ES turpināja īstenot ANO DP sankcijas un savu autonomo sankciju režīmu, vajadzības gadījumā atjauninot to personu un vienību sarakstu, kurām piemēro ierobežojošos pasākumus.

²⁰ Eiropas Parlaments 2014. gada 17. aprīlī pieņēma rezolūciju par stāvokli Ziemeļkorejā (Korejas Tautas Demokrātiskajā Republikā).

Saziņas kanāli ar KTDR palika atvērti, un Briselē notika vairākas augstākā līmeņa sanāksmes ar KTDR amatpersonām. 2014. gada novembra sākumā uz KTDR paredzēta misija politiska dialoga sesijas rīkošanai tika atlikta, jo KTDR, reaģējot uz ebolas uzliesmojumu Rietumāfrikā, piemēroja ieceroto ierobežojumus. ES joprojām ir gatava turpināt un padziļināt diskusijas par politiskiem un cilvēktiesību jautājumiem.

5.2.7. Mongolija

Komisāre *Androulla Vassiliou* septembrī apmeklēja Ulanbatoru, lai atzīmētu ES un Mongolijas attiecību 25. gadadienu. Attīstības palīdzība (2014–2020) tika divkāršota (EUR 65 miljoni) un ir saskaņota ar Mongolijas attīstības stratēģiju tādās jomās kā eksporta dažādošana, izglītība un arodmācības. Mongolija ir arī sākusi izmantot ES jaunās paplašinātās vispārējās preferenču shēmas (VPS+) sistēmas priekšrocības. Tika sperti pirmie soļi, lai paplašinātu politisko dialogu, tostarp par cilvēktiesībām. Sadarbība tirdzniecības jomā turpinājās ar atbalstu eksporta dažādošanai, stabilai un paredzamai darījumdarbības videi, sadarbību izejvielu jomā un ar tirdzniecību saistītas palīdzības jomā. Sadarbību paplašināja, iekļaujot tādas jaunas jomas kā lauksaimniecība un lauku attīstība, zinātne un inovācija, kā arī tieši personiski kontakti.

5.3. Dienvidaustrumāzija

5.3.1. Dienvidaustrumāzijas valstu asociācija (ASEAN)

Īstenojot Brunejas rīcības plānu 2013.–2017. gadam, 2014. gadā ES un *ASEAN* sadarbība kļuva vēl ciešāka. Pozitīvo virzību uz vērienīgāku ES un *ASEAN* politisko partnerību apstiprināja vairāki augsta līmeņa apmeklējumi un sanāksmes. 23. jūlijā Briselē notika 20. ES un *ASEAN* ministru sanāksme, un oktobrī ES un *ASEAN* līderi rīkoja neoficiālu sanākumi līdztekus *ASEM* samitam Milānā. Abas puses vienojās strādāt pie tā, lai šī partnerība kļūtu par stratēģisku partnerību, un augstākajām amatpersonām uzdeva izstādāt ceļvedi šā mērķa sasniegšanai.

ASEAN Reģionālajā forumā *ASEAN* un ES kopā ar citiem partneriem turpināja pievērsties reģionāliem un starptautiskiem drošības jautājumiem. AP 10. augustā Mjanmā/Birmā piedalījās 21. *ASEAN* Reģionālā foruma ministru sanāksmē, kurā viņa izklāstīja ES nostāju par reģiona galveno drošības problēmu būtību un par vajadzību rast vispārējus un noteikumus balstītus risinājumus. Viņa arī atkārtoja ES mērķi piedalīties Austrumāzijas samitā.

5.3.2. Mjanma/Birma

ES 2014. gada prioritāte joprojām bija atbalsts Mjanmas/Birmas pārejai uz demokrātiju, īpaši koncentrējoties uz tādām problēmām kā vardarbība starp kopienām un miera process starp valdību un etniskajām grupām, kā arī konstitūcijas pārskatīšana un 2015. gada vēlēšanas.

2014. gada 20. maijā Nepjido tika rīkots 1. ES un Mjanmas cilvēktiesību dialogs, kura līdzpriekšsēdētājs bija ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos *Stavros Lambrinidis*. Diskusija ietvēra tādus jautājumus kā diskriminācija, naidīgi izteikumi, vardarbība starp kopienām Rakhainas pavalstī un citās Mjanmas/Birmas daļās, politiski ieslodzītie, tiesības uz zemi un vārda brīvība. Līdztekus 2014. gada augustā rīkotajai *ASEAN* Reģionālā foruma ministru sanāksmei AP/PV tikās ar prezidentu *Thein Sein* un opozīcijas vadītāju *Aung San Suu Kyi*. ES bija galvenā atbalstītāja ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijai par cilvēktiesību stāvokli Mjanmā/Birmā, kuru konsensa ceļā pieņēma 2014. gada beigās.

5.3.3. Taizeme

2014. gada 22. maijā varu pārņēma militārie spēki. Padome 2014. gada 23. jūnijā pieņēma secinājumus par situāciju Taizemē, aicinot militāro vadību steidzami atjaunot leģitīmu demokrātisko procesu un konstitūciju. ES arī pārskatīja savu iesaisti: tika anulētas oficiālās vizītes uz Taizemi un no tās un ES un dalībvalstis nolēma neparakstīt partnerattiecību nolīgumu ar Taizemi, kamēr vien netiek izveidota demokrātiski ievēlēta valdība. Attiecīgos gadījumos tiks skartas arī citas vienošanās. Tikai savlaicīgs un ticams plāns konstitucionālās kārtības atjaunošanai un ticamu un iekļaujošu vēlēšanu rīkošana nodrošinās arī turpmāku ES atbalstu.

5.3.4. Kambodža

ES rūpīgi pārraudzīja cilvēktiesību un demokrātijas situāciju Kambodžā. Īpašu uzmanību pievērta vārda un pulcēšanās brīvībai. Būtiski ES un Kambodžas valdības diskusiju temati joprojām ir tiesības uz zemi un tieslietu un tiesu iestāžu reforma, un tos pārrunāja arī ES un Kambodžas Apvienotās komitejas sanāksmē, kas notika no 10. līdz 13. martam. 22. jūlijā divas galvenās politiskās partijas panāca vienošanos, kas palīdzēja izklūt no strupceļa un pārtrauca to, ka opozīcija boikotē Nacionālo asambleju. Tomēr bažas radīja tam sekojošie aresti, kas bija saistīti ar sarunām par valsts vēlēšanu komisiju un vēlēšanu likumu.

5.3.5. Indonēzija

Prezidenta un likumdevējvaras vēlēšanas un mierīgā varas nodošana vēlreiz apstiprināja, ka Indonēzija ir paraugs reģionam tādos jautājumos kā demokrātija un iecietība. Partnerattiecību un sadarbības nolīgums ar Indonēziju stājās spēkā 1. maijā. Politiskā dialoga diskusijas, sanāksme augstāko amatpersonu līmenī un 12. novembrī notikušais cilvēktiesību dialogs atspoguļoja attiecību pamatā esošās līdzīgās vērtības, intereses un perspektīvu. Priekšsēdētājs *Herman Van Rompuy*, 19. novembrī Džakartā tiekoties ar Indonēzijas jauno prezidentu *Joko Widodo*, uzsvēra vajadzību Ukrainā panākt noturīgu pamieru, kā arī vajadzību pastiprināt starptautiskos centienus apturēt ekstrēmisma un terorisma izplatību. Priekšsēdētājs *Van Rompuy* uzteica Indonēzijas ieguldījumu abu šo jautājumu risināšanā, jo tā atbalsta Ukrainas suverenitāti un teritoriālo integritāti un nosoda *ISIL/DAIŠ*.

5.3.6. Filipīnas

Septembrī prezidents *Benigno Aquino* Briselē tikās ar Eiropadomes priekšsēdētāju *Herman Van Rompuy*, kā arī ar Komisijas priekšsēdētāju *José Manuel Barroso*. Jūlijā AP/PV Manilā tikās ar Filipīnu ārlietu sekretāru. Minēto sanāksmju laikā abas puses izskatīja plašu jautājumu klāstu, tostarp katastrofu riska mazināšanu un notikumu pavērsienus saistībā ar jūras drošību. Pēc tam, kad 2014. gada martā tika parakstīts visaptverošs nolīgums par Bangsamoro, ES turpināja atbalstīt Mindanao miera procesu, *inter alia* ar civilās aizsardzības spēju elementu nostiprinot Starptautisko pārraudzības grupu un atbalstot Trešo personu veiktas pārraudzības grupu.

5.3.7. Vjetnama

Pozitīvais impulss, ko 2012. gadā divpusējām attiecībām deva ES un Vjetnamas partnerības un sadarbības nolīgums, 2014. gadā turpinājās – bija vērojama bieža augsta līmeņa saziņa un padziļinājās sadarbība plašā jautājumu lokā, kas nebija saistīti vienīgi ar tirdzniecību un attīstību. Ņemot vērā to, ka Vjetnama ir ES attiecību koordinatore *ASEAN*, 25. martā Hanojā notika augsta līmeņa politiskas konsultācijas par divpusējiem, reģionāliem un pasaules mēroga jautājumiem, tostarp par ES un *ASEAN* attiecību jautājumiem. Tam sekoja 26. martā rīkotā 9. ES un Vjetnamas Apvienotās komitejas sanāksme, kura deva iespēju izvērtēt ES un Vjetnamas vispārējās attiecības un konkrēti – ES un Vjetnamas partnerības un sadarbības nolīguma agrāku īstenošanu. AP/PV un priekšsēdētājs *José Manuel Barroso* attiecīgi 12. un 25.–26. augustā apmeklēja Vjetnamu, savukārt Vjetnamas premjerministrs *Nguyễn Tấn Dũng* 13. un 14. oktobrī apmeklēja Briseli, tiekoties ar priekšsēdētājiem *Herman Van Rompuy*, *José Manuel Barroso* un *Martin Schulz*.

5.3.8. Singapūra

Eiropadomes priekšsēdētājs *Herman Van Rompuy* Singapūru apmeklēja 17. un 18. novembrī. Viņš apmeklēja Singapūras prezidentu *Tony Tan* un tikās arī ar premjerministru *Lee Hsien Loong*, atkārtoti apstiprinot ciešās attiecības un labo sadarbību starp Singapūru un ES.

30. maijā Singapūrā tika rīkota ES un Singapūras augstāko amatpersonu sanāksme. Singapūra un ES apzināja vairākas jomas ciešākai sadarbībai, tostarp attiecībā uz jūras drošību, un izcēla *ASEAN* un ES sadarbības prioritārās jomas.

5.3.9. Malaizija

ES un Malaizija jūnijā Kualalumpurā rīkoja augstāko amatpersonu sanāksmi, lai virzītu dialogu par plašu jautājumu klāstu, tostarp sarunu atsākšanu par partnerības un sadarbības pamatnolīgumu un reģionālās drošības jautājumiem. ES bija gandarīta par to, ka 2015. gadā Malaizijas kļūs par *ASEAN* priekšsēdētāju. ES turpināja veicināt nāvēssoda atcelšanu un Starptautiskās Krimināltiesas Romas Statūtu ratifikāciju, vienlaikus cieši pārraugot, kā 2014. gadā noritēja (1948. gadā izdotā) Musināšanas akta bezprecedenta īstenošana.

5.3.10. Bruneja

2014. gadā turpinājās sarunas par partnerības un sadarbības pamatnolīgumu. Maijā AP/PV nāca klajā ar paziņojumu, kurā pauda bažas par to, cik konsekventas ir Brunejas starptautiskās saistības cilvēktiesību jomā, ņemot vērā to, ka 2014. gadā spēkā stājās jaunā valsts kriminālkodeksa pirmais posms, un kodeksā ir paredzēti bargāki sodi. Šādas bažas ES un dalībvalstis pauda arī gan divpusējos kontaktos, gan saistībā ar ANO vispārējo regulāro pārskatu, kas 2014. gada maijā notika Ženēvā. Šķiet, ka jaunajā kriminālkodeksā ir pārkāptas starptautiskās saistības attiecībā uz tādiem jautājumiem kā spīdzināšanas aizliegums, bērna tiesības, reliģijas vai ticības brīvība, vārda brīvība un sieviešu diskriminācijas aizliegums.

5.4. Dienvidāzija

5.4.1. Dienvidāzijas Reģionālās sadarbības asociācija (SAARC)

ES novērotājas statusā piedalījās *SAARC* samitā, kas 2014. gada 26. un 27. novembrī notika Katmandu (Nepālā). ES tika pārstāvēta delegācijas vadītāja līmenī, un atklāšanas sesijā delegācijas vadītājs nodeva AP/PV vēstījumu. Vēstījumā bija uzsvērts tas, cik lielu nozīmi ES piešķir *SAARC*, kas dod lielisku iespēju sekmēt lielāku savienojamību, integrāciju un progresu reģionā, un izcelta ES gatavība turpināt atbalstīt organizācijas turpmākos centienus.

5.4.2. Indija

Turpinājās centieni nostiprināt ES un Indijas stratēģisko partnerību, kurai sākās otrā desmitgade. 2014. gadā abās pusēs mainījās vadība. Līdztekus novembrī Brisbenā rīkotajam G20 samitam priekšsēdētājs *Van Rompuy* un jaunais Indijas premjerministrs *Narendra Modi* vienojās 2015. gadā rīkot samitu. Janvārī ārlietu politikas konsultāciju laikā notika augstākā līmeņa ES un Indijas dialogs par politikas un drošības, kā arī reģionāliem un globāliem jautājumiem. Maijā Deli notika pirmais dialogs par ieroču neizplatīšanas un atbrūošanās jautājumiem. Jūnijā Ņūdeli notika ES un Indijas Apvienotās komisijas 23. sesija, kurā tika pārskatīts sadarbības vispārējais stāvoklis. AP un ES augstākās amatpersonas turpināja ar Indijas kolēģiem pārrunāt neatrisināto divu Itālijas jūrnieku lietu, kuras izskatīšana ilgst no 2012. gada februāra. Klimata politikas komisāre *Connie Hedegaard* 2014. gadā apmeklēja Indiju, kas ir nozīmīga partnere ceļā uz nolīgumu klimata pārmaiņu jomā, kurš 2015. gada decembrī ir jānoslēdz Parīzē.

5.4.3. Nepāla

ES un Nepāla 2014. gadā nostiprināja politiskās un ekonomiskās attiecības, tostarp Nepālas premjerministram pirmo reizi viesojoties Eiropas Savienībā. Premjerministrs *Sushil Koirala* tikās ar priekšsēdētājiem *Herman Van Rompuy* un *José Manuel Barroso*. ES turpināja atbalstīt Nepālas politisko un ekonomisko pāreju, tostarp attiecībā uz Nepālas centieniem panākt konsensu jaunās konstitūcijas izstrādē un nozīmīgo turpmāko reģionālo sadarbību un integrāciju Dienvidāzijas reģionā. Oktobrī attīstības komisārs Andris Piebalgs apmeklēja Nepālu un apstiprināja valstij sniegtās attīstības palīdzības trīskāršošanu un ES atbalstu Nepālas mērķim līdz 2022. gadam panākt vidēju ienākumu līmeņa statusu.

5.4.4. Butāna

ES un Butāna turpināja nostiprināt lieliskās attiecības, tostarp ar ES sniegto atbalstu valsts politiskajai pārejai, ekonomiskajai attīstībai un mērķim – līdz 2020. gadam kļūt par valsti, kura nav atkarīga no līdzekļu devējiem. Oktobrī attīstības komisārs Andris Piebalgs apmeklēja Butānu un paziņoja par ES attīstības palīdzības trīskāršošanu.

5.4.5 Afganistāna

Padome 23. jūnijā pieņēma jaunu stratēģiju Afganistānai līdz 2016. gada beigām, koncentrējoties uz Afganistānas iestāžu attīstību un uzsverot prioritātes – sekmēt mieru, drošību un reģiona stabilitāti, nostiprināt demokrātiju, mudināt uz ekonomisku un humānu attīstību un veicināt tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu. Ar stratēģiju tiecas panākt visaptverošu pieeju, un tajā paredzēts vispārējs satvars visiem ES instrumentiem un dalībvalstu nemilitārai iesaistei. ESĪP *Franz-Michael Skjold Mellbin* turpināja ieņemt nozīmīgu lomu, pastiprinot ES klātbūtni uz vietas un sekmējot koordināciju ar dalībvalstīm Kabulā.

Drošības pārejas process, tostarp *ISAF* spēku atvilkšana, turpinājās atbilstīgi plānam un tika noslēgts 2014. gada beigās. Afganistānas Nacionālie drošības spēki pārņēma atbildību par drošības situāciju valstī, tostarp problemātiskajā vēlēšanu periodā. Tie ir piedzīvojuši arvien smagākus zaudējumus, jo īpaši policijas spēki.

Vispārējā drošības situācija joprojām bija saspringta, pastiprinājās nemiernieku uzbrukumi, tostarp Kabulā, un civiliedzīvotāju upuru skaits salīdzinājumā ar 2013. gadu pieauga par 25 %. ES atbalstīja stabilu drošības mehānismu, lai varētu izvērst *ISAF* turpinājuma misiju "*Resolute Support*".

Prezidenta vēlēšanu laikā ES cieši sadarbojās ar ANO, ASV un citiem starptautiskiem partneriem. ES atbalstīja ANO/ASV starpniecības rezultātā panākto risinājumu, kas paredzēja balsojuma pilnīgu revīziju un nacionālās vienotības valdības izveidi, tādējādi izvairoties no politiskas krīzes. 29. septembrī notika prezidenta *Ashraf Ghani* inaugurācija, un ar prezidenta dekrētu izpildvadītāja amatā tika iecelts *Abdullah Abdullah*. ES nosūtīja vēlēšanu izvērtēšanas grupu, kurā ietilpa 15 starptautiski eksperti un kuru vadīja galvenais novērotājs Eiropas Parlamenta deputāts *Thijs Berman*.

Decembrī rīkotajā Londonas konferencē ES atzinīgi vērtēja valdības vērienīgo reformu programmu, tostarp tās pirmos centienus risināt akūto ieņēmumu krīzi, paredzēt korupcijas novēršanas pasākumus un veikt tiesu iestāžu reformu. Prezidents *Ghani* apstiprināja nodomu pēc iespējas ātrāk pabeigt sarunas par ES un Afganistānas sadarbības nolīgumu par partnerību un attīstību.

2014. gadā ES, pievēršoties smagajiem cilvēktiesību pārkāpumiem, nāca klajā ar vairākiem publiskiem paziņojumiem, kurus ESĪP koordinēja ar dalībvalstīm. ES pauda bažas par lielo skaitu civiliedzīvotāju upuru, kas cietuši nemiernieku uzbrukumam un nestabilās drošības situācijas rezultātā. ES arī nāca klajā ar vairākiem paziņojumiem, kuros uzsvēra stingro un principiālo nostāju pret nāvessodiem.

2014. gada laikā ES Policijas misija *EUPOL Afghanistan* palīdzēja īstenot institucionālas reformas Afganistānas iekšlietu ministrijā, turpināt uzlabot Afganistānas valsts policijas profesionalitāti un uzlabot saiknes starp policiju un krimināltiesību iestādēm. *EUPOL* atbalstīja to, ka izstrādā Valsts policijas stratēģiju (2014–2018) un Valsts policijas plānu, kuru parakstīja Afganistānas iekšlietu ministrs. Policijas štāba un Noziedzības pārvaldības koledžas jauno telpu pabeigšana iezīmēja pagrieziena punktu pārejā uz Afganistānas vadošo lomu. Tieslietu nozarē *EUPOL* bija būtiska nozīme pārskatītā Kriminālprocesa kodeksa pabeigšanā; kodeksu pieņēma parlaments. Visa 2014. gada laikā misija savās darbības jomās saskārās ar nestabilu drošības situāciju. 17. janvārī Kabulas restorānā rīkotā teroristu uzbrukumā gāja bojā 21 civiliedzīvotājs, tostarp Dānijas misijas loceklis un Lielbritānijas drošības grupas loceklis, kas strādāja *EUPOL* uzdevumā. Padome 2014. gada 16. decembrī pagarināja misijas pilnvaras līdz 2016. gada beigām.

5.4.6. Pakistāna

ES turpināja cieši sadarboties ar Pakistānu saistībā ar 2012. gadā pieņemto ES un Pakistānas attiecību stiprināšanas piecu gadu plānu. AP un Pakistānas ārlietu un drošības politikas padomnieks *Sartaj Aziz* 25. martā Briselē noturēja 2. ES un Pakistānas stratēģisko dialogu. 24. jūnijā Islāmābādā notika Apvienotās komisijas sanāksme, pirms kuras bija notikušas cilvēktiesību un tirdzniecības jautājumu apakšgrupu sanāksmes. Apvienotajā komisijā panāca vienošanos sākt vietējus dialogus par enerģētiku un cilvēktiesībām. Jūnijā Pakistānu apmeklēja ES īpašais pārstāvis ieroču neizplatīšanas un atbrūošanās jautājumos *Jacek Bylica*, lai sāktu ES un Pakistānas dialogu neizplatīšanas jautājumos. 20. oktobrī Briselē notika 3. Apvienotās atpakaļuzņemšanas komitejas sanāksme, lai pārraudzītu ES un Pakistānas atpakaļuzņemšanas nolīguma (2010) īstenošanu.

No 2014. gada 1. janvāra Pakistāna saskaņā ar VPS+ režīmu sāka izmantot preferenciālu piekļuvi ES tirgum, kura ir atkarīga no tā, kā faktiski tiek īstenotas 27 starptautiskas pamatkonvencijas cilvēktiesību, darba tiesību, vides aizsardzības un labas pārvaldības jomās.

ES turpināja sadarboties ar Pakistānu, dialoga un sadarbības ceļā risinot cilvēktiesību jautājumus. Papildus Cilvēktiesību apakšgrupas darbībai jāpiemin arī tas, ka ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos *Stavros Lambrinidis* no 26. līdz 29. oktobrim pirmo reizi apmeklēja Pakistānu.²¹

5.4.7. Bangladeša

ES turpināja sadarboties ar Bangladešu, ASV un Starptautisko Darba organizāciju (SDO), lai īstenotu 2013. gada jūlijā apstiprināto ilgtspējas paktu, ņemot vērā *Rana Plaza* komerciālās ēkas sabrukšanu, kurā gāja bojā cilvēki, un lai uzlabotu darba apstākļus un veselības aizsardzības un drošības standartus Bangladešas gatavo apģērbu nozarē. 20. oktobrī Briselē notika augsta līmeņa pārskata sanāksme, kurā tika atkārtoti apstiprināta apņemšanos steidzama īstenošana šajās jomās.

AP 9. janvārī ES vārdā nāca klajā ar paziņojumu, kurā nosodīja vardarbības aktus pirms 5. janvāra vēlēšanām un pauda nožēlu par to, ka dzīvē netika īstenoti labvēlīgie nosacījumi, lai rīkotu pārredzamas, iekļaujošas un ticamas vēlēšanas. Viņa aicināja visas puses atturēties no vardarbības un iesaistīties patiesā dialogā, lai vienotos par savstarpēji pieņemamu veidu, kā turpināt darbu, lai stiprinātu demokrātisko pārskatatbildību un rīkotu pārredzamas, iekļaujošas un ticamas vēlēšanas. Ar vēlēšanām saistītie apstākļi ir veicinājuši politiskā klimata polarizāciju, plašsaziņas līdzekļu brīvības ierobežojumus un pilsoniskās sabiedrības telpas mazināšanos.

²¹ Eiropas Parlaments 2014. gadā pieņēma trīs rezolūcijas, koncentrējoties uz Pakistānas lomu reģionā un politiskajām attiecībām ar ES (2013/2168(INI)), neseniem vajāšanas gadījumiem (2014/2694(RSP)) un tiesību aktiem par zaimošanu (2014/2969(RSP)).

Reaģējot uz Bangladešas "Starptautiskā Kara noziegumu tribunāla" pasludinātajiem vairākiem nāvessodiem personām, kas ir apsūdzētas kara noziegumos 1971. gada atbrīvošanas kara laikā, ES atkārtotja, ka tā absolūti iebilst pret nāvessoda izmantošanu jebkādā gadījumā, un aicināja Bangladešas iestādes izsludināt nāvessoda izmantošanas moratoriju, kas būtu pirmais solis ceļā uz tā atcelšanu.²²

5.4.8. Šrilanka

Izlīgums un cilvēktiesības bija ES politikas galvenais fokuss attiecībā uz Šrilanku. Eiropadome 21. marta secinājumos atgādināja par apņemšanos veicināt atbildību, izlīgumu un vispārējās cilvēktiesības Šrilankā. Tā arī aicināja ANO Cilvēktiesību padomē pieņemt rezolūciju par Šrilanku, kurā būtu paredzēta abu pušu kara laikā iespējami paveikto kara noziegumu starptautiska izmeklēšana.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību padomē 2014. gada martā ES dalībvalstis kopā ar ASV ierosināja rezolūciju, aicinot Šrilankas valdību panākt turpmāku virzību saistībā ar izlīgumu un veikt izmeklēšanu attiecībā uz iespējamiem starptautisko cilvēktiesību un humanitāro tiesību pārkāpumiem. Turklāt šī rezolūcija pilnvaroja ANO augstā cilvēktiesību komisāra biroju visaptveroši izmeklēt abu pušu Šrilankā iespējami izdarītos smagos cilvēktiesību pārkāpumus un vardarbību un ar to saistītus noziegumus. ES – tāpat kā citi starptautiskie partneri – aicināja Šrilankas valdību pilnībā sadarboties ar izmeklētājiem, lai risinātu atbildības jautājumus, kas ir nozīmīgs solis patiesa izlīguma veicināšanā.

2014. gadā ES izdeva paziņojumus par uzbrukumiem musulmaņu kopienai (20. jūnijs), par ANO izmeklēšanas grupas Šrilankai iecelšanu (1. jūlijs) un par ierobežojumiem NVO un vārda brīvībai (23. jūlijs).

²² Eiropas Parlaments pieņēma divas rezolūcijas par cilvēktiesību pārkāpumiem Bangladešā – rezolūciju par nesen notikušajām vēlēšanām Bangladešā (2014/2516(RSP)) un rezolūciju par cilvēktiesību pārkāpumiem Bangladešā (2014/2834(RSP)).

5.4.9. Maldīvija

22. martā tika rīkotas otrās demokrātiskās daudzpartiju parlamenta vēlēšanas valsts vēsturē. Tās notika laikā, kad valsti bija pārņēmusi politiskā krīze, kura radīja neskaidrību par Maldīvijas turpmāko virzību uz demokrātiju. ES vēlēšanu novērošanas misija vēlēšanas atzina par labi pārvaldītām, neraugoties uz Augstākās tiesas iejaukšanos un tās juridiskajām darbībām pret Vēlēšanu komisiju nedēļās pirms vispārējām vēlēšanām. Pēc 2013. gada prezidenta vēlēšanām un 2014. gada vietējām un parlamenta vēlēšanām visi varas atzari (likumdevēja, izpildu un tiesu vara) atkal ir nokļuvuši ar bijušā prezidenta *Maumoon Abdul Gayoom* ģimeni saistītu politisku grupējumu rokās, un tas rada bažas par demokrātijas nostiprināšanas nākotni.²³

5.5. Klusā okeāna reģions

5.5.1. Austrālija

Pamatojoties uz priekšsēdētāja *José Manuel Barroso* apmeklējumu 2011. gada septembrī un AP/PV apmeklējumu 2011. gada oktobrī, ES un Austrālija turpināja viedokļu apmaiņu un dialogus, lai paplašinātu sadarbību ārlietu un drošības jautājumos, krīzes pārvaldībā, attīstības palīdzībā un globālos jautājumos. Eiropadomes priekšsēdētājs *Herman Van Rompuy* 16. novembrī ar premjerministru *Tony Abbott* rīkoja divpusēju sanāksmi, kuras laikā viņi izskatīja divpusējus jautājumus (pamatnolīgumu, BTN perspektīvas) un Ukrainu – jautājumu, kurā ir cieša sadarbība. EĀDD un Austrālija arī parakstīja nolīgumu par diplomātisko sadarbību.

Pēc tam, kad 2011. gada oktobrī tika pieņemtas ES un Austrālijas visaptverošas pilnvaras attiecībā uz pamatnolīgumu, pēc gada ilguša pārtraukuma sarunas atsākās un līdz gada beigām tika gandrīz pabeigtas.

²³ Eiropas Savienības vēlēšanu novērošanas misijas nobeiguma ziņojums, Maldīvija, 2014. gads.

Politisko direktoru līmenī 11. oktobrī Briselē notika ES un Austrālijas drošības/stratēģiskais dialogs, kura plašajā darba kārtībā bija iekļauti drošības jautājumi par Āzijas Klusā okeāna reģionu, jūras drošību, Krieviju/Ukrainu, Irānu, Sīriju/Irāku/*ISIL/DAIŠ*, Tuvo Austrumu miera procesu, Afganistānu, terorisma apkarošanu, kibernetisko drošību un sadarbību krīžu pārvarēšanā. Eiropas Savienības Militārās komitejas priekšsēdētājs ģenerālis *de Rousiers* pirmo reizi devās uz Austrāliju, lai piedalītos augsta līmeņa sarunās ar Aizsardzības ministriju. Regulārā trīspusējā sanāksme (ES, Austrālija, Jaunzēlande) par Klusā okeāna reģiona jautājumiem tika rīkota 28. oktobrī. ES un Austrālija 6. novembrī Briselē rīkoja arī pirmo terorisma apkarošanas dialogu.

ES un Austrālija ir apspriedušas nolīgumu, ar ko izveido sistēmu Austrālijas dalībai ES krīzes pārvarēšanas operācijās ²⁴. Austrāliju aicināja piedalīties vairākās KDAP misijās un operācijās, un tā pirmo reizi atbildēja uz vienu šādu aicinājumu, ar *EUCAP NESTOR* starpniecību sniedzot vērtīgus juridiskus padomus saistībā ar misijas atbalstu Seišelām.

5.5.2. Jaunzēlande

2014. gada laikā notika viedokļu apmaiņa par ģeopolitiski nozīmīgiem un abpusējas intereses jautājumiem. Līdztekus Kodoldrošības samitam 25. martā Hāgā premjerministrs *John Key* tikās ar priekšsēdētājiem *José Manuel Barroso* un *Herman Van Rompuy*, nākot klajā ar kopīgu deklarāciju par ES un Jaunzēlandes partnerības padziļināšanu.

Ar kopīgo deklarāciju *inter alia* tika paziņots par vienošanos apsvērt iespējas uzlabot tirdzniecības un ekonomikas attiecības, tostarp parametrus iespējamai sarunu uzsākšanai, lai vēl vairāk liberalizētu tirdzniecību un investīcijas starp ES un Jaunzēlandi.

²⁴ Nolīgumu parakstīja 2015. gada 22. aprīlī.

24. jūnijā AP/PV Briselē rīkoja sanāksmi ar ārlietu ministru *Murray McCully*, un 30. jūlijā saistībā ar Palau rīkoto Klusā okeāna salu forumu viņi paziņoja par to, ka ir noslēgtas sarunas par pirmo visaptverošu juridiski saistošu līgumu – partnerības nolīgumu par attiecībām un sadarbību.

16. novembrī priekšsēdētājs *Jean-Claude Juncker* un atkārtoti ievēlētais premjerministrs *John Key* līdztekus G20 samitam tikās Brisbenā. Ārlietu ministrs *Murray McCully* 2. decembrī Briselē noturēja pirmo sanāksmi ar AP/PV, apstiprinot apņemšanos ievērot ES un Jaunzēlandes partnerattiecību paplašināšanu un ciešāku drošības jautājumu koordinēšanu laikā, kad Jaunzēlande no 2015. līdz 2016. gadam būs ANO Drošības padomes dalībniece.

Pirmais oficiālais ES un Jaunzēlandes politisko vadītāju drošības dialogs 12. decembrī tika rīkots Vēlingtonā.

Pēc tam, kad 2012. gada 18. aprīlī Briselē bija parakstīts pamatnolīgums par Jaunzēlandes dalību ES krīzes pārvarēšanas operācijās, Jaunzēlande tika aicināta piedalīties vairākās KDAP misijās un operācijās. Jaunzēlande oktobrī un novembrī ar jūras patruļu un izlūkošanas gaisa kuģi deva ieguldījumu *EUVNAFOR Atalanta*.

Aprīlī komisārs Andris Piebalgs un ārlietu ministrs *McCully* devās kopīgā vizītē uz Klusā okeāna reģionu. Galvenais mērķis bija novērtēt sasniegumus, kas gūti, īstenojot kopīgus projektus saistībā ar ES un Jaunzēlandes enerģētikas partnerību Klusā okeāna reģionā, kuru sāka kopīgi rīkotajā Klusā okeāna reģiona enerģētikas samitā, kas 2013. gada martā notika Oklendā.

5.5.3. Fidži

Fidži atgriešanos pie demokrātijas nostiprināja 17. septembrī notikušās pirmās parlamenta vēlēšanās kopš 2006. gadā rīkotā militārā apvērsuma. Vēlēšanas bija tehniskā ziņā labi sagatavotas un vēlētajiem deva patiesu izvēles iespēju. ES vēlēšanu procesā nodrošināja tehnisku palīdzību un kā daļu no plašākiem starptautiskas uzraudzības centieniem vēlēšanu novērtēšanai nosūtīja vēlēšanu ekspertu misiju.

ES nosūtīja arī pārbaudes misiju, lai novērtētu situāciju saistībā ar Kotonū nolīguma 96. panta prasībām. Pēc šīm misijām ES novembrī piekrita pārtraukt tā dēvētos "atbilstošos pasākumus" (sankcijas), ko piemēro saskaņā ar Kotonū nolīguma 96. pantu un Attīstības sadarbības instrumenta 37. pantu, un ar Fidži atsākt pilnīgu sadarbību attīstības jomā. Ciešu pārraudzību un atbalstu cilvēktiesību jomā nodrošinās arī ar atjaunotu politikas dialogu un ES finanšu palīdzības plānošanu.

5.5.4. Zālamana Salas

19. novembrī tika rīkotas parlamenta vēlēšanas, un pēc tam 9. decembrī jaunā parlamenta locekļi ar ievērojamu balsu pārsvaru ievēlēja jaunu premjerministru *Manasseh Sogavare*. Vēlēšanu process 2014. gadā noritēja mierīgi ar salīdzinoši nelieliem drošības incidentiem. Šīs vēlēšanas ir būtisks pagrieziena punkts, kas apliecina atgriešanos pie stabilitātes un progresā, kas demokratizācijas, labas pārvaldības un cilvēktiesību jomās gūti, kopš 2003. gadā tika nosūtīta Reģionālās palīdzības misija Zālamana Salās (*RAMSI*). ES sniedza atbalstu vēletāju reģistra atjaunināšanai. ES arī finansēja darbības, ar kurām palielināt sabiedrības izpratni par vēlēšanām kopumā un konkrēti – sieviešu līdzdalību, kā arī tehnisko palīdzību, lai izstrādātu regulējumu, ar ko īstenot politisko partiju integritātes aktu.

5.5.5. Reģionāli jautājumi

ES turpināja stiprināt dialogu un partnerību ar Klusā okeāna salu valstīm un to reģionālām organizācijām. AP/PV jūlijā piedalījās 45. Klusā okeāna salu foruma sanāksmē Kororā, Palau, un komisārs Andris Piebalgs septembrī Apijā (Samoa) pārstāvēja ES Apvienoto Nāciju Organizācijas Trešajā konferencē par mazo salu jaunattīstības valstīm (SIDS). Otrajā no minētajiem pasākumiem 21 SIDS valsts (10 Klusā okeāna reģiona valstis, 10 Karību jūras valstis un Kaboverde) saskaņā ar Kotonū nolīgumu parakstīja valsts indikatīvās programmas 2014.–2020. gadam (kuru kopējā vērtība bija aptuveni EUR 340 miljoni). ES un Klusā okeāna reģiona valstu ekonomisko partnerattiecību nolīgumu, ko Papua Jaungvineja provizoriski piemēro no 2009. gada 20. decembra, no 2014. gada 28. jūlija provizoriski piemēro arī Fidži.

6. Āfrika

6.1. Āfrikas Savienība

Ar Āfrikas Savienību (ĀS), ANO un citām reģionālām organizācijām ir sāкта arvien ciešāka sadarbība, lai stabilizētu vairākus konfliktus, un rezultātus sāk dot nepārtrauktā koncentrēšanās uz to, cik būtiski ir veidot noturīgas iestādes, kuras spēj nostiprināt demokrātiju, cilvēktiesības un tiesiskumu.

2014. gada aprīlī Briselē rīkotajā 4. ES un Āfrikas samitā vadītāji atkārtoti apstiprināja ES nepārtraukto atbalstu Āfrikas miera un drošības sistēmai, ko īsteno ar Āfrikas Miera nodrošināšanas fondu, un iespējas nodrošināt vairāk ekipējuma, kā arī apmācību un konsultācijas. ES varēja paziņot par *EUFOR CAR* sākšanu. AP/PV rīkotā sanāksme par jūras drošību, kā arī komentāri plenārsēdē, izcēla vērtīgās atziņas, kas gūtas no operācijas *Atalanta*, un Rietumāfrikas valstu lielo interesi par jauno ES stratēģiju Gvinejas līcim. ANO ģenerālsekretāra *Ban Ki-moon* klātbūtne deva stingru apliecinājumu par ES, ĀS un ANO sadarbības apmēru. Abu kontinentu attiecības ļoti būtiski tika nostiprinātas arī ar divpusējām sanāksmēm.

Kopumā samits veiksmīgi kalpoja tam, lai dotu pozitīvu stimulu ES un Āfrikas attiecībām, un nodrošināja nopietnu pamatu turpmākajam dialogam un sadarbībai. Tajā nāca klajā ar kopīgu deklarāciju, vēlreiz apliecinot apņemšanos attiecībā uz mērķiem, kas izklāstīti Kopējā ES un Āfrikas stratēģijā, ko pieņēma 2007. gadā. Tika tālāk pārskatītas kopīgās galvenās prioritātes un jomas kopīgai darbībai ceļvedī laikposmam no 2014. līdz 2017. gadam. ES turpina uzskatīt par Āfrikas visnozīmīgāko partneri visās būtiskajās jomās, tostarp attiecībā uz mieru un drošību.

2014. gada 15. maijā septīto reizi Briselē tikās ĀS Miera un drošības padome un ES Politikas un drošības komiteja.²⁵

²⁵ Sanāksme deva iespēju rīkot atklātas un labi strukturētas diskusijas par i) krīzes situācijām un draudiem mieram un stabilitātei no Sāhelas līdz Āfrikas ragam, ietverot konfliktu situācijas Dienvidsudānā, Mali/Sāhelā un Centrālāfrikas Republikā, kā arī tādus transversālus jautājumus kā kājnieku un vieglo ieroču neizplatīšana, terorisms, robežas un migrācija; ii) Āfrikas spēju veidošanas uzlabošanu miera un drošības jomā; iii) PDK līmeņa sadarbības palielināšana. Papildus tam abas PDK saņēma informāciju par mieru un drošību Eiropā (Ukrainā).

2014. gadā Komisija pieņēma arī Āfrikas Miera nodrošināšanas fonda rīcības programmu (2014-2016), kuras kopējais finansējums ir EUR 750 miljoni, no kuriem EUR 325 miljoni nāk no EAF pagaidu mehānisma, ko galvenokārt novirzīja, lai atbalstītu 2014. gadā notiekošās miera atbalsta operācijas. Kopējās ievirzes par rīcības programmu 2014.–2016. gadam kopumā atbilst iepriekšējām Āfrikas Miera nodrošināšanas fonda rīcības programmām. Tiešie saņēmēji joprojām ir Āfrikas Savienība (ĀS) un reģionālās ekonomikas kopienas / reģionālie mehānismi, un gandrīz 90 % līdzekļu tiek atvēlēti Āfrikas vadītu miera operāciju atbalstam, un atlikusī daļa – Āfrikas Miera un drošības sistēmas atbalstam un darbībām ar ātru ietekmi, kuras ir paredzētas konfliktu novēršanai un krīžu pārvarēšanai.²⁶

Izmantojot Āfrikas Miera nodrošināšanas fondu, ES 2014. gadā turpināja atbalstīt ĀS vadītas misijas:

- *AMISOM* Somālijā – kopš misijas sākšanas 2007. gadā kopējais Āfrikas Miera nodrošināšanas fonda sniegtais atbalsts misijai ir gandrīz EUR 771,1 miljoni, kas ES padara par vienu no lielākajām līdzekļu devējām *AMISOM*.
- *MISCA* Centrālāfrikas Republikā – ES sniedza sākotnējo finansējumu EUR 50 miljonu apmērā un apņēmas nodrošināt vēl EUR 75 miljonus. ANO daudzdimensiju miera uzturēšanas operācija Centrālāfrikas Republikā – *MINUSCA* – 15. septembrī pārņēma atbildību no Āfrikas *MISCA* spēkiem. Tā tomēr nespēs līdz 2015. gada maijam īstenot savas vērienīgās pilnvaras.

²⁶ Galvenās ar 2014.–2016. gada rīcības programmu ieviestās izmaiņas ir šādas: i) tiek uzsvērta vajadzība izveidot izejas stratēģijas un palielināt finanšu sloga dalīšanu starp ilglaicīgām miera operācijām; ii) Āfrikas Miera nodrošināšanas fonda sniegto atbalstu Āfrikas Miera un drošības sistēmai salāgo ar mērķtiecīgāku atbalstu un pakāpeniski samazina vispārējo atbalstu darbinieku izmaksām; tiek vienkāršota arī ES lēmumu pieņemšanas procedūra, lai palielinātu ātrumu un reaģēšanas spēju.

2014. gadā saskaņā ar Āfrikas Miera nodrošināšanas fonda agrīnās reaģēšanas mehānismu ES atbalstīja arī vairākas Āfrikas starpniecības iniciatīvas, tostarp Lielo Ezeru reģiona starptautiskās konferences paplašināto apvienoto pārbaudes mehānismu centienos atjaunot un sekmēt uzticību starp KDR un tās kaimiņvalstīm; Starpvaldību attīstības iestādes veikto starpniecības procesu Dienvidsudānā un kopīgu Austrumāfrikas un Dienvidāfrikas kopējā tirgus (*COMESA*) / Austrumāfrikas valstu kopienas (*EAC*) iniciatīvu, lai atbalstītu mierīgas vēlēšanas Burundi.

6.2. Rietumāfrika

Pēc desmit gadus ilga kopīga darba sarunas par ES un Rietumāfrikas ekonomisko partnerattiecību nolīgumu (EPN) tika noslēgtas 2014. gada 30. jūnijā. Nolīgums aptver preču tirdzniecību, pamatojoties uz nesen pieņemto Rietumāfrikas valstu ekonomikas kopienas kopējo ārējo tarifu, un attīstības sadarbību, kā arī tajā iekļautas pārskatīšanas klauzulas attiecībā uz pakalpojumiem un nodaļas par tirdzniecības noteikumiem. *ECOWAS* valstu vadītāji ir devuši norādījumus Rietumāfrikas galvenajiem sarunu vedējiem veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai ātri uzsāktu EPN parakstīšanas un īstenošanas procesu. Ar šo nolīgumu aizstās Kotdivuāras (parakstīts 2008. gadā) un Ganas (nav parakstīts) pagaidu EPN, kuri nav ratificēti/piemēroti.

Ikgadējais ES un *ECOWAS* ministru līmeņa politiskais dialogs notika 2014. gada 27. novembrī Abudžā, un tajā tika apspriesta virkne kopīgu interešu jautājumu, tostarp reģionālie notikumi miera un drošības jomā, reģionālie plānošanas jautājumi un sarunas par EPN.

6.2.1. Drošība un attīstība Sāhelā

ES stratēģijas īstenošana attiecībā uz drošību un attīstību Sāhelā turpinājās visu 2014. gadu, un 2013. gada pārskatīšanas rezultāti liecina par to, ka gūti konkrēti panākumi visos četros galvenajos virzienos: politikas, attīstības, drošības un vardarbīga ekstrēmisma apkarošanas jomās. Tika atzīts, ka saiknei starp drošību un attīstību joprojām ir jābūt ES Sāhelā veiktās politikas un operāciju centrālajam elementam un ka stratēģija būtu jāīsteno arī Burkinafaso un Čadā. Minētajā kontekstā tiek izstrādāts jauns reģionāls rīcības plāns, kurā ir ietverti nākamie Sāhelas stratēģijas īstenošanas pasākumi.

Visa gada garumā arvien lielāku uzmanību pievērta starptautiskai koordinācijai un sinerģijai, kas pastāv ar partneru organizācijām, jo īpaši ar ANO, Āfrikas Savienību un Rietumāfrikas valstu ekonomikas kopienas (*ECOWAS*). Uzmanība tika pievērsta Bamako platformai, kuru atklāja pēc tam, kad ANO, ES un Pasaules Bankas kopīgā augsta līmeņa vizītē 2013. gadā apmeklēja reģionu, un kura nodrošināja koordinēšanas mehānismu starp līdzekļu devējiem, jo īpaši ANO, ĀS un ES. Uzmanība tika veltīta arī Nuakšotas procesam²⁷, kurš ir daudzsološs attiecībā uz ĀS un Alžīrijas iesaisti drošības jomā, un G5, kas ir būtisks solis ceļā uz to, lai piecas attiecīgās valstis²⁸ pašas uzņemtos atbildību par problēmām.

²⁷ Āfrikas Savienības vadīts process, ko sāka 2013. gada martā; tā mērķi ietver sadarbības palielināšanu drošības jomā un Āfrikas miera un drošības sistēmas darbības sākšanu Sāhelas/Sahāras reģionā. Nuakšotas sistēmā regulāri reizi divos mēnešos Āfrikas Savienības aizgādībā bija jātiekas 13 Sāhelas/Sahāras valstu izlūkdienestu un drošības dienestu vadītājiem, savukārt šo valstu ārlietu ministriem būtu jātiekas reizi trijos mēnešos.

²⁸ Mauritānija, Mali, Nigēra, Čada un Burkinafaso.

6.2.2. Mauritānija

ES 2014. gada jūnijā nosūtīja vēlēšanu ekspertu misiju uz prezidenta vēlēšanām. Tā secināja, ka vēlēšanu process noritēja atbilstīgi pieņemamiem standartiem. Viņi izdeva vairākus ieteikumus turpmāko vēlēšanu procesa uzlabošanai.

Prezidenta *Mohamed Ould Abdel Aziz* otrais pilnvaru termiņš sākās ar daudzsološām pazīmēm attiecībā uz politisko stabilitāti un būtiskāko politikas virzienu īstenošanas kontinuitāti. Tomēr stabilitātes nostiprināšanu un izaugsmes turpināšanu apdraud vardarbīga islāmiskā radikalizēšanās, sociālās un etniskās sašķeltības padziļināšanās un nestabila situācija reģionā. Saistībā ar regulāro politisko dialogu ar Mauritāniju ES cieši sekos sociālajai, etniskajai un reliģiskajai spriedzei, kas pieauga gada otrajā pusē.

2014. gada janvārī Mauritānija kļuva par Āfrikas Savienības priekšsēdētāju, kā arī par "5+5" dialoga līdzpriekšsēdētāju un Arābu valstu līgas Ministru padomes priekšsēdētāju. Tā rezultātā tā ir aktīvi iesaistījusies reģiona jautājumos.²⁹

ES un Mauritānijas attiecības iezīmēja divas saskaņā ar 8. pantu notiekošā politiskā dialoga sanāksmes (2014. gada maijā un decembrī), ESĪP Sāhelas vizītes janvārī un decembrī un komisāra Piebalga vizīte februārī; valsts indikatīvās programmas (2014–2020) parakstīšana jūnijā, kā arī maijā sāktās sarunas par zivsaimniecības protokola atjaunošanu.

²⁹ Prezidents *Aziz* kopā ar ES bija līdzpriekšsēdētājs ceturtajam ES un Āfrikas samitam, kas 2014. gada aprīlī notika Briselē. Apliecinot iesaisti Āfrikas jautājumu risināšanā, Mauritānija paziņoja par dalību *MINUSCA*, proti, 2015. gadā tā paredzējusi nosūtīt apmēram 900 karavīru lielu kontingentu. Mauritānija ir partnere, kas ir iesaistījusies Sāhelas jautājumos, un 2014. gada februārī kopā ar Nigēru, Mali, Burkinafaso un Čadu tā sāka Sāhelas G5 iniciatīvu, kuras mērķis ir apzināt atbilstīgu reakciju uz konkrētām ar Sāhelu saistītām problēmām, cieši saistot drošību un attīstību, līdzīgi tam, kā tas ir izklāstīts ES Sāhelas stratēģijā.

6.2.3. Mali

Kopš politiskās un drošības krīzes sākšanās Mali (nemieriem valsts ziemeļos 2012. gada janvārī un valsts apvērsuma tā paša gada martā) ES ir nepārtraukti atbalstījusi Mali teritoriālo integritāti, atgriešanos pie konstitucionālās kārtības un politisku krīzes risinājumu ar dialoga starpniecību. Visaptveroši reaģējot uz krīzi Mali, ES mobilizēja visus tās rīcībā esošos instrumentus.

Pēc tam, kad 2013. gadā tika rīkotas ES un citu starptautisko partneru novērotas pārredzamas prezidenta un likumdevējvaras vēlēšanas, ES nodrošināja ievērojamu atbalstu pārejas procesam, ar ko panāca atgriešanos pie normālas konstitucionālās situācijas, miera un kārtības. 2013. gada 15. maijā Briselē notikušajā līdzekļu devēju konferencē Mali vajadzībām apņēmas nodrošināt vairāk nekā EUR 3,25 miljardus. ES vien solīja nodrošināt EUR 1,28 miljardus, tostarp budžeta atbalstu. Pēdējā pārraudzības sanāksmē 2014. gada septembrī tika secināts, ka līdz šim ir izdalīta/piešķirta apmēram puse no minētās summas. Komisija arī nodrošināja ievērojamu summu humānajā palīdzībā.

Drošības ziņā ES jo īpaši kopš 2013. gada janvāra gan individuāli, gan kolektīvi sniedza būtisku atbalstu, lai cīnītos pret teroristu grupām. Tā sāka militāru apmācības misiju (*EUTM Mali*), lai palīdzētu Mali armijai pārstrukturēties un palielinātu tās spējas. Līdz šim *EUTM Mali* misija ir apmācījusi sešus Mali bruņoto spēku bataljonus.

2014. gada aprīlī Mali tika izveidota jauna civila KDAP misija *EUCAP Sahel Mali*. Misijas vadītāju un pamatgrupu nosūtīja jūlijā, lai sagatavotos misijas sākšanai 2015. gada sākumā.³⁰

Kopā ar ANO, ĀS, *ECOWAS* un Islāma sadarbības organizāciju ES kā viena no vidutājiem arī ir aktīvi iesaistījusies 2014. gada jūlijā sāktajās Alžīras miera sarunās par Mali ziemeļu daļu. ES ir apņēmusies piedalīties pārraudzības komitejā, kas pārraudzīs miera nolīguma īstenošanu.

ES ir pilnībā apņēmusies atbalstīt Mali atjaunošanu un atgūšanos pēc tās atgriešanās pie konstitucionālās kārtības.³¹

6.2.4. Nigēra

Pēc 2013. gada augustā notikušajām izmaiņām valdībā, kuru rezultātā radās pārmaiņas politiskajās aliansēs, tika apdraudēta relatīvā iekšējā drošība. Visa 2014. gada laikā pieauga politiskā spriedze, ko papildināja demonstrācijas ielās, dažas vardarbīgas konfrontācijas un strupceļš nacionālajā asamblejā. Regulāri notiek politiskais dialogs par daudziem dažādiem iekšējiem un reģionāliem jautājumiem.

³⁰ Misija nodrošinās apmācību un konsultācijas iekšējiem drošības spēkiem (žandarmērijai, valsts policijai un nacionālajai gvardei), īpaši koncentrējoties uz cilvēkresursu pārvaldību un spējām. Misijas pamatmērķis ir palīdzēt atjaunot institucionālo saikni starp Mali drošības spēkiem un politiskajām iestādēm, spēku iekšienē veidojot pārredzamu, profesionālu un uz pakalpojumiem orientētu pārvaldības sistēmu. Misijas sākotnējo pilnvaru termiņš būs divi gadi. Ar misiju tiks mobilizēti 80 starptautiski eksperti, un tā atrodas Bamako.

³¹

2014. gadā Nigēra ir cietusi no dažādiem teroristu uzbrukumiem, kuru rezultātā gāja bojā cilvēki.

Nopietnas bažas par drošības un humanitāro situāciju Nigēras iestādēm rada Nigērijā aktīvā grupējuma *Boko Haram* vardarbības vēršanās plašumā, aptverot arī Nigēru. Tā rezultātā Nigēra ir aktīvi iesaistījusies starptautiskos centienos palielināt drošību Nigērijā.

ES un Nigēras attiecībās 2014. gadā ir jāmin valsts indikatīvās programmas (2014–2020) parakstīšana jūnijā un priekšsēdētāja *Herman Van Rompuy* Niamejas apmeklējums 2014. gada februārī, un īpaši pārstāvja Sāhelā *Michel Dominique Reveyrand-de Menthon* vizīte Niamejā 2014. gada 5. un 6. novembrī.

2014. gada jūlijā *EUCAP Sahel Niger* noslēdza pirmo pilnvaru termiņu. Padome nolēma pielāgot un pagarināt pilnvaras līdz 2016. gada jūlijam. Gada otrajā pusē misija un citi ES instrumenti nodrošināja vairākas kopīgas darbības, un misija pastiprināja savas darbības ārpus galvaspilsētas Niamejas, īpaši koncentrējoties uz Nigēras atbildības uzlabošanu un misijas gūto panākumu noturību.

6.2.5. Burkinafaso

Pēc 27 gadiem amatā prezidents *Blaise Compaoré* bija spiests atkāpties un bēgt no valsts pēc plašiem protestiem un sabiedrības nemieriem valstī, ko radīja viņa centieni grozīt konstitūciju un atkal kļūt par kandidātu 2015. gada prezidenta vēlēšanās. Pēc nemieriem un divām militārās varas nedēļām visas ieinteresētās personas, tostarp politiskās partijas un pilsoniskā sabiedrība, vienojās par Pārejas hartu un par pārejas posma prezidentu iecēla civilpersonu *Michel Kafando*. ES paziņoja par atbalstu mierīgai demokrātiskai pārejai un starptautiskās sabiedrības, jo īpaši ĀS/ECOWAS/ANO misijas, centieniem atvieglot pārejas procesu.

Ārlietu padome 17. martā nolēma paplašināt ES Sāhelas stratēģiju, to piemērojot arī Burkinafaso. Pēc tam maijā tika nodalīta kopīga EĀDD/DEVCO/ESĪP Sāhelā misija, lai Burkinafaso iestādēm pavēstītu par jautājumiem, kas saistīti ar to iekļaušanu Sāhelas stratēģijā, un lai ievāktu informāciju par iespējamām darbībām, ko veikt atbilstīgi Sāhelas stratēģijas attīstības un drošības plānam.

ES ir *ECOWAS* Burkinafaso kontaktgrupas dalībniece un pārejas posmā palīdzēs valstij saistībā ar gatavošanos iekļaujošām un pārredzamām demokrātiskām vēlēšanām, kas ir paredzētas vēlākais 2015. gada novembrī.

6.2.6. Senegāla

Senegālas un Eiropas Savienības lielisko un dinamisko attiecību pamatā ir politiskais dialogs, tirdzniecība un sadarbība attīstības jomā. Senegāla ir nozīmīga ES partnere vairākās reģionālās un starptautiskās lietās.

Politiskais dialogs 2014. gadā tika turpināts regulāri – jūnijā un decembrī notika divas sanāksmes. Jo īpaši tika pārrunāti tādi jautājumi kā iekšpolitika, Senegālas ārpolitika, drošības situācija reģionā, kā arī būtiskas ekonomiskas problēmas, ar kurām saskaras Senegāla. Cilvēktiesības ar tieslietu ministru *Sidiki Kaba* novembrī pārrunāja tam īpaši veltītā dialogā. Izmantojot politisko dialogu un ES sadarbību ar Senegālu, ES un tās dalībvalstis koncentrējās uz tādām prioritātēm kā sieviešu un bērnu tiesības, nesodāmības apkarošana, tiesu iestāžu reforma un uz seksuālo orientāciju balstītas diskriminācijas apkarošana.

ES atbalsta situācijas normalizēšanu Kazamansā, kurā vairāk nekā 30 gadus ir turpinājies zemas intensitātes konflikts. Senegālas valdība un Kazamansas Demokrātisko spēku (*Mouvement des Forces Démocratiques de Casamance – MFDC*) separātiskās kustības dažādās frakcijas pašlaik risina miera sarunas. No Miera un stabilitātes veicināšanas instrumenta piešķirtais finansējums ir paredzēts, lai segtu atbalstu šim procesam un konflikta upuriem. Sarunas ar ziemeļu fronti ir devušas rezultātu – *MFDC* vadītājs *Salif Sadio* 2014. gada 1. maijā nāca klajā ar deklarāciju par vienas pusē uguns pārtraukšanu.

Nelegālā migrācija gar Senegālas krastu, šķiet, tiek kontrolēta, pateicoties intensīvākai jūras robežu uzraudzības shēmai, ko atbalsta *Frontex* un kas notiek divpusējā sadarbībā ar Spāniju.

Visa gada laikā tika rīkotas augsta līmeņa sanāksmes un apmeklējumi, piemēram, kad komisārs Andris Piebalgs februārī apmeklēja Senegālu un prezidents *Macky Sall* aprīlī piedalījās ES un Āfrikas samitā, kurā viņš tikās ar priekšsēdētāju *José Manuel Barroso* un komisāri *Kristalina Georgieva*. Papildus tam ekonomikas un finanšu ministrs *Amadou Ba* ar komisāru Piebalgu tikās oktobrī, un komisārs *Neven Mimica* novembrī tikās ar premjerministru *Mohammed Abdallah Boun Dionne*. Senegāla 28. un 29. oktobrī rīkoja Starptautiskās Frankofonijas organizācijas samitu, kurā komisārs *Mimica* tikās divpusējās sanāsmēs ar prezidentu *Sall* un citiem Āfrikas valstu vadītājiem.

6.2.7. Gambija

2014. gadā Gambija saskārās ar ekonomisku spiedienu divu ārēju problēmu dēļ: samazinājās tūrisms Rietumāfrikas Ebolas vīrusa uzliesmojuma dēļ un reģionu skāra sausums. Demokrātija, tiesiskuma ievērošana un cilvēktiesību stāvoklis bija jomas, kas Eiropas Savienībai joprojām radīja nopietnas bažas. Februārī AP/PV runaspersona nāca klajā ar paziņojumu pēc tam, kad nacionālajā dienā Gambijas prezidents *Yahya Jammeh* noturēja pret LGBTI vērstu naidu kurinošu runu. Reaģējot uz to, ka prezidents parakstīja likumu, ar kuru kriminalizē "saasinātu homoseksualitāti", ES novembrī izdeva vietēju paziņojumu.

Cilvēktiesību stāvoklis Gambijā piesaistīja starptautisku uzmanību tad, kad Gambijai oktobrī veica otro vispārējo periodisko pārskatu. ES deva ieguldījumu gatavošanās darbos un kopā ar citiem dalībniekiem finansēja vispārējā periodiskā pārskata publiskas izskatīšanas pasākumu.³²

³² Vispārējā periodiskā pārskata darba grupas ziņojuma projektā bija izceltas vairākas būtiskas nepilnības pilsonisko un politisko tiesību jomā, jo īpaši attiecībā uz vārda un pulcēšanās brīvību. ANO dalībvalstis ņēma vērā uzlabojumus izglītības jomā un saistībā ar veselības aprūpes centru attīstīšanu valstī, tomēr joprojām bija bažas par nāvessodu, ārpustiesas arestu un aizturēšanu, kas bija ilgāka par likumā noteikto laiku, laulību minimālo vecumu, preses brīvību, LGBTI tiesībām utt. Turklāt ES un Bandžulā pārstāvētās ES dalībvalstis uzmanīgi sekoja novembrī notikušajai vizītei, kad valsti apmeklēja divi ANO īpašie referenti – referents nelikumīgas, patvaļīgas vai tūlītējas nāvessodu izpildes jautājumos un referents spīdzināšanas un citu nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidu jautājumos. Šī vizīte augustā pēdējā brīdī tika atcelta un pēc tam pārcelta uz citu datumu. Īpašajiem referentiem tika liegts iekļūt galvenā cietuma pastiprinātās drošības spārnā un telpās, kur tiek gaidīta nāvessoda izpilde, un, tā kā Gambija šādi pārkāpa pilnvaras, par kurām bija panākta vienošanās, īpašie referenti nolēma neturpināt plānotās vizītes uz citiem aizturēšanas centriem.

Aprīlī notika saskaņā ar Kotonū nolīguma 8. pantu risinātais politiskais dialogs, un tajā panāca vienošanos par Gambijas iestāžu saistībām cilvēktiesību jomā. Turpmākā saziņa šķita apliecinām minētās sanāksmes konstruktīvo gaisotni. Tomēr 2014. gadā nenotika citi dialogi, ko risina saskaņā ar 8. pantu. Novembrī Gambijas valdība Eiropas Savienību informēja, ka tā ir iecerējusi pārtraukt politisko dialogu, kas tiek risināts saskaņā ar 8. pantu. Papildus tam 29. novembra runā, ko pārraidīja valsts televīzijā, ārlietu ministrs vietējo ES paziņojumu, kurā bija kritizēta "saasinātās homoseksualitātes" likuma pieņemšana, tieši saistīja ar valdības veikto politiskā dialoga pārtraukšanu.

6.2.8. Gvineja-Bisava

Pēc divu gadu pārejas perioda, kas sekoja 2012. gada aprīlī rīkotajam valsts apvērsumam, 2014. gada aprīlī un maijā notika mierīgas likumdevējvaras un prezidenta vēlēšanas, kuras Eiropas Parlamenta locekļa *Krzysztof Lisek* vadītā ES vēlēšanu novērošanas misija uzskatīja par brīvām un ticamām.

Lai atbalstītu jauno iestāžu centienus atjaunot tiesiskumu un palīdzētu tām risināt nozīmīgas politiskas un sociālekonomiskas problēmas, ES nolēma apturēt Kotonū nolīguma 96. pantā noteikto pasākumu piemērošanu.³³

ES ierobežojošie pasākumi pret 21 2012. gada aprīļa valsts apvērsumā iesaistīto militāro vadītāju joprojām ir spēkā, kā izklāstīts Padomes Lēmumā 2012/285/KĀDP.

ES cieši sadarbojas ar nozīmīgākajiem starptautiskajiem partneriem (ANO, *ECOWAS*, ĀS, Portugāļu valodas valstu savienību (*CPLP*)), lai koordinētā un savstarpēji papildinošā veidā atbalstītu Gvinejas-Bisavas jaunievēlēto iestāžu centienus nostiprināt politiskās iestādes, reformēt drošības sektoru, pastiprināt tiesiskumu, apkarot korupciju un nelegālu tirdzniecību un sekmēt ilgtspējīgu attīstību.

³³ Šajā sakarā ar Padomes 14. jūlija Lēmumu 2014/467/ES pagarina Padomes Lēmuma 2011/492/ES spēkā esības termiņu, bet aptur tajā ietvertos pasākumu piemērošanu, ļaujot ES sniegt iestādēm steidzamu atbalstu un sākt 11. EAF plānošanu.

6.2.9. Gvineja

2013. gada beigās sākās periods, kurā Gvineja un ES normalizēja savas attiecības, un tas tika turpināts 2014. gadā ar ES Padomes 2014. gada aprīlī pieņemtu lēmumu atcelt ieroču embargo. Saskaņā ar 11. EAF (2015–2020) īstenojamā valsts indikatīvā programma tika parakstīta 2014. gada 6. decembrī un tika piešķirti EUR 244 miljoni sadarbībai četrās nozarēs – tiesiskuma konsolidācija, pilsētu sanitārija, veselība un transports (pēdējā minētā ir izejas stratēģija).

Tomēr, ņemot vērā nepietiekamu virzību notiekošajās tiesas procedūrās, 2014. gadā par vienu gadu tika pagarinātas individuālas sankcijas pret piecām personām, kuras uzskata par atbildīgām 2009. gada septembra slaktiņā. ES prioritāte joprojām ir cīņa pret nesodāmību.

2014. gada beigās bija paredzēts rīkot vietējās vēlēšanas, tomēr, ņemot vērā aktuālo Ebolas vīrus slimības uzliesmojumu, tās netika izsludinātas.

Kopš 2014. gada marta Gvineju ir ļoti smagi skārusi ebolas epidēmija, kas no veselības ārkārtas situācijas pakāpeniski kļuva par ekonomisku un sociālu krīzi ar iespējamu plašāku politisko un reģionālo ietekmi. Nepietiekamā koordinācija un pieaugošā iedzīvotāju pretošanās ar ebolu saistītajiem pasākumiem ļoti sarežģī situāciju. Visnopietnākais incidents notika septembrī, kad *Womey* ciemā tika noslepkavota profilakses pasākumu grupa. ES delegācija nāca klajā ar vietēju paziņojumu.

ES ir cieši iesaistījusies cīņā pret ebolu Gvinejā.

6.2.10. Sjerraleone

2014. gadā dominēja Ebolas vīrus slimības uzliesmojums un tā nopietnā politiskā, drošības un ekonomiskā ietekme uz valsti un reģionu.

Novembrī ES Ebolas vīrus slimības jautājumu koordinators komisārs *Christos Stylianides* un komisārs *Vytenis Andriukaitis*, apmeklēja Frītaunu, lai personiski novērtētu situāciju un analizētu vajadzības un nepilnības nolūkā labāk pielāgot ES reaģēšanu.

Iekļaujot visas dalībvalstis un visus instrumentus, reaģēšanai uz ebolas krīzi Rietumāfrikā ES solīja 2014.gada laikā piešķirt EUR 1,1 miljardu.

Lai pastiprinātu demokrātisku un iekļaujošu pārvaldību un konstitūciju saskaņotu ar valsts starptautiskajām saistībām cilvēktiesību jomā, 2013. gadā sāktais darbs ar konstitucionālo pārskatīšanu turpinājās, lai gan sabiedrības sasniegšanas ("*outreach*") pasākumus provincēs nevarēja veikt ebolas uzliesmojuma dēļ.

6.2.11. Libērija

2014. gadā Libēriju skāra Ebolas vīrus slimība, kuras uzliesmojums sākās martā. Ebolas vīrus slimībai bija nopietna politiskā, drošības un ekonomiskā ietekme uz valsti un reģionu. Visas valdības darbības vajadzēja koncentrēt uz reaģēšanas pasākumiem.

Kopā ar PVO un citiem partneriem ES sniedza būtisku atbalstu valdībai cīņā pret krīzi. Novembrī Ebolas vīrus slimības jautājumu koordinators *Christos Stylianides* un komisārs *Vytenis Andriukaitis* apmeklēja Monroviju, lai personiski novērtētu situāciju, vajadzības un nepilnības nolūkā labāk pielāgot ES reaģēšanu.

Ebolas krīzes dēļ oktobrī plānotās daļējās senāta vēlēšanas bija jāatliek. Valdības priekšlikums par vēlēšanu rīkošanu 16. decembrī tika apturēts pēc politisko grupu sūdzībām un tiesas nolēmuma. Situācijai varētu būt ietekme uz 2015. gada paredzēto konstitūcijas pārskatīšanu, un tā var ietekmēt arī visu politisko vidi.

Apvienoto Nāciju Organizācijas misijas Libērijā (*UNMIL*) pilnvaras pagarināja līdz 2015. gadam, jo misiju uzskatīja par noderīgu valsts stabilitātei, ņemot vērā ebolas krīzes destabilizējošo ietekmi.

ES un Libērija saglabā intensīvu politisku viedokļu apmaiņu, ko atbalsta ar lielu sadarbības sistēmu. 2014. gada februārī notika politiskais dialogs saskaņā ar Kotonū nolīguma 8. pantu. ES īstenoja cilvēktiesību stratēģiju Libērijai, īpaši koncentrējoties uz nāvessoda atcelšanu, sieviešu tiesībām un pilsoniskās sabiedrības iesaisti cilvēktiesību jautājumos. ES martā rīkoja konfliktu novēršanas darbsemināru, kurā piedalījās nozīmīgi starptautiskās kopienas locekļi, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, ideju laboratorijas un valdības locekļi.

6.2.12. Kotdivuāra

2014. gadā Kotdivuāra veica politiskās samierināšanas un izlīguma procesu pēc 2010. gadā radušās vēlēšanu krīzes. Process ir delikāts. 2015. gada oktobrī paredzētās prezidenta vēlēšanas varētu izraisīt politisku spriedzi un vardarbību. Vēlēšanu komisijas progress sagatavošanas darbā ir bijis lēns, jo īpaši saistībā ar vēlēšanu reģistra atjaunināšanu. Opozīcija (*FPI*) lūdza atjaunināt tās pārstāvību Vēlēšanu komisijā, uz ko pozitīvu atbildi deva prezidents *Alassane Ouattara*.

Pēc ANO Drošības Padomes lēmuma ir uzlabojusies drošības situācija, un ANO miera uzturēšanas misija (*UNOCI*) tiks pakāpeniski samazināta. ANO un ES sankciju režīmi tika atkārtoti apstiprināti (ieroču embargo, individuālas sankcijas, izņemot sankciju atcelšanu pret bijušā prezidenta *Laurent Gbagbo* padomnieku *Alcide Djédjé*). Pēc dimantu embargo atcelšanas ir veikti konkrēti pasākumi, lai īstenotu Kimberli procesu.

ES turpina atbalstīt izlīgumu procesu un nosodīt nesodāmību. Tā ir apņēmusies sekmēt pārredzamu, uz konkurenci balstītu un iekļaujošu procesu, gatavojoties 2015. gada prezidenta vēlēšanām. Papildus tam ES atbalsta reformas tieslietu un drošības sektoros. Budžeta atbalsta piešķiršanā 2014. gadā bija iekļauti rādītāji attiecībā uz policijas iecirkņu remontu un taisnīgas tiesas principa īstenošanu.

6.2.13. Togo

Pēc vienošanās, ko pirms likumdevējvaras vēlēšanām 2013. gadā panāca valdība un opozīcija, 2014. gada maijā notika nacionālais dialogs par konstitucionālajām reformām, tostarp par jautājumu attiecībā uz prezidenta mandātu samazināšanu līdz diviem mandātiem. Tomēr jūnijā Nacionālā asambleja konstitūcijas pārskatīšanas priekšlikumu noraidīja, lai gan likumprojektu iesniedza valdība, kuru atbalstīja liels vairākums deputātu. Lai gan 2014. gada beigās diskusijas par konstitūcijas pārskatīšanu tika atsāktas, noraidījums ir palielinājis politiskās spriedzes un nestabilitātes risku laikā līdz 2015. gada prezidenta vēlēšanām. ES ir aktīvi mudinājusi risināt dialogu un izrādīt elastību, lai pabeigtu konstitucionālās un institucionālās reformas, kuras Togo politiskās partijas ir apstiprinājušas ar dažādām vienošanām.

6.2.14. Nigērija

Tā kā 2015. gada februārī bija paredzētas vēlēšanas, 2014. gadā pieauga politiskā spriedze un parādījās ar vēlēšanām saistīti vardarbības gadījumi. Pirmo reizi kopš militārā perioda beigšanās 1999. gadā tika gaidīta patiesa konkurence, ņemot vērā opozīcijas organizācijas un spēju palielināšanos. Lai palīdzētu rīkot ticamas un mierīgas vēlēšanas un ņemot vērā vienošanos par ES veiktu vēlēšanu novērošanu 2015. gadā, vairākas ar vēlēšanām saistītas misijas 2014. gadā devās uz Nigēriju, lai papildus jau īstenotajai vēlēšanu atbalsta programmai piedāvātu ar vēlēšanām saistītu palīdzību.

2014. gada janvārī Nigērijas prezidents galu galā apstiprināja viendzimuma laulību aizliegšanas aktu, par kura pārkāpšanu noteikta kriminālatbildība. Bažas turpināja radīt nāvessoda izmantošana, jo militārās tiesas daudziem kareivjiem piesprieda nāvessodu par dumpi un slepkavības mēģinājumiem.

2014. gadā *Boko Haram (BH)* pastiprināja terorisma kampaņu un veica uzbrukumus ar vēl nepieredzētu nežēlību un regularitāti. Tas paplašināja savu ģeogrāfisko klātbūtni, īstenojot drausmīgu teroristu vardarbību ne tikai ziemeļaustrumos, bet arī citās valsts daļās un arvien vairāk arī kaimiņvalstī Kamerūnā. Tika ziņots arī par vardarbību un cilvēktiesību pārkāpumiem, ko veica Nigērijas drošības dienesti, kas nemierus apkaroja ar pieeju, kurā izmantoja brutālus paņēmienus. Saistībā ar ANO Sankciju komitejas lēmumu ES maijā *BH* iekļāva teroristu grupu sarakstā un Ārlietu padomes 12. maija secinājumos pauda bažas par teroristu uzbrukumu turpināšanos.

Visus šos jautājumus ES turpināja izvirzīt vairākās politiskā dialoga sesijās un 2014. gada 27. novembrī rīkotā ES un Nigērijas ministru dialoga laikā. Valsts vēlēšanas, cilvēktiesības un *BH* nemieri bija trīs galvenie divpusējie jautājumi, kas tika apspriesti šajā ministru dialogā, kura noslēgumā tika pieņemts kopīgs paziņojums.³⁴

6.3. Austrumāfrika

ES un Austrumāfrikas valstu kopienas augstākā līmeņa amatpersonas veiksmīgi noslēdza sarunas par ekonomisko partnerattiecību nolīgumu un parafēja tekstu 2014. gada oktobrī. Nolīgums aptver preču tirgus pieejamību, un tajā iekļauta nodaļa par visaptverošu attīstības sadarbību, elastīgi izcelsmes noteikumi, pilnveidota institucionālā struktūra un sadarbība virknē dažādu jautājumu, tostarp attiecībā uz lauksaimniecību, vienotā maksājuma shēmu un tirdzniecības atvieglošanu.

Sestā ministru sanāksme starp Starpvaldību attīstības iestādi (*IGAD*) un Eiropas Savienību notika Briselē 2014. gada 1. aprīlī. Abas puses apsprieda situāciju Āfrikas ragā, tostarp Dienvidsudānā, Somālijā un Eritrejā. Tika apspriesta *IGAD* reģionālās stratēģijas un ES stratēģiskās sistēmas Āfrikas ragam īstenošana, kā arī *IGAD* un ES gaidāmās sadarbības statuss un perspektīvas.

³⁴ Nigēriju trīs reizes (janvārī, martā, jūlijā) Eiropas Parlamenta plenārsēdē iekļāva darba kārtībā steidzamajās debatēs par cilvēktiesībām, un EP katru reizi pieņēma rezolūciju par cilvēktiesību stāvokli valstī ((2014/2517(RSP), (2014/2634(RSP) un 2014/2729(RSP)).

6.3.1. Džibutija

Džibutija joprojām bija nozīmīga partnere starptautiskajā cīņā pret pirātismu Āfrikas ragā un Somālijas stabilizēšanas procesā. Tā nolēma pastiprināt karaspēka ieguldījumu Āfrikas Savienības misijai Somālijā (*AMISOM*), 2014. gada beigās nosūtot otro bataljonu. Džibutijā atrodas galvenā mītne ES misijai saistībā ar reģiona jūras spēku izveidi Āfrikas ragā (*EUCAP Nestor*), kā arī operācijas *Atalanta* gaisa kuģiem un kuģiem. Tomēr PDK *EUCAP Nestor* misijai ir devusi uzdevumu tās darbības koncentrēt Somālijā, kur izceļas pirātisms, un pakāpeniski samazināt divpusējās darbības Džibutijā, ko papildina pārejas procesa stratēģijas, tostarp iespējama iesaistīšanās ES programmās. 2014. gadā Džibutijā esošās ārvalstu misijas un spēki kļuva par *Shebaab* pirmā izdarītā teroristu uzbrukuma mērķi.

Pēc vairāku mēnešu garumā rīkotām sarunām Džibutijas valdība un *Union pour le Salut National* (opozīcijas partiju koalīcija) 2014. gada 30. decembrī parakstīja pamatnolīgumu par politisko dialogu. Vissvarīgākie tajā paredzētie reformu pasākumi ir neatkarīgas vēlēšanu komisijas izveidošana, opozīcijas partiju tiesiskā statusa pieņemšana un saziņas likuma reforma.

6.3.2. Eritreja

2014. gadā joprojām spēkā bija ANO sankcijas. Situācija sociālekonomiskajā un cilvēktiesību jomā valsts iekšienē joprojām bija sarežģīta. 2014. gada 18. septembrī AP/PV runaspersona nāca klajā ar paziņojumu par politisko ieslodzīto stāvokli Eritrejā. Migrācija no Eritrejas joprojām rada nopietnas bažas. Pēc 2013. gada oktobrī Lampedūzā notikušās traģēdijas, kad simtiem bēgļu (galvenokārt no Eritrejas un Somālijas) gāja bojā, mēģinot sasniegt Eiropas krastus, ES 2014. gada novembrī sāka ES un Āfrikas raga migrācijas ceļa iniciatīvu, ko tagad dēvē par Hartūmas procesu.³⁵ 2014. gada septembrī Eritreja arī pievienojās Protokolam par cilvēku tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un sodīšanu par to. Tīkmēr Eritrejas valdība ir paziņojusi ES, ka tā plāno atkārtoti piemērot Proklamāciju Nr. 82, ar kuru attiecībā uz nākamo iesaukumu uz 18 mēnešiem atkal tiek ierobežots valsts dienesta ilgums; tas ir svarīgs lēmums, jo šis valsts dienesta nenoteiktais termiņš ir viens no galvenajiem migrāciju veicinošajiem faktoriem. 2014. gadā ES un Eritreja sāka plānot 11. EAF Valsts indikatīvo programmu.

³⁵ Eritreja ir viena no četrām svarīgākajām Hartūmas procesa valstīm un locekle Koordinācijas komitejā, par kuru vienošanās tika panākta novembrī ministru konferencē Romā. Šajā procesā uzmanības centrā ir cilvēku tirdzniecība un cilvēku kontrabanda – pašas aktuālākās šā reģiona problēmas.

6.3.3. Etiopija

Etiopija joprojām bija spēcīga ES partnere attiecībā uz miera un drošības jautājumiem Āfrikas ragā. Saistībā ar Starpvaldību attīstības iestādi Etiopija vadīja starpniecības centienus starp Dienvidsudānas valdību un nemiernieku līderiem, lai gan šo centienu panākumi bija nelieli. Attiecībā uz Somāliju, izmantojot to pašu ES finansēšanas mehānismu, pozitīvi rezultāti attiecīgajā jomā ir gūti, Etiopijas karaspēka vienības integrējot Āfrikas Savienības misijā Somālijā (*AMISOM*). ES un Etiopijas politiskais dialogs notiek bieži, tostarp visaugstākajā līmenī: Etiopijas premjerministrs *Hailemariam Desalegn* aprīlī saistībā ar ES un Āfrikas samitu apmeklēja Briseli un tikās ar AP/PV un ar priekšsēdētāju *Herman Van Rompuy*; un ārlietu ministrs *Tedros Adhanom* ar AP/PV tikās novembrī līdztekus Kopenhāgenas konferencei par Somāliju. Tomēr palielinājās bažas saistībā ar politiskās opozīcijas, mēdiju un pilsoniskās sabiedrības ierobežoto telpu, jo opozīcijas locekļi un žurnālisti tika arestēti un viņiem tika izvirzītas apsūdzības saskaņā ar proklamāciju par terorisma apkarošanu. ES 6. maijā un 31. jūlijā publicēja divus paziņojumus, kuros puda minētās bažas, kas ir jo īpaši satraucošas, ņemot vērā 2015. gada maijā gaidāmās vēlēšanas.

6.3.4. Somālija

2014. gada ES delegācija Somālijas Federatīvajā Republikā tika atkārtoti atvērta un uz laiku izvietota Nairobi, Kenijā. ES īpašais sūtnis Somālijā ir atkal iecelts par delegācijas vadītāju. ES pastiprināja darbības un klātbūtni Somālijā, tiešāk iesaistoties kontaktos ar Somālijas Federālo valdību un reģionālajām iestādēm.

2014. gada laikā ES aktīvi atbalstīja federalizācijas procesu.

ES delegācijai Somālijā un ES īpašajam pārstāvim Āfrikas ragā bija ļoti liela nozīme starptautiskās reakcijas koordinācijas procesā un premjerministra un prezidenta strīda starpniecībā; šis strīds mierīgi beidzās decembrī ar parlamenta neuzticības balsojumu.

Kā turpmākais pasākums pēc 2013. gada septembra Briseles konferences 2014. gada novembrī Kopenhāgenā notika augsta līmeņa partnerības forums (*High Level Partnership Forum – HLPF*). Sanāksmē tika apspriests progress un problēmas gadu pēc tam, kad tika sākts Somālijai paredzētā jaunā kursa process. Neraugoties uz valstī notiekošo iekšējo politisko krīzi federālajā valdībā, sanāksme bija signalāls tam, ka apņemšanās attiecībā uz jaunā kursa paktu tiek turpināta. Gan AP/PV, gan starptautiskās attīstības komisārs *Neven Mimica* apmeklēja pasākumu, kurā apstiprināja ES aktīvo lomu Somālijā. Padome 2014. gada oktobrī pieņemtos secinājumos, gatavojoties *HLPF* sanāksmei, uzsvēra to, ka Somālijas atjaunotnei joprojām ir būtisks Somālijas pakts un tā īstenošana.

2014. gadā ES turpināja sniegt politisku un drošības atbalstu Somālijai un Āfrikas Savienības misijai Somālijā (*AMISOM*). Ar apmācības misiju (*EUTM*) Somālijā tā, dodot stratēģijas padomus, izvēršot mentoringu un apmācību, turpināja atbalstīt arī Somālijas aizsardzības iestāžu un Somālijas nacionālo bruņoto spēku attīstību. Janvārī *EUTM* pabeidza pārcelšanos no Ugandas uz Somāliju, un tādējādi tai bija iespējas darbības veikt Mogadīšo. Kopš 2010. gada šī misija ir apmācījusi un konsultējusi apmēram 5000 Somālijas valsts armijas kareivju. Novembrī cita KDAP misija – *EUCAP Nestor* – iedibināja klātbūtni Mogadīšo. Tas ļaus veikt tiešāku kontaktēšanos ar federālajām iestādēm. Abu minēto misiju pilnvaras, kā arī pirātisma apkarošanas atbalsta *EUNAVFOR* operācijas *ATALANTA* pilnvaras tika pagarinātas līdz 2016. gada beigām, saskaņojot to pilnvaru termiņus.

6.3.5. Dienvidsudāna

Notikumi 2013. gada 15. decembrī un pēc tam, kuri ierāva Dienvidsudānu bruņotā konfliktā tikvien kā divarpus gadus pēc neatkarības iegūšanas, ir radikāli mainījuši pasaulē jaunākās valsts nākotnes izredzes. Pilsoņu karā dzīvību zaudējuši vismaz desmit tūkstoši cilvēku, divi miljoni cilvēku ir pārvietoti un ir notikuši šausminoši starptautisko humanitāro tiesību un cilvēktiesību pārkāpumi. Vismaz 2,5 miljoni cilvēku saskaras ar pārtikas trūkumu, un šī cilvēku izraisītā situācija ir kļuvusi par vienu no smagākajām humanitārajām krīzēm pasaulē. Papildus Dienvidsudānas iedzīvotāju ciešanām šī krīze var apdraudēt daudz plašāku reģionu, kurā jau ir nestabilitātes tendence.

Kaut arī Starpvaldību iestāde attīstības jautājumos (*IGAD*) ir centusies sarīkot iekļaujošas un visaptverošas miera sarunas, valdība un opozīcija neiesaistījās procesā labas gribas garā vai arī pilnībā neievēroja savas saistības. Vāja vadība un kontrole un paramilitāru grupējumu un paš aizsardzības spēku izplatīšanās vairo kaujas spēku turpmākas fragmentācijas iespēju.

ES reakcija uz krīzi

ES kopā ar starptautisko sabiedrību ir iesaistījusies centienos nepieļaut krīzes eskalāciju. ES galvenie mērķi ir bijuši nepieļaut krīzes izplatīšanos blakusreģionos, nekavējoties izbeigt karadarbību un paātrināt miera sarunas.

Visa 2014. gada laikā ES ir iesaistījusies un centusies īstenot visaptverošu stratēģiju, ar kuru atbalstīt miera atjaunošanu Dienvidsudānā un kurā ietilpst: politisks un finansiāls atbalsts *IGAD* vadītajam procesam un mehānismam, ar ko uzrauga, vai tiek ievērota karadarbības pārtraukšana; mērķtiecīgu pasākumu (vīzu aizlieguma un aktīvu iesaldēšanas) noteikšana pret (diviem) militārajiem līderiem, kas sabotē miera procesu un ir izdarījuši cilvēktiesību pārkāpumus; atbalsts atbildībai un izlīgumam ar ĀS izmeklēšanas komisijas un ANO Cilvēktiesību padomes starpniecību; un ES attīstības portfeļa pārkārtošana, pieņemot stabilizācijas pasākumu kopumu, vienlaikus palielinot humāno palīdzību.

ES īpašais pārstāvis Āfrikas ragā *Alexander Rondos* turpināja pildīt nozīmīgu lomu ES politikā attiecībā uz Dienvidsudānu un cieši sadarboties ar starptautiskajiem partneriem un papildināt to centienus.

6.3.6. Kenija

Drošības situācija Kenijā rada arvien lielākas bažas, jo teroristu uzbrukumi kļūst arvien biežāki, joprojām ir vērojams augsts vardarbīgās noziedzības līmenis un dažādu reģionālu, etnisku un reliģisku grupu saspīlējumi apvienojumā ar valdības nespēju veikt vajadzīgās reformas drošības sektorā. 2014. gada jūnijā teroristu uzbrukumos Lamu apgabalā tika nogalināti vismaz 100 cilvēki. Pēc 2014. gada novembrī un decembrī notikušiem bezprecedenta uzbrukumiem kristiešiem musulmaņu apdzīvotās teritorijās Manderā prezidents *Uhuru Kenyatta* atlaida un nomainīja iekšlietu ministru un policijas ģenerālinspektoru.

Valdības reakcija uz nedrošību bieži ir ļoti stingra, un tas negatīvi ietekmē cilvēktiesības.

ES aktīvi piedalās līdzekļu devēju valdību grupās vardarbīga ekstrēmisma apkarošanas jautājumos. Lai gan drošības sektorā ir būtiskas nepilnības un ES un citi līdzekļu devēji cenšas panākt drošības sadarbību/dialogu ar Kenijas valdību, tā līdz šim nav uzņēmusies nekādu vadību minētajos jautājumos.

Reģionālā līmenī Kenijā un Āfrikas ragā un terorisma apkarošanas jomā ES saskaņā ar Stabilitātes un miera veicināšanas instrumentu atbalsta šādas trīs programmas, kuru kopējā vērtība ir EUR 19 miljoni: stiprināt noturību pret vardarbību un ekstrēmismu (EUR 2 miljoni); apkarot terorisma finansēšanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju (EUR 6 miljoni) un reģionāls terorisma apkarošanas tiesībsardzības projekts (EUR 11 miljoni).

ES terorisma apkarošanas koordinators *Gilles de Kerchove* Keniju 2014. gada 2. septembrī apmeklēja saistībā ar ĀS samitu par terorismu.

6.3.7. Madagaskara

Pēc ticamām 2013. gada pēdējā ceturksnī notikušajām vēlēšanām, kuras novēroja ES, Madagaskara 2014. gada sākumā atgriezās pie konstitucionālās iekārtas. 2014. gada aprīlī pie varas bija jauns leģitīms prezidents, Nacionālā asambleja un valdība, un tā rezultātā ES 2014. gada maijā nolēma atcelt attiecīgos pasākumus, kurus piemēro saskaņā ar Kotonū nolīguma 96. pantu, un atsākt pilnīgu sadarbību ar Madagaskaru.

Jūras drošības un pirātisma apkarošanas jomā Madagaskara ir izrādījusi interesi pastiprināt sadarbību ar ES šādos trīs aspektos: tā ir izrādījusi vēlmi noslēgt nodošanas nolīgumu attiecībā uz ES sagūstītām par pirātismu aizdomās turētām personām, kā arī interesi par apmācību uz *EUNAVFOR* kuģiem un visbeidzot – ir iesniegusi kandidatūru, lai tās teritorijā izvietotu Reģionālu jūrlietu informācijas apkopošanas centru, un ir gatava kopā ar Seišelām iesniegt priekšlikumu.

6.3.8. Maurīcija

Maurīcija turpināja aktīvi piedalīties pirātisma apkarošanā Indijas okeāna rietumu daļā, jo īpaši ar Indijas okeāna komisijas (*IOC*) starpniecību, atbalstu saņemot no Eiropas Komisijas reģionālās Jūras drošības programmas (*MASE*). ES ar Maurīciju 2011. gadā noslēdza nolīgumu par aizdomās turētu pirātu izdošanu. Pamatojoties uz minēto nolīgumu, 2013. gada 25. janvārī *EUNAVFOR* pirmo reizi izdeva Maurīcijai 12 par pirātismu aizdomās turētas personas no Somālijas. Viņu prāva sākās 2013. gada 7. oktobrī un Maurīcijas starpposma tiesa ar 2014. gada 6. novembrī izdotu spriedumu aizdomās turētās personas attaisnoja. Nekavējoties tika iesniegta apelācijas sūdzība par minēto spriedumu.

Tika izveidots mehānisms starp ES un Maurīciju par to, kā tālāk izdot par pirātismu notiesātas personas, lai tās sodu izciestu Somālijā. Minētais mehānisms palīdzēs veidot vēl lielāku pārliecību par mūsu iedibināto partnerību un stratēģisko modeli, kurā pirātu plūsma tiek izsekota no izdošanas līdz brīdim, kad viņi atgriežas savā mītnes zemē.

6.3.9. Seišelas

Seišelas ir ļoti aktīva ES partnere cīņā pret pirātismu. Saskaņā ar ES un Seišelu nodošanas nolīgumu *EUNAVFOR* nodeva Seišelu iestādēm vairākus pirātus tiesai un kriminālvajāšanai.

ES misija *EUCAP Nestor* turpināja sniegt palīdzību Seišelu iestādēm, lai palielinātu valsts jūras drošības un pārvaldības spējas 2014. gada aprīlī ar konkrētu tehnisko palīdzību un apmācību Seišelu gaisa spēku atbalstam. Misija ir attīstījusi sinerģijas ar *IOC pirātisma apkarošanas nodaļu*, ko atbalsta ar Eiropas Komisijas reģionālās Jūras drošības programmu (*MASE*). *EUCAP Nestor* pamazām pārtrauc darbību Seišelās, lai vairāk pievērstos Somālijai.

Papildus Madagaskarai, kura ir gatava savā teritorijā izvietot reģionālu jūras informācijas apkopošanas centru, Seišelas piedāvā izvietot reģionālu jūras drošības operatīvās koordinācijas centru pirātisma un jūrā veiktas noziedzības apkarošanai.

Seišelas 2015. gada 8. un 9. februārī uzņēma arī otro ministru līmeņa sanākumi par kuģošanas drošību un jūras drošību Āfrikā, ko sasauca Āfrikas Savienības komisija. Sanāksme bija turpinājums ministru sanākumi par jūras drošību un pirātismu Āfrikas ragā un Gvinejas līcī, ko ES (AP/PV) sasauca Briselē 2014. gada 1. aprīlī.

6.3.10. Tanzānija

ES un Tanzānija saskaņā ar Kotonū nolīguma 8. pantu 2014. gada martā rīkoja politisku dialogu, kurā pārrunāja arī politisko un drošības situāciju Āfrikas Lielo ezeru reģionā un Tanzānijas karaspēka daļu nosūtīšanu uz Dienvidsudānu saistībā ar ANO miera uzturēšanas misiju. Tanzānijas ārlietu un starptautiskās sadarbības ministrs *Bernard Membe* piedalījās AP/PV 2014. gada 1. aprīlī Briselē rīkotajā jūras drošības pasākumā, kura laikā ES un Tanzānija parakstīja vienošanos par nosacījumiem, ar kādiem par pirātismu aizdomās turētas personas *EUNAVFOR* nodotu Tanzānijai. Pēc šā pasākuma ES kopā ar *UNODC* pārskatīja vajadzīgos atbalsta pasākumus Tanzānijas tiesiskajā ķēdē, lai tos izskatītu ar ES reģionālas Jūras drošības programmas (*MASE*) starpniecību. Prezidents *Jakaya Kikwete* 2014. gada aprīlī piedalījās ES un Āfrikas samitā Briselē un rīkoja divpusējas diskusijas ar Eiropas Komisijas priekšsēdētāju *José Manuel Barroso*, izskatot arī reģionālus politikas jautājumus. Novembrī EĀDD uzņēma Austrumāfrikas valstu kopienas augsta līmeņa civilu un militāru pārstāvju delegāciju. Šajā tikšanās reizē ES ar Austrumāfrikas valstu kopienu dalījās ar pieredzi kopējās drošības un aizsardzības politikas izstrādē, kas ir daudzpusēja sadarbība drošības jomā. Austrumāfrikas valstu kopienas delegācija apmeklēja arī Eiropas Aizsardzības aģentūru.

EUCAP Nestor valsts birojs Daresalamā visa 2014. gada laikā turpināja veikt augstu novērtētas spēju veidošanas darbības ar jūras policiju, jūras spēkiem, civilām jūrlietu iestādēm un tieslietu nozari, tostarp tiem, kas atrodas Zanzibārā. *EUCAP Nestor* misija Tanzānijā pakāpeniski tiek pārtraukta, lai vairāk pievērstos Somālijai.

6.3.11. Uganda

Uganda 2014. gadā turpināja būt nozīmīga dalībiece reģionā. Tā joprojām bija galvenā karaspēka nodrošinātāja Āfrikas Savienības misijai Somālijā (*AMISOM*), nosūtot apmēram 6800 kareivju lielu kontingentu.

Ņemot vērā Ugandas nozīmi Somālijā, tā turpināja būt par *Al-Shabaab* mērķi.

Uganda arī turpināja spēlēt vadošo lomu Āfrikas Savienības Reģionālajā darba grupā (*AURTF*), kuras uzdevums ir "Tā Kunga pretošanās armijas" iznīcināšana. *AURTF* komandēja Ugandas virsnieks, un *AURTF* 2014. gadā dienēja apmēram 1500 Ugandas kareivju. ES nodrošināja finanšu palīdzību gan *AMISOM*, gan *AURTF*.

Pēc tam, kad 2013. gada decembrī Dienvidsudānā sākās karadarbība, Uganda uz Dienvidsudānu nosūtīja karaspēku. Ārlietu padome 2014. gada 17. marta secinājumos pauda bažas par jebkādu ārēju intervenci, kas Dienvidsudānā varētu radīt vēl lielāku politisko un militāro spriedzi. Padome atgādināja par Dienvidsudānas pušu apņemšanos pārdislocēt vai pakāpeniski atsaukt jebkuras puses pieaicinātos sabiedroto spēkus un mudināja reģionālos līderus turpināt sadarbību Starpvaldību attīstības iestādes (*IGAD*) aizgādībā.

Pēc tam, kad Ugandas parlaments 2013. gada decembrī bija pieņēmis Prethomoseksualitātes likumu, ar kuru tika ieviesti jauni noziedzīgi nodarījumi attiecībā uz seksuālo orientāciju, Augstā pārstāve 18. februārī nāca klajā ar paziņojumu, paužot dziļas bažas par to, ka drīzumā paredzēts ieviest nežēlīgu tiesību aktu, ar ko kriminalizē homoseksualitāti, un paužot nožēlu par diskrimināciju seksuālās orientācijas dēļ.³⁶ Pēc tam, kad prezidents *Museveni* 24. februārī bija apstiprinājis Prethomoseksualitātes likumu, tas stājās spēkā. Augstā pārstāve 4. martā Eiropas Savienības vārdā izdeva paziņojumu, kurā nosodīja Prethomoseksualitātes likuma pieņemšanu. ES aicināja Ugandu nodrošināt vienlīdzību likuma priekšā un diskriminācijas aizliegumu saskaņā ar šīs valsts saistībām starptautisko cilvēktiesību jomā.³⁷ Pēc tam ES rīkoja paplašinātu politisko dialogu ar Ugandas iestādēm saskaņā ar Kotonū nolīguma 8. pantu, lai apspriestu minēto likumu, kuru Konstitucionālā tiesa anulēja augustā.³⁸

³⁶ Eiropas Parlaments 16. janvārī pieņēma rezolūciju, kurā nosodīja likumus, ar kuriem kriminalizē homoseksualitāti, un aicināja prezidentu *Yoweri Museveni* šo likumu neparakstīt (2014/2517(RSP)).

³⁷ Eiropas Parlaments 11. martā pieņēma rezolūciju, kurā nosodīja likuma pieņemšanu, un aicināja sākt konsultācijas ar Ugandu saskaņā ar Kotonū nolīguma 96. pantu (2014/2634(RSP)).

³⁸ Jūlijā Ugandas valdība nāca klajā ar paziņojumu, kurā izskaidroja šā likuma nolūku. Paziņojumā bija izklāstīts, ka likums neietekmēs nekādas indivīdu vai grupu darbības, un uzsvērts, ka Ugandas valdība turpinās nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visām personām. 1. augustā Ugandas Konstitucionālā tiesa anulēja likumu, pamatojoties uz procesuāliem apsvērumiem.

6.4. Centrālā Āfrika

Papildus pastāvīgajam drošības apdraudējumam Lielo ezeru reģionā un Centrālāfrikas Republikā, Centrālā Āfrika saskaras ar izaicinājumiem attiecībā uz reģionālās integrācijas virzīšanu un noturīgas demokrātijas un ekonomikas attīstības panākšanu. ES ir apņēmusies iesaistīties ilgtermiņa partnerībā ar reģionu – laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam reģions kopumā un valdības un reģionālās organizācijas Centrālajā Āfrikā, kurā ietilpst desmit valstis, saņems gandrīz EUR 3 miljardu ES atbalsta. Tostarp tiks sniegts atbalsts reģionālām organizācijām, piemēram, Centrālās Āfrikas valstu ekonomikas kopienai (*ECCAS*) un Lielo ezeru reģiona starptautiskajai konferencei (*ICGLR*), kurām ir pilnvaras miera un drošības jomā. ES Centrālajā Āfrikā arī nodrošinās savu darbību saskaņotību ar tādām iniciatīvām kā Stratēģija Sāhelas reģionam un Stratēģija Gvinejas līcim, jo īpaši ņemot vērā to, ka ir jārisina pārrobežu draudi, piemēram, pirātisms jūrā un *Boko Haram* rīkotie nemieri. Kamerūna 2014. gada 22. jūlijā ratificēja ES un Centrālās Āfrikas ekonomisko partnerattiecību nolīgumu, un tā provizoriska piemērošana tika uzsākta 2014. gada 4. augustā. Sarunas par pilnīgu reģionālo ekonomisko partnerattiecību nolīgumu ir iekavējušās, ņemot vērā situāciju Centrālāfrikas Republikā, un tiek paredzēts, ka tās drīz tiks atsāktas.

6.4.1. Lielo ezeru reģions un Kongo Demokrātiskā Republika (KDR)

Pēc tam, kad 2013. gada februārī tika parakstīts dokuments par KDR un reģiona miera, drošības un sadarbības satvaru (*Peace, Security and Co-operation Framework – PSCF*), ES joprojām ir nozīmīga ieinteresētā persona Lielo ezeru reģionā, atbalstot satvarā izklāstītās valstu, reģionālās un starptautiskās saistības.

ES Lielo ezeru reģiona jautājumu vecākais koordinators *Koen Vervaeke* turpināja aktīvu līdzdalību Lielo ezeru reģiona īpašo sūtņu grupā. 11. EAF valstu līmeņa un reģionālajā plānošanā ES ir atvēlējusi ievērojamus resursus, lai pildītu *PSCF* izklāstītās valsts un reģionālās saistības.

2014. gada martā attīstības komisārs Andris Piebalgs, apmeklējot KDR un Ruandu, paziņoja par jauna EUR 620 miljonu liela ES atbalsta piešķiršanu KDR un EUR 460 miljonu atbalsta piešķiršanu Ruandai laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam. Jūlijā tika paziņots par EUR 432 miljonu lielas palīdzības piešķiršanu Burundi tajā pašā laikposmā. Minētās summas bija liels finansējuma palielinājums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem.

Padome 2014. gada jūlijā pieņēma secinājumus par Lielo ezeru reģionu, kuros apstiprināta apņēmība sekmēt ilgstošas stabilitātes un attīstības iedibināšanu šajā reģionā.

Kongo Demokrātiskā Republika (KDR)

ES 2014. gadā cieši sekoja 2015. gada paredzēto vietējo vēlēšanu sagatavošanai, ņemot vērā to, ka saskaņā ar konstitūcijā paredzētajām prasībām likumdevējvaras un prezidenta vēlēšanas būtu jārīko līdz 2016. gada beigām. ES ar vairākiem publiskiem paziņojumiem un demaršiem vērsās pie Kongo iestādēm, lai paustu bažas saistībā ar vēlēšanu pret politiskajiem oponentiem un politiskajiem aktīvistiem valstī. Lai veiktu turpmākos pasākumus pēc 2011. gadā notikušajām likumdevējvaras un prezidenta vēlēšanām ES 2014. gada jūnijā uz KDR nosūtīja misiju, kuru vadīja EP deputāte *Mariya Gabriel* un kuras mērķis bija izvērtēt, kā ir īstenoti 2011. gada vēlēšanu novērošanas misijas ieteikumi.

2014. gada oktobrī Eiropas Parlamenta priekšsēdētāju konference Dr. *Denis Mukwege* piešķīra A. Saharova prēmiju par cīņu par sieviešu tiesību aizsardzību KDR. 59 gadus vecais ginekologs 1998. gadā Bukavu pilsētā nodibināja *Panzi* slimnīcu, kurā viņš kopš tā laika ārstē seksuālas vardarbības upurus, kuri ir guvuši smagus ievainojumus.

ES joprojām aktīvi iesaistījās drošības sektora reformā KDR, izmantojot plašu instrumentu klāstu (KDAP misijas, Stabilitātes instrumentu un Eiropas Attīstības fondus). Uz KDR tika nosūtītas divas KDAP misijas drošības sektora reformas (DSR) jautājumos – *EUSEC RD Congo* (paredzēta armijas reformēšanai) un *EUPOL RD Congo* (paredzēta policijas reformēšanai). Līdz 2014. gada 30. septembrim, kad *EUPOL RD Congo* slēdza, misija turpināja atbalstīt DSR saistībā ar policijas darbu un tā saikni ar tiesībsardzības sistēmu. Stratēģiskā līmenī misija turpināja atbalstīt lēmumu pieņemšanas procesu attiecībā uz policijas reformu, kuru veica Iekšlietu un drošības jautājumu ministrija un Kongo Valsts policija, galvenokārt sagatavojot tiesisko regulējumu un attiecīgos īstenošanas dekrētus un palīdzot arī Policijas rīcības plāna īstenošanā.

Veicot koordināciju ar vietēja un starptautiska mēroga centieniem, *EUPOL DRC* ar konsultāciju, pārraudzības un padomu palīdzību sekmēja policijas rezultativitātes uzlabojumus. *EUPOL DRC* atbalstīja arī cīņu pret nesodāmību cilvēktiesību un seksuālās vardarbības jomās, pastiprinot savas darbības arī bērnu aizsardzības jomā. Atbalstu policijas reformai turpina saskaņā ar EAF, turpinot pievērst uzmanību publiskajai pārskatatbildībai un pakalpojumu kvalitātei.

Attiecībā uz *EUSEC* ir paredzēts palīdzības pakāpeniskas izbeigšanas periods. Padome 2014. gada septembrī līdz 2015. gada 30. jūnijam pagarināja *EUSEC RD Congo* misijas pilnvaras. Līdz 2015. gada 30. jūnijam ir pieejams budžets EUR 4,6 miljonu apmērā. Līdz 2016. gada 30. jūnijam ir plānota mikromisija, kas turpinās dažus armijas reformas pamataspektus, cenšoties panākt pāreju uz pilnīgu vietēju vadību. Tajā pašā laikā 2015. gada gaitā ES, izmantojot 11. EAF, sāks atbalstu vairākās armijas reformas jomās.

2014.gada laikā ES turpināja atbalstīt Burundi miera veidošanas un attīstības procesus. ES koncentrējās uz to, lai atbalstītu Burundi centienus nodrošināt iekļaujošu vēlēšanu procesu un radīt 2015. gada vēlēšanām labvēlīgu vidi, tostarp pamatojoties uz regulāru politisko dialogu un ar pilsoņiem, kas var izmantot pamatbrīvības.

Padome 2014. gada jūlija secinājumos uzsvēra, ka 2015. gadā paredzētās vēlēšanas Burundi būs ļoti nozīmīga iespēja konsolidēt nesen gūtos panākumus un dot ieguldījumu stabilākā nākotnē.³⁹

ES izdeva vairākus paziņojumus (divus vietējus maijā un septembrī un divus AP/PV runaspersonas paziņojumus martā un jūnijā). Tajos pievērsās pieaugošajai politiskajai spriedzei un politisko un pilsonisko tiesību ierobežojumiem; vajadzībai ievērot aizturēto personu tiesības, atsaucoties uz *Pierre Claver Mbonimpa* aizturēšanu, un vajadzībai nodrošināt neatkarīgu tiesu varu; un pozitīviem pasākumiem, kas veikti vēlēšanu sagatavošanā, piemēram, rīcības kodeksa parakstīšana un politiskais dialogs saistībā ar ceļvedi, gatavojoties 2015. gada vēlēšanām.

Saskaņā ar Kotonū nolīguma 8. pantu ES ar Burundi rīkoja politiskā dialoga sanāksmes 14. martā, 5. jūnijā, 17. oktobrī un 9. decembrī. Šo sanāksmju laikā ES atkārtoti atgādināja par to, ka 2015. gadā ir jārīko brīvas, godīgas un pārredzamas vēlēšanas; jāsekmē atvērtu un iekļaujošu visu politisko partiju un rīcībspēku dalība (kā apstiprināts ceļvedī, gatavojoties vēlēšanām, ko parakstījušas visas puses); jāievēro un jāsekmē politiskās un pilsoniskās tiesības, jo īpaši vārda un pulcēšanās brīvība; jānodrošina neatkarīga tiesu sistēma un jācīnās pret nesodāmību. Politiskajā dialogā iekļāva arī ekonomiskās un sociālās attīstības jautājumus.

³⁹ 2014. gada 18. septembrī Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju par Burundi. Tajā tika nosodīta cilvēktiesību aizstāvja *Pierre Claver Mbonimpa* aizturēšana. Vēl šajā rezolūcijā Eiropas Parlaments Burundi valdību aicināja pildīt savus starptautiskos pienākumus cilvēktiesību jomā un pauda bažas saistībā ar nesodāmību, patvaļīgu aizturēšanu un sociāli ekonomisko situāciju (2014/2833(RSP)).

ES un Burundi arī turpināja pildīt abpusējos solījumus, kas 2012. gadā tika pausti "*Conférence des partenaires du développement du Burundi*" jomās, kas saistītas ar nabadzības izskaušanu, atbalstu demokrātijai un tiesiskumu.

Ruanda

Genocīda sākuma 20. gadadienā 7. aprīlī ESĪP cilvēktiesību jautājumos *Lambrinidis* pārstāvēja Eiropas Savienību Kigali rīkotajos atceres pasākumos. Šajā pašā sakarā AP/PV ES vārdā nāca klajā ar paziņojumu. Martā Ruandu apmeklēja attīstības komisārs Andris Piebalgs.

Padome 2014. gada jūlija secinājumos pauda gandarījumu par Ruandas progresu attiecībā uz vairākām strukturālām reformām, jo īpaši ekonomikas jomā, un atzina panākumus, kas kopš 1994. gadā notikušā genocīda 20 gados gūti izlīguma procesā. Tomēr ES norādīja, ka to joprojām māj bažas par ierobežojumiem, ar ko saskaras politiskās partijas, tostarp par politiskās telpas samazināšanos un ziņojumiem par pazušanām un pret cilvēktiesību aizstāvjiem un pilsonisko sabiedrību vērstām darbībām. ES mudināja Ruandu konsekventi pildīt apņemšanos īstenot demokratizāciju, vairāk paplašināt politisko telpu, dot iespēju lielākai neatkarīgas pilsoniskās sabiedrības iesaistei un jo īpaši cilvēktiesību aizstāvjiem, kā arī pilsoniskajai sabiedrībai un visiem iedzīvotājiem sniegt lielāku vārda brīvību, lai sekmētu pilnīgāku demokrātisko iesaisti.

Decembrī ES (delegācijas vadītājs, kā arī pastāvīgie ES misiju vadītāji) veica 8. panta politisko dialogu ar Ruandu, atkārtoti koncentrējoties jautājumiem saistībā ar apsūdzībām par cilvēktiesību pārkāpumiem un demokrātiskās telpas samazināšanos, kā arī attiecībā uz reģionālās stabilitātes jautājumiem.

ES un dalībvalstis Ruandā tikās gan ar valdības koalīcijas, gan opozīcijas partiju pārstāvjiem. Viens no jautājumiem, ko ES pārraudzīja, bija grūtības, ar kurām Ruandas politiskās partijas saskaras, cenšoties reģistrēties. Lai nodrošinātu lielāku vārda brīvību un neatkarīgākus plašsaziņas līdzekļus, ES un dalībvalstis ir atbalstījušas arī to, lai tiktu izveidota plašsaziņas līdzekļu pašregulatīvā struktūra – Ruandas Plašsaziņas līdzekļu komisija.

ES un dalībvalstis turpināja pārraudzīt tiesiskās reformas un arī plašu rezonansi guvušos tiesas procesus, piemēram, tos, kas vērsti pret *Kizito Mihigo*, atvaļināto ģenerāli *Frank Rusagara*, pulkvedi *Tom Byabagamba* un *Joel Mutabazi*.

6.4.2. Centrālāfrikas Republika

2014. gadā ES līdztekus starptautiskajiem partneriem turpināja aktīvi iesaistīties, lai valstij dotu stabilitāti un atbalstītu politisko pāreju, kuru apstiprinājuši reģiona un starptautiskie partneri un kuras mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu atlabšanu no krīzes. ES un Āfrikas samita laikā 2. aprīlī ES rīkoja nelielu augstākā līmeņa sanākumi par Centrālāfrikas Republiku, kurā pulcējās augsta līmeņa dalībnieki, tostarp ANO ģenerālsekretārs *Ban Ki-moon*.

Visaptveroši reaģējot uz krīzi Centrālāfrikas Republikā, ES mobilizēja visus tās rīcībā esošos instrumentus, tostarp militāru KDAP misiju. Padome 2014. gada 1. aprīlī sāka operāciju *EUFOR RCA*, lai Bangi atbalstītu starptautiskos centienus garantēt drošu vidi un aizsargāt visapdraudētākos iedzīvotājus. Padome līdz 2015. gada 15. martam pagarināja šīs pārejas posma operācijas pilnvaras, lai nodrošinātu vienmērīgu mandāta nodošanu ANO Daudzdimensionālajai integrētajai stabilizācijas misijai (*MINUSCA*); tiek gaidīts, ka tā aprīlī sasniegs pilnīgas operatīvās spējas.

ES veltīja īpašu uzmanību kategoriskajai prasībai cīnīties pret nesodāmību un atjaunot tiesiskumu. Ņemot vērā to, ka pastāvēja saspīlējums starp kopienām un bija pilnībā sairusi sociālā struktūra, ES – bieži sadarbībā ar pārejas posma iestādēm – atbalsta arī iniciatīvas, ar ko sekmē dialogu, saspīlējuma mazināšanu un uzticības veicināšanu starp kopienām. Turklāt ES sekmē arī politiskā dialoga iniciatīvas, ar kurām var palīdzēt panākt noturīgu Centrālāfrikas Republikas krīzes atrisinājumu. 2014. gada 15. jūlijā ES Centrālāfrikas Republikas atbalstam atklāja arī pirmo daudzu līdzekļu devēju finansēto attīstības trasta fondu, ar ko plāno atvieglot pāreju no ārkārtas reaģēšanas uz ilgāka termiņa attīstības palīdzību. Līdz 2014. gada beigām fondā, kura nosaukums ir "*Fonds Bekou*", tika ieguldīti EUR 50 miljoni no Eiropas Attīstības fonda, Francijas, Vācijas un Nīderlandes.

Komisārs Andris Piebalgs Centrālāfrikas Republiku apmeklēja 2014. gada martā. Komisāre *Kristalina Georgieva* divas reizes devās uz Centrālāfrikas Republiku un tās kaimiņvalstīm Kamerūnu un Čadu, lai izskatītu jautājumus saistībā ar krīzes ietekmi uz reģionu.

Padome 2014. gada novembrī arī atzina, ka iespējama plašāka ES loma drošības sektora reformā, atbalstot ANO centienus, vienlaikus nodrošinot vietējo spēku iesaisti, varētu dot papildu vērtību, un pieņēma krīzes pārvarēšanas koncepciju nelielai militārai KDAP padomdevējai misijai. Padome 2014. gada 15. decembrī arī pieņēma secinājumus par Centrālāfrikas Republiku, kuros tā pauda nepārprotamu atbalstu esošajai pārejas posma valdībai un tās gūtajiem panākumiem.

ES un dalībvalstis 2014. gadā ir būtiski palielinājušas humanitāro iesaisti Centrālāfrikas Republikā un cieši sadarbojušās ar ANO un citām aģentūrām, lai maksimāli nodrošinātu palīdzību uz vietas. Komisāre *Kristalina Georgieva* un ANO ģenerālsekretāra vietniece *Valerie Amos* 20. janvārī Briselē rīkoja kopīgu ministru sanākumi par humanitāro situāciju Centrālāfrikas Republikā; tās laikā tika doti solījumi nodrošināt kopumā EUR 366 miljonus, lai veiktu dzīvības glābšanas operācijas un sniegtu īstermiņa un vidēja termiņa palīdzību.

6.5. Dienvidāfrikas reģions

Ikgadējā ES un Dienvidāfrikas attīstības kopienas (*SADC*) politiskā dialoga augstākā līmeņa amatpersonu sanāksme notika 2014. gada 16. jūnijā, lai apspriestu sadarbību un ceļvedi virzībā uz 2015. gada ministru politiskā dialoga sanākumi. Puses vienojās, ka kopīgi strādās, lai risinātu iespējamās miera un drošības un attīstības problēmas reģionā, tostarp attiecībā uz vēlēšanu procesiem, jūras drošību, migrāciju, klimata pārmaiņām, enerģētiku un reģionālo ekonomisko integrāciju.

2014. gada 15. jūlijā Eiropas Komisija un *SADC* EPN grupa noslēdza sarunas par ekonomisko partnerattiecību nolīgumu, un galvenie sarunu vedēji parafēja minēto tekstu. Šis bija apsveicams panākums, jo īpaši tādēļ, ka šādi varēs izvairīties no tirdzniecības pārrāvuma ar Botsvānu, Namībiju un Svazilendu, kuras gandrīz zaudēja beznodokļu, bezkvotu piekļuvi ES tirgum. Nolīgums ietver preču tirdzniecību, nozīmīgu ilgtspējīgas attīstības sadaļu, pārskatīšanas klauzulas attiecībā uz pakalpojumiem un ieguldījumiem, kā arī visaptverošu daļu par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

6.5.1. Angola

2014. gada 17. oktobrī Briselē notika pirmais ES un Angolas ministru politiskais dialogs par kopējo turpmāko virzību. Tieši pirms šīs Briseles ministru sanāksmes notikusī Angolas ievēlēšana par Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes pagaidu locekli padara šo valsti par vērtīgu partneri, ar kuru pārrunāt globālus jautājumus, jo īpaši par mieru un drošību reģionā. Kopš 2014. gada janvāra Angola ir Lielo ezeru reģiona starptautiskās konferences (*ICGLR*) prezidentvalsts un pilda Kimberli procesa priekšsēdētāja vietnieka funkcijas.

ES turpināja arī sekot Angolas virzībai un atbalstīt to saistībā ar 2014. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas vispārējo regulāro pārskatu par Angolu. Galvenie ieteikumi bija saistīti ar tādiem jautājumiem kā vārda brīvība, biedrošanās brīvība, vardarbība pret sievietēm un bērniem un tiesu iestāžu nostiprināšana. Angola tika aicināta valsts tiesību aktus saskaņot ar Starptautiskās Krimināltiesas Romas statūtiem, lai valsts tos varētu ratificēt.

6.5.2. Namībija

ES un Namībijas attiecību centrā bija sarunu noslēgšana par visaptverošu ekonomisko partnerattiecību nolīgumu (EPN) 2014. gada jūlijā ar vairākām Dienvidāfrikas attīstības kopienas (*SADC*) valstīm. Ar nolīgumu tika sekmēts tas, ka ES un Namībijas esošās labās attiecības tika uzlabotas vēl vairāk. Pie varas esošā valsts vadība stingru atbalstu guva 2014. gada 28. novembrī rīkotajās vēlēšanās – *Hage Geingob* ar 87 % balsu ievēlēja par prezidentu un *SWAPO* partija uzvarēja, iegūstot 80 % balsu.

6.5.3. Botsvāna

Botsvāna ir iekļauta 2014. gada jūlijā ar *SADC* valstīm noslēgtajā EPN. ES dialogs ar Botsvānu daudzos aspektos ir ES un Āfrikas partnerības paraugs. Prezidenta *Ian Khama* vadību apstiprināja 24. oktobrī rīkotās vēlēšanas, tomēr vadošā Botsvānas Demokrātiskā partija pirmo reizi uzvarēja vēlēšanās, saņemot mazāk par 50 % balsu (47,6 %). Opozīcijas partija "*Umbrella for Democratic Change*" saņēma 30 % no iedzīvotāju balsīm.

6.5.4. Zambija

ES un Zambija 2014. gada martā saskaņā ar Kotonū nolīguma 8. pantu rīkoja politisko dialogu, kurā piedalījās daudzi nozīmīgi tieslietu un ārlietu ministri un vairāki ministru vietnieki. Tika skarti tādi delikāti jautājumi kā problēmas ar NVO akta piemērošanu un publiskas kampaņas pret LGBTI. Aprīļa sākumā Zambijas prezidents *Michael Sata* piedalījās Briselē rīkotajā ES un Āfrikas samitā, kurā viņš divpusēji tikās ar priekšsēdētāju *Barroso* un kurā ES atzina Zambijas politisko stabilitāti un to, ka tā ir ieinteresēta veikt ieguldījumus.⁴⁰

⁴⁰ Pēc prezidenta *Sata* nāves oktobrī Zambijā 2015. gada janvārī tika rīkotas vēlēšanas. Jaunais prezidents *Edgar Lungu* pildīs prezidenta pilnvaras uz atlikušo termiņu – līdz 2016. gada trešajam ceturksnim.

6.5.5. Zimbabve

Februārī Padome pārskatīja un grozīja Lēmumu 2011/101/KĀDP, pārtraucot piemērot atlikušos saskaņā ar KĀDP pieņemtos pret Zimbabvi vērstos ierobežojošos pasākumus, izņemot attiecībā uz ieroču embargo un divām personām un vienu vienību. Tā arī pagarināja Lēmuma 2012/96/ES spēkā esību līdz 2014. gada 1. novembrim, kas ir termiņš atbilstīgiem pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar Kotonū nolīgumu. AP/PV šajā sakarā izdeva paziņojumu, kurā norādīja, ka minētais ir solis uz priekšu ES attiecībās ar Zimbabvi, bet tomēr atgādināja, ka ir jāgūst panākumi vairākās jomās. Turklāt minētie lēmumi ļāva panākt virzību 11. EAF plānošanā.

6.5.6. Dienvidāfrika

Ņemot vērā visa gada laikā notikušās biežās politiskās un vēlēšanu aktivitātes gan Dienvidāfrikā (vispārējās vēlēšanas), gan ES (EP vēlēšanas un jaunas ES vadības iecelšana), abas puses vienojās atlikt savu septīto ikgadējo samitu.

Tomēr turpinājās intensīvi diplomātiski kontakti, kuru centrā bija AP/PV un Dienvidāfrikas starptautisko attiecību un sadarbības ministres *Maite Nkoana-Mashabane* sanāksme līdztekus aprīlī rīkotajam ES un Āfrikas samitam.

Novembrī Briselē tika rīkota arī konsultāciju nedēļa augstāko amatpersonu līmenī. Šajā nedēļā notika ES un Dienvidāfrikas 6. Politikas un drošības dialoga forums, kurā pārrunāja dažādus abām pusēm svarīgus Āfrikas un starptautiskus jautājumus. Pirms Politikas un drošības dialoga foruma tika rīkota pirmā ES un Dienvidāfrikas jūrlietu apakškomitejas sanāksme, kurā pārrunāja dažādas sadarbības iespējas un bija iespēja apmainīties ar viedokļiem par attiecīgajām jūras drošības stratēģijām.

Novembrī rīkotā 14. Apvienotās sadarbības padomes sanāksme deva iespēju noturēt 18 oficiālus un neoficiālus nozaru dialogus un sanāksmes, lai ziņotu par to gadskārtējām darbībām un iesniegtu turpmākās prioritātes.

Notika arī 2. oficiālā Cilvēktiesību dialoga kārtā. Šī otrā kārtā deva ES un Dienvidāfrikai iespēju apspriest jautājumus, kas saistīti ar kopīgām interesēm un bažām, tostarp sadarbību daudzpusējos forumos, kā arī vietējus jautājumus. Līdztekus tam tika rīkots pilsoniskās sabiedrības dialogs, kurā piedalījās apmēram divdesmit organizācijas no ES un Dienvidāfrikas.

Stratēģisko partnerību ir pastiprinājušas intensīvas konsultācijas par vietēja un starptautiska mēroga izaicinājumiem un par panākumiem, kas gūti daudzos jautājumos, ietverot politikas, drošības, tirdzniecības, attīstības sadarbības un cilvēktiesību lietas.

2014. gadā notika spēcīgs dialogs par tirdzniecības un investīciju jautājumiem, EPN, tirdzniecības ierobežojumiem un investīciju klimatu Dienvidāfrikā.

6.5.7. Svazilenda

Svazilenda ir iekļauta EPN, par kuru sarunas ar *SADC* valstīm tika noslēgtas 2014. gada jūlijā. Ar to nodrošina beznodokļu cukura eksportu uz ES.

ES un Svazilendas politiskā dialoga apmeklētība atklāja abu pušu interesi konsekventāk un intensīvāk iesaistīties Svazilendā. Notika atklātas diskusijas par tādiem delikātiem jautājumiem kā vēlēšanu process un politiskās partijas, cilvēktiesības, korupcijas novēršana, nāvessods, tiesiskums, plašsaziņas līdzekļu brīvība, vārda brīvība un dzimumu līdztiesības jautājumi.

6.5.8. Lesoto

Lesoto, kas parasti ir salīdzinoši stabila valsts, 2014. gadā piedzīvoja ievērojamus politiskus satricinājumus. 2014. gada 30. augustā notikušais valsts apvērsuma mēģinājums izraisīja būtisku nestabilitāti politiskajā un drošības situācijā, premjerministram *Thomas Thabane* uz laiku bēgot no valsts.

ES ir cieši sekojusi tam, kā Lesoto pasliktinās drošības un politiskā situācija, un nodrošina ciešus kontaktus ar galvenajiem iesaistītajiem dalībniekiem valstī un *SADC* reģionā.

ES ir atbalstījusi *SADC* koordinatora centienus noregulēt krīzi un cieši iesaistās, lai noteiktu vislabāko veidu, kādā turpināt atbalstu *SADC* koordinatoram un novērošanas misijai, jo īpaši saistībā ar nākamajām vēlēšanām, kas ir paredzētas 2015. gada 28. februārī.

Attīstības komisārs *Neven Mimica* 2014. gada 3. novembrī tikās ar augsta līmeņa delegāciju no Lesoto un apstiprināja to, ka ES joprojām ir gatava atbalstīt valdības centienus samazināt nabadzību, nodrošināt ekonomikas attīstību un sekmēt demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību principu ievērošanu.

6.5.9. Mozambika

Vispārējās (parlamenta, prezidenta, provinču) vēlēšanas, kā plānots, notika 15. oktobrī. ES cieši sekoja visam vēlēšanu procesam, mudinot nodrošināt pārredzamību un iekļautību, vienlaikus mudinot noturēt mierīgas vēlēšanas.

Tika izvietota arī ES vēlēšanu novērošanas misija. 17. oktobrī ES uzslavēja vēlēšanu organizētību, tomēr minēja vairākus trūkumus un incidentus saskaņā ar ES vēlēšanu novērošanas misijas provizorisko izvērtējumu.

Pirms vēlēšanām dažās valsts daļās palielinājās politiskā vardarbība. Šajā sakarā vairākas sarunu kārtas starp valdību un nozīmīgāko opozīcijas partiju *Renamo* noslēdzās ar kopīgu vienošanos par izmaiņām vēlēšanu likumā un "saprašanās memoranda" parakstīšanu; tā mērķis ir sekmēt *Renamo* paramilitāro grupējumu reintegrāciju drošības sektorā un turpināt padarīt atvērtāku valsts politisko sistēmu.

Šo dialogu, politiskās vardarbības beigšanos un panākto vienošanos īstenošanu ir sekmējusi ES un starptautiskā kopiena.

6.5.10. Malāvija

ES piešķir lielu nozīmi maijā rīkotajām Malāvijas trīskāršajām (prezidenta, likumdevējas un vietējām) vēlēšanām. Tā pastiprināja atbalstu vēlēšanu procesam un nosūtīja vēlēšanu novērošanas misiju. Eiropas komisārs attīstības jautājumos Andris Piebalgs līdztekus ANO ĢA Ņujorkā septembrī tikās ar prezidentu *Peter Mutharika* un oktobrī – ar finanšu ministru *Goodall Edward Gondwe* ikgadējā SVF/PB sanāsmē Vašingtonā, kurā tika pārrunāta publisko finanšu pārvaldības situācija. ES Malāviju izraudzījās par pilotprojekta valsti saskaņā ar ES demokrātijas atbalstam paredzēto rīcības programmu, kuras mērķis ir palielināt saskaņotību starp ES instrumentiem un ES dalībvalstu darbībām, kā arī vairot izpratni par vietējā mēroga situāciju, padziļinot partnerību ar visiem iesaistītajiem dalībniekiem, tostarp valdību un pilsonisko sabiedrību.

7. Ziemeļamerika un Dienvidamerika

7.1. Amerikas Savienotās Valstis un Kanāda

7.1.1. Amerikas Savienotās Valstis

2014. gadā turpinājās ciešas un efektīvas ES un ASV attiecības, ko jo īpaši izcēla ES un ASV samits, kas notika Briselē 26. martā. Politiska prioritāte un centrāls ES un ASV attiecību jautājums bija transatlantiskās tirdzniecības un ieguldījumu partnerības (*TTIP*) sarunas, kurām ir krietni plašāka stratēģiskā ietekme, kas pārsniedz tirdzniecības un investīciju jomas.

ES un ASV attiecību uzmanības lokā joprojām atradās jautājumi, kas saistīti ar datu aizsardzību, proti, centieni pastiprināt privātuma "drošības zonas" principu satvaru attiecībā uz personas datu plūsmu no ES uz uzņēmumiem ASV, kā arī sarunas par "jumta nolīgumu", kas regulētu personas datu apmaiņu, īstenojot policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās. Atzīstot, ka nepieciešams paplašināt ES pilsoņu tiesības uz tiesisku aizsardzību gadījumos, kad ir notikusi viņu datu nepareiza izmantošana, ASV administrācija apņēmas šajā sakarībā turpināt leģislatīvo darbu.

AP/PV uzturēja efektīvas un produktīvas attiecības ar ASV valsts sekretāru *John Kerry*, tādējādi īstenojot ciešu un intensīvu sadarbību daudzos ārpolitikas un drošības politikas jautājumos. ES un ASV turpināja cieši sadarboties attiecībā uz sankcijām un diplomātisko spiedienu ar mērķi panākt, lai Krievija īstenotu savu saistībā ar Minskas pamieru pausto apņemšanos, un reaģējot uz nelikumīgo Krimas aneksiju. Tās arī strādāja kopā ar starptautiskajām finanšu iestādēm attiecībā uz palīdzības sniegšanu Ukrainai. ES un ASV pastiprināja centienus, lai destabilizētu *ISIL/DAIŠ* (dažas dalībvalstis izlēma piedalīties ASV vadītajā globālajā koalīcijā) un lai risinātu ārvalstu kaujinieku problēmu. Abi partneri arī uzņēmās papildu pūles, lai stabilizētu situāciju Rietumbalkānos un risinātu sarunas ar Irānu.

ES un ASV Enerģētikas padomes sanāksmes notika 2. aprīlī un 3. decembrī un to mērķis lielā mērā bija pievērsties enerģētikas situācijai Ukrainā un plašākam jautājumam par energoapgādes drošību Eiropā, kā arī saskaņot darbības klimata pārmaiņu jomā, tostarp gatavoties *UNFCCC* Pušu konferencei, kas notiks Parīzē 2015. gada decembrī.

ASV sadarbojās ar ES kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) darbībās, norīkojot tās personālu uz *EUSEC RD Congo* un *EULEX Kosovo* misijām un sniedzot palīdzību citām operācijām. Lai gan ASV nepieņēma aicinājumu atbalstīt *EUAM Ukraine* misiju, tā apņēmas pastiprināt sadarbību, lai reformētu Ukrainas drošības sektoru. KDAP simpozījs, kas notika Vašingtonā 6. maijā, deva iespēju izvērst pamatīgas divpusējās apspriedes par kopīgu interešu jautājumiem, jo īpaši par atbalstu miera uzturēšanai Āfrikā. 2014. gadā ASV, vadot daudzpusējo Somālijas piekrastes pirātisma jautājumu kontaktgrupu, cieši sadarbojās ar ES. ES Militārais štābs ar ASV Eiropas komandpunktu arī turpināja sarunas par administratīvajiem sadarbības pastiprināšanas pasākumiem. ES un ASV cieši sadarbojās, sniedzot palīdzību tām Rietumāfrikas valstīm, kuras skārusi ebola.

ASV veiksmīgi uzsākušas jaunizveidoto programmu regulārām trīspusējām sanāksmēm, lai panāktu pilnīgu vīzu savstarpējību ar Komisiju un visām iesaistītajām dalībvalstīm. Tomēr līdz šim nav gūti būtiski panākumi.

ES un ASV efektīvi sadarbojās ieroču neizplatīšanas, bruņojuma kontroles un atbruņošanās jomā. Starptautisko atbalstu Starptautiskajam kosmosā veiktu darbību rīcības kodeksam turpināja nodrošināt ar kopīgiem sasniegšanas centieniem ("*outreach efforts*"), kā arī ar gatavošanos 2015. gada pārskatīšanas konferencei par Kodolieroču neizplatīšanas līgumu (KNL).

Amerikas Savienotās Valstis bija nozīmīgs ES partneris Arktikas padomē un Arktikas padomi vada no 2015. līdz 2017. gadam.

7.1.2. Kanāda

ES un Kanādas attiecības 2014. gadā pastiprinājās, jo Otavā 26. septembrī notikušajā ES un Kanādas samitā, kas bija pirmais šāds saiets kopš 2010. gada, tika noslēgti divi sarunu bloki – par stratēģiskas partnerības nolīgumu un visaptverošu ekonomikas un tirdzniecības nolīgumu.

2014. gada samitā tika apstiprināta apņemšanās pēc iespējas drīz nodrošināt bezvīzu ceļošanas režīmu starp mūsu valstīm visiem Kanādas un ES iedzīvotājiem, arī tā, lai viņi pilnībā varētu izmantot jaunās tirdzniecības un ekonomikas iespējas, kas tiek radītas starp Kanādu un ES.

2014. gadā ES ar Kanādu risināja politisko dialogu pēc pilnas programmas. Sadarbība enerģētikas un klimata jomā ir nozīmīga nozare transatlantiskajās attiecībās. 2014. gada ES un Kanādas samita rezultātā puses vienojās par divpusējā enerģētikas dialoga atdzīvināšanu.

8. maijā ES un Kanāda rīkoja otro ikgadējo kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) simpoziju Otavā.

Kanāda regulāri atbalsta ES KDAP misijas un pašreiz piedalās divās misijās: ES Policijas misijā palestīniešu teritorijās (*EUPOL COPPS*) un ES Tiesiskuma misijā (*EULEX*) Kosovā. Ņemot vērā Otavas paustās bažas saistībā ar situāciju Ukrainā, Kanāda tika aicināta atbalstīt arī ES Padomdevēja misiju civilās drošības sektora reformai Ukrainā (*EUAM*). Kanāda arī finansiāli atbalstīja ES apmācības misiju Mali (*EUTM*). Pastāvēja cieša sadarbība tādos jautājumos kā sankcijas pret Irānu un Sīriju. Arī 2014. gadā Kanāda piedalījās ES vēlēšanu novērošanas misijā Ēģiptē.

Kanāda bija nozīmīgs ES partneris Arktikas padomē un vadīja Arktikas padomi no 2013. līdz 2015. gadam.

7.2. Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstis

7.2.1. Divpusējās reģionālās attiecības

2014. gadā tika sāкта gatavošanās nākamajam valstu un valdību vadītāju samitam, kas notiks starp ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienu (*CELAC*), un to pirmo reizi rīkoja Briselē 2015. gada 10. un 11. jūnijā. Šī samita galvenais temats bija "Veidojot mūsu kopīgo nākotni – strādāt, lai mūsu iedzīvotājiem būtu plaukstoša, saliedēta un ilgtspējīga sabiedrība". Šis bija otrais samits ar *CELAC*, kas aptver visas 33 Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstis, bet kopumā astotais samits, ko ES rīko ar minēto reģionu kopš stratēģiskās divpusējās reģionālās partnerības uzsākšanas 1999. gadā. Gatavojoties samitam, notika vairāki sagatavošanas, augsta līmeņa tematiski pasākumi, kuros pievērsīsies divpusējai reģionālai sadarbībai tādās jomās kā pilsoniskā sabiedrība, akadēmiskās aprindas, uzņēmējdarbība vai – ar Eiropas un Latīņamerikas Parlamentārās asamblejas starpniecību – parlamentārie jautājumi.

Attiecībā uz ES un *CELAC* rīcības plāna īstenošanu ir notikušas vairākas divpusējas reģionālas augsta līmeņa sanāksmes tādās jomās kā zinātne un tehnoloģijas (aprīlī Sanhosē, Kostarikā), narkotiku problemātika pasaulē (jūnijā Atēnās), uzņēmumu sociālā atbildība (septembrī Briselē un novembrī – Sanhosē, Kostarikā) un migrācija (novembrī Briselē). Saskaņā ar iepriekšējā samitā Santjago saņemtajām pilnvarām gan ES, gan *CELAC* strādāja pie ES un *CELAC* rīcības plāna pārskatīšanas un tā iespējamās paplašināšanas.

Eiropas Savienības un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu fonds, kas atrodas Hamburgā, turpināja atbilstoši saviem mērķiem ar dažādām darbībām atbalstīt ES un *CELAC* divpusējo reģionālo partnerību.

7.2.2. Apakšreģionālās attiecības

Mercosur valstis

2014. gadā ar *Mercosur* turpinājās sarunas par asociācijas nolīgumu, virzoties uz piedāvājumu apmaiņu attiecībā uz precēm, pakalpojumiem un ieguldījumiem, kā arī valsts iepirkumiem.

Mercosur samitā, kas notika Karakasā 2014. gada jūlijā, *Mercosur* valstu vadītāji paziņoja, ka ir panākuši vienošanos par *Mercosur* piedāvājumu, un aicināja Eiropas Savienību apspriesties ar dalībvalstīm un galīgajā redakcijā izstrādāt ES piedāvājumu, lai īstenotu piedāvājumu apmaiņu. ES aicināja sniegt papildu informāciju par *Mercosur* piedāvājumu, vienlaikus turpinot darbu pie ES piedāvājuma pabeigšanas, lai gatavotos turpmākām diskusijām 2015. gada sākumā.

Kas attiecas uz Centrālameriku, 2014. gadā attiecības ar ES tika būtiski pastiprinātas, pateicoties šādiem trim nozīmīgiem notikumiem – Politiskā dialoga un sadarbības nolīguma stāšanās spēkā maijā, pirmā ES un Centrālamerikas Asociācijas padomes sanāksme, kas notika jūnijā, un ES Stratēģija pilsoņu drošībai Centrālamerikā un Karību jūras reģiona valstīs, ko Padome pieņēma jūlijā. 17. oktobrī Tegusigalpā ES un Centrālamerika rīkoja pirmo Apvienotās komitejas sanāksmi, kas notika Politiskā dialoga un sadarbības nolīguma ietvaros un kurā piedalījās visi Centrālamerikas Integrācijas sistēmas (*SICA*) locekļi.

Eiropas Savienība un Karību jūras reģiona valstis

ES un Karību jūras reģiona valstu attiecības turpinājās paplašināties, un tās tika balstītas uz augsta līmeņa politisko dialogu starp Eiropas Savienību un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu grupas Karību jūras reģiona forumu (*CARIFORUM*), kas notika 2013. gadā, un saskaņā ar ES un Karību jūras reģiona valstu stratēģisko partnerību, ko pieņēma 2012. gadā. Kopīgās reģionāla līmeņa politiskās prioritātes, uz kurām darbs tika vērsts 2014. gadā, ietver reģionālo integrāciju, Haiti atjaunošanu, klimata pārmaiņas un sagatavotību katastrofām, noziedzības un drošības jautājumus, kā arī kopīgu rīcību daudzpusējos forumos. Turklāt ES ar vairākām Karību jūras reģiona valstīm, tostarp ar valstīm, ar kurām pirms tam nekad šādas sanāksmes nebija notikušas, rīkoja politisko dialogu saskaņā ar Kotonū nolīguma 8. pantu. Dažās valstīs, piemēram, Haiti, situācija bija īpaši apgrūtināta. Dialogi saskaņā ar 8. pantu tika veikti arī ar Jamaiku, Bahamu Salām, Belizu, Gajānu, Dominikānas Republiku, liekot pamatu ciešākām divpusējām attiecībām, kā arī spēcīgākai sadarbībai attiecībā uz KĀDP problēmām pasaules mērogā. *CARIFORUM* valstu un ES ekonomiskā partnerattiecību nolīguma (EPN) īstenošana sekmīgi norisinās abās pusēs. Apvienotā tirdzniecības un attīstības komiteja, kurā ietilpst augstākā līmeņa amatpersonas, 2014. gada 18. un 19. novembrī rīkoja ceturto sanāksmi, kur apsprieda jaunākos notikumus un pārskatīja virzību EPN īstenošanā. Tika izveidota Apvienotā konsultatīvā komiteja, kurā ietilpst pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, un 2014. gada 13. un 14. novembrī notika tās pirmā sanāksme.

7.2.3. Divpusējās attiecības

Brazīlija

ES un Brazīlijas attiecībās dominēja politiskās pārejas jautājumi – galvenokārt saistībā ar vispārējām vēlēšanām, kas notika Brazīlijā oktobrī. Februārī ES uzņēma septīto ES un Brazīlijas samitu, kas ļāva izvērst veiksmīgu viedokļu apmaiņu par kopējo stāvokli stratēģiskajā partnerībā (tirdzniecība un investīcijas, *Mercosur* sarunas, MVU sadarbība, zinātne un tehnoloģija). Aprīlī Brazīlijā notika ceturtais ES un Brazīlijas augsta līmeņa dialogs par cilvēktiesībām, ko kopīgi vadīja ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos *Lambrinidis* kungs un Brazīlijas cilvēktiesību jautājumu ministrs *Ideli Salvatti*. Jūlijā Brazīlijā priekšsēdētājs *José Manuel Barroso* tikās ar prezidenti *Dilma Rousseff*. Vairāki ES un Brazīlijas dialogi (par starptautisko mieru un drošību, ANO jautājumiem, narkotikām, ieroču neizplatīšanu un atbrūošanas) tika pārcelti uz 2015. gadu Brazīlijas prezidenta, leģislatīvo un gubernatoru vēlēšanu norises dēļ.

Meksika

ES strādāja pie tā, lai pastiprinātu attiecības ar Meksiku, jo īpaši ņemot vērā tās pieaugošo nozīmi kā pasaules mēroga dalībnieci starptautiskajā sistēmā. 27. janvārī Briselē notika pirmais ES un Meksikas augsta līmeņa politiskais dialogs. ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos *Stavros Lambrinidis* vadīja ceturto ES un Meksikas augsta līmeņa dialogu par cilvēktiesību jautājumiem, kas notika 18. martā Briselē.⁴¹

⁴¹ Pēc steidzamības kārtā rīkotām apspriedēm Eiropas Parlaments 23. oktobrī pieņēma rezolūciju, kurā pauda bažas par 43 pedagoģijas studentu pazušanu Meksikā un aicināja palielināt ES atbalstu valsts iestāžu nostiprināšanas un cilvēktiesību jomā.

Būtiski ir tas, ka septembrī Meksika paziņoja, ka tā atsāks atbalsta sniegšanu ANO miera uzturēšanas operācijām. Tiek apsvērta iespējama sadarbība ar ES misijām.

2014. gada laikā tika turpinātas apspriedes par iespējamo ES atbildes reakciju uz Meksikas 2012. gada tiesību aktu, kas paredz, ka aviosabiedrībām vai nu ir jānosūta pasažieru informācija (PDR dati) vai jāuzņemas nozīmīgi naudas sodi.

Līdztekus tam ES un Meksikas apvienotā darba grupa izstrādāja kopīgo redzējuma ziņojumu par iespējamu ES un Meksikas globālā nolīguma trīs pīlāru (politiskais dialogs, sadarbība, tirdzniecība) visaptverošu modernizāciju, ņemot vērā lēmumus, kas pieņemti ES un *CELAC* samita laikā Santjago (2013. gada janvāris).

Kuba

2014. gada 10. februārī Padome pieņēma ES un Kubas politiskā dialoga un sadarbības nolīguma sarunu norādes. Sarunas tika sāktas 29. un 30. aprīlī Havanā, un otrā sarunu kārtā tika rīkota Briselē 27. un 28. augustā. Abas puses panāca vienošanos par nosacījumiem un ceļvedi turpmākajai rīcībai un uzsāka sākotnēju viedokļu apmaiņu par galvenajām nolīguma nodaļām attiecībā uz politisko dialogu, sadarbību un tirdzniecību. Cilvēktiesības aizvien atradās ES un Kubas attiecību centrā, un par tām tika runāts ar Kubas iestādēm gan Briselē, gan Havanā. ES pauda atzinību par izmaiņām ASV politiskajā nostājā attiecībā uz Kubu, par kurām decembrī paziņoja prezidents *Barack Obama*.

Haiti / Dominikānas Republika

ES ir cieši iesaistījusies, lai atbalstītu divpusējo valstu dialogu starp Haiti un Dominikānas Republiku. Eiropadomes priekšsēdētājs *Herman Van Rompuy* 2014. gada jūlijā apmeklēja gan Haiti, gan Dominikānas Republiku, kur viņš, piedaloties Dominikānas Republikas prezidentam *Danilo Medina* un Haiti prezidentam *Michel Martelly*, vadīja trīspusējo sanākumi. Sanāksme deva Eiropas Savienībai iespēju vēl jo vairāk veicināt dialogu un valstu divpusējo sadarbību un sekmēt pozitīvus pasākumus, kuru mērķis ir risināt domstarpības starp abām valstīm, tostarp jautājumu par Haiti izcelsmes Dominikānas valstspiederīgajiem. Šajā nolūkā jau darbojas vairākas ES finansētas atbalsta programmas.

Argentīna

Neskatoties uz kopīgajām vērtībām un ekonomiskajām interesēm, kā arī kopumā labo sadarbību starptautiskajos forumos, divpusējās attiecībās ar Argentīnu netika izmantots viss potenciāls. Priekšsēdētāja vietnieks *Antonio Tajani* apmeklēja Buenosairesu 2014. gada jūnijā "Izaugsmes misijas" ietvaros.

Paragvaja

Priekšsēdētāja vietnieka *Antonio Tajani* vizīte Paragvajā 2014. gada jūnijā sniedza iespēju apspriest sadarbību rūpniecības jomā un investīciju veicināšanu, kā arī deva impulsu novembrī sarīkot pirmo ES un Paragvajas investīciju forumu. ES un Paragvajas Apvienotā sadarbības komiteja, kas notiek katru otro gadu, tika organizēta novembrī Briselē, un tā liecināja par sadarbības paplašināšanos jaunās jomās, tostarp cilvēktiesību, narkotiku apkarošanas un klimata pārmaiņu jomā. ES apstiprināja 2014.–2020. gada divpusējās attīstības sadarbības programmu Paragvajai, kurā tiks iekļauts īpašs piešķirums demokrātijai, līdzdalībai un iestāžu nostiprināšanai, jo īpaši 2013. gada ES vēlēšanu novērošanas misijas ieteikumu īstenošanai.

Urugvaja

Reizi divos gados notiekošajā ES un Urugvajas Apvienotās sadarbības komitejas sanāksmē, ko rīkoja 2014. gada jūnijā Montevideo, ES un Urugvaja atkārtoti apliecināja savu kopīgo ieinteresētību dialogā un sadarbībā globālos jautājumos, tādās jomās kā cilvēktiesības, klimata pārmaiņas, Tūkstošgades attīstības mērķi un starptautiskā miera uzturēšana. Urugvajas dalība vairākās ANO miera uzturēšanas misijās norāda uz tās stingro apņemšanos ievērot ANO Statūtu principus, kurus atbalsta arī ES. Šajā sakarībā abas puses turpināja izskatīt iespējas, kā vēl vairāk stiprināt sadarbību starptautiskās drošības un aizsardzības jomās.

Venecuēla

Pēc apstrīdamajām Venecuēlas 2013. gada prezidenta vēlēšanām 2014. gada sākumā uzliesmoja ielu protesti, un vairākus mēnešus norisinājās vardarbīgas sadursmes starp protestētājiem un drošības spēkiem. Vairākos paziņojumos ES pauda bažas par politiķu un studentu aizturēšanu; uzsvēra, cik būtiska ir cilvēktiesību un vārda brīvības ievērošana jebkādos apstākļos, un aicināja atjaunot reģionālos centienus, lai atvieglotu dialogu starp visiem iesaistītajiem dalībniekiem, ņemot vērā valstī notiekošo polarizēšanos. ES turpina uzraudzīt notikumu attīstību valstī un cieši sekot līdzi apcietināto opozīcijas līderu un studentu lietām, tostarp novērojot *Leopoldo Lopez* un tiesneses *María Lourdes Afiuni* lietu izskatīšanas procesus.

Kolumbija

ES turpināja cieši sekot līdzi miera sarunām starp Kolumbijas valdību un *FARC*, kas notika Havanā. Lai atkārtoti uzsvērtu ES atbalstu miera procesam, Augstās pārstāves/priekšsēdētāja vietnieces (AP/PV) runaspersona, reaģējot uz galvenajiem notikumiem miera procesā, kopumā nāca klajā ar pieciem paziņojumiem. Prezidenta *Juan Manuel Santos* veiksmīgā vizīte ES iestādēs, kas notika pēc priekšsēdētāja *Herman Van Rompuy* apmeklējuma augustā, kurā viņš piedalījās *Santos* kunga inaugurācijas ceremonijā pēc prezidenta atkārtotas ievēlēšanas amatā, uzsvēra nozīmi, ko Kolumbija piešķir ES nelokāmajam atbalstam Havanas sarunās. Politiskās attiecības ar Kolumbiju ir paplašinājušās un vērstas uz jaunām jomām, tostarp, krīžu pārvarēšanu; augustā tika parakstīts Dalības pamat nolīgums, ar ko tiks atvieglota Kolumbijas dalība ES vadītajās operācijās – pirmais konkrētais piemērs būtu Kolumbijas piedalīšanās *EUNAVFOR Atalanta* operācijā. ES un Kolumbija oktobrī Bogotā rīkoja augsta līmeņa politiskās apspriedes, tostarp ikgadējo dialogu par cilvēktiesībām, kurā jo īpaši tika pārrunāti zemes restitūcijas jautājumi.

Ekvadora

2014. gadā tika pabeigtas sarunas attiecībā uz Ekvadoras pievienošanos daudzpusējam tirdzniecības nolīgumam, kas jau ir noslēgts ar Kolumbiju un Peru; šis nolīgums tika parafēts decembrī. Papildus ekonomiskajiem ieguvumiem paredzēts, ka ar nolīgumu divpusējās attiecības tiks ievirzītas jaunā gultnē. Tas apstiprinājās Komisijas locekļa Andra Piebalga vizītes laikā Ekvadorā jūlijā. Otrajā augsta līmeņa dialoga sanāksmē, kas notika oktobrī Kioto, ES un Ekvadora vienojās par tirdzniecības nolīguma papildināšanu ar saprašanās memorandu par politisko dialogu un sadarbību.

Peru

2014. gadā ES un Peru attiecībās tika uzsākts jauns posms. Lai gan ES pakāpeniski samazina šai valstij sniegto divpusējo atbalstu, un tirdzniecība un investīcijas tiek nostiprinātas tirdzniecības nolīguma ietvaros, parādās jauni sadarbības veidi par jautājumiem, kas skar kopīgas intereses. Augustā notikušajā sanāksmē ar priekšsēdētāju *Herman Van Rompuy* un prezidentu *Ollanta Humala* kā prioritāte tika uzsvērtā sadarbība svarīgos starptautiskās darba kārtības jautājumos, kā arī narkotiku apkarošanas jomā. Ikgadējais politiskais dialogs, kas notiek saskaņā ar 2009. gada saprašanās memorandu, tika pārveidots, lai tajā iekļautu šīs jaunās attiecību dimensijas. Novembrī notikušajās augsta līmeņa apspriedēs tika aptverta virkne abām pusēm svarīgu politisko prioritāšu, kā arī plānota sadarbība jaunās jomās, piemēram, KDAP. Peru notika *UNFCCC* Pušu konferences par klimata pārmaiņām 20. sesija, kurā piedalījās Komisijas loceklis *Miguel Arias Cañete*.

Bolīvija

2014. gada 12. oktobrī Bolīvijā notika vispārējās vēlēšanas. ES nosūtīja vēlēšanu ekspertu misiju. Novembrī Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos Briselē ES un Bolīvijas augsta līmeņa dialoga ietvaros tikās ar ārlietu ministru *David Choquehuanca*; abas puses vienojās pastiprināt sadarbību globālos jautājumos, jo īpaši attiecībā uz klimata pārmaiņām, kā arī izvērtēja iespējas prezidenta *Evo Morales* vizītei Briselē 2015. gadā. ES apstiprināja divpusējo attīstības sadarbības programmu Bolīvijai, kurā paredzēta sadarbības pastiprināšana narkotiku apkarošanas jomā, lai tajā iekļautu izpildes aspektus, kā arī sadarbība tiesu reformas jomā no 2014. līdz 2016. gadam.

2014. gadā ES un Čīle nolēma uzsākt jaunus nozaru dialogus par izglītību, enerģētiku, uzņēmumu sociālo atbildību, MVU un kopām saskaņā ar pašreizējā nolīguma satvaru, un rīkot izpētes diskusijas par iespēju modernizēt ES un Čīles asociācijas nolīgumu. Dalības pamatnolīguma parakstīšana starp ES un Čīli, kas notika 2014. gada janvārī, atvieglos Čīles līdzdalību ES vadītajās krīzes pārvarēšanas operācijās. 2014. gada septembrī KDAP delegācija apmeklēja Čīli, lai piedalītos viedokļu apmaiņā ar Čīles partneriem par perspektīvām pastiprināt Čīles līdzdalību ES misijās. Abas puses vienojās nodibināt regulāru dialogu par drošības un aizsardzības jautājumiem.

B. Draudu un pasaules mēroga problēmu risināšana

1. Ieroču neizplatīšana un atbrūnošanās

Ieroču neizplatīšana un atbrūnošanās arī 2014. gadā bija ES ārpolitikas sastāvdaļa, kas sekmēja Eiropas Drošības stratēģijas efektīvu īstenošanu.⁴²

Ir notikuši papildu centieni stiprināt koordināciju ES iestāžu starpā un starp ES iestādēm un dalībvalstīm, kā arī ar trešām valstīm un starptautiskiem partneriem. Prioritāte bija koncentrēt visus ES rīcībā esošos instrumentus un līdzekļus, lai nodrošinātu papildināmību un konsekveni, kā arī visaptverošu pieeju. Konkrēti, ES 2014. gadā turpināja atbalstīt vispārēju pievienošanos attiecīgajiem starptautiskajiem līgumiem un instrumentiem un to pilnīgu un efektīvu īstenošanu, jo īpaši tas attiecās uz Līgumu par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu un par nesen pieņemto Ieroču tirdzniecības līgumu. ES arī turpināja atbalstīt to, lai nolīgumos starp ES un trešām valstīm, proti, – Bruneju, Japānu, Kazahstānu un Malaiziju – iekļautu klauzulas par masu iznīcināšanas ieroču neizplatīšanu un par vieglajiem un kājnieku ieročiem.⁴³ 2014. gada 4. un 5. septembrī Briselē ES ieroču neizplatīšanas konsorcijs rīkoja savu trešo starptautisko ES ieroču neizplatīšanas un atbrūnošanās konferenci.

⁴² ES iesaiste visu veidu pasākumos šajā jomā pamatojās uz stratēģisku dokumentu kopumu: 2003. gada Eiropas Drošības stratēģija; 2003. gada ES Stratēģija masu iznīcināšanas ieroču (MII) izplatīšanas novēršanai un 2008. gada dokuments "Jauni darbības virzieni, apkarojot MII un to piegādes sistēmu izplatīšanu"; 2005. gada ES Stratēģija vieglo un kājnieku ieroču un to munīcijas nelikumīgas uzkrāšanas un tirdzniecības apkarošanai; un 2008. gada Kopējā nostāja par parastu ieroču eksportu. Sīkāku informāciju par parastajiem ieročiem skatīt iedaļā B.2.

⁴³ Sīkāku informāciju par parastajiem ieročiem skatīt iedaļā B.2.

Jacek Bylica, EĀDD galvenais padomdevējs un īpašais sūtnis neizplatīšanas un atbrūošanās jautājumos 2014. gadā pārstāvēja ES vairākās būtiskās starptautiskās sanāksmēs, proti, G8/G7 valstu direktoru grupas sanāksmē ieroču neizplatīšanas jautājumos, 2014. gada KNL sagatavošanas komitejā (aprīlī–maijā), atvērtajās konsultācijās par projektu starptautiskam Rīcības kodeksam par kosmosā veiktām darbībām (maijā), ANO ĢA Pirmās komitejas sanāksmē (oktobrī) un G7 valstu direktoru grupas sanāksmē ieroču neizplatīšanas jautājumos (novembrī). Turklāt īpašais sūtnis pastiprināja vai uzsāka ieroču neizplatīšanas dialogus ar galvenajām partnervalstīm ārpus ES un turpināja ES divpusējās attiecībās ar visām attiecīgajām valstīm integrēt ieroču neizplatīšanas jautājumus, jo īpaši izmantojot politiskā dialoga sanāksmes un plašāku neoficiālu saziņu.

1.1. Masu iznīcināšanas ieroču un to piegādes līdzekļu neizplatīšana

1.1.1. Kodolieroču neizplatīšanas līgums

2014. gadā ES turpināja aktīvi īstenot Rīcības plānu, kas pieņemts 2010. gada Kodolieroču neizplatīšanas līguma pušu pārskatīšanas konferencē, tostarp atbalstot Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu organizāciju un Starptautisko Atomenerģijas aģentūru (SAEA) (skatīt zemāk). ES ziņoja par saviem centieniem trešajā KNL sagatavošanas komitejā Ņujorkā no 2014. gada 28. aprīļa līdz 9. maijam, kurā tā *inter alia* nāca klajā ar vispārīgu paziņojumu un trim konkrētiem tematiskiem paziņojumiem par KNL trim pīlāriem: atbrūošanos, neizplatīšanu un kodolenerģijas izmantošanu miermīlīgiem mērķiem. ES arī iepazīstināja ar darba dokumentiem par ES centieniem pastiprināt kodoldrošību un kodoldrošumu. Līdztekus sagatavošanas komitejas sanāksmei, tā rīkoja labi apmeklētu blakuspasākumu, kurā stāstīja par ES centieniem pastiprināt kodoldrošību. Tika uzsākts darbs pie ES nostājas 2015. gada KNL pārskatīšanas konferencei.

ES turpināja atbalstīt koordinatora centienus panākt, lai tiktu sasaukta konference par tādas Tuvo Austrumu zonas izveidi, kas ir brīva no kodolieročiem un visiem citiem masu iznīcināšanas ieročiem, un to rīkotu ANO ģenerālsekretārs, Krievijas Federācija, Apvienotā Karaliste un Amerikas Savienotās Valstis. Šajā sakarībā ES, izmantojot ES ieroču neizplatīšanas konsorciju, kas apvieno ideju laboratorijas, 2014. gada 18. un 19. jūnijā Briselē rīkoja spēju veidošanas darbsemināru. Pasākums bija vērsts uz Tuvo Austrumu valstu un Arābu valstu līgas jauniešiem, kā arī karjeras vidusposmā esošajiem diplomātiem.

1.1.2. Līgums par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu

ES turpināja aktīvi veicināt Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu (*CTBT*) stāšanos spēkā un sniegt atbalstu *CTBTO* sagatavošanas komitejas darbībām, pamatojoties uz 2012. gada novembrī pieņemto Padomes lēmumu, ar kuru *CTBTO* no KĀDP budžeta tiek sniegts papildu finansiālais atbalsts aptuveni EUR 5,2 miljonu apmērā.⁴⁴ Tā izvērsa centienus, vēršoties pie visām valstīm, kuras vēl nav parakstījušas vai ratificējušas *CTBT*, tostarp tādu pasākumu ietvaros kā *CTBTO* reģionālā konference Āzijas valstīm (Džakarta, 2014. gada 19.–21. maijs), ko kopīgi organizēja ar Indonēzijas valsts iestādēm un kurai ES sniedza finansiālu atbalstu, vai *ASEAN* Reģionālā foruma starpsesiju sanāksme par ieroču neizplatīšanu un atbrūošanos, kas notika Tokijā 2014. gada 8. un 9. jūlijā. Septītajā ministru sanāksmē *CTBT* atbalstam, kura notika Ņujorkā 2014. gada 26. septembrī, ar ES paziņojumu uzstājās tobrīd Augstā pārstāvja/Komisijas priekšsēdētāja vietnieka amata kandidāte *Federica Mogherini*. ES arī finansiāli atbalstīja un piedalījās augsta līmeņa vizītē, lai novērotu, kā norit ar pārbaudi uz vietas saistītās 2014. gada integrētās lauka mācības, kas no 2014. gada 14. līdz 17. novembrim notika Jordānijā.

⁴⁴ Skatīt Padomes Lēmumu 2012/699/KĀDP (2012. gada 13. novembris) par Savienības atbalstu Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu organizācijas sagatavošanas komisijas darbībām, lai nostiprinātu tās uzraudzības un pārbaudes spējas, kā arī īstenojot ES Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai (OV L 314, 14.11.2012., 27. lpp.).

1.1.3. Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra (SAEA)

Izmantojot dažādus instrumentus, ES turpināja sniegt atbalstu arī SAEA Vīnē.⁴⁵ Tika uzsākta 2013. gada Padomes lēmuma īstenošana, ar ko SAEA kodoldrošības fondam tiek sniegts papildu finansiālais atbalsts vairāk nekā EUR 8 miljonu apmērā.⁴⁶ SAEA vajadzībām sniegtā atbalsta galvenais mērķis ir panākt, lai tajos gadījumos, kad trešās valstis veic kodoldarbības miermīlīgiem mērķiem, tiktu ievēroti visaugstākie kodoldrošuma un kodoldrošības standarti un drošības pasākumi. 2014. gada 20. un 21. februārī notika otrā augstākā līmeņa amatpersonu sanāksme, ko atklāja SAEA ģenerāldirektors *Yukiya Amano*, un tajā piedalījās amatpersonas no Eiropas Komisijas, EĀDD un SAEA, lai turpinātu apspriest, kā vēl vairāk pastiprināt savstarpējo sadarbību, kas kopš 2007. gada ietver finansiālo atbalstu aptuveni EUR 120 miljonu apmērā. Sanāksme tika rīkota pēc veiksmīgās SAEA ģenerāldirektora *Amano* vizītes Briselē 2014. gada 3. un 4. februārī.

1.1.4. Ķīmisko ieroču konvencija

ES turpināja strādāt, lai panāktu Ķīmisko ieroču konvencijas (*CWC*) vispārēju piemērošanu un lai veicinātu jaunas darbības konkrētu projektu atbalstam. Šobrīd tiek īstenots 2012. gada 23. martā pieņemtais Padomes Lēmums, ar ko atbalsta Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijas (*OPCW*) veiktās darbības⁴⁷. Tiek izstrādāts vēl viens Padomes lēmums attiecībā uz 2015. un 2016. gadu, un tas šobrīd atrodas galējā apstiprināšanas posmā Padomē.

⁴⁵ ES joprojām ir viena no lielākajām līdzekļu devējām SAEA kodoldrošības fondā, no kura labumu gūst vairāk nekā 80 valstis Āfrikā, Tuvajos Austrumos, Latīņamerikā un Āzijā, – kopš 2004. gada ES ir iemaksājusi vairāk nekā EUR 40 miljonus (ieskaitot 2013. gadā veikto iemaksu).

⁴⁶ Skatīt Padomes Lēmumu 2013/517/KĀDP (2013. gada 21. oktobris) par Savienības atbalstu Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras darbībām, ko veic kodoldrošības un pārbaudes jomās, kā arī īstenojot ES Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai (OV L 281, 23.10.2013., 6. lpp.).

⁴⁷ Skatīt Padomes Lēmumu 2012/166/KĀDP (2012. gada 23. marts) par atbalstu Ķīmisko ieroču aizliegšanas organizācijas (*OPCW*) darbībām, īstenojot ES Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai (OV L 87, 24.3.2012., 49. lpp.).

ES ņēma vērā Sīrijas pievienošanas *CWC*, kas notika ārkārtas apstākļos. un piešķīra kopumā gandrīz EUR 17 miljonus Sīrijas ķīmisko ieroču programmas iznīcināšanas operācijai. ES turpināja izdarīt spiedienu uz Sīriju, lai tā noslēgtu visas ķīmisko ieroču programmas iznīcināšanu, tostarp attiecībā uz ķīmikāliju un atlikušo ražošanas iekārtu iznīcināšanu tās teritorijā. Tā arī turpināja atbalstīt *OPCW* centienus novērst nepilnības un neatbilstības un tādējādi pārbaudīt Sīrijas deklarāciju Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijai (*OPCW*). ES puda nopietnas bažas par iespējamo hlora izmantošanu pret civiliedzīvotājiem, uzsverot, ka vainīgie ir jāsauc pie atbildības. ES nepaļausies uz to, ka Sīrija izpilda savas starptautiskās saistības saskaņā ar Ķīmisko ieroču konvenciju un Drošības Padomes rezolūcijām 2218(2013) un 2209(2015), līdz nebūs novērstas visas neatbilstības deklarācijā un netiks pārtraukti visi ķīmisko ieroču uzbrukumi.

1.1.5. Bioloģisko un toksisko ieroču konvencija

2014. gadā ES turpināja aktīvi iesaistīties Bioloģisko un toksisko ieroču konvencijas (BTIK) 2012.–2015. gada starpsesiju programmā. Ekspertu sanāksmē (2014. gada 4.–8. augusts) tā nāca klajā ar paziņojumiem un iesniedza atjauninātu versiju darba dokumentam par palīdzību un sadarbību (BTIK X pants). 2014. gadā turpināja īstenot attiecīgi 2012. un 2013. gadā pieņemtos Padomes lēmumus par atbalstu BTIK ⁴⁸ un Pasaules Veselības organizācijas ⁴⁹ veiktajām darbībām bioloģiskā drošuma un bioloģiskās drošības jomā. Gatavojoties nākamajai BTIK pārskatīšanas konferencei 2016. gadā, EĀDD rīkoja darbsemināru par BTIK un atbilstību, izmantojot ES ieroču neizplatīšanas konsorcijs ideju laboratorijas (2014. gada 24. aprīlis), un piedalījās *Wilton Park* konferencē par šo pašu tematu (2014. gada 24.–26. septembris). ES izstrādāja konkrētas idejas, lai starpsesiju procesu padarītu dinamiskāku un faktiski stiprinātu BTIK. Šīs idejas būtu jāietver jaunā Padomes lēmumā, ko apspriedīs un pieņems 2015. gadā.

⁴⁸ Skatīt Padomes Lēmumu 2012/421/KĀDP (2012. gada 23. jūlijs) par atbalstu Bioloģisko un toksisko ieroču konvencijai (BTIK) saistībā ar ES Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai (OV L 196, 24.7.2012., 61. lpp.).

⁴⁹ Skatīt Padomes Lēmumu 2013/668/KĀDP (2013. gada 18. novembris) atbalstīt Pasaules Veselības organizācijas darbību bioloģiskā drošuma un bioloģiskās drošības jomā saistībā ar Eiropas Savienības Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai (OV L 310, 20.11.2013., 13. lpp.).

1.1.6. Eksporta kontrole

ES 2014. gadā ieguldīja ievērojamas pūles, lai turpinātu atbalstīt ANO Drošības padomes rezolūciju 1540, 1673 un 1810 īstenošanu, balstoties uz Padomes 2008. gada Vienoto rīcību. Ar 2008. gada Vienoto rīcību, kā arī neseno Padomes lēmumu, kas pieņemts 2013. gada jūlijā un ar ko atbalsta ANO Drošības padomes Rezolūciju 1540, ir paredzēts stiprināt trešo valstu amatpersonu prasmes un spējas.⁵⁰ Saistībā ar eksporta kontroles procesiem ES 2014. gadā turpināja atbalstīt partnervalstis, lai uzlabotu eksporta kontroles sistēmu efektivitāti. Sadarbības mērķis ir atjaunināt eksporta kontroles tiesību aktus un procedūras, popularizējot pašlaik spēkā esošos eksporta kontroles standartus attiecībā uz divējāda lietojuma precēm.

Pēdējos astoņos gados ES palīdzības programma divējāda lietojuma preču eksporta kontrolei, ko finansē saskaņā ar Stabilitātes un miera veicināšanas instrumenta ilgtermiņa komponentu, ar EUR 21 miljonu ieguldījumu ir veicinājusi eksporta kontroles darbības 28 valstīs ar mērķi apkarot masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanos.

ES nāca klajā ar paziņojumiem saistībā ar Austrālijas grupas plenārsēdi, kas notika 2014. gada 2.–6. jūnijā Parīzē, Kodolmateriālu piegādātāju valstu grupas plenārsēdi, kas notika 2014. gada 26. un 27. jūnijā Buenosairesā, un Raķešu tehnoloģiju kontroles režīma 28. plenārsēdi, kas notika no 2014. gada 28. septembra līdz 3. oktobrim Romā.

⁵⁰ Skatīt Padomes Lēmumu 2013/391/KĀDP (2013. gada 22. jūlijs), atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) par masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu neizplatīšanu praktisku īstenošanu (OV L 198, 23.7.2013., 40. lpp.).

1.1.7. Hāgas Rīcības kodekss pret ballistisko raķešu izplatīšanu

ES turpināja uzrunāt valstis, kas nav pievienojušās rīcības kodeksam.⁵¹ Tas jo īpaši tika veikts dažādos pasākumos – Vīnē 2014. gada maijā, tiekoties Hāgas rīcības kodeksa (*HCoC*) gadskārtējā regulārajā forumā, 2014. gada oktobrī Ņujorkā līdztekus ANO Ģenerālās asamblejas Pirmās komitejas sanāksmei, 2014. gada aprīlī Abū Dabī Tuvo Austrumu reģionālajā informatīvajā seminārā, kā arī 2014. gada jūlijā Limā Latīņamerikas reģionālajā informatīvajā seminārā.

ES dalībvalstis atjaunoja atbalstu *HCoC*, 2014. gada 22. decembrī pieņemot jaunu Padomes lēmumu.

1.1.8. Kosmosā veiktas darbības

Kosmosa resursi, ko izmanto aizvien lielāks skaits valstisko un nevalstisko struktūru, sniedz pasaulei ārkārtīgi lielus ieguvumus, kuri vēl pirms dažiem gadu desmitiem nebija iedomājami. Šobrīd šos ieguvumus apdraud riski, kas saistīti ar bīstamiem kosmosa atkritumiem, postošām sadursmēm, satelītu sablīvētību, aizvien pārpildītāko radiofrekvenču spektru utt. Šo problēmu risināšanai nepieciešama visu kosmosa darbībās iesaistīto valstu un citu valstu apņemšanās nodrošināt lielāku kosmosā veikto darbību drošību, drošumu un ilgtermiņa ilgtspēju. ES ir ierosinājusi Kosmosā veikto darbību starptautisko rīcības kodeksu, kas ir pārredzamības un uzticības veicināšanas pasākums, kurš izstrādāts, lai risinātu šīs problēmas.

⁵¹ Skatīt Padomes Lēmumu 2012/423/KĀDP (2012. gada 23. jūlijs), ar ko atbalsta ballistisko raķešu neizplatīšanu saistībā ar ES Stratēģijas masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai un Padomes Kopējās nostājas 2003/805/KĀDP īstenošanu (OV L 196, 24.7.2012., 74. lpp.).

No 2014. gada 27. līdz 28. maijam Eiropas Savienība Luksemburgā rīkoja trešo un pēdējo atvērto konsultāciju procesa kārtu par ierosināto Rīcības kodeksu, ar kuru starptautisko kopienu pirmo reizi iepazīstināja 2012. gada jūnijā. Kopā 95 ANO dalībvalstis ir piedalījušās trijās atvērto konsultāciju procesa kārtās, kas pārredzamā un iekļaujošā veidā kalpoja kā platforma viedokļu apmaiņai par kodeksa projektu, lai starptautiskā mērogā vairotu atbalstu dokumentam. Ņemot vērā Luksemburgas konsultācijās paustos dalībnieku aicinājumus, ES ar ANO dalībvalstīm uzsāka diskusijas par procesa virzīšanu uz sarunu kārtu 2015. gadā, lai Rīcības kodeksu varētu laikus pabeigt un pieņemt starptautiskā līmenī.

1.2. Parastie ieroči

1.2.1. Ieroču tirdzniecības līgums

Ieroču tirdzniecības līgums (ITL) ⁵², kura mērķis ir stiprināt atbildību un pārredzamību ieroču tirdzniecībā, stājās spēkā 2014. gada 24. decembrī. Piedaloties būtiskam skaitam ES dalībvalstu, 2014. gada 25. septembrī tika sasniegta 50 ratifikāciju robežvērtība, kas nepieciešama, lai līgums varētu stāties spēkā. Pēc līguma stāšanās spēkā ļoti nozīmīga būs tā efektīva īstenošana un vispārēja piemērošana, lai nodrošinātu faktisku progresu uz vietas. Pamatojoties uz to, ES sāka īstenot pirmos palīdzības pasākumus, ko veica saskaņā ar 2013. gada decembrī tās pieņemto īpašo ITL īstenošanas atbalsta programmu ⁵³. Vajadzību izvērtēšanas vizītes notika 2014. gada novembrī un decembrī attiecīgi Kolumbijā un Filipīnās – pirmajās divās valstīs, kas saņem ES programmas atbalstu. 2014. gada novembrī Kolumbijā notika reģionāls seminārs Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīm. Tas deva iespēju kaimiņos esošām valstīm apmainīties ar viedokļiem par kopīgām īstenošanas problēmām, kā arī iesaistīt kompetentās reģionālās organizācijas un pilsonisko sabiedrību, lai panāktu koordinētu ilgtermiņa izpratni par īstenošanu.

⁵² Eiropas Parlaments 2014. gada 5. februārī pieņēma rezolūciju par Ieroču tirdzniecības līguma ratifikāciju (2014/2534(RSP)).

⁵³ Skatīt Padomes Lēmumu 2013/768/KĀDP (2013. gada 16. decembris), par ES darbībām, ar kurām saskaņā ar Eiropas Drošības stratēģiju atbalsta Ieroču tirdzniecības līguma īstenošanu (OV L 341, 18.12.2013., 56. lpp.).

1.2.2. Kājnieku ieroči un vieglie ieroči

2014. gadā ES turpināja atbalstīt ANO Rīcības programmas par kājnieku ieročiem un vieglajiem ieročiem (VIKI), Starptautiskā izsekošanas instrumenta un Šaujamieroču protokola pilnīgu īstenošanu. 2014. gada decembrī Padome pieņēma lēmumu, lai palīdzētu nodrošināt stabilu fiziskās drošības un valdības ieroču arsenāla krājumu pārvaldību Sāhelas reģionā ⁵⁴. 2014. gadā uzsāka arī īstenot ES finansētu projektu "*iTrace*" ⁵⁵, kura mērķis ir izveidot pirmo globālo ziņošanas mehānismu nelikumīgu parasto ieroču sistemātiskai izsekošanai un sniegt politikas veidotājiem un eksporta kontroles amatpersonām precīzu, pārbaudītu informāciju par novirzītajiem parastajiem ieročiem un munīciju, ko ieguvušas izmeklēšanas grupas, kas darbojas uz vietas, kur notiek bruņoti konflikti.

2014. gada 15. septembrī Padome pieņēma secinājumus, ar ko groza standarta pantu par vieglajiem ieročiem un kājnieku ieročiem ("VIKI pants"), kas iekļauts ES un trešo valstu noslēgtos nolīgumos, ieviešot jaunu formulējumu saistībā ar parasto ieroču nodošanas regulējumu un ņemot vērā Ieroču tirdzniecības līguma pieņemšanu ⁵⁶.

⁵⁴ Skatīt Padomes Lēmumu 2014/912/KĀDP (2014. gada 15. decembris), atbalstot fiziskās drošības un krājumu pārvaldības pasākumus, lai samazinātu kājnieku ieroču un vieglo ieroču (VIKI) un to munīcijas nelikumīgas tirdzniecības risku Sāhelas reģionā (OV L 360, 17.12.2014., 30. lpp.).

⁵⁵ Skatīt Padomes Lēmumu 2013/698/KĀDP (2013. gada 25. novembris), ar ko atbalsta globālu ziņošanas mehānismu par nelikumīgiem kājnieku ieročiem un viegliem ieročiem un citiem nelikumīgiem parastajiem ieročiem un munīciju ar mērķi samazināt to nelikumīgas tirdzniecības risku (OV L 320, 30.11.2013., 34.–42. lpp.).

⁵⁶ Skatīt Padomes secinājumus par vieglo ieroču un kājnieku ieroču (VIKI) panta grozīšanu ES un trešo valstu noslēgtos nolīgumos, 2014. gada 15. decembris.

1.2.3. Kājniestu mīnas un kasešu munīcija

ES, pamatojoties uz stingri formulētiem Padomes secinājumiem ⁵⁷, 2014. gada jūnijā aktīvi piedalījās Konvencijas par kājniestu mīnu aizliegumu (Otavas konvencija) trešajā pārskatīšanas konferencē, kas notika Maputu, Mozambikā. Konferences rezultātā ar vienprātību tika pieņemta politiska deklarācija, piecu gadu rīcības plāns laikposmam no 2014.–2019. gadam, kā arī procedūras lēmumi, kuru mērķis ir vēl vairāk pastiprināt Konvencijas mehānismu efektivitāti. Turklāt 2014. gadā turpināja īstenot ES Padomes lēmumu par Konvencijas rīcības plāna 2010.–2014. atbalsta īstenošanu ⁵⁸, veicot atbalsta darbības, kas jo īpaši vērstas uz palīdzības sniegšanu upuriem un atmīnēšanu. Ārpus šī Padomes lēmuma ES un tās dalībvalstis 2013. gadā kopā nodrošināja vairāk nekā EUR 89 miljonus ar mīnām saistītai rīcībai, no kuriem EUR 30 miljoni bija no Savienības budžeta, tādējādi ES kļuva par lielāko līdzekļu devēju pasaulē.

Kasešu munīcijas konvencijas Līgumslēdzēju valstu piektā sanāksme notika 2014. gada 2.–5. septembrī Sanhosē, Kostarikā. Šajā sakarībā ES sniedza paziņojumu, kurā atkārtoti apstiprināja ES nelokāmo atbalstu starptautiskajiem centieniem, kuros pievēršas tādiem aspektiem kā parasto ieroču humanitārā, sociāli ekonomiskā un drošības ietekme, kā arī to nekontrolēta izmantošana pret civiliedzīvotājiem.

⁵⁷ Skatīt Padomes secinājumus par trešo pārskatīšanas konferenci Konvencijai par kājniestu mīnu lietošanas, uzglabāšanas, ražošanas un nodošanas aizliegumu un iznīcināšanu (Otavas konvencija), 2014. gada 16. un 17. jūnijs.

⁵⁸ Skatīt Padomes Lēmumu 2012/700/KĀDP (2012. gada 13. novembris), lai saistībā ar Eiropas Drošības stratēģiju atbalstītu Kartahenas rīcības plāna (2010–2014) īstenošanu, kuru pieņēmušas 1997. gada Konvencijas par kājniestu mīnu izmantošanas, uzglabāšanas, ražošanas un nodošanas aizliegumu un to iznīcināšanu dalībvalstis (OV L 314, 14.11.2012., 40.–46. lpp.).

1.2.4. Eksporta kontrole

Attiecībā uz parasto ieroču eksporta kontroli ES rīcība joprojām pamatojas uz atbildības un pārredzamības principu, kas nostiprināti ES Kopējā nostājā 2008/944/KĀDP (2008. gada 8. decembris). ES 2014. gadā turpināja minētos principus veicināt vairākās tuvāko kaimiņreģionu trešās valstīs, īstenojot eksporta kontroles atbalsta darbības saskaņā ar Padomes Lēmumu 2012/711/KĀDP, piemēram, rīkojot izpētes apmeklējumus, tiesību aktu pārskatīšanu un darbseminārus.

1.2.5. Vasenāras vienošanās

ES piedalījās Vasenāras vienošanās plenārsēdē, kas notika 2014. gada 2. un 3. decembrī Vīnē. ES atbalstīja Kipras pievienošanos tai.

2. Globālas problēmas un starpreģionāli apdraudējumi

2.1. Organizētā noziedzība

Smagās un organizētās noziedzības radītais apdraudējums gan ES, gan arī trešās valstīs tiek novērtēts par zemu. Minētā joma, jo īpaši attiecībā uz narkotiku nelegālo tirdzniecību, joprojām bija ES darbakārtībā politiskajos dialogos ar daudzām valstīm un reģionālām un starptautiskām organizācijām. Šis jautājums jo vairāk ir svarīgs tāpēc, ka daži reģioni papildus to "tradicionālajai" tranzīta zonas lomai kļūst par "patērētājiem". Šīs jaunās tendences spilgtākais piemērs ir Rietumāfrika, jo Austrumāzijas, jo īpaši Japānas, narkotiku pieprasījuma rezultātā tā kļūst arī par jauno psihoaktīvo vielu ražošanas apgabalu.

ES finansētas palīdzības programmas un KDAP misijas palīdzēja politiskās ievirzes ieviest praksē. Ar šīm darbībām arī mēģina papildināt noslēguma fāzē esošo ES (iekšējo) politikas ciklu organizētas un smagas starptautiskas noziedzības jomā 2011.–2013. gadam, kā arī jauno politikas ciklu 2014.–2017. gadam.

Ar kokaīna un heroīna maršrutu apkarošanas programmām, ko finansē no Stabilitātes un miera veicināšanas instrumenta (*IcSP*), turpināja veidot tiesībaizsardzības spējas un starptautiskās saiknes attiecīgajās piegādes ķēdēs. Tagad īpaša uzmanība tiks pievērsta krimināltiesību jomai "kokaīna maršrutā". Viltotu zāļu ražošana un nelegāla tirdzniecība ir vēl viens apdraudējums sabiedrības veselībai; jo īpaši tam pakļautas un neaizsargātas ir jaunattīstības valstis. *IcSP* projekts bija veiksmīgs, un ar to tika veicināta valsts un sabiedrības izpratne Ganā, Senegālā, Jordānijā, Marokā un Kamerūnā. Tagad to vajadzētu darīt pieejamu arī citām saņēmējvalstīm.

2.2. Jūras drošība

2014. gadā jūras drošības jautājumam tika pievērsta pastiprināta uzmanība. 6. martā Komisija un AP pieņēma kopīgo paziņojumu "Atklātai un drošai jūras videi pasaulē: Eiropas Savienības Jūras drošības stratēģijas elementi". Šis dokuments pavēra ceļu Eiropas Savienības Jūras drošības stratēģijas pieņemšanai Padomē 24. jūnijā. Dalībvalstis uzskatīja, ka būtu jāīsteno stratēģija, kas atspoguļo ES starpnozaru pieeju jūras drošībai, un Padomē 16. decembrī tika pieņemts rīcības plāns, kas nosaka piecas jomas (ārējās attiecības, informācijas apmaiņa, spēju attīstīšana, riska pārvaldība un pētniecība un apmācība), kurās varētu tikt pastiprināta sadarbība starp dažādiem jūrlietās iesaistītiem dalībniekiem. 2014. gadā ES arī palielināja iesaistīšanos jūras drošībā, piesaistot nozīmīgus stratēģiskus partnerus, tostarp starptautiskās organizācijas un daudzpusējus forumus, piemēram, NATO vai *ASEAN-ARF*, kā arī stratēģiskas partnervalstis, piemēram, Dienvidāfriku un Angolu.

No 2014. gada janvāra ES vadīja Somālijas piekrastes pirātisma jautājumu kontaktgrupu. ES kā vadītāja noteica trīs galvenās prioritātes: racionalizēt un reģionalizēt Somālijas piekrastes pirātisma jautājumu kontaktgrupu, dokumentēt Āfrikas ragā veikto pirātisma apkarošanas pasākumu laikā gūtās atziņas un panākt, lai Somālijas pirātu rokās nenonāktu neviens kuģis un neviens jūrnieks (saīsinājumā "zero/zero").

ES šīs prioritātes ir pildījusi: Somālijas piekrastes pirātisma jautājumu kontaktgrupa ir reformēta un reģiona valstis tagad ir līdzatbildīgas pirātisma apkarošanas pasākumos; ir ticis nodibināts Gūto atziņu konsorcijs, lai dokumentētu un analizētu pirātisma apkarošanas pasākumus, un Somālijas pirātu rokās nonākušo kuģu skaits 2015. gada martā ticis samazināts līdz nullei un nolaupīto jūrnieku skaits – līdz 26 nolaupītajiem jūrniekiem, salīdzinot ar kulmināciju, kuras laikā 2011. gadā bija 736 ķīlnieki un 2010. gada martā 47 pirātu sagrābti kuģi.

3. Kopš 2009. gada *IcSP* Apdraudēto jūras maršrutu programmā uzmanība tiek pievērsta būtisku jūras maršrutu drošībai un drošumam pirātisma apdraudētās zonās, lai palīdzētu garantēt drošību kuģniecības un tirdzniecības satiksmes ceļos. Programmas ilgtermiņa mērķis ir uzlabot jūrlietu pārvaldību. Uzsvars tiek likts uz reģionāla un starpreģionāla līmeņa spēju veidošanu informācijas apmaiņai, sadarbībai un vēlākai īstenošanai valsts līmenī.

Pakāpeniski sasaistot darbības saskaņā ar Apdraudēto jūras maršrutu programmu, tās mērķis ir izveidot starpreģionālu sinerģiju. Trīs skartie ģeogrāfiskie reģioni ir Gvinejas līcis, Dienvidaustrumāzija un Indijas okeāna rietumu daļa. Tādēļ ar šo programmu tiek sniegts ieguldījums vispārējās ES stratēģijās minētajos reģionos – ES Padomes stratēģiskajā sistēmā Āfrikas ragam, ES kopīgajā dokumentā par drošību un attīstību Gvinejas līcī un Nirnbergas deklarācijā par ES un *ASEAN* padziļinātu partnerību Dienvidaustrumāzijai. 2015. gadā ir pieņemta ES stratēģija Gvinejas līcim un tās rīcības plāns. Laikposmā no 2007. līdz 2014. gadam EUR 24 miljoni no *IcSP* ilgtermiņa budžeta ir piešķirti jūras drošībai.

2.3. Kiberpolitika un kiberdrošība

Globāli un transreģionāli apdraudējumi vairs nevar tikt efektīvi novērsti, nepievēršoties arī kiberdrošības aspektiem. 2013. gada februāra ES kiberdrošības stratēģijā aicināts īstenot labākus ES mēroga centienus politikas jomās, kas saistītas ar kiberneturību, kibernetizāciju, ES starptautiskās kibertelpas jautājumiem un kiberaizsardzību. ES starptautiskās kibertelpas politikas prioritātes ietver šādus aspektus: saglabāt kibertelpas brīvību un atvērtību; izstrādāt uzvedības normas un piemērot esošās starptautiskās tiesības kibertelpā; palielināt kiberdrošības spējas trešās valstīs un sekmēt starptautisko sadarbību kibertelpas jautājumos.

Lai vēl vairāk veicinātu šīs prioritātes, EĀDD turpināja īstenot starptautiskos politikas mērķus, kas izvirzīti ES kiberdrošības stratēģijā. Kiberjautājumu dialogi notiek ar ASV, Indiju, Japānu, Dienvidkoreju un Ķīnu, un ar citiem partneriem, piemēram, Brazīliju, notiek apspriešanās.

EĀDD turpināja cieši sekot līdzi pasaules mēroga notikumiem kibertelpā, kas saistīti ar cilvēktiesībām, attīstību un interneta pārvaldību, un aktīvi piedalījās *NETmundial* globālajā daudzpusējā sanāsmē, interneta pārvaldības forumā un ar *WSIS* saistītos procesos.

ES arī aktīvi atbalstīja procesus, ar ko turpināja izstrādāt kiberdrošības uzticības veicināšanas pasākumus EDSO satvarā un sekmēja kiberdrošības uzticības veicināšanas pasākumus *ASEAN* reģionālajā forumā. ES atbalsta Londonas procesu par uzvedības normām kibertelpā un palīdz sagatavot globālo kibertelpas konferenci, kas paredzēta 2015. gadā Hāgā.

Lai pievērstos kibernetizācijai un kiberdraudiem, Stabilitātes un miera veicināšanas instrumenta (*IcSP*) ietvaros tika uzsākti jauni spēju veidošanas projekti kiberjomā, kuri tiks turpināti 2015. gadā. Šobrīd jau notiek plānošana par turpmākajām iniciatīvām 2016. gadam.

Visbeidzot 2014. gada novembrī Padome pieņēma ES kiberaizsardzības politikas satvaru.

2.4. Ķīmiskā, bioloģiskā, radioloģiskā un nukleārā apdraudējuma mazināšana

ES ir palielinājusi centienus iesaistīties sadarbībā attiecībā uz riskiem cilvēkiem, videi un drošībai, kas saistīti ar ķīmiskām, bioloģiskām, radioloģiskām un nukleārām lietām (*CBRN*). Ārpus KĀDP satvara, atbalsts tiek sniegts saskaņā ar *IcSP* ilgtermiņa sastāvdaļu, un ES turpināja atbalstīt ES ķīmisko, bioloģisko, radioloģisko un nukleāro apdraudējumu mazināšanas izcilības centrus (*CBRN CoE*). 2014. gadā tika pabeigta stratēģiskā plānošana līdz 2020. gadam.

Tika atvērts centrs, kura sekretariāts atrodas Abū Dabī un kas aptver Persijas līča sadarbības padomi; šis centrs papildina pirmos četrus reģionālos centrus, kas tika izveidoti iepriekšējos gados – Āfrikas daļā, kas atrodas pie Atlantijas okeāna (Rabātā), Tuvajos Austrumos (Ammānā), Dienvidaustrumeiropā/Dienvidkaukāzā/Moldovas Republikā/Ukrainā (Tbilisi) un Dienvidaustrumāzijā (Manilā). To kompetencē ir reģionālās un starptautiskās sadarbības stiprināšana saistībā ar visiem ķīmiskiem, bioloģiskiem, radioloģiskiem un nukleāriem riskiem. Tagad dalībvalstu skaits ir 48 (2014. gada decembrī), un tas turpina pieaugt. Papildus 40 projektiem, par kuriem jau iepriekš noslēgti līgumi EUR 49 miljonu kopapjomā, ar dažādiem konsorcijiem – tostarp galvenokārt no dalībvalstīm – tika noslēgti līgumi par 5 jauniem projektiem aptuveni EUR 26 miljonu vērtībā. Lielas pūles tika pieliktas attiecībā uz veselības aprūpes sistēmas gatavību, profilakses un reaģēšanas pasākumiem, jo īpaši saistībā ar ebolu, proti, papildus reģionu gatavības pastiprināšanai cīņā pret ebolu, tika izvietotas esošās mobilās laboratorijas, lai palīdzētu apkarot epidēmijas uzliesmojumu, un vienlaikus spēju uzturēšanas nolūkos tika veikts plānošanas darbs attiecībā uz jaunām autonomām mobilajām laboratorijām un vietējo ekspertu apmācību.

2.5. Enerģētika

Enerģētiskā drošība kļuva par vienu no Eiropas Savienības 2014. gada galvenajām stratēģiskajām prioritātēm. Veids, kādā enerģētikas jautājumi tika instrumentalizēti Ukrainas konfliktā, norādīja uz to, ka steidzami jārisina jautājumi attiecībā uz energoapgādes drošību un ārējo piegāžu un to maršrutu un attiecīgo infrastruktūru dažādošanu, un tam ir vajadzīga holistiska pieeja ilgtermiņā un īstermiņā gan iekšēji, gan ārēji.

Komisija maijā pieņēma Eiropas enerģētiskās drošības stratēģiju (EEDS), kas tika sagatavota ciešā sadarbībā ar EĀDD. Stratēģijā tiek noteikti tūlītēji un vidēja termiņa mērķi attiecībā uz iekšējo tirgu, infrastruktūras attīstību, enerģijas ražošanu un taupīšanu, un – svarīgākais – nepieciešamību pastiprināt kopīgo ārējo darbību, kurā kā galvenie mērķi tiek izcelti diversifikācijas centieni un pastiprināts dialogs kaimiņreģionā.

EEDS arī īpaši uzsvērti enerģijas piegādes drošības jautājumi attiecībā uz dabasgāzi, virzoties uz mērķtiecīgiem noturības testiem, lai atklātu trūkumus. Arī šajā sakarībā ES uzņēmās galveno lomu, rīkojot augsta profila trīspusējas apspriedes ar Krieviju un Ukrainu par gāzes piegādi. Viena no visnozīmīgākajām tūlītējām problēmām 2014. gada ziemā bija iespējamie Ukrainas gāzes tranzīta traucējumi, lai gan ļoti nozīmīga bija arī vienošanās par potenciālām Krievijas energoresursu piegādēm Ukrainai ar mērķi stabilizēt enerģētikas situāciju Ukrainā un pozitīvi ietekmēt pašreiz notiekošās krīzes risināšanas sarunās. EĀDD aktīvi piedalījās un atbalstīja šīs sarunas, ko vadīja bijušais Komisijas priekšsēdētāja vietnieks *Günther Oettinger*.

Svarīgs elements diskusijās par 2030. gada klimata un enerģētikas politikas satvaru, par ko Eiropadome vienojās 2014. gada oktobrī, bija enerģētiskā drošība. Ar minēto satvaru nosprauž vērīenīgus klimata un enerģētikas politikas mērķus, kuru īstenošanā, no vienas puses, būs vajadzīga aktīva partneru uzrunāšana visā pasaulē, jo īpaši attiecībā uz klimata pārmaiņu jautājumiem, un kuri, no otras puses, dod nozīmīgu ieguldījumu ES enerģētikas drošībā ilgtermiņā.

Šiem politikas dokumentiem un secinājumiem ir būtiska nozīme, definējot enerģētikas savienību, kas pašreiz tiek izstrādāta jaunā un par šo jomu atbildīgā Komisijas priekšsēdētāja vietnieka vadībā. AP/PV un EĀDD ir apņēmis pilni panākt enerģētikas savienības izdošanos un šogad ar dalībvalstu ārlietu ministrijām ir uzsākuši ciešākas koordinācijas mehānismu, lai rastu veidu, kādā ārpolitikas līdzekļi un instrumenti (piemēram, vēstniecības/delegācijas, diplomātiskie instrumenti) varētu tikt izmantoti vēl labāk un saskaņotāk, lai atbalstītu politikas mērķus. Turklāt EĀDD turpināja aktīvi sekot līdzi darbam, kas pašreiz notiek attiecībā uz Dienvidu gāzes koridoru, un sniedza atbalstu jaunai iniciatīvai enerģētikas jomā Vidusjūras reģionā, ko vainagoja Romas konference novembrī.

Plašākā mērogā ES aktīvi iesaistījās vairāku daudzpusēju enerģētikas iestāžu, piemēram Starptautiskās Enerģētikas aģentūras, Enerģētikas kopienas, Enerģētikas hartas un citu iestāžu modernizācijas un izpratnes veicināšanas centienos.

ES un ASV Enerģētikas padome šogad tikās divas reizes, un arī vairākos citos politiskajos un stratēģiskajos dialogos ar galvenajiem globālajiem partneriem enerģētikas jautājumi figurēja darbakārtību augšgalā.

2.6. Klimata pārmaiņas

ES spēcīgi pastiprināja klimata pārmaiņu diplomātiju, jo īpaši 2014. gada otrajā pusē, īpaši pievēršoties stratēģisko partneru uzrunāšanai, lai nodrošinātu progresu starptautiskajās sarunās, kas notiek saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*). 2014. gads bija nozīmīgs, lai liktu pamatus 2015. gada Parīzē paredzētajai *UNFCCC* Pušu konferencei, kurā ES mērķis ir panākt godīgu, vērienīgu un juridiski saistošu starptautisku nolīgumu klimata jomā laikposmam pēc 2020. gada un pastiprināt to mērķu vērienīgumu, kas noteikti laikam līdz 2020. gadam.

2030. gada klimata un enerģētikas politikas satvars bija pamats, uz kā balstījās ES iecerētais valsts noteiktais ieguldījums pasaules mēroga klimata nolīgumā. Vērienīgā ES iecerētā valsts noteiktā ieguldījuma pamatā ir apņemšanās līdz 2030. gadam vismaz par 40 % samazināt iekšzemes siltumnīcefekta gāzu emisiju līmeni salīdzinājumā ar to līmeni, kāds bija 1990. gadā.

2014. gada decembrī Limā notika 20. Pušu konference (2014. gada 1.–14. decembris), kura bija nozīmīgs posms sarunu procesā un 2015. gada Parīzes nolīguma darbības jomas, uzbūves un struktūras definēšanā.

Progress tika panākts arī par paša Parīzes nolīguma teksta projektu. Tomēr Limā grūtības sagādāja augošā globālā impulsa pārveidošana vēlmē rast kompromisu, risinot oficiālas sarunas. Joprojām ir grūtības pārvarēt sazaroto izpratni par pienākumu diferenciāciju starp "attīstītajām" un "jaunattīstības valstīm", kas balstīts uz 1992. gadā noteiktajiem ienākumu līmeņiem, un tas joprojām būs viens no galvenajiem klupšanas akmeņiem 2015. gada sarunās. Parīzes konferences panākumi būs atkarīgi arī no tā, vai tiks sniegts pienācīgs apliecinājums par finansējumu klimata pārmaiņu jomā un par atbalstu, lai pielāgotos klimata pārmaiņu ietekmei.

EĀDD un Komisijas dienesti cieši sadarbojās ar ES delegācijām un dalībvalstu ārlietu ministrijām, lai veicinātu tādu ārpolitikas instrumentu izmantošanu kā "klimata diplomātijas instrumentu kopums", lai attiecībā uz partnervalstīm atbalstītu uz sadarbību vērstas alianses veidošanu un konsekventu un saskaņotu ziņojumapmaiņu.

2.7. Migrācija

Migrācijas ārējā dimensija ir kļuvusi daudz nozīmīgāka un tā joprojām būs viena no ES prioritātēm. ES Padomes 2014. gada jūnija stratēģiskajās norādēs par iekšlietu nākotni ⁵⁹ tika apstiprināta vajadzība uzlabot saikni starp ES iekšējo un ārējo politiku, kā arī padarīt migrācijas politiku par vēl spēcīgāku Savienības ārējās politikas neatņemamu sastāvdaļu.

Saskaņā ar tiem migrācijas politikai ir jāklūst par daudz spēcīgāku Savienības ārpolitikas un attīstības politikas neatņemamu sastāvdaļu, piemērojot principu "vairāk par vairāk" un balstoties uz vispārējo pieeju migrācijai un mobilitātei (VPMM). Tāpat arī ārpolitikas problēmām un prioritātēm vajadzētu būt pienācīgi atspoguļotām, nosakot mērķus un darbības saskaņā ar VPMM.

⁵⁹ Skatīt arī 2014. gada aprīļa Padomes secinājumus par Vispārējās pieejas migrācijai un mobilitātei īstenošanu.

Migrāciju uzskata par globālu, sarežģītu un daudzšķautņainu fenomenu, kam nepieciešama visaptveroša, saskaņota un ilgtermiņa reakcija. Šī pieeja ir saistīta ar pamatcēloņu novēršanu, pastiprinot sadarbību ar izcelsmes un tranzīta valstīm, jo īpaši visvairāk skartajiem reģioniem, un labāk integrējot migrācijas jautājumus ES ārējā politikā.

27. novembrī Romā notika neoficiāla Padomes sanāksme, kurā ministri apmainījās ar viedokļiem par to, kā labāk pastiprināt koordināciju starp iekšlietu politikas ārējo dimensiju un ES ārējo darbību.

12. decembrī Padome pieņēma secinājumus par migrāciju ES attīstības sadarbībā, kuros tika aicināts, lai ES darbība attiecīgā gadījumā pilnībā integrētu migrācijas dimensiju ES attīstības politikā un sadarbībā un nodrošinātu atbilstīgu finansējumu.

Eiropas Savienība ir aktīvi iesaistīta Nansena iniciatīvā, kuras mērķis ir panākt starptautisku konsensu par aizsardzības programmu, kurā tiek ņemtas vērā to cilvēku vajadzības, kuri ir pārvietoti pāri robežām saistībā ar katastrofām un klimata pārmaiņu ietekmi.

2014. gada oktobrī Padome pieņēma secinājumus "Rīcība migrācijas plūsmas labākai pārvaldībai – stratēģiska pieeja un darbības prioritātes". Rīcība, ko īsteno sadarbībā ar trešām valstīm, ir viens no trim pasākumu pīlāriem, kas uzskaitīti iepriekšminētajos secinājumos.

Eiropas Savienība migrācijas jautājumus turpina sistemātiski iekļaut politisko, ekonomisko un sociālo dialogu darbākārtībās, kurus tā risina ar kaimiņvalstīm un stratēģiskajiem partneriem, kā arī atsevišķu reģionālu iniciatīvu ietvaros. Šajā sakarībā 2014. gadā īpaši nozīmīgi notikumi bija atsevišķas deklarācijas par migrāciju un mobilitāti pieņemšana ES un Āfrikas samitā, kas notika aprīlī Briselē; strukturētā un visaptverošā ES un *CELAC* migrācijas dialoga IX augsta līmeņa sanāksme, kas notika 13. novembrī Briselē; Rabātas procesa ceturrtā ministru konference, kas notika Romā 27. novembrī; Hartūmas process, ko uzsāka ES un Austrumāfrikas ministru konferencē, kas notika Romā 28. novembrī; kā arī mobilitātes partnerību noslēgšana ar Tunisiju un Jordāniju.

2.8. Narkotikas

ES turpināja konsekventus centienus risināt ar narkotikām saistītas problēmas visā pasaulē, tostarp īstenojot īpašus dialogus un veidojot iestādes un spējas svarīgākajās valstīs un reģionos (Latīņamerika, Afganistāna un Pakistāna, Vidusāzija un Rietumāfrika). Lai vērstos pret vispārējo degradējošo ietekmi uz izcelsmes un tranzīta valstu stabilitāti un drošību, tika piemērota visaptveroša un līdzsvarota pieeja, jo īpaši pievēršoties narkotiku ražošanai, to piedāvājumam un pieprasījumam, bet arī plašākām jomām, proti, korupcijas apkarošanai, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai un ar narkotikām saistītai noziedzībai. To veica, vienlaikus ņemot vērā, kā tiek ievērotas cilvēktiesības, kas ir viena no lielākajām ES politikas pievienotajām vērtībām šajā jomā.

Balstoties uz ES Narkomānijas apkarošanas stratēģiju (2013–2020) un ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plānu (2013.–2016. gadam), turpinājās vairāku veiksmīgu programmu īstenošana. Latīņamerikā nostiprinājās ES un *CELAC* mehānisms koordinācijai un sadarbībai narkotiku apkarošanas jomā, un šis mehānisms ir nozīmīgs sasniegums ceļā uz turpmāku ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu dialogu, piemēram, par narkotiku lietošanas ietekmi uz sabiedrības veselību. Ar *COPOLAD* sadarbības programmu cita starpā turpināja nostiprināt valstu narkotiku uzraudzības iestādes un stimulēt lauku attīstību. Vidusāzijā ES finansēja robežšķērsosanas vietu atjaunošanu un narkotiku profilēšanas vienību izveidi un uzsāka starpiestāžu sadarbību par būtiskiem robežšķērsosanas jautājumiem.

Tā saukto "narkotiku maršrutu" jēdziens vēl tiek izstrādāts, taču jau tagad tas krietni atvieglo ES līdzekļu devējiem (iestādēm un dalībvalstīm) izvērst saskaņotu rīcību cīņā pret narkotikām (skatīt arī sadaļu par organizēto noziedzību).

Šos praktiskos centienus pastiprināja ar diplomātisku rīcību un ar dažām starptautiskām organizācijām kopīgi īstenotu atbalstu: *UNDP* īsteno ES robežu pārvaldības programmu Vidusāzijā (*BOMCA*). Turklāt ar svarīgākajiem reģioniem un partneriem, piemēram, ASV, *CELAC*, Rietumbalkāniem, Krieviju (tehniskā līmenī) notika dialogi par narkotiku jautājumiem.

Visbeidzot, bet ne mazāk svarīgi – 2014. gadā ES kopā ar starptautiskajiem partneriem sāka gatavoties ANO Ģenerālās asamblejas īpašajai sesijai par narkotikām (2016. gadā). Šajā sesijā, kas notiks pirmoreiz pēc 18 gadu pārtraukuma, ir paredzēts saistībā ar esošajām ANO konvencijām narkotiku jomā iezīmēt jaunu perspektīvu narkotiku problemātikas pārvaldībai visā pasaulē.

Tāpat kā daudzās citās globālās jomās, attiecībā uz saiknes uzlabošanu starp ES politikas iekšējo un ārējo dimensiju notika ideju apmaiņa un tika izvērsti institucionāli pasākumi, un šis darbs tiks turpināts arī 2015. gadā.

2.9. Atbildīga izrakteņu sagāde

2014. gada 5. martā AP un Komisija ierosināja integrētu ES pieeju, lai apturētu to, ka līdzekļi, ko gūst no izrakteņu tirdzniecības, tiek izmantoti bruņotu konfliktu finansēšanai. Šīs pieejas mērķis ir palīdzēt uzņēmumiem atbildīgi iegūt alvu, tantalu, volframu un zeltu un veicināt to likumīgu izmantošanu un tirdzniecību ar konfliktu skartām un augsta riska teritorijām.

Integrētā pieeja sastāv no Augstās pārstāves un Komisijas kopīga paziņojuma, kurā izklāstīta kopēja visaptveroša ārpolitikas pieeja par to, kā pārraut saikni starp konfliktiem un izrakteņu iegūšanu un tirdzniecību, izklāstot turpmāku rīcību, lai atbalstītu ESAO Pienācīgas pārbaudes vadlīnijas attiecībā uz atbildīgām izrakteņu piegādes ķēdēm no konfliktu skartām un augsta riska teritorijām un ES ārpolitikas pasākumus un atbalstu, tostarp attīstības instrumentus. Kopīgajam paziņojumam ir pievienots Komisijas priekšlikums regulai, ar ko izveido uz ESAO sistēmu balstītu ES sistēmu atbildīgu importētāju pašsertifikācijai attiecībā uz piegādes ķēdes pienācīgu pārbaudi.

2014. gada 23. jūnijā Padome pieņēma secinājumus par Savienības pieeju izrakteņu atbildīgai sagādei. Padome uzsvēra, ka Komisijai un Augstajai pārstāvei jāturpina veicināt stingru, visaptverošu un saskaņotu diplomātiju izejvielu jomā, vienotā un stratēģiskā veidā risinot savstarpēji atkarīgos drošības un attīstības jautājumus.

2.10. Terorisma apkarošana

ES joprojām bija apņēmības pilna novērst un apkarot terorismu, veicināt tiesiskumu un krimināltiesiskumu, vienlaikus ievērojot cilvēktiesības. ES svarīgākie mērķi globālā līmenī joprojām ir padziļināt starptautisko konsensu un uzlabot starptautiskos centienus terorisma apkarošanā.

Viens no galvenajiem ES stratēģiskās pieejas elementiem ir politiski uzrunāšanas ("*outreach*") pasākumi, izmantojot politiskos dialogus par terorisma apkarošanu, kurus risina ar daudziem nozīmīgiem partneriem un starptautiskām organizācijām. Šie dialogi veido svarīgu platformu, kurā uzdot būtiskus aktuālus jautājumus (piemēram, 2014. gadā jautājums par ārvalstu kaujiniekiem Sīrijā/Irākā). 2014. gadā īpaši terorisma apkarošanai veltīti dialogi tika risināti ar Saūda Arābijas Karalisti, Turciju, Kanādu, ANO, ASV (sadarbība terorisma apkarošanas jomā un terorisma finansēšanas apkarošana) un Austrāliju. Ar terorismu saistītus jautājumus apsprieda arī vairākās citās ES dialoga sanāksmēs, tostarp ārpolitikas drošības dialogos.

2014. gadā ES kopā ar ANO un dalībvalstīm strādāja pie tā, lai ar konkrētiem pasākumiem efektīvi novērstu ārvalstu kaujinieku radītos draudus. *ISIL/DAIŠ* īstenotais brutālais terors lika vēl vairāk uzmanības vērst uz situāciju Sīrijā un Irākā. Tā rezultāta tika izstrādāta ES Sīrijas/Irākas terorisma apkarošanas/ārvalstu kaujinieku stratēģija, kuru Padome pieņēma 20. oktobrī. Šī ir viena no galvenajām ES visaptverošu centienu daļām, lai īstenotu ANO DP Rezolūciju 2178 par ārvalstu kaujiniekiem un vardarbīga ekstrēmisma apkarošanu. 2014. gadā dalībvalstis arī vienojās nākamajā finanšu shēmā 2014.–2020. gadam par 400 % palielināt ES uz terorisma apkarošanu (*IcSP*) vērsto palīdzību trešām valstīm. ES atbalsts terorisma apkarošanai tika vērsts galvenokārt uz šādām prioritārajām jomām: Dienvidāzijas reģions, jo īpaši Pakistāna, Afganistāna; Sāhela, Nigērija un Magriba; Āfrikas rags/Jemena un ANO terorisma apkarošanas standartu īstenošana.

ES turpināja atbalstīt ANO būtisko lomu daudzpusējā sadarbībā saistībā ar terorisma apkarošanu un novēršanu. Kopumā ANO Vispārējā terorisma apkarošanas stratēģija ir pilnībā integrēta ES pieejā terorisma apkarošanai. ES joprojām ar virkni ANO aģentūru risina ciešu dialogu par terorisma apkarošanas jautājumiem un veicina ANO būtisko lomu daudzpusējā sadarbībā saistībā ar terorisma apkarošanu un novēršanu. ES stingri atbalstīja ANO ĢS centienus īstenot ANO Pasaules terorisma apkarošanas stratēģiju (to uzsvēra ANO Pasaules terorisma apkarošanas stratēģijas īstenošanas ceturtajā pārskatīšanas procesā 2014. gada jūnijā).

ES joprojām nopietni atbalstīja Globālo terorisma apkarošanas forumu (*GCTF*), kā to uzsvēra piektās *GCTF* ministru sanāksmes laikā Ņujorkā, 2014. gada septembrī ⁶⁰.

ES turpināja sniegt atbalstu trim ar *GCTF* saistītām iestādēm – *Hedayah* (starptautiskais izcilības centrs cīņai ar vardarbīgu ekstrēmismu), Globālo kopienu iesaistes un noturības fondu (*GCERF*) un Starptautisko Tiesību un tiesiskuma institūtu.

Attiecībā uz teroristu finansēšanu ES apstiprināja konkrētu programmu nolūkā pastiprināt finanšu izlūkošanas vienības spējas Āfrikas ragā un Jemenā. Līdz 2014. gada decembrim ES bija publicējusi 15 īstenošanas regulas saistībā ar sankciju režīmu pret "*Al-Qaeda*", un ar kurām ES tiesībās tiek transponēti ANO "*Al-Qaida*" sankciju komitejas lēmumi.

⁶⁰ Šī gada *GCTF* ministru sanāsmē tika sagatavota īpašā ANO Drošības padomes sesija par ārvalstu kaujiniekiem un vardarbīga ekstrēmisma apkarošanu, kas prezidenta *Barack Obama* vadībā notika 24. septembrī. ES 2014. gada 15. un 16. decembrī Marrākešā arī atbalstīja jaunas darba grupas izveidi par ārvalstu kaujinieku jautājumiem, ko kopīgi vadīs Nīderlande un Maroka; kā arī veicināja *GCTF* iniciatīvas tādās jomās kā vardarbīga ekstrēmisma apkarošana un tiesiskums: Izcilības centra par vardarbīga terorisma apkarošanu starptautiskā valde ("*Hedayah*" centrs Abū Dabī); Starptautiskais Tiesību un tiesiskuma institūts un Globālais kopienu iesaistes un noturības fonds (*GCERF*). ES atbalsta šīs iniciatīvas finansiāli un kļūs par šo iniciatīvu valžu locekli. ASV un Turcija turpinās kopīgi vadīt Globālā terorisma apkarošanas foruma Āfrikas raga valstu darba grupu.

C. Efektīvākas daudzpusējās kārtības sekmēšana (ANO, Eiropas Padome, EDSO, G7/G8/G20)

1. ANO

Efektīvas daudzpusējās attiecības ir ES ārpolitikas stūrakmens. Pateicoties ES delegācijām, kas akreditētas ANO struktūrās Ņujorkā, Ženēvā, Vīnē, Parīzē, Nairobi un Romā, Eiropas Savienībai ir labi iedibināta sadarbība ar ANO visā ANO darbību klāstā.

ES kopā ar dalībvalstīm joprojām ir lielākā līdzekļu devēja ANO sistēmai. ES 28 dalībvalstu kopīgais ieguldījums ir aptuveni 35 % no ANO vispārējā budžeta un 36,8 % no ANO miera uzturēšanas budžeta. Turklāt ES un dalībvalstis sniedz arī aptuveni pusi no visām brīvprātīgajām iemaksām ANO fondos un programmās.

2014. gada jūnijā Padome pieņēma ES prioritātes ANO Ģenerālās asamblējas 69. sesijai ⁶¹ saskaņā ar ES vidēja termiņa prioritātēm Apvienoto Nāciju Organizācijā (2012.–2015. gadam), ar ko ļauj veikt mērķtiecīgu un koordinētu ES rīcību piecās plašās jomās: miers un drošība, ilgtspējīga attīstība, cilvēktiesības, ANO pastiprināšana un humanitārie jautājumi. ES dalībvalstis turpinās rīkoties, lai panāktu ANO un tā finanšu resursu efektīvu un lietderīgu pārvaldību, kā arī turpmākas reformas. ⁶²

⁶¹ ES prioritātes ANO Ģenerālās asamblējas 69. sesijā (dok. 10856/14).

⁶² 2014. gada 2. aprīlī Eiropas Parlaments pieņēma ieteikumu Padomei par ANO Ģenerālās asamblējas 69. sesiju. Ieteikums strukturēts, lai pievērstos tādiem jautājumiem kā cilvēktiesības, demokrātija un tiesiskums, miers un drošība, pienākums aizsargāt, sievietes un bērni, attīstības programma laikposmam pēc 2015. gada un citiem jautājumiem, tostarp privātās dzīves neaizskaramība digitālajā laikmetā, Ieroču tirdzniecības līgums, Eiropas Savienība ANO un klimata pārmaiņas (Eiropas Parlamenta 2014. gada 2. aprīļa ieteikums Padomei par ANO Ģenerālās asamblējas 69. sesiju), (dok. 2014/2017(INI), P7_TA (2014)0259).

2011. gada 3. maijā pieņemtās rezolūcijas (ar ko netika mainīts ES novērotāja statuss) rezultātā, Lisabonas līgumā paredzētajiem ES pārstāvjiem ir atļauts uzstāties ANO Ģenerālajā asamblejā. Pašlaik norit arī darbs, lai pārskatītu ES līdzdalības tiesības vairākās starptautiskās organizācijās.

Eiropadomes priekšsēdētājs pārstāvēja ES vispārējās debatēs, Ģenerālās asamblejas ikgadējā atklāšanā septembrī, kā arī teica runu ANO DP samītā par ārvalstu kaujiniekiem, kas notika 2014. gada 24. septembrī. 2014. gada februārī pēc AP informatīvā ziņojuma, Drošības Padome ar priekšsēdētāja paziņojumu oficiāli pauda atzinību par ciešo sadarbību starp ANO un ES. ES un ANO veiksmīgi sadarbojas daudzās krīzes situācijās, šo sadarbību veicina divreiz gadā rīkote augsta līmeņa dialogi ES un ANO krīžu pārvarēšanas koordinācijas komitejā.

2. Miers un drošība

ES un ANO ir galvenie partneri miera un drošības jomā. ANO Drošības padome uzsvēra šo faktu 2014. gada 14. februārī, kad ar priekšsēdētāja paziņojumu, ko pieņēma vienprātīgi, tā pauda atzinību par ciešo sadarbību starp Apvienoto Nāciju Organizāciju un Eiropas Savienību un mudināja abas organizācijas vēl vairāk pastiprināt iestāžu attiecības un stratēģisko partnerību.

Ciešā stratēģiskā sadarbība starptautiskā miera un drošības nodrošināšanai ir kļuvusi plašāka un tagad tā aptver visu konflikta ciklu, – sākot ar tā novēršanas pasākumiem, līdz miera veidošanai pēc konflikta. ES dalībvalstis miera uzturēšanas budžetā pašreiz sniedz ieguldījumu 37 % apmērā, kā arī nodrošina 8 % no ANO miera uzturēšanas operācijās iesaistītā personāla. Kopējās drošības un aizsardzības politikas attīstība ir ļāvusi panākt nozīmīgu un aizvien lielāku ES un ANO sadarbību krīžu civilās un militārās pārvarēšanas jomā, piemēram, Somālijas piekrastē (*ATALANTA*), Kosovā (*EULEX*), Mali (*EUTM Mali*), Centrālāfrikas Republikā (*EUFOR RCA*), un tā turpina būt nozīmīga mūsu kopējās partnerības daļa. Viena no ES prioritātēm, kas balstīta uz 2012. gada jūlija rīcības plānu, ir stiprināt atbalstu, ko ES sniedz ANO miera uzturēšanas operācijām. Īstenojot spēcīgu uz valsts iekšējo attīstību vērstu darbību miera nostiprināšanas jomā, kā arī iesaistoties ilgāka termiņa miera veidošanas darbībās pēckonflikta situācijās, ES ir aktīva loma ANO Miera veidošanas komisijā un visos tās valstu sastāvos.

ES turpināja atbalstīt jēdziena "pienākums aizsargāt" izstrādi un piemērošanu un atbalsta šī jautājuma iekļaušanu ANO Ģenerālās asamblejas oficiālajā programmā 2015. gadā, kā to ierosināja ANO ģenerālsekretārs savā 2014. gada jūlija ziņojumā par pienākumu aizsargāt.

3. Humānā, ekonomiskā un sociālā attīstība un attīstības programma laikposmam pēc 2015. gada

2014. gadā ar attīstību saistīti jautājumi bija vēl svarīgāki nekā iepriekšējos gados. ES ir pastiprinājusi pūles, lai līdz 2015. gadam izpildītu Tūkstošgades attīstības mērķus (TAM), kā sākumpunktu turpmākai programmai pēc 2015. gada. Tā strādāja, lai izveidotu vienotu visaptverošu satvaru laikposmam pēc 2015. gada, kurā atzīts nabadzības izskaušanas un ilgtspējīgas attīstības savstarpēji stiprinošais raksturs.

Lai uzlabotu ietekmi uz galējas nabadzības izskaušanu un atbalstītu partnervalstis Tūkstošgades attīstības mērķu pilnīgā sasniegšanā, Eiropas Savienība piemēroja jaunu pārredzamu piešķiruma metodoloģiju, ar ko palielināja atbalstu tām valstīm, kurām tas visvairāk nepieciešams, tostarp nestabilām valstīm, savukārt 16 lielām un attīstītākām valstīm divpusējā palīdzība tika pārtraukta. Stratēģiskās divpusējās programmas, kuras pieņēma 2014. gadā, bija vairāk koncentrētas, un tās bija vērstas uz ne vairāk kā trim sektoriem. Sadarbības jomas tika izvēlētas no tām prioritārajām jomām, kas iekļautas "Pārmaiņu programmā", proti, cilvēktiesības, demokrātija un citi nozīmīgi labas pārvaldības elementi, kā arī iekļaujoša un ilgtspējīga izaugsme. Vairāk nekā 40 valstīs turpinās kopīga plānošana ar ES dalībvalstīm un citiem līdzekļu devējiem.

ES un ANO šobrīd ir cieši partneri, kas sadarbojas vairāk nekā 100 valstīs tādās jomās kā lauku un ekonomiskā attīstība, ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumi, piekļuve veselības aprūpei, darba un pienācīgas kvalitātes nodarbinātības jautājumi, piekļuve izglītībai un pēckonfliktu atjaunošana.

Attīstības sadarbības fondi atbalstīja ANO centienus tādās jomās kā demokrātiska pārvaldība, vēlēšanu atbalsts, konfliktu novēršana un pēckonfliktu atjaunošana, cilvēktiesības, dzimumu līdztiesība un klimata pārmaiņas. Citas ļoti svarīgas galvenās sadarbības jomas ar ANO ir pārtikas un uztura nodrošinājums un lauku attīstība, atbalsts izglītībai un veselībai, kā arī atbalsts bēgļiem.

2014. gada maijā Komisija pieņēma paziņojumu "Privātā sektora lielāka nozīme iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes nodrošināšanā jaunattīstības valstīs", kurā, atzīstot tās nozīmi kā darbvietu nodrošinātāju cīņā ar nabadzību un tādējādi arī tās ietekmi uz drošības situāciju valstī, mudināja izvērst tās iesaisti ES attīstības sadarbībā.

2014. gada jūlijā Atklātā darba grupa jautājumā par ilgtspējīgas attīstības mērķiem pieņēma priekšlikumu par ilgtspējīgas attīstības mērķiem.

Starpvaldību ekspertu komiteja ilgtspējīgas attīstības finansēšanas jautājumos (*ICESDF*) pieņēma savu ziņojumu 2014. gada augusta sākumā. Balstoties uz šiem un citiem ieguldījumiem, ANO ĢS 2015. gada janvārī nāca klajā ar savu kopsavilkuma ziņojumu "Virzība uz cieņas pilnu dzīvi 2030. gada perspektīvā: nabadzības izskaušana, cilvēku dzīves pārveidošana un planētas aizsardzība"⁶³. Šī gada ANO Ģenerālās asamblejas vispārējās debates septembrī notika par tematu: "Izpildīt un īstenot pārveidojošu attīstības programmu laikposmam pēc 2015. gada".

Nākamais starpvaldību sarunu posms tiks uzsākts 2015. gada sākumā, lai 2015. gada septembra samītā varētu vienoties par visaptverošu satvaru laikposmam pēc 2015. gada, tostarp par jauniem ilgtspējīgas attīstības mērķiem, kurā pievērstos nabadzības izskaušanai un ilgtspējīgai attīstībai tās trīs dimensijās (ekonomikas, sociālajā un vides/klimata pārmaiņu dimensijā).

2014. gada decembrī Padome pieņēma secinājumus, kas kalpo par pamatu ES nostājai gaidāmajās starptautiskajās sarunās ANO, kuras tiks noslēgtas septembra samītā.⁶⁴

4. Sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm (ĀKK)

Ir ieviests 11. EAF, kas ir finanšu instruments, ar ko reglamentē ES attīstības sadarbību ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm (ĀKK) līdz 2020. gadam.

Pašlaik gan ES, gan ĀKK partnervalstis risina sarunas par valstu un reģionālajām indikatīvajām programmām, kā arī par iekšējo ĀKK programmu, un apstiprina un paraksta tās. Līdz 2014. gada beigām bija parakstīti vairāk nekā 50 % valstu indikatīvo programmu. Pārējo izstrāde tiks pabeigta 2015. gadā.

⁶³ A/69/700.

⁶⁴ 2014. gada 25. novembrī Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju par ES un globālo regulējumu attīstības jomā pēc 2015. gada (2014/2143(INI)).

5. G7 / G20

2014. gadā Komisija un Eiropadomes priekšsēdētājs piedalījās vairākos G7 un G20 samitos un sanāksmēs.

2014. gadā sarunās G7 lielākoties dominēja jautājums par reaģēšanu uz Ukrainas krīzi un attiecībām ar Krieviju. Šajā sakarībā tika apspriesta arī pozitīva programma saspīlējuma mazināšanai attiecībās ar Krieviju un Ukrainas stabilizācijai. Citās šajā grupā veiktajās apspriedēs uzmanība tika vērsta uz globālo izaugsmi un augsta bezdarba līmeņa apkarošanu, tirdzniecības jautājumiem un saikni starp klimata pārmaiņām un energoapgādes drošību. Valstu vadītāji arī uzsvēra apņēmību iesaistīties starptautiskajos centienos cīņā pret klimata pārmaiņām, ievērojot ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām, un attīstības jautājumu risināšanā, izmantojot programmu laikposmam pēc 2015. gada.

ES pilnībā atbalsta G7 Romas/Lionas grupas ⁶⁵ darbu, kas ir daļa no ES centieniem, lai īstenotu ANO DP Rezolūciju 2178 un ES Sīrijas/Irākas terorisma apkarošanas/ārvalstu kaujinieku stratēģiju, kuru Padome pieņēma 2014. gada 20. oktobrī.

ES pauda atzinību par gūtajiem rezultātiem G20 Brisbenas samitā, kura mērķis bija globālās ekonomikas ievirzīšana uz ilgtspējīgas izaugsmes ceļa. G20 samitā tika pieņemts Brisbenas rīcības plāns par izaugsmi un nodarbinātību, un tajā spēcīgs uzsvars tika likts uz ieguldījumiem. G20 arī apstiprināja apņemšanos veidot taisnīgāku nodokļu sistēmu un deva jaunu stimulu attiecībā uz finanšu nozares regulēšanu, globālu rīcību klimata pārmaiņu jomā un daudzpusējā tirdzniecības sistēmā ietvertu atvērtu tirdzniecību. Visbeidzot G20 guva panākumus attiecībā uz korupcijas apkarošanu, enerģētiku un ilgtspējību, attīstību un starptautisko ekonomisko iestāžu reformu.

⁶⁵ G7/Romas/Lionas grupa nodarbojas ar terorisma apkarošanas un organizētās noziedzības jautājumiem.

6. Eiropas Padome

ES turpināja aktīvi sadarboties ar Eiropas Padomi saskaņā ar abu organizāciju 2007. gadā parakstīto saprašanās memorandu, jo īpaši Eiropas kaimiņreģionā un Rietumbalkānos. Eiropas Padomes darbs 2014. gadā īpaši tika vērsts uz Ukrainu. Eiropas Padome nodrošināja Ukrainai savu ekspertīzi par nozīmīgākajiem jautājumiem attiecībā uz tiesisko, konstitucionālo un vēlēšanu reformu, kā arī cilvēktiesībām. Tā arī turpināja sadarboties ar Eiropas Savienību Vidusjūras dienvidreģionā un Vidusāzijā saskaņā ar Eiropas Padomes stratēģiju sadarbībai ar kaimiņreģioniem.

ES un Eiropas Padomes kopīgās programmas joprojām ir būtisks mūsu sadarbības elements. 2014. gadā ES un Eiropas Padome strādāja kopā, lai noteiktu jaunus nosacījumus sadarbībai projektu ietvaros, paredzot ilgāka termiņa sadarbības perspektīvas, precīzākus mērķus un rezultātus. 2014. gada 1. aprīlī ģenerālsekretārs *Jagland* un bijušais Komisijas loceklis *Stefan Füle* parakstīja paziņojumu par nodomu apstiprināt šo sadarbības virzienu.

7. Eiropas Drošības un sadarbības organizācija

EDSO darba programmu 2014. gadā aizēnoja krīze Ukrainā un saistībā ar to. Šis konflikts izvirzīja priekšplānā organizācijas nemainīgās vērtības, bet arī tās politiskos un operatīvos ierobežojumus. Krievija pārkāpa EDSO pamatprincipus un kavēja EDSO pilnā mērā veikt pienākumus saistībā ar Minskas vienošanās īstenošanu, jo īpaši attiecībā uz robežu uzraudzību. Tajā pašā laikā EDSO apliecināja savu lietderību kā vienīgo uz vietas konflikta zonā Ukrainā esošais starptautiskais un objektīvais dalībnieks un kā viena no galvenajiem forumiem, kurā visu krīzes laiku tika risināts dialogs starp dažādām iesaistītajām pusēm. ES pauda atzinību par būtiskajiem centieniem, ko 2014. gadā krīzes risināšanā īstenojusi EDSO prezidentvalsts Šveice.

ES, kuras dalībvalstis veido gandrīz pusi no EDSO iesaistītajām valstīm un sniedz organizācijas budžetā ieguldījumu 70 % apmērā, turpināja atbalstīt EDSO darbu visās tās trīs dimensijās – politiskajā un militārajā, ekonomikas un vides un humanitārajā dimensijā, kā arī ārpus tām. Savienība turpināja aizstāvēt un veicināt EDSO saistības un principus, stājoties pretim daudzajiem izaicinājumiem – vai tās būtu Krievijas darbības Ukrainā, vai cilvēktiesību stāvokļa straujā pasliktināšanās dažās Dienvidkaukāza un Vidusāzijas daļās.

Attiecībā uz krīzi Ukrainā un saistībā ar to, ES sniedza nozīmīgu politisku, finansiālu un praktisku atbalstu dažādām EDSO darbībām, tādām kā Īpašā pārraudzības misija Ukrainā, divu Krievijas robežpunktu novērošanas misija un vēlēšanu novērošanas misijas, ko sakarā ar priekšlaicīgajām prezidenta un parlamenta vēlēšanām Ukrainā veica EDSO Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību birojs (*ODIHR*). Īpašā pārraudzības misija Ukrainā ir lielākā EDSO operācija pēdējo gadu laikā, un tai bija jādabojas aizvien sarežģītākos apstākļos. ES atbalstīja tās paplašināšanu (500 novērotāji līdz 2015. gada janvārim) un ES dalībvalstis ir devušas ieguldījumu misijas personālā vairāk nekā 70 % apmērā. Papildus dalībvalstu ieguldījumam, Savienība Īpašajai pārraudzības misijai Ukrainā piešķir vēl EUR 7 miljonus no ārpusbudžeta līdzekļiem saskaņā ar Stabilitātes un miera veicināšanas instrumentu, kā arī nosūtīja 40 nebruņotus un 4 bruņotus transportlīdzekļus. ES arī sniedza spēcīgu politisko atbalstu trīspusējai kontaktgrupai, kurā darbojas pārstāvji no EDSO prezidentūras, Ukrainas un Krievijas.

Reaģējot uz krīzi Ukrainā, ES atbalstīja EDSO politisko un militāro instrumentu, jo īpaši Vīnes dokumenta, plašu izmantošanu. Ar aktīvu ES dalībvalstu līdzdalību tika veikts nozīmīgs skaits pārbaudes pasākumu gan Ukrainā, gan Krievijā, cenšoties kļiedēt bažas par neierastām Krievijas militāram darbībām pie Ukrainas robežām. Tomēr nozīmīgs saspīlējuma samazinājums netika panākts, ņemot vērā atšķirīgās ar drošību saistītās intereses un Krievijas politiskās gribas trūkumu ievērot savu apņemšanos attiecībā uz uzticības un drošības vairošanas pasākumiem ne tikai formāli, bet arī pēc būtības. Tādēļ ES turpinās uzstāt, ka nepieciešams pilnībā īstenot un modernizēt Vīnes dokumentu, lai pastiprinātu EDSO lomu uzticības un drošības vairošanā, riska samazināšanā un konfliktu novēršanā.

Krīze Ukrainā un tās apkaimē ietekmēja arī ieilgušos konfliktus EDSO teritorijā. Neskatoties uz grūtībām, ES turpināja aktīvi iesaistīties šo konfliktu noregulēšanā, jo īpaši kā dalībniece sarunās par Piedņestras konflikta atrisināšanu un Ženēvas starptautiskajās apspriedēs par Gruzijas 2008. gada konflikta sekām. ES arī turpināja atbalstīt centienus, lai panāktu virzību Kalnu Karabahas konflikta atrisināšanā. ES sniedz nozīmīgu finansējumu, lai veicinātu uzticību starp pusēm katrā no minētajiem konfliktiem.

ES turpināja piešķirt lielu nozīmi pilnīgai humānās dimensijas saistību īstenošanai, jo īpaši cilvēktiesību un pamatbrīvību jomā. Šajā sakarībā Savienība jo īpaši uzsvēra to, cik liela nozīme ir EDSO autonomajām institūcijām (*ODIHR*, Pārstāvim plašsaziņas līdzekļu brīvības jautājumos un Augtajam komisāram nacionālo minoritāšu jautājumos).

Sadarbība ar EDSO tika vēl vairāk attīstīta tādās jomās kā transnacionāli apdraudējumi, tostarp ietverot jautājumus par terorisma apkarošanu, robežu pārvaldību un kibernetisko drošību. ES arī turpināja atbalstīt EDSO darbu uz vietas īstenotajās operācijās, jo īpaši, Rietumbalkānos, Dienvidkaukāzā un Vidusāzijā. ES ar *IcSP* starpniecību turpināja sniegt būtisku finansiālo atbalstu sabiedrības drošības iniciatīvai Kirgizstānā.

Ikgadējā Ministru padome, kas notika 2014. gada 4. un 5. decembrī Bāzelē, galvenokārt pievērsās jautājumam par krīzi Ukrainā un saistībā ar to. Lai gan netika panākta vienprātība par deklarāciju saistībā ar krīzi, apspriedes apliecināja EDSO nozīmi kā galveno forumu jautājumiem par Eiropas drošību. Ministru sanāksme arī skaidri parādīja, ka lielākā daļa dalībvalstu bija vienprātīgi, ka jāiebilst pret Krievijas rīcību Ukrainā un attiecībā uz to, un jāatbalsta Helsinku Nobeiguma akta pamatprincipi, tostarp robežu neaizskaramības princips. Ministru padomē uzmanība tika vērsta arī uz Eiropas drošības sistēmu nākotnē. Lai gan *Helsinki+40* process (centieni stimulēt EDSO, gatavojoties 40. gadskārtai pēc Helsinku Nobeiguma akta parakstīšanas 1975. gadā) 2014. gadā guva niecīgus panākumus, Ministru padome vienojās turpināt minēto procesu, gatavojoties gadadienas atzīmēšanai. Šveices vadībā, sadarbojoties ar nākamajām vadītājām Serbiju (2015. gadā) un Vāciju (2016. gadā), tika izveidota arī Ievērojamu personu darba grupa Eiropas drošības nākotnes jautājumos.

D. Atbalsts demokrātijai, cilvēktiesībām, starptautiskajām humanitārajām tiesībām un tiesiskumam

1. Cilvēktiesību veicināšana un atbalsts starptautiskajām humanitārajām tiesībām, demokrātijai un tiesiskumam

2014. gadā ES turpināja apņēmīgi veicināt cilvēktiesību ievērošanu visā pasaulē un iestāties par atbilstību starptautiskajām humanitārajām tiesībām. 2012. gada jūnijā pieņemtais ES Stratēģiskais satvars un Rīcības plāns par cilvēktiesībām un demokrātiju turpināja kalpot par atsauces dokumentiem ES ārējai politikai šajā jomā, un tajos ir izklāstīti ES rīcības pamatprincipi un galvenās prioritātes. Šo dokumentu mērķis ir uzlabot ES cilvēktiesību politikas efektivitāti un konsekvenci un izvirzīt cilvēktiesības un demokrātiju Savienības ārējās darbības centrā.

Tā kā šā rīcības plāna termiņš beidzas 2014. gada beigās, pārskata laikposmā Ārējās darbības dienests uzsāka plašu apspriešanās procesu ar citām ES iestādēm (Komisiju, Padomi un dalībvalstīm, Eiropas Parlamentu) un attiecīgajām ieinteresētajām personām (tostarp jo īpaši ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām un akadēmiskajām iestādēm), lai izstrādātu pilnībā atjaunotu rīcības plānu, ko paredzēts pieņemt 2015. gada sākumā.

2. Cilvēktiesību aspekts visā ES politikā

2014. gadā bija ES īpašā pārstāvja cilvēktiesību jautājumos *Stavros Lambrinidis* pilnvaru termiņa otrais gads. Viņa galvenais uzdevums, kā noteikts pilnvarās, joprojām bija ES ārējā politikā palielināt cilvēktiesību jautājumu saskaņotību, efektivitāti un redzamību. Šajā sakarā viņš galveno uzmanību pievērta tam, lai stiprinātu ES sadarbību cilvēktiesību jautājumos ar stratēģiskajiem partneriem, tostarp apmeklējot Amerikas Savienotās Valstis, Brazīliju un Meksiku, veidotu attiecības ar pārejas posmā esošām valstīm un reģionālajiem partneriem, tostarp Mjanmu/Birmu, Pakistānu un Ēģipti, uzlabotu ES redzamību un iesaisti daudzpusējos un reģionālos cilvēktiesību mehānismos, sadarbotos ar pilsonisko sabiedrību un palielinātu tās ietekmi. Viņš arī koncentrējās uz galveno ES prioritāšu – jo īpaši ES pamatnostādņēs par cilvēktiesībām atspoguļoto prioritāšu – veicināšanu un uz citiem jautājumiem, piemēram, vārda brīvību bezsaistē un tiešsaistē, sieviešu cilvēktiesībām, cilvēktiesībās balstītu pieeju attīstībai, nāvessoda atcelšanu, kā arī darījumdarbību un cilvēktiesībām.

Arī EĀDD racionalizēja savus iekšējos mehānismus un procedūras, lai tās darbība cilvēktiesību jomā būtu vēl efektīvāka. Padomes Cilvēktiesību jautājumu darba grupa (*COHOM*), kura ir atbildīga par visiem Eiropas Savienības ārējo attiecību cilvēktiesību aspektiem, pieņēma 2014. gada ES stratēģiskās prioritātes ANO cilvēktiesību forumos, kas veicināja ANO ietvaros īstenotā ES darba sekmīgu iznākumu. Pateicoties saskaņotiem ES delegāciju, misiju vadītāju, ES iestāžu un dienestu un dalībvalstu centieniem, Politikas un drošības komitejā tika apstiprinātas 132 valstu stratēģijas cilvēktiesību jomā. Valstu cilvēktiesību stratēģiju īstenošana ir ļāvusi panākt vēl intensīvāku sadarbību cilvēktiesību jomā starp ES delegācijām un dalībvalstu vēstniecībām, un veicinājusi labāku cilvēktiesību dialogu ietvaru un palielinājusi to saskaņotību.

2014. gadā ES rīkoja oficiālus cilvēktiesību dialogus un konsultācijas ar 37 partnervalstīm un reģionālajām grupām, tostarp pirmo reizi notika cilvēktiesību dialogs ar Mjanmu/Birmu. Turklāt dialogā ar ES iesaistījās daudzas no tām 79 Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm, kas ir parakstījušas Kotonū nolīgumu. Cilvēktiesību dialogs ar Krieviju tika pārtraukts, bet dialogs ar Azerbaidžānu – atlikts uz vēlāku laiku. ES turpināja pielikt pūles, lai uzlabotu dialogu ietekmi un efektivitāti, tostarp veidojot saiknes starp dialogiem un citiem politikas instrumentiem, izstrādājot turpmāko pasākumu mehānismus un ietverot diskusijās konkrētas lietas. Pirms lielākās daļas cilvēktiesību dialogu tika veiktas konsultāciju sanāksmes ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām (PSO) Briselē un attiecīgajās valstīs, savukārt pēc tiem rīkoja informatīvas sanāksmes. ES nāca klajā ar paziņojumiem par cilvēktiesībām, kurus sniedza AP/PV vai viņas runaspersona. Gada laikā tika izmantoti arī konfidenciāli demarši.

EĀDD rīkoja regulāras mācību sesijas attiecībā uz cilvēktiesību un demokrātijas jautājumiem par tādiem tematiem kā nediskriminācija (vārda brīvība, reliģijas vai ticības brīvība, personu ar invaliditāti tiesības un LGBTI tiesības), ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības, uzņēmējdarbība un cilvēktiesības, dzimumu līdztiesība, bērna tiesības, atbalsts demokrātijai un vēlēšanu novērošana, cilvēktiesības ANO kontekstā un cilvēktiesības Eiropas Padomē. Tika uzsākta arī informācijas apkopošana par dalībvalstu rīkotām mācību programmām cilvēktiesību jautājumos, lai salīdzinātu labāko praksi un apzinātu sinerģijas. Šajā sakarībā septembrī nolēma izveidot neoficiālu kontaktpunktu tīklu apmācību kursiem, kas ES dalībvalstīs notiek par cilvēktiesību un demokrātijas jautājumiem. Līdz 2014. gada beigām visas ES delegācijas trešās valstīs un KDAP misijas un operācijas bija izveidojušas cilvēktiesību un/vai dzimumu līdztiesības jautājumu kontaktpunktu.

2014. gadā tika pastiprinātas pūles, lai risinātu jautājumus par saskaņotību un konsekvenci starp ES iekšējo un ārējo politiku cilvēktiesību jomā. Šis jautājums bija arī Tieslietu un iekšlietu padomes jūnijā pieņemto īpašo secinājumu temats, kuros Padome atzina, ka konsekvence ir ES ticamības pamatā, un to var panākt tikai tad, ja ES rāda piemēru cilvēktiesību jomā. 2014. gadā Eiropas Komisija joprojām bija apņēmības pilna iekļaut cilvēktiesību jautājumus ietekmes novērtējumos, ko tā gatavoja par priekšlikumiem ES ārējās darbības jomā, un uzsāka izstrādāt konkrētas norādes par cilvēktiesību ietekmes novērtējumu analīzi tirdzniecības nolīgumos.

3. ES cilvēktiesību prioritāšu īstenošana

Visa 2014. gada laikā ES vērta uzmanību uz konkrētām, tematiskām ar cilvēktiesībām saistītām problēmām, gan attiecībā uz pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, gan ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām.

ES aktīvi veicināja **tiesības uz biedrošanās un miermīlīgas pulcēšanās brīvību**, nākot klajā ar publiskiem paziņojumiem un īstenojot ES divpusējās attiecības ar trešām valstīm; ar līdzīgi domājošiem partneriem rīkojot cilvēktiesību dialogus un apspriedes, kurās apmainījās ar informāciju par darbību un labu praksi. 2014. gada septembrī ES līdztekus EDSO Cilvēciskās dimensijas īstenošanas sanāksmei rīkoja pasākumu, lai kopā ar pilsonisko sabiedrību izvērtētu jaunākās tendences saistība ar miermīlīgas pulcēšanās brīvību EDSO dalībvalstu teritorijā.

ANO Cilvēktiesību padomes 2014. gadā notikušajās sesijās un ANO Ģenerālās asamblejas Trešās komitejas sanāksmē oktobrī ES uzsvēra, cik nozīmīgs ir **pilsoniskās sabiedrības organizāciju un cilvēktiesību aizstāvju** veiktais darbs, un puda bažas par to, ka daudzās valstīs samazinās pilsoniskās sabiedrības telpa, kā arī par aizvien lielākajiem ierobežojumiem, kas tiek noteikti nevalstiskajām organizācijām, un par aktīvistu vajāšanu un smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem, kas vērsti pret aktīvistiem. Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments ir viens no galvenajiem finanšu instrumentiem, lai atbalstītu pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas ir aktīvas cilvēktiesību jomā, un cilvēktiesību aizstāvjus, tostarp žurnālistus un emuāristus.

ES ārlietu ministri Padomes secinājumos par cilvēktiesību aizstāvjiem, kurus jūnijā pieņēma, lai atzīmētu ES pamatnostādņu par cilvēktiesību aizstāvjiem 10. gadadienu, atkārtoti uzsvēra ES apņemšanos atbalstīt cilvēktiesību aizstāvjus. Padome uzsvēra īpaši svarīgo nozīmi, kāda ir sievietēm cilvēktiesību aizstāvēm un cilvēktiesību aizstāvjiem no neaizsargātām un atstumtām grupām. Maijā ES delegācijām tika sniegtas precīzas norādes par cilvēktiesību aizstāvju pamatnostādņu īstenošanu, nosakot labāko praksi gadījumu izskatīšanai. Visa 2014. gada laikā ES delegācijas aktīvi strādāja, lai aizsargātu cilvēktiesību aizstāvjus, kuri daudzās valstīs joprojām saskaras ar aizvien lielāku spiedienu no valsts iestādēm un nevalstiskajiem dalībniekiem. ES diplomāti uzraudzīja tiesas procesus, apmeklēja apcietinātos aktīvistus un nāca klajā ar paziņojumiem par atsevišķiem gadījumiem.

ES Stratēģiskajā satvarā par cilvēktiesībām un demokrātiju ir uzsvērtā ES apņemšanās turpināt veicināt **vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē**, jo demokrātija nevar pastāvēt bez šīm tiesībām. 2014. gada 12. maijā ES pieņēma ES cilvēktiesību pamatnostādnes par vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē. Šajās pamatnostādnēs, pamatojoties uz esošajiem instrumentiem un dokumentiem, tiek atgādināti galvenie principi, un tajās ir ietvertas skaidri noteiktas prioritātes un instrumenti, ko ES delegācijas, dalībvalstu vēstniecības un ES centrālie dienesti var izmantot, lai labāk veicinātu un aizstāvētu šīs tiesības. ES publiskos paziņojumos, kā arī divpusēju attiecību ietvaros atkārtoti nosodīja uzbrukumus žurnālistiem un emuāristiem. ES cieši sekoja līdzi "Brīvības tiešsaistē koalīcijas" ("*Freedom Online Coalition*") darbam un aktīvi atbalstīja ANO Cilvēktiesību komitejas rezolūciju par "žurnālistu drošību", ANO Ģenerālās asamblejas rezolūciju par tiesībām uz privāto dzīvi digitālajā laikmetā un rezolūciju par cilvēktiesībām un internetu, ko šajā vasarā otrreiz pieņēma Cilvēktiesību komitejā. 2014. gada ikgadējo ES NVO Cilvēktiesību forumu, kas bija veltīts vārda brīvības aizsargāšanai un veicināšanai un notika 2014. gada 4. un 5. decembrī, apmeklēja vairāk nekā 200 NVO pārstāvju no visas pasaules.

ES atkārtoti apstiprināja **nostāju pret nāvessodu** un lietoja visus diplomātiskos instrumentus, kas bija tās rīcībā, lai saskaņā ar attiecīgajām ES pamatnostādnēm visā pasaulē panāktu nāvessoda atcelšanu. Veicot plašu lobēšanu, ES aktīvi piedalījās starpreģionu aliansē, atbalstot ANO Ģenerālās asamblejas decembrī beidzot pieņemto rezolūciju, kurā atkārtots aicinājums noteikt moratoriju nāvessoda piemērošanai. Pateicoties ES pūliņiem, rezolūcija, salīdzinot ar balsojumiem par līdzīgām rezolūcijām iepriekšējos gados, guva iepriekš nepieredzētu atbalstu – 117 balsis "par", 37 "pret" un 34 – "atturēšanās".

ES atzīmēja **Konvencijas pret spīdzināšanu** 30. gadadienu, turpinot īstenot Pamatnostādni par spīdzināšanu un citiem nežēlīgiem, necilvēcīgiem vai cieņu pazemojošiem apiešanās vai sodīšanas veidiem. Tā mudināja visas valstis ratificēt un īstenot Konvenciju un tās fakultatīvo protokolu un cilvēktiesību dialogos ar trešām valstīm, kā arī minēto valstu apmeklējumu laikā pievērsa uzmanību konkrētiem spīdzināšanas un sliktas izturēšanās gadījumiem. Decembrī Briselē tika rīkots pasākums, lai saistībā ar 30. gadadienu palielinātu informētību un apsvērtu turpmāko rīcību, ar ko nodrošinātu pēc iespējas plašāku Konvencijas īstenošanu.

Šajā gadā ES atzīmēja **ANO Konvencijas par bērnu tiesībām** 25. gadadienu. Lai atzīmētu šo gadskārtu, kā arī paustu ES apņemšanos tās iekšējā un ārējā politikā pievērsties bērniem, Tieslietu un iekšlietu padome decembrī pieņēma secinājumus par bērnu tiesību veicināšanu un aizsardzību. ES aktīvi atbalstīja kampaņu "Bērni, nevis kareivji", kuru kopīgi uzsāka ANO ģenerālsekretāra īpašais pārstāvis jautājumos par bērniem un bruņotu konfliktu un *UNICEF* un kuras mērķis ir līdz 2016. gadam novērst to, ka valdību bruņotie spēki vervē un izmanto bērnus bruņotos konfliktos. Saskaņā ar SDO Konvenciju Nr. 182 par bērnu darba ļaunākajām formām ES iestājās par bīstamo darbu saraksta izveidošanu 33 Subsahāras Āfrikas un Eiropas/Vidusāzijas valstīs. Risinot cilvēktiesību dialogus ar dažām konkrētām valstīm, īpaša uzmanība tika vērsta uz bērnu darbu.

ES darba programmā joprojām būtiski bija jautājumi par **sieviešu tiesību aizsardzību** un cīņu pret dzimuma vardarbību. Šie jautājumi tika konsekventi integrēti ES programmās un ietverti publiskos paziņojumos un dialogos ar valdībām, reģionālām organizācijām un pilsonisko sabiedrību. Prioritāte bija arī atbalsta sniegšana cilvēktiesību aizstāvjiem un sieviešu organizācijām. ANO joprojām bija galvenā platforma, kuru ES izmanto, lai virzītu stratēģiskās prioritātes dzimumu jomā. Piemēram, ES bija nozīmīga loma sarunās par ANO Sieviešu statusa komisijas Vienotajiem secinājumiem. ES un *UN Women* turpināja īstenot 2012. gada kopīgo saprašanās memorandu. Būtiski panākumi tika gūti šādās jomās: saziņa, politikas dialogs un kopīga aizstāvība, apmācība un kopīgu ES un *UN Women* programmu plānošana. Šajā sakarā Briselē 2014. gada novembrī notika konference "Sieviešu atmodas veicināšana" ("*Spring Forward for Women*"), kurā piedalījās deputātes no arābu reģiona valstu parlamentiem un Eiropas Parlamenta. Attiecībā uz seksuālo vardarbību konfliktu laikā – ES aktīvi piedalījās vispasaules samitā, kas 2014. gada jūnijā notika Londonā, un apņēmas īstenot turpmāku praktisku rīcību cilvēktiesību, konfliktu novēršanas, krīžu pārvarēšanas, starpniecības un humānās palīdzības jomā. Meiteņu samitā, kas notika jūlijā, ES apņēmas nākamo septiņu gadu laikā novirzīt vairāk nekā EUR 100 miljonus dzimumu līdztiesības un bērnu labklājības jomai; tas ietvers arī konkrētus projektus, kas paredzēti, lai izbeigtu sieviešu dzimumorgānu kropļošanu un bērnu, agrīnas un piespiedu laulības.

Attiecībā uz **lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un interseksuāļu (LGBTI) cilvēktiesību** ievērošanu ES iesaistījās dialogā ar vairākām valstīm un vajadzības gadījumā veica diplomātiskos demaršus, jo īpaši attiecībā uz Āfriku un Vidusāziju, nolūkā aicināt valstis no jauna apsvērt vai atcelt tiesību aktus, ar ko diskriminē LGBTI un pārkāpj starptautiski apstiprinātus nediskriminējošus noteikumus. Turklāt ES aizstāvēja LGBTI tiesības attiecīgos cilvēktiesību dialogos un, izmantojot Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instrumentu, sniedza atbalstu LGBTI cilvēktiesību aizstāvjiem un NVO, kas īsteno projektus, kuru mērķis ir pret LGBTI vērsta diskriminācijas apkarošana. ES aktīvi iesaistījās daudzpusējos centienos, it īpaši ANO sistēmā, lai vērstos pret diskrimināciju, tostarp tādu, kuras pamatā ir dzimumorientācija vai dzimumidentitāte. ES sniedza aktīvu un veiksmīgu atbalstu Cilvēktiesību padomē Ženēvā, kad septembrī tika pieņemta Rezolūcija par cilvēktiesībām, seksuālo orientāciju un dzimumidentitāti.

Gadu pēc ES pamatnostādņu par **relīģijas vai ticības brīvību** pieņemšanas ES turpināja vērst uzmanību uz šo pamatbrīvību, kura pasaulē tiek aizvien vairāk apdraudēta.

ES bija jo īpaši satriekta par nežēlību un cilvēka pamattiesību pārkāpumiem, tostarp, piemēram, Irākā un Sīrijā, jo īpaši tad, kad notikusi vēršanās pret personām, kas pieder konkrētām reliģiskām minoritātēm un visneaizsargātākajām grupām.

Tā uzsvēra, ka nepieciešams saglabāt šo valstu etniski un reliģiski daudzveidīgo raksturu. Daudzpusējos forumos ES koncentrējās uz reliģijas vai ticības brīvības rezolūciju nostiprināšanu gan ANO Cilvēktiesību komitejā, gan Ģenerālajā asamblejā. 2014. gada martā Cilvēktiesību komitejas sesijā atkal ar vienprātību tika pieņemta ES izstrādāta rezolūcija par reliģijas vai ticības brīvību.

Apvienojot spēkus ar Apvienoto Nāciju Organizāciju un citām starptautiskām un citām daudzpusējām organizācijām, piemēram, EDSO un Eiropas Padomi, ES sekmēja **minoritātēm piederīgu personu tiesību** veicināšanu un aizsardzību. 2014. gada septembrī Ņujorkā Ģenerālās asamblejas augsta līmeņa plenārsēdes līmenī tika rīkota pirmā ANO pasaules mēroga konference par pirmiedzīvotājiem. ES aktīvi piedalījās konferences sagatavošanā, veicinot pirmiedzīvotāju pilnīgu un efektīvu dalību un sniedzot koordinētu atbalstu tam, lai vienprātīgi tiktu pieņemts noslēguma dokuments. ES rīkoja arī papildu pasākumu par pirmiedzīvotāju tiesību uzraudzību. Balstoties uz konferences rezultātiem, ES uzsāka darbu, lai pastiprinātu ES politiku attiecībā uz pirmiedzīvotājiem, kā to paredz Rīcības plāns par cilvēktiesībām.

Savā iekšējā, kā arī ārējā darbībā ES ir apņēmusies veicināt **personu ar invaliditāti** tiesības atbilstīgi ANO Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām (*CRPD*), kurai ES ir pievienojusies. 2014. gadā Eiropas Komisija izstrādāja pirmo ES ziņojumu, kā tas noteikts *CRPD* konvencijā, un nosūtīja to izskatīšanai ANO. Ziņojumā ir aprakstīts, kā ES ar tiesību aktu, politikas darbību un finansēšanas instrumentu palīdzību īsteno *CRPD*.

Atbalstot nostāju, ka visas cilvēktiesības ir vispārējas, nedalāmas, savstarpēji atkarīgas un savstarpēji saistītas, ES uzskata, ka **ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības** ir tās ārējās politikas cilvēktiesību jomas neatņemama daļa. 2014. gadā, risinot cilvēktiesību dialogus ar nozīmīgākajām valstīm, ES īpaši pievērsās minētajai jomai. Daudzpusējā līmenī ES aktīvi atbalstīja un sadarbojās ar vairākiem ANO īpašajiem referentiem, kas strādā pie ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām.

2014. gadā ES turpināja iekšēji īstenot 2011. gada ANO pamatprincipus uzņēmējdarbības un cilvēktiesību jomā, un veicināja šo principu īstenošanu citās valstīs. Eiropas Savienībā panākums bija Padomes septembrī pieņemtā Direktīva par noteiktu lielu uzņēmumu un grupu nefinanšu un daudzveidības informācijas atklāšanu. Attiecīgie uzņēmumi atklās informāciju par politiku, riskiem un rezultātiem cita starpā attiecībā uz cilvēktiesību ievērošanu. Ārējās darbības ietvaros ES apsprieda minēto jautājumu ar aizvien lielāku skaitu partnervalstu. Cilvēktiesību komitejas jūnija sesijā ES pauda atbalstu rezolūcijai, ar ko atjauno pilnvaras ANO darba grupai cilvēktiesību un transnacionālo korporāciju un citu uzņēmumu jautājumos. Septembrī Adisabebā notikušajā kopīgajā seminārā Āfrikas Savienība un ES apņēmas kopīgi divos reģionos veicināt un īstenot ANO pamatprincipus un sadarboties iespējamās sadarbības jomās.

4. Cilvēktiesības visos ārpolitikas aspektos

ES pildīja apņemšanos veicināt cilvēktiesības un demokrātiju visos savas ārējās darbības aspektos.

ES veica papildu pasākumus, lai piemērotu vēl efektīvāku uz cilvēktiesībām balstītu pieeju **attīstības sadarbībai**. 2014. gada aprīlī ar Komisijas dienestu darba dokumentu tika izstrādāts instrumentu kopums, kas sniedz politisko stimulu un konkrētas norādes par to, kā attīstības sadarbības programmās vai projektos iekļaut uz tiesībām pamatotu pieeju. Attiecīgi šis nozīmīgais panākums tika atzinīgi novērtēts ES Padomes secinājumos. ES pieņēma jaunus ārējos finanšu instrumentus (2014.–2020. gadam), kuros cilvēktiesību un demokrātijas jomas ir izvirzītas kā galvenie principi un/vai uz kurām ir vērstas īpašas programmas. ES 2014. gadā turpināja formulēt nostāju un izstrādāt stratēģiju attiecībā uz turpmākajiem pasākumiem pēc "Rio+20" un attīstības programmu laikposmam pēc 2015. gada. Vairākos politikas paziņojumos, ko pieņēmusi Padome, ES ir aktīvi iestājusies par cilvēktiesību, tiesiskuma un pārvaldības jautājumu iekļaušanu vispārējā attīstības programmā. Padome 16. decembra secinājumos uzsvēra, cik svarīgi ir attīstības programmā laikposmam pēc 2015. gada iekļaut visas cilvēktiesības.

ES izmantoja arī savu **tirdzniecības politiku**, lai veicinātu cilvēktiesību ievērošanu trešās valstīs. Šajā sakarībā saskaņā ar jauno Regulu par vispārējo tarifa preferenču shēmu (VPS), kas stājās spēkā 2014. gada janvārī, 13 valstīm⁶⁶ ir piešķirtas VPS+ preferences. Jaunā regula pastiprina mehānismus, ar ko pārrauga to, kā šīs valstis ievēro starptautiskas konvencijas, tostarp galvenās cilvēktiesību konvencijas. ES sāka ieviest papildu novatoriskas metodes ar mērķi sniegt atbalstu VSP+ valstīm attiecīgo cilvēktiesību līgumu un Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) konvenciju īstenošanā, izpildē un pārraudzībā. Apspriežot priekšlikumus saistībā ar tādiem nozīmīgiem daudzpusējiem eksporta kontroles režīmiem kā Vasenāras vienošanās, 2014. gadā ES un dalībvalstis sekmēja rīcību daudzpusējā līmenī, lai nodrošinātu tādu novērošanas tehnoloģiju eksporta kontroli, kuras varētu izmantot cilvēktiesību pārkāpumu veikšanai. Rezultātā ES ar Komisijas Deleģētās regulas (2014. gada 22. oktobris) starpniecību ieviesa jaunas kontroles attiecībā uz specifiskām ielaušanās programmatūrām un interneta uzraudzības aprīkojumu. Komisija, saistībā ar to, ka vispārēji tiek pārskatīta Regula (EK) Nr. 1236/2005 par tādu preču tirdzniecību, ko varētu izmantot nāvessoda izpildei vai spīdzināšanai, 2014. gada sākumā iesniedza Padomei un Eiropas Parlamentam priekšlikumu regulas grozījumiem.

⁶⁶ Armēnija, Bolīvija, Kaboverde, Kostarika, Ekvadora, Salvadora, Gruzija, Gvatemala, Mongolija, Pakistāna, Panama, Paragvaja un Peru.

ES veica papildu pasākumus, lai cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības politiku integrētu **KDAP misijās un operācijās**. Atbilstīgi 2013. gada krīzes pārvarēšanas procedūrām jaunu misiju un operāciju plānošanas procesā uzmanība tika pievērsta ar cilvēktiesībām un dzimumu līdztiesību saistītiem apsvērumiem, un plānošanas dokumentos, tostarp saistībā ar ES padomdevēju misiju civilās drošības sektora reformai Ukrainā un Eiropas Savienības militāro operāciju Centrālāfrikas Republikā, tika iekļauta analīze par stāvokli cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības jomā. Turklāt pakāpeniski globālā līmenī tika izvērstas konfliktu agrīnās brīdināšanas sistēma, kura ietver daudzus ar cilvēktiesībām saistītus rādītājus. 2014. gadā visām KDAP misijām un operācijām bija padomdevēji vai kontaktpunkti cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības jautājumos. Viņu uzdevumos ietilpa cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības jautājumu integrēšana misijas vai operācijas darbā un konkrētu pasākumu īstenošana. ES – gan iekšēji, proti, ar ES dalībvalstu neformālās darba grupas starpniecību, gan attiecībā uz trešām valstīm veicinot valstu rīcības plānu izstādi, – turpināja apņēmtīgi īstenot ANO Drošības padomes Rezolūciju 1325 par sievietēm, mieru un drošību. Otrais ziņojums par ES rādītājiem attiecībā uz visaptverošo pieeju ANO Drošības padomes Rezolūcijas 1325 un 1820 par sievietēm, mieru un drošību īstenošanai Eiropas Savienībā tika publicēts 2014. gada janvārī.

Cenšoties iekļaut cilvēktiesību jautājumus **terorisma apkarošanas darbībās**, EĀDD sadarbībā ar citām ES iestādēm izstrādāja terorisma apkarošanas norādes, kas jāpiemēro, plānojot un īstenojot terorisma apkarošanas palīdzības projektus ar trešām valstīm. Šajās norādēs, kuras dalībvalstis apstiprināja novembrī, ir ņemtas vērā starptautiskās humanitārās tiesības un starptautiskās bēgļu tiesības.

5. Demokrātija un tiesiskums

ES turpināja pielikt pūles, lai atbalstītu demokrātiskās reformas un vērtības. ES 2014. gadā atbalstīja vēlēšanu procesus visā pasaulē, norīkojot vēlēšanu novērošanas misijas un vēlēšanu ekspertu misijas, kā arī sniedzot tehnisko un finansiālo atbalstu vēlēšanu pārvaldības struktūrām un vietējiem novērotājiem. Kopumā ES izvērta astoņas vēlēšanu novērošanas misijas, lai novērotu kopā deviņas vēlēšanas. Vēlēšanu novērošanas misijas tika veiktas Maldivu salās (likumdevējvaras vēlēšanas), Gvinejā-Bisavā (prezidenta un likumdevējvaras vēlēšanas), Malāvijā (prezidenta, likumdevējvaras un pašvaldību vēlēšanas), Ēģiptē (prezidenta vēlēšanas) un Kosovā (likumdevējvaras vēlēšanas), Mozambikā (likumdevējvaras vēlēšanas), Tunisijā (likumdevējvaras un prezidenta vēlēšanas). ES uz Afganistānas prezidenta vēlēšanām nosūtīja vēlēšanu izvērtēšanas grupu, kura novēroja arī balsu izvērtēšanu saskaņā ar vienošanos, kas noslēgta ar ASV Valsts sekretāra *Kerry* starpniecību. 2014. gadā astoņas vēlēšanu ekspertu misijas tika izvietotas šādās valstīs: Ēģiptē, Lībijā, Taizemē, Irākā, Alžīrijā, Mauritanijā, Bolīvijā un Fidži. Lai gan ES nenovēro vēlēšanas EDSO dalībvalstu teritorijā, tā cieši atbalstīja EDSO/*ODIHR* saistībā ar prezidenta un parlamenta vēlēšanām Ukrainā.

Vispārīgā nozīmē ES pastiprināja darbu demokrātijas atbalsta jomā ar mērķi palielināt saskaņotību starp ES instrumentiem un ES dalībvalstu darbībām, kā arī veidot kopīgu izpratni par vietējiem apstākļiem, īstenojot spēcīgākas partnerības ar visām ieinteresētajām personām, tostarp valdību un pilsonisko sabiedrību. Šajā sakarībā 2014. gada martā ES izvēlējās 12 ES delegācijas demokrātijas atbalsta otrās paaudzes izmēģinājuma projektam, un darbs tika sākts jūnijā. No 2014. gada izmēģinājuma projekts tiek atbalstīts ar nelielu finansējumu no Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instrumenta.

2014. gads bija pirmais pilnais Eiropas Demokrātijas fonda (EDF) darbības gads; fonds veidots saskaņā ar Beļģijas privāttiesībām, bet tā valdē ir pārstāvētas visas ES dalībvalstis, EĀDD, Komisija un Eiropas Parlaments. Līdz 2014. gada beigām EDF saņēma aptuveni 1200 atbalsta pieteikumu, no kuriem aptuveni 120 tika apstiprināti un līdzīgi sadalīti starp austrumu un dienvidu kaimiņreģioniem. Eiropas Komisija un 14 dalībvalstis EDF budžetā sniedz aptuveni EUR 27 miljonu ieguldījumu (2013.–2015. gadā). 2014. gada decembrī EDF valde nolēma, ka EDF "drīkst īstenot un finansēt ierobežotu skaitu darbību ārpus ES kaimiņreģiona valstīm".

6. Vispārējās piemērošanas veicināšana, darbs daudzpusējā un reģionālā līmenī

ES turpināja centienus un izpratnes veicināšanas pasākumus, lai mudinātu citas valstis ratificēt Romas Starptautiskās Krimināltiesas Statūtus (*ICC*). ES turpināja sistemātiskas demaršu kampaņas Starptautiskās Krimināltiesas atbalstam, kā arī politiku, saskaņā ar kuru noteikumus par Starptautisko Krimināltiesu iekļauj nolīgumos ar trešām valstīm. Līdzīgā kārtā – arī sadarbība ar ANO mehānismiem un struktūrām (vispārējais regulārais pārskats, īpašie referenti un līgumu struktūras) un to sniegto ieteikumu īstenošana tagad ir kļuvušas par standarta elementiem ES divpusējos kontaktos ar trešām valstīm attiecībā uz cilvēktiesību jautājumiem. Savos divpusējos kontaktos ES, kā ierasts, arī mudina trešās valstis nosūtīt pastāvīgu uzaicinājumu ANO īpašajiem referentiem.

ES turpināja ciešo sadarbību ar Eiropas Padomi, kā arī turpināja sniegt atbalstu EDSO cilvēktiesību un demokratizācijas jomā.

E. Visaptveroša pieeja, konfliktu novēršana, starpniecība un reakcija uz krīzēm

1. Visaptveroša pieeja

Pēc 2013. gada decembra kopīgā paziņojuma par ES visaptverošo pieeju ārējiem konfliktiem un krīzēm ⁶⁷ 2014. gada maijā tika izstrādāti Padomes secinājumi ⁶⁸, kuros uzsvars tika likts uz agrīnu, kopīgu konflikta vai krīzes situāciju analīzi, nepieciešamību pastiprināti iesaistīties visos konflikta cikla posmos, sākot ar tā novēršanu, mērķi dažādās politikas jomās (kā arī iekšējā un ārējā politikā) labāk sasaistīt dažādus ES instrumentus un nepieciešamību nodrošināt, ka KDAP centieni tiek balstīti uz pašreizējo ES iesaisti un ka to rezultāti un ietekme ir ilgstoši, piemēram, īstenojot raitu pāreju uz ES attīstības instrumentiem. Padome aicināja AP un Komisiju iesniegt rīcības plānu, kurā izklāstītu, kā būtu jāturpina galvenās darbības, tostarp ar konkrētām valstīm saistītos gadījumos. Decembrī ar dalībvalstīm tika apspriestas galvenās prioritātes, kā arī iespējamās ar konkrētām valstīm saistītās lietas.

⁶⁷ Skatīt Eiropas Komisijas un Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos *Kopīgo paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei: ES visaptverošā pieeja ārējiem konfliktiem un krīzēm*, JOINT(2013) 30 final, 11.12.2013.

⁶⁸ Skatīt: Eiropas Savienības Padome, *Padomes secinājumi par ES visaptverošo pieeju*, Ārlietu padomes 3312. sanāksme, 12.5.2014.

2. Konfliktu novēršana un starpniecība

2011. gada jūnija Padomes secinājumos par konfliktu novēršanu tika uzsvērts tas, cik svarīgi ir pastiprināt un apvienot ES preventīvos instrumentus, un tajos tika minētas trīs konkrētas jomas – stiprināt ES agrīnas brīdināšanas spējas un preventīvu rīcību, stiprināt ES starpniecības spējas un konfliktu analīzes instrumentus un veidot/intensificēt partnerattiecības ar nevalstiskām un starptautiskām organizācijām un attiecīgām iestādēm.⁶⁹

Šajā politikas satvarā 2014. gadā tika veiktas turpmāk izklāstītās darbības saistībā ar konfliktu novēršanu, miera veidošanu un starpniecību.

Attiecībā uz **agrīno brīdināšanu** galvenā uzmanība tika vērsta uz sistēmu, rīku un kopīgas kultūras veidošanu, lai apzinātu 1) valstis, kam vidējā līdz ilgtermiņā draud vardarbīgs konflikts, un 2) iespējas agrīnai rīcībai, lai šādus apdraudējumus novērstu. 2014. gadā tika veikts otrais izmēģinājuma tests, un ES agrīnās brīdināšanas sistēma tika izvēsta globālā līmenī, ļaujot veikt virkni agrīnas rīcības darbību un citu turpmāku pasākumu. Šajā darbā ieguldījumu deva gan dalībvalstis, gan attiecīgie Komisijas dienesti, tostarp *DEVCO*, *ELARG*, *FPI* un *ECHO* ģenerāldirektorāti, *JRC* un Ģenerālsekretariāts. 2014. gadā tika turpināti divi projekti, ko finansē no Stabilitātes un miera veicināšanas instrumenta un kas saistīti ar NVO agrīnās brīdināšanas spēju pastiprināšanu, proti: "Agrīnās brīdināšanas pastiprināšana un agrīnas rīcības mobilizēšana" (Starptautiskā Krīzes grupa sadarbībā ar Eiropas miera veidošanas koordinācijas biroju) un "Spējas mieram" ("*Saferworld*" sadarbībā ar "*Conciliation Resources*").

Attiecībā uz **starpniecības spējām** 2014. gadā AP/PV aktīvi iesaistījās centienos palīdzēt īstenot tos nolīgumus, kas panākti saskaņā ar ES atbalstīto dialogu starp Belgradu un Prištinu. AP vadīja arī E3+3 sarunas ar Irānu, kas tiks turpinātas 2015. gadā.

⁶⁹ Skatīt: Eiropas Savienības Padome, *Padomes secinājumi par konfliktu novēršanu*, Ārlietu padomes 3101. sanāksme, 20.6.2011.

ESĪP un īpašie sūtņi turpināja saskaņā ar ES starpniecības koncepciju gan tiešā, gan netiešā veidā iesaistīties starpniecības un dialoga centienos. ES aktīvi atbalstīja pašreiz notiekošās Alžīrijas vadītās miera sarunas saistībā ar situāciju Mali. Attiecīgais EĀDD personāls un ES delegācijas turpināja strādāt, lai stiprinātu starpniecības atbalsta un konfliktu novēršanas spējas, lielākoties atbalstot konfliktu analīzi un sniedzot ekspertu ieteikumus.

Darbs tika turpināts arī pie tā, lai izstrādātu pārejas tiesiskuma stratēģiju Eiropas Savienībai, un kopā ar Eiropas miera veidošanas koordinācijas biroju (*EPLO*) tika rīkots seminārs par pārejas tiesiskumu.

ES turpināja stiprināt partnerības. ES un ANO rīkoja kopīgu darbsemināru par konfliktu novēršanu un analīzi, lai dalītos ar gūto pieredzi un apzinātu iespējas sadarbībai nākotnē. ES turpināja sadarboties ar ANO Starpniecības atbalsta nodaļu un pastāvīgo komandu un sniegt tām atbalstu. Saziņa un sadarbība notika arī ar citām starptautiskām organizācijām, tostarp *ASEAN*, Amerikas valstu organizāciju, Islāma sadarbības organizāciju, EDSO un Pasaules Banku.

Partnerība ar pilsonisko sabiedrību notika ciešas sadarbības veidā ar diviem pilsoniskās sabiedrības organizāciju konsorcijiem, sniedzot ekspertīzi EĀDD personālam un trešām personām. Pilsoniskās sabiedrības dialoga tīkls, ko vada Eiropas Miera veidošanas koordinācijas birojs, 2014. gadā aktīvi organizēja 16 pasākumus par daudziem aktuāliem jautājumiem. ES ar ASV turpināja dialogu par drošību un attīstību un par nežēlīgas izturēšanās novēršanu, cita starpā aptverot tādus tematus kā agrīnā brīdināšana, konfliktu novēršana un miera veidošana.

3. Reakcija uz krīzēm un darbības koordinācija

2014. gadā EĀDD veica aktīvu darbu, lai izstrādātu koordinētas analīzes un ātras reaģēšanas pasākumus nolūkā risināt daudzās krīzes un problēmsituācijas, kas ietekmē Eiropas drošību. Lielu nozīmi ieguva kopīgais paziņojums par visaptverošo pieeju, ko pieņēma 2013. gada decembrī.

Tika izveidotas 13 krīzes platformas ⁷⁰, lai reaģētu uz krīzes situācijām galvenokārt Dienvidsudānā, Sāhelas reģionā, Centrālāfrikas Republikā, Ukrainā, Irākā, Sīrijā un saistībā ar ebolu. Starpdienestu darba grupas vai uzdevumgrupas nodrošināja atbilstošus novērtējumus un attiecīgu lēmumu īstenošanu.

EĀDD rīkoja arī vairākas starpdienestu **misijas krīzes skartajās teritorijās vai teritorijās, kurās ir nosliece uz krīzēm**; šo misiju mērķis cita starpā bija: izvērtēt vajadzības un atbalstīt ar Komisijas dienestiem kopīgi veiktu plānošanu, nostiprināt ES delegācijas vai nepieciešamības gadījumā nodrošināt ES klātbūtni pēc iespējas tuvāk krīzes norises vietai, sadarboties ar starptautiskajiem partneriem un atvieglot koordināciju ar ES dalībvalstīm. 2014. gadā misijas tika īstenotas šādās krīzes skartajās teritorijās: Centrālāfrikas Republika, Sāhela, Turcijas un Sīrijas robeža, Irāka, Gazas josla, Mjanma/Birma, Filipīnas, Gruzija, Libērija, Sjerraleone un Gvineja.

⁷⁰ ES Krīžu platformu var izveidot AP/PV, krīžu reaģēšanas un operāciju koordinācijas izpildu ģenerālsekretārs vai ģenerāldirektors. Tajā darbojas nozīmīgākie EĀDD un Komisijas pārstāvji, lai analizētu un novērtētu krīzes situāciju un vienotos par galvenajiem ES atbildes reakcijas elementiem.

Jomās, kas skar konsulāro sadarbību krīzes situācijās, EĀDD, jo īpaši ar ES delegāciju starpniecību, mudināja turpināt darbu pie konsulārās sadarbības pastiprināšanas krīzes situācijās, iekļaujot situatīvo plānošanu (piemēram, Nepālā, Gazas joslā, Lībijā, Lesoto, Indijā). Tas arī atbalstīja Padomes konsulāro jautājumu darba grupas darbu, kas veikts attiecībā uz minētajiem jautājumiem, kā arī attiecībā uz ceļotājiem paredzētu informāciju. Turklāt EĀDD kopā ar dalībvalstīm piedalījās konsulārās sadarbības iniciatīvu izstrādē, kuras 2015. gadā tiks īstenotas Kambodžā, Dominikānas Republikā, Nepālā, Nigērijā un Tunisijā. Šo iniciatīvu mērķis ir izvērtēt EĀDD spējas atbalstīt dalībvalstis konsulārās aizsardzības pienākumu izpildē. EĀDD arī turpināja pārvaldīt tīmekļa vietni *Consular-on-Line (CoOL)*, kas savieno dalībvalstu un dažu partnervalstu (piemēram, Norvēģijas, Šveices, Kanādas un ASV) konsulārās nodaļas un krīzes centrus, kā arī dažus dalībvalstu militāros štābus, lai apmainītos ar informāciju un veiktu situatīvo plānošanu. 2014. gadā EĀDD rīkoja vai kopā ar dalībvalstīm un citiem partneriem piedalījās konsulārās sadarbības mācībās, piemēram *Argonaut* (Kiprā) un ML14 konsulārajā komponentā (Nairobi).

F. Kopējā drošības un aizsardzības politika

1. Spēju uzlabošana

2014. gadā galvenā uzmanība tika pievērsta 2013. gada Eiropadomes secinājumu par drošību un aizsardzību īstenošanai.

Kopumā uz vietas darbojās 16 ES KDAP misijas un operācijas. Tika uzsākta viena jauna militārā operācija un divas jaunas civilās misijas: *EUFOR CAR*, *EUCAP Sahel Mali* un *EUAM Ukraine*. KDAP ietvaros kopumā ir nodarbināti aptuveni 7000 darbinieku ⁷¹.

⁷¹ Ņemot vērā 2014. gada jūlija notikumus, no Tripoles tika evakuēta misija *EUBAM Libya*, un ierobežots darbinieku skaits strādā Tunisijā.

Lielākajā daļā misiju un operāciju galvenā uzmanība tiek vērsta uz vietējo spēju stiprināšanu. Piemēram, Mali Eiropas Savienība apvieno militāro (*EUTM Mali*) un civilo misiju (*EUCAP Sahel Mali*), sniedzot Mali iestādēm atbalstu palielināt spējas, lai nodrošinātu drošību un atgūtu kontroli pār teritorijām. *EUTM Mali* ir apmācījusi aptuveni 3500 karavīru. *EUCAP Sahel Mali* ir vērsts uz iekšējo drošības spēku operatīvās efektivitātes pastiprināšanu un trīs iekšējo drošības spēku struktūru (t.i., policijas, žandarmērijas un nacionālās gvardes) komandķēdes atjaunošanu.

Āfrikas ragā turpinās koordinācija starp KDAP misijām un operācijām, kuras atvieglo aktivētais ES *OPCEN*, nodrošinot svarīgu saikni starp pirātisma apkarošanu un militāro un civilo spēju veidošanu.

Šobrīd kopā ar EĀDD un Komisijas dienestiem, konkrēti īstenojot ES visaptverošo pieeju, tiek izstrādāta politiskā pieeja attiecībā uz ES atbalstu partnervalstu un reģionālu organizāciju spēju veidošanai, lai tās varētu aizvien vairāk krīzes novērst un pārvaldīt pašas (apmācība un ekipējums). Šajā politiskajā pieejā jo īpaši tiek ņemti vērā apzinātie izmēģinājuma projekti par Mali un Somāliju, kā arī problēmsituācijas analīze par atbalstu Āfrikas miera un drošības sistēmai, ko uzsāka 2014. gada decembrī, lai atbalstītu partneru drošību un attīstību un ļautu viņiem pašiem krīzes novērst un pārvaldīt

Ieteicams ir partneru ieguldījums KDAP. ES turpināja cieši sadarbīties ar starptautiskajām organizācijām, tostarp ANO, NATO, Āfrikas Savienību, EDSO. Tam bija svarīga nozīme, visaptverošā un papildinošā veidā risinot krīzes Āfrikā, Tuvajos Austrumos, Ukrainā, Afganistānā un Balkānos. 2014. gada laikā piecpadsmit partnervalstis ir piedalījušās KDAP misijās un operācijās, un dažas no tām ir pievienojušās pirmo reizi: Gruzija piedalījās *EUFOR RCA*, Austrālija – *EUCAP NESTOR* misijā un Moldovas Republika – *EUTM Mali*. ES ar Čīli, Kolumbiju un Korejas Republiku parakstīja trīs jaunus pamat nolīgumus par dalību ES krīzes pārvarēšanas operācijās, kuri pašreiz attiecīgi ir ratifikācijas procesā.

Ņemot vērā iemaksu iztrūkumu KĀDP/ES budžetā, 2014. gadā bija apdraudēta civilo misiju finansēšana. Attiecībā uz militāru operāciju finansēšanu 2014. gadā notika *Athena* mehānisma pārskatīšana.

1.1. Spējas

2014. gada laikā ES un dalībvalstis veica intensīvu darbu, lai sniegtu atbildi uz 2013. gada decembra Eiropadomes aicinājumu pastiprināt civilās un militārās spējas, kas ir būtiskas uzticamas un efektīvas kopējās drošības un aizsardzības politikas izveidei. Padome 18. novembra secinājumos par KDAP pauda atzinību par veiktajiem pasākumiem un gūtajiem panākumiem šā uzdevuma īstenošanā, kā tas tika atzīmēts AP/PV ziņojumā jūlijā.

Tika pastiprināti centieni attīstīt militārās spējas, īstenojot ES valstu un valdību vadītāju 2013. gada decembrī apstiprinātos sadarbības projektus, kā arī veicinot sistemātiskāku un ilgtermiņa sadarbību aizsardzības jomā Eiropā.

Turklāt, lai regulāri varētu izmantot KDAP civilās misijas (11 no 16 pašreiz notiekošām misijām ir civilās misijas), kas ir nozīmīgs ES ārējās darbības instruments, nepieciešams uzlabot civilo spēju attīstību. Darbs tika turpināts šajā virzienā, jo īpaši padziļinot Civilo spēju attīstības plāna dažādos aspektus.

1.1.1. Civilās spējas

2014. gads bija vēl viens notikumiem un izaicinājumiem pilns gads, kurā tostarp tika uzsāktas divas jaunas misijas: *EUCAP Sahel Mali* un *EUAM Ukraine*.

Par spīti panāktajam progresam, jo īpaši attiecībā uz ātru ES misiju izvietojumu, civilo spēju izveide joprojām ir problemātiska, konkrētāk, trūkst labi apmācīta personāla specializēta profila jomās. Tika pārskatīta civilās jomas ekspertu darbā pieņemšanas sistēma, taču kopējais process joprojām ir garš.

Vienīgās iespējas dalībvalstīm un ES iestādēm apspriest civilās spējas ir vairākkārtējos semināros par civilā personāla norīkošanu darbam KDAP misijās. Šogad tika rīkots sestais seminārs un tajā bija vērojama vēl lielāka galvaspilsētu pārstāvju dalība. Tajā cita starpā tika uzsvērts jautājums par civilo spēju izveidi, izmantojot tādus instrumentus kā *Goalkeeper* (skatīt tālāk tekstā), un jautājums par personāla drošību/aizsardzību civilajās KDAP misijās. Dalībvalstis pauda atbalstu septītā semināra rīkošanai nākamgad.

Balstoties uz dalībvalstu sniegtajām atbildēm uz aptaujas anketu cita starpā par integrētām policijas vienībām, komplektētām policijas vienībām, valstu un daudznacionālām policijas ekspertu grupām, (septembrī) tika iesniegts īss pārskats par nišas spējām ("*niche capabilities*") 2013.–2014. gadam.

Tika turpināts darbs pie sadarbības pastiprināšanas ar Eiropas Žandarmērijas spēkiem. 2014. gada oktobrī tika parakstīta vispārēja administratīva vienošanās starp *EUROGENDFOR* un EĀDD.

Tika turpināts darbs, kas būtu jāpabeidz līdz 2015. gada vidum, lai izstrādātu sarakstu ar vispārējiem (ar misijām nesaistītiem) uzdevumiem, kas var būt jāveic civilajās KDAP misijās. Pilnīga Civilo spēju attīstības plāna īstenošana ir priekšnosacījums, un tas atvieglos sinerģiju starp civilo un militāro KDAP.

Decembrī dalībvalstis tika iepazīstinātas ar priekšizpētes rezultātiem par KDAP misiju un štābu centralizētu un integrētu resursu pārvaldības sistēmu. Starpposma pārskats par KDAP noliktavu tika pārcelts uz 2015. gada martu, lai šo jautājumu labāk integrētu pašreiz notiekošajās apspriedēs par kopējo pakalpojumu centru. Pēc dalībvalstu lūguma tika veikts pētījums par iespējamu valsts resursu, tostarp militāro vienību, izmantošanu misiju aizsardzībai, un par to dalībvalstīm tiks sniegta informācija 2015. gada sākumā.

Ar pastāvīgu dalībvalstu atbalstu tika panākts progress attiecībā uz *Goalkeeper* programmatūras projekta pabeigšanu, ko plāno panākt līdz 2015. gada vidum. Reģistra modulis (*Registrar module*) ir paredzēts tam, lai dalībvalstis un EĀDD spētu labāk apstrādāt un pārvaldīt sarakstu ar dislocējamo personālu, ko jāpieņem darbam KDAP misijās. Pārējie trīs moduļi 2015. gadā ir jāatjaunina, lai padarītu operatīvu visu *Goalkeeper* platformu.

1.1.2. Militārās spējas

Atbildot uz uzdevumu, ko 2013. gada decembrī Eiropadome bija izvirzījusi AP un EAA, 2014. gada 18. novembrī Padome un EAA Valde pieņēma politikas satvaru, lai sekmētu sistemātiskāku un ilgāka termiņa sadarbību aizsardzības jomā, kas ir svarīgi militāro spēju aizsardzībai un attīstīšanai.

Tas tika veikts pilnīgā saskaņotībā ar NATO plānošanas procesiem. Šajā politiskajā satvarā dalībvalstis ir apņēmušās padziļināt aizsardzības jomā veikto sadarbību Eiropā, lai attīstītu, izvērstu un uzturētu uz nākotni vērstas militārās spējas, kuras dalībvalstis uz brīvprātības pamata var darīt pieejamas dažādiem iesaistīšanās mērķiem (valsts, starptautiskas, KDAP, Apvienoto Nāciju Organizācijas vai NATO vajadzībām). Lai gan galvenā loma ir atvēlēta dalībvalstīm, ES struktūru sniegtais atbalsts tomēr ir ārkārtīgi svarīgs, lai sekmētu sadarbību aizsardzības jomā, tostarp, veicinot stimulus un sinerģiju ar plašākām ES politikas jomām.

Dalībvalstis ar EAA atbalstu guva panākumus, īstenojot Eiropadomes 2013. gada decembrī apstiprinātos sadarbības projektus un programmas galvenajās spēju jomās (degvielas uzpilde lidojumā, tālvadības gaisa kuģu sistēmas, valdības satelītsakari un kiberaizsardzība).

18. novembra secinājumos Padome mudināja EAA apzināt sadarbības iespējas un ar veicinošu faktoru un stimulu palīdzību atbalstīt sadarbības projektus, šajā sakarībā atzīmējot darbu, kas norit saistībā ar apvienotu iepirkumu.

Spēju attīstības plāna pārskatīšana tika pabeigta oktobrī. Laika gaitā sniedzot dalībvalstīm plašāku izpratni par Eiropas spēju vidi (nepietiekamība ir viskritiskākā tādās jomās kā izlūkdati, novērošana, mērķu apzināšana un izlūkošana, (*ISTAR*)/ informācija, kiberaizsardzība, stratēģiskie pārvadājumi un gaisa operācijas, operāciju galvenie veicinātājfaktori, pētniecības un tehnoloģijas aspekts, rūpniecības spējas un iepirkumu plāni), Spēju attīstības plāns ir nozīmīgs elements, lai nospraustu uz sadarbību vērstas spēju attīstības prioritātes.

Saskaņā ar Spēju attīstības plāna pārskatīšanu, Eiropas Savienības Militārā komiteja (ESMK) veica būtisku pamatmērķu procesa atjaunināšanu, kā rezultātā tika izstrādāts jauns militāro spēku katalogs, kurā iekļautas potenciāli pieejamās spējas, un progresa katalogs, kurā ziņots par kritiskiem trūkumiem ES mērķu līmeņa sasniegšanā. Šo darbu pabeidza ar visaptverošu gūtās pieredzes analīzi.

Sadarbība starp ES un NATO militāro spēju attīstības jomā turpinājās, īstenojot intensīvus darbinieku sakarus visos līmeņos, un arī ES un NATO Spēju grupā, nodrošinot pārredzamību un papildināmību, kā arī savstarpēju attiecību pastiprināšanu starp abām organizācijām.

1.1.3. ES Satelītcentrs

Jaunajā Padomes lēmumā, ko pieņēma 2014. gada jūnijā, tika uzsvērtas centra strukturālās pārmaiņas un tika sniegtas jaunas iespējas problēmu risināšanai nākotnē. Ar to centram tiek dota iespēja kosmosa un drošības jomā izveidot sadarbību ar Komisiju un ES aģentūrām, struktūrām vai dalībvalstīm. Mērķis ir panākt pēc iespējas lielākas sinerģijas un papildināmību ar citām ES darbībām, kurām ir saistība ar *Satcen*, un gadījumos, kad *Satcen* darbības ir svarīgas, piemēram, uzraugot ES robežas. Ar to tiek paplašināta arī izmaksu segšanas principa īstenošanas darbības joma, lai *Satcen* nodrošinātu ar papildu finansējuma avotiem.

2014. gadā turpinājās centra produktivitātes kāpinājuma tendence. Pirmo reizi tika piegādāts vairāk nekā 1000 produktu. Dalībvalstis lejupielādēja vairāk nekā 25000 produktu, kas atbilst pieaugumam par vairāk kā 1000 % pēdējo piecu gadu laikā. Iekšējā līmenī *Satcen* bija viens no galvenajiem līdzekļiem neatkarīga novērtējuma veikšanai par Ukrainas krīzi.

Ārējā līmenī 2014. gadā apstiprinājās, ka *Satcen* spējas tika labi atzītas starptautiskajās organizācijās (ANO, ĀS, EDSO, utt.).

Satcen sniedza atbalstu Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijai (*OPCW*) Sīrijā (*OPCW* piegādāti 150 produkti). *OPCW* lūdza līdz 2015. gada septembrim pagarināt centra pilnvaras, kas norādīja uz *Satcen* sniegtā atbalsta pievienoto vērtību un kvalitāti. Turklāt arī Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra lūdza *SatCen* ekspertu atbalstu. Abas darbības tika finansētas no Stabilitātes un miera veicināšanas instrumenta (*IcSP*).

1.2. Gūtā pieredze un apmācība

1.2.1. Gūtā pieredze

2014. gada februārī KDAP Gūtās pieredzes vadības grupa, tostarp visas attiecīgās ieinteresētās personas EĀDD ⁷² un Komisijā ⁷³ tikās pirmo reizi un vienojās par ikgadēju gūtās pieredzes ziņojumu, kurā apzinātas piecas galvenās atziņas. ⁷⁴

Šīs gūtās atziņas nav jaunas, bet tās vēl nav "apgūtas", t.i., tās vēl nav pilnībā īstenotas. Ziņojumā bija iekļauti 19 galvenie ieteikumi, kas atsaucās uz piecām galvenajām gūtajām atziņām un noteica konkrēti veicamus pasākumus, lai īstenotu katru no tām.

⁷² EĀDD ieinteresētās personas ir Krīžu pārvarēšanas un plānošanas direktorāts, ES Militārais štābs, Civilās plānošanas un īstenošanas centrs, ES Izlūkdatu analīzes centrs, Drošības politikas un konfliktu novēršanas direktorāts, Krīžu reaģēšanas un operāciju koordinācijas departaments, Krīžu pārvarēšanas civilo aspektu komitejas priekšsēdētājs, Politisku un militāru jautājumu grupas priekšsēdētājs, kā arī attiecīgie ģeogrāfiskie departamenti. Papildus minētajam šajā grupā piedalās arī ES Militārās komitejas priekšsēdētājs.

⁷³ Komisijas ieinteresētās personas ir Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorāts – *EuropeAid*, Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (*ECHO*) un Ārpolitikas instrumentu dienests.

⁷⁴ PDK apsprieda šīs atziņas martā un saskaņā ar attiecīgo darba grupu ieteikumu tās apstiprināja jūnijā. Galvenās gūtās atziņas ir šādas:

1. Visaptveroša pieeja uzlabo misiju efektivitāti un ilgtspējīgus misiju rezultātus.
2. Kopīga pirmsmisijas apmācību platforma attiecībā uz visu KDAP misiju personālu var būtiski uzlabot misijas efektivitāti un saskaņotību.
3. Lai misija būtu pilnībā veiksmīga un ilgtspējīga, nepieciešama uzņēmējvalsts līdzdalība un atbalsts.
4. "Sagatavošanas pasākumu" izmantošana ir izrādījusies lietderīga.
5. Sagatavojot jaunas misijas, sistemātiski būtu jāņem vērā gūtā pieredze.

Gūtās pieredzes vadības grupa, kam palīdz Gūtās pieredzes darba grupa ekspertu līmenī, uzraudzīja galveno atziņu īstenošanu 2014. gadā.

2014. gada novembrī Gūtās pieredzes darba grupa ar ANO Miera uzturēšanas operāciju departamentu rīkoja pirmo viedokļu apmaiņu par salīdzinošo izvērtēšanu attiecībā uz gūto pieredzi. Šīs viedokļu apmaiņas tiks turpinātas.

1.2.2. Apmācība un mācības

Dalībvalstis un to apmācību dalībnieki joprojām ir aktīvi iesaistījušies atbilstoši esošajai apmācību koncepcijai un jaunām apmācību prasībām. Tika turpinātas gandrīz visas iedibinātās apmācību darbības un panākts progress jaunu apmācības kursu un moduļu izstrādē, tostarp interneta tālmācības materiālu izstrādē.

No 2014. gada februāra nopietnas pūles tika veltītas, lai izstrādātu projektu "Jauna ES apmācības politika KDAP jomā". Jaunā ES apmācības politika KDAP jomā aizstās pašreizējo ES apmācības politiku EDAP jomā (2003) un ES izglītības koncepciju EDAP jomā (2004). ES apmācības politika KDAP jomā pievēršas un integrē visas civilo un militāro KDAP apmācību dimensijas saskaņā ar visaptverošu pieeju krīžu pārvarēšanai ES.

Lai reaģētu uz specifiskiem, tematiskiem notikumiem KDAP jomā, tostarp ES partnerību attīstībai saskaņā ar KDAP, Eiropas drošības un aizsardzības koledžas (EDAK) darba ietvaros tika organizēti septiņi KDAP ievadkursi, kuri šogad tika vērsti uz dažādiem reģionāliem un/vai tematiskiem aspektiem (brīvība, drošība un tiesiskums, Austrumu partneri, *ASEAN* un Vidusjūras dienvidu reģions).

2014. gada jūnijā beidzās divu gadu termiņš, kurā bija jāīsteno Padomes 2012. gada jūnijā pieņemtais "Rīcības plāns, ar ko stiprina KDAP atbalstu, ko ES sniedz ANO miera uzturēšanas operācijām". Attiecībā uz apmācību (Rīcība F.4.) sadarbība notika, sākot ar ANO apmācības standartu integrāciju un izmantošanu ES kursu, programmu un pamatnostādņu izstrādē (piemēram, par drošības sektora reformu (*SSR*, mentorings, pārraudzība un konsultēšana)) un beidzot ar apmaiņu ar standartiem, ko ES izstrādājusi, balstoties uz ANO pieredzi un praksi (piemēram, apmācību moduļi par dzimumu līdztiesību, cilvēktiesībām un bērna aizsardzību).

No 2011. gada līdz 2014. gadam ar Eiropas Savienības Policijas dienestu apmācības projektu vairāk nekā 2400 policistiem no 68 valstīm tika sniegts atbalsts spēju veidošanai. Lai turpinātu šo sekmīgi iesākto darbu, Stabilitātes un miera veicināšanas instrumenta (*IcSP*) stratēģijas dokuments paredz atbalstu papildpasākumu projektam *EUPST II*. Krīžu pārvarēšanas un plānošanas direktorāts (*CPMD*) sniedza un turpinās sniegt stingru atbalstu šā projekta turpināšanai.

2014. gada oktobrī EĀDD un *CPMD* trešo reizi rīkoja sanāksmi, pievēršoties pieredzes apmaiņai, gūtajām atziņām un labākajai praksei šajā jomā. Sanāksmes mērķauditorija bija misiju/operāciju darbinieki, kas ir atbildīgi par apmācību, piemēram, apmācību vienību vadītāji vai citi attiecīgi misiju/operāciju darbinieki, kuriem ir uzticēta tamlīdzīga atbildība, kā arī par apmācībām atbildīgo iestāžu pārstāvji *inter alia* no EDAK, *CEPOL*, *ENTRi*, *EUPST* un pārstāvji no EĀDD, ES aģentūrām un dalībvalstīm.

Šajā sanāksmē īpašu uzmanību pievērsa pašreiz un nākotnē aktuālai apmācību problemātikai. Viens no galvenajiem šā pasākuma programmas aspektiem bija KDAP misiju/operāciju dalībnieku komentāri par misijām/operācijām, tostarp dalīšanās pieredzē un diskusijas ar apmācību instruktoriem par konstatētajām apmācību vajadzībām. Pasākums tika rīkots vienlaikus ar semināru par militāro apmācību un izglītību, ko organizēja ES Militārais štābs.

2014. gada 30. oktobrī Eiropas Savienības Militārais štābs (ESMS) un Daudznacionālais apvienotais štābs (*MN JHQ*) Ulmē, Vācijā kopīgi organizēja otro ES ikgadējo semināru par militāro apmācību un izglītību, kas šajā gadā tika vērsts uz individuālo un kolektīvo kompetenču attīstīšanu, plānojot KDAP misijas un operācijas. Semināru apmeklēja 70 dalībnieku no dalībvalstīm, ES iestādēm, izcilības centriem un citiem civiliem un militāriem, valstu un daudznacionālo apmācību konsorcijiem un iestādēm. Tā mērķis bija labāk definēt apmācības prasības KDAP misiju un operāciju plānošanai.

Ir vispāratzīts, ka visiem starptautiskajiem darbiniekiem – gan nosūtītajiem darbiniekiem, gan līgumdarbiniekiem – pirms to nosūtīšanas uz misijas teritoriju būtu jāiziet pirmsmisijas apmācība. Kā viens no pieciem vissvarīgākajiem secinājumiem 2013. gada ES ikgadējā KDAP pieredzes ziņojumā tika minēta atbilstošas pirmsmisijas apmācības nozīme. Papildus regulārai pirmsmisijas apmācībai, kas bija rīkota saistībā ar *ENTRi*, EDAK tīklā tika piedāvāta arī izmēģinājuma darbība "Sagatavošanas apmācība KDAP misijām". Tomēr pirmsmisijas apmācība pirmkārt attiecas uz norīkotajiem darbiniekiem. EĀDD izstrādās jaunās apmācības politikas projektu, lai *inter alia* izveidotu ilgtspējīgu risinājumu gan norīkota personāla, gan starptautisku līgumdarbinieku pirmsmisijas apmācībām.

Citās svarīgās apmācības darbībās *inter alia* tika risināti tādi jautājumi kā iespējamo nākotnes augstākā līmeņa misiju vadītāju sagatavošana KDAP misijām un operācijām, KDAP operāciju un KDAP misiju stratēģiskā plānošana, ES un Ķīnas attiecības, drošības sektora reforma, tiesiskums, konfliktu analīze un konfliktu kontekstuālā izpratne un starptautiskie standarti indivīdu un grupu aizsardzībai.

ESMK turpināja īstenot virkni darbību ⁷⁵, kuru mērķis ir uzlabot militāro apmācību un izglītību kā daļu no plašākas KDAP apmācību sistēmas. ESMK paplašināja strukturālo dialogu ar NATO apmācības iestādēm stratēģiskā līmenī, izmantojot neoficiālas diskusijas starp personālu, lai identificētu abām organizācijām kopīgas interešu jomas un optimizētu ierobežoto apmācību resursu izmantošanu visu ES dalībvalstu interesēs un ievērojot iekļaušanas principu. Šajā sakarībā ESMŠ, ņemot vērā jau NATO paveikto darbu, ir izstrādājis pamatprocesu KDAP militārās apmācības prasību noteikšanai ⁷⁶, centienus koncentrējot uz atsevišķām disciplīnām (piemēram, kiberaizsardzība, KDAP operāciju plānošana vai civilmilitārā sadarbība).

Plānotās kopīgās mācības starp ES un NATO *CME-CMX* 15 2014. gadā tika atliktas, neskatoties uz ES centieniem tās rīkot.

1.3. KDAP darbību koncepcijas

Koncepciju, standartizācijas un labākās prakses izstrāde sniedz nozīmīgu iespēju operatīvās efektivitātes uzlabošanā. Šajā sakarībā termins "koncepcija" konkrēti attiecas uz rīku, kas kalpo KDAP darbības virzīšanai noteiktā jomā. Tāpēc koncepciju, standarta operāciju procedūru, pamatnostādņu un paraugpraksi kopumā nepārtraukta pārskatīšana un jaunu modeļu izstrādāšana ir svarīga, lai radītu pamatu misiju un operāciju efektīvākai plānošanai, norisei un atbalstam. Šis process balstās uz atziņām, kas gūtas pašas ES krīzes pārvarēšanas misijās un operācijās, kā arī uz citu starptautisku dalībnieku pieredzi.

⁷⁵ Militārā apmācība un izglītība ES – galīgais projekts rīcības plānam attiecībā uz īstermiņa priekšlikumiem, dok. EĀDD 02648/2/14, 2014. gada 4. februāris.

⁷⁶ KDAP militārās apmācības prasību pārvaldības pamatprocess, dok. EĀDD 000945/8/14 REV 8.

Militārā jomā šo mērķi panāk saskaņā ar koncepciju izstrādes īstenošanas programmu, kā virzību nosaka: EAA Spēju attīstības plāns, ES Padomes prezidentvalsts vai dalībvalstu vārdā izstrādātās ierosmes, notikumu attīstība saistībā ar KDAP operācijās/misijās gūtās pieredzes procesu un/vai konceptuālais darbs, ko veic starptautiskās partnerorganizācijas. 2014. gadā notika 33 koncepciju izstrādes projektu īstenošana, un 12 projekti tika veiksmīgi noslēgti.

Civilajā jomā Civilās plānošanas un īstenošanas centrs (CPĪC) pabeidza darbu pie KDAP civilo misiju spēka lietošanas noteikumu pamatnostādņēm, kuras dalībvalstis apstiprināja 18. septembrī. Dalībvalstis arī vienojās par Darbības pamatnostādņēm attiecībā uz mentorēšanu, pārraudzību un konsultēšanu KDAP civilajās misijās; šis jautājums kļūst aizvien svarīgāks vairākās pašreiz notiekošās misijās.

Gan militārajā, gan civilajā jomā saskaņā ar Eiropadomes 2013. gada decembra secinājumiem turpinājās pārdomas par to, kā nodrošināt ātru izvietošanu.

Daži no apspriestajiem jautājumiem ietvēra civilmilitāro sadarbību. ES koncepcija par loģistikas atbalstu ES vadītām militāram operācijām un misijām, iespējams, varētu veicināt ciešāku sadarbību ar ES vadītām civilām misijām, jo ar to mēģina pievērsties dažādām loģistikas funkciju īstenošanas pieejām. Veselības un medicīniskās aprūpes koncepcija ES vadītām krīžu pārvarēšanas misijām un operācijām tika izstrādāta sadarbībā ar militārām un civilām struktūrām, un tās mērķis ir sniegt lakoniskas un konsekventas norādes par medicīniskā atbalsta optimālu sniegšanu gan civilajās misijās, gan militārajās operācijās.

Attiecībā uz sadarbību ar ANO Eiropas Savienība un ANO vienojās par koordinācijas kārtību misiju/operāciju plānošanas laikā, kas jau veiksmīgi tika īstenota saistībā ar Mali. ESMŠ pabeidza darbu pie ES Konceptijas ES militāro spēku izvietošanai ANO miera uzturēšanas operāciju atbalstam, kurā doti plānošanas norādījumi attiecībā uz ES elementu izvietojumu, ieskaitot ar ANO koordinētas pārejas misijas, ANO misiju pārņemšanu vai ar ANO kopīgi veiktu izvietojumu. ES un ANO vienojās arī par sīki izstrādātu kārtību turpmākajam darbam pie koncepcijām un pamatnostādņēm, kā arī rīkoja vairākas viedokļu apmaiņas par fundamentāliem konceptuāliem jautājumiem darbā, kas saistīts ar drošības sektora reformu.

2. Efektivitātes uzlabošana

2.1. Partnerības

Sadarbība ar partneriem ir būtiska Eiropas Savienības visaptverošās pieejas daļa. Partnerības ļauj ES balstīties uz tās partneru zināšanām, ekspertīzi un īpašajām spējām, vienlaikus arī tos tuvinot ES. Sadarbība ar partneriem KDAP jomā tika vēl vairāk attīstīta esošo saskaņoto mehānismu ietvaros, un pilnībā ievērojot ES lēmumu pieņemšanas autonomijas pamatprincipu. Prioritāte tika piešķirta tiem partneriem, kurus ar ES vieno kopīgas vērtības un principi un kuri spēj un vēlas atbalstīt ES krīžu pārvarēšanas centienus.

Nesen uzsāktās KDAP misijas un operācijas saņēma plašu politisko un praktisko atbalstu no dažādu partneru puses. Gruzija pievienojās *EUFOR RCA* ar vieglo kājnieku rotu kā otrā lielākā līdzekļu devēja; arī Serbija sniedza ieguldījumu šajā misijā; Melnkalne, Moldovas Republika, Šveice un Serbija piedalās *EUTM Mali*; Austrālija pirmoreiz pievienojās *EUCAP Nestor*; Ukraina, nodrošinot fregati, atbalstīja Eiropas Savienības vadītos jūras spēkus (*EUNAVFOR*) *Somalia* – operāciju *Atalanta* (lielākais Ukrainas ieguldījums vēsturē) un Jaunzēlande nodrošināja izlūkošanas lidmašīnu.

2014. gadā piecpadsmit partnervalstis (Austrālija, Albānija, Kanāda, Čīle, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Gruzija, Melnkalne, Jaunzēlande, Norvēģija, Moldovas Republika, Serbija, Šveice, Turcija, Ukraina un ASV) piedalījās desmit KDAP misijās un operācijās, kas veidoja apmēram 8 % no visa norīkotā personāla. Citas praktiskas sadarbības iniciatīvas cita starpā bija šādas: Ukrainas un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas atbalsts ES kaujas vienībām, Ķīnas veiktā Pasaules Pārtikas programmas kuģu pavadīšana un divas mācības jūrā ar *EUNAVFOR*, Japānas kopīgi ar *EUNAVFOR* īstenotās mācības jūrā un projekti vairāku KDAP misiju atbalstam, tostarp Nigērā, Kanādas nepārtrauktais atbalsts *EUTM Mali* projektam. Turpinājās sadarbība ar ASV, tostarp Kosovā, Kongo Demokrātiskajā Republikā un Āfrikas ragā/Somālijā, un tiešā militārajā līmenī ar *EUCOM* un *AFRICOM*.

KDAP partnerību tīkls tika paplašināts, ietverot Āziju un Latīņameriku, jo ar Čīli un Kolumbiju (pirmās Latīņamerikas partneres) un Korejas Republiku (pirmā Āzijas partnere, otrā Āzijas/Klusā okeāna valstu grupas partnere pēc Jaunzēlandes) tika parakstīti pamatlīgumi par dalību ES vadītās krīzes pārvarēšanas operācijās. Šo nolīgumu stāšanās spēkā pavērs jaunas iespējas dialogam un konkrētai operatīvajai sadarbībai.

Ar Austrumu partnerības KDAP sadarbības daudzpusējiem pasākumiem tika papildinātas ļoti labās divpusējās attiecības ar Gruziju, Moldovas Republiku un Ukrainu.

Austrumu partnerības kolēģija sadarbībai kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) jomā, ko izveidoja 2013. jūnijā, 2014. gadā īstenoja aptuveni piecpadsmit dialogus un apmācību pasākumus, tostarp kursus un seminārus Briselē un Kijevā, juridisku semināru, apaļā galda diskusiju par civilajām spējām, kaujas vienību mācību novērošanu Zviedrijā, KDAP misijas apmeklējumu uz vietas Gruzijā un konferenci ar pilsoniskās sabiedrības piedalīšanos Viļņā.

ES un ANO partnerība un sadarbība krīžu pārvarēšanas jomā ir kļuvusi par "dzīvesveidu", balstoties uz pieredzi, kas gūta, sadarbojoties dažādās operāciju norises vietās (Mali, Centrālāfrikas Republikā, Somālijā), un ko papildina regulāri augsta līmeņa dialogi ES un ANO krīžu pārvarēšanas koordinācijas komitejā, kā arī personāla sanāksmes. ES Rīcības plāns ANO miera uzturēšanas atbalstam ir noslēdzies, kas cita starpā ir ļāvis izstrādāt plānošanas procedūru koordinācijas kārtību, koncepcijas, apmācības un mācības un apzināt gūto pieredzi starp abām organizācijām. Lai saglabātu veiksmīgo dinamiku, šobrīd tiek apspriesta papildu iniciatīva nākamo stratēģisko prioritāšu noteikšanai.

Gan ES, gan NATO ir vienisprātis, izvērtējot, ka krīzes austrumu un dienvidu kaimiņreģionos ir būtiski izmanījušas drošības realitāti Eiropā un plašākā transatlantiskajā kopienā.

Šo krīžu ietekme vēl vairāk pastiprināja nozīmi, kāda ir 2013. gada decembra Eiropadomes secinājumiem turpināt virzīt Eiropas drošības un aizsardzības programmu, tostarp sadarbību ar NATO.

ES piedalījās NATO samitā Velsā, kas notika 2014. gada 4. un 5. septembrī, un atzinīgi vērtēja būtiskos rezultātus. ES un NATO līdzīgi kā iepriekšējos gados turpināja pakāpeniski īstenot konkrētus priekšlikumus praktiskai sadarbībai starp abām organizācijām, kā to 2011. gadā AP bija ierosinājusi NATO un saskaņā ar Eiropadomes 2010. gada septembrī sniegto pilnvarojumu.

Tas ietvēra regulāras sanāksmes starp AP un NATO ģenerāļsekretāru, attiecīgo darba grupu savstarpēju informēšanu kopīgu interešu jautājumos (cita starpā par krīzi austrumu un dienvidu kaimiņreģionos, Kosovu, jūras drošību utt.), Ziemeļatlantijas padomes un PDK divas neoficiālas sanāksmes par Ukrainu, sadarbību ar ES nepiederošiem NATO sabiedrotajiem PDK+7 un PDK+9 formā. Turpinājās neoficiāla saziņa starp abu organizāciju darbiniekiem, vēl jo vairāk veicinot savstarpējo informētību un izpratni par attiecīgajām darbībām, tādējādi ļaujot izvairīties no nevajadzīgas centienu dublēšanās un nodrošinot papildināmību un sinerģijas jomās, kurās abas organizācijas ir aktīvi iesaistījušās.

Veiksmīgā ES prezidentūra Somālijas piekrastes pirātisma jautājumu kontaktgrupā (*CGPCS*) 2014. gadā sniedza unikālu iespēju vēl vairāk attīstīt saikni ar reģionā pārstāvētajām valstīm. *CGPCS* darbības ir reģionalizētas; Indijas okeāna komisija, Maurīcija, AAE un Seišelas kopīgi vada dažādas grupas.

ES no 2013. gada rudens līdz 2014. gada pavasarim bija līdzpriekšsēdētāja *ASEAN* Reģionālā foruma Starpsesiju atbalsta grupā uzticības veicināšanas pasākumu un preventīvās diplomātijas jautājumos, kā arī saistītajā aizsardzības amatpersonu dialogā, ar ko tika uzsvērtā ES gatavība padziļināt sadarbību ar saviem Āzijas partneriem.

Partnerība ietver arī darbu ar nevalstiskajām organizācijām un pilsonisko sabiedrību. EĀDD aktīvi uzturēja sakarus ar Eiropas miera veidošanas koordinācijas biroju (*EPLD*), miera veidošanas NVO tīklu un ar pilsoniskās sabiedrības dialoga tīklu, pievēršot uzmanību Ukrainai, Gruzijai, Afganistānai un Somālijai. EĀDD Briselē un KDAP misijas un operācijas, kas notiek uz vietas, sadarbojas ar pilsonisko sabiedrību arī plašākā mērogā, tostarp ar cilvēktiesību un sieviešu tiesību aizstāvjiem.

2.2. Kaujas vienības un ātrā reaģēšana

Darbs tika turpināts pie tā, lai īstenotu Eiropadomes 2013. gada decembra aicinājumu uzlabot ES ātrās reaģēšanas spējas, cita starpā palielinot ES kaujas vienību operacionālo izmantojamību un izvietojamību. Virzība tika panākta, pēc EĀDD iniciatīvas pārskatot visaptverošo ES militāras ātrās reaģēšanas koncepciju un tam pakārtotās aviācijas un jūras koncepcijas un izstrādājot jaunu sauszemes ātrās reaģēšanas koncepciju. Tas ietver ES kaujas vienību savietojamības pastiprināšanu, lai tās padarītu pielāgojamākas visām iespējamām misijām un uzdevumiem. Turklāt ministru līmenī turpināja apspriest pamatjautājumu par politisko gribu, ko uzskata par būtisku operatīvās izmantojamības uzlabošanai.

2014. gadā pilnveidojās ES kaujas vienību piedāvājumu un apņemšanos saraksts, ko arī sekmēja tas, ka samazinājās dalībvalstu starptautiskās militāri operatīvās saistības citās pasaules vietās (piemēram, Afganistānā).

3. Saskaņotības uzlabošana

3.1. Saikne starp iekšējo un ārējo drošību

Padomes 2013. gada novembra secinājumos par KDAP ir teikts: "Padome uzsver, ka iekšējās un ārējās drošības aspekti ir arvien ciešāk saistīti. Tā akcentē, ka ir svarīgi turpināt saikņu stiprināšanu starp KDAP un brīvības/drošības/tiesiskuma (BDT) jomas dalībniekiem, lai sekmētu labāku izpratni par attiecīgajiem mērķiem un nodrošinātu savstarpējus ieguvumus. Tas cita starpā ļautu labāk risināt nozīmīgus horizontālus jautājumus, piemēram, nelegālās imigrācijas, organizētās noziedzības un terorisma jautājumus. Šajā sakarā attiecīgā gadījumā būtu vēl vairāk jāpaātrina darbs, lai panāktu ES aģentūru (Eiropols, *Frontex*, *CEPOL*), kā arī Interpola plašāku ieguldījumu KDAP".

Eiropadomes 2014. gada 26. un 27. jūnija secinājumos teikts, ka "risinājums daudzām problēmām brīvības, drošības un tiesiskuma telpā ir rodams attiecībās ar trešām valstīm, un tāpēc ir jāuzlabo ES iekšpolitikas un ārpolitikas savstarpējā saikne".

Saskaņā ar ceļvedi "Saikņu stiprināšana starp KDAP un brīvības, drošības un tiesiskuma jomu" ⁷⁷ 2014. gada novembrī PDK un Pastāvīgajai komitejai operatīvai sadarbībai iekšējās drošības jautājumos tika iesniegts trešais ikgadējais progresa ziņojums ⁷⁸.

Šobrīd notiek šajā politiskajā satvarā noteikto darbību galīgā izstrādāšana. Tas norāda uz pašreizējā KDAP/BDT jomas ceļveža būtiskas daļas pabeigšanu. Tā īstenošana notikusi vienā solī ar EĀDD dienestu pakāpenisku konsolidāciju. Ir tikusi īstenota lejupēja, koncentrēta pieeja, jo īpaši attiecībā uz ES aģentūrām. Tā iespaidā ar Eiropolu un *Frontex* ir izstrādāti darba nosacījumi.

Lai panāktu lielāku sadarbību ar Interpolu KDAP jautājumos, būtu jāveicina virzība uz šo saskaņotību.

PDK un *COSI* aicināja *COSI* atbalsta grupu un *CIVCOM* sadarbībā ar attiecīgajiem EĀDD un Komisijas dienestiem un atbildīgajiem TI aģentūru pārstāvjiem ņemt vērā debates, kas 2014. gada 11. novembrī notika PDK/*COSI* sanāksmē, un izstrādāt iespējamus konkrētus priekšlikumus par to, kā pastiprināt sadarbību starp KDAP misijām un operācijām un BDT jomas dalībniekiem.

Nesenajā Komisijas paziņojumā "Eiropas Drošības programma", kurā ir izklāstīta atjaunināta iekšējās drošības stratēģija laikposmam no 2015. līdz 2020. gadam, pausts aicinājums padarīt saikni starp iekšējo/ārējo drošību vēl operatīvāku un turpināt nostiprināt saiknes starp tieslietām un iekšlietām un KDAP.

⁷⁷ Skatīt Eiropas Savienības Padome, *Saikņu stiprināšana starp KDAP un BDT jomu – ceļveža projekts*, 18173/11, 5.12.2011.

⁷⁸ Dok. 14854/14.

3.2. Civilmilitāras sinerģijas

Eiropadomes 2013. gada decembra secinājumi bija pamatā un deva impulsu darbā pie sinerģiju veicināšanas, attīstot civilās un militārās spējas. Liela nozīme tika piešķirta vajadzībai radīt lielāku sinerģiju spēju veidošanā.

Īpaši svarīgs bija atzinums, ka aizvien lielākā mērā spējām un tehnoloģijai piemīt divējāds izmantojums, un tāpēc pastāv ievērojams potenciāls sinerģijai starp civilo un aizsardzības pētniecību, uz kā balstās spēju veidošana. Šajā sakarībā EAA un EĀDD strādā kopā ar Komisiju attiecībā uz sagatavošanas darbībām ar KDAP saistītai pētniecībai.

II DAĻA: AR SKATU UZ 2015. GADU

Daudzas no 2014. gada un iepriekšējo gadu smagajām krīzēm noteikti turpināsies arī 2015. gadā. Saskaņā ar 2013. gada decembra Eiropadomes secinājumiem tiks veikts nozīmīgs darbs, lai liktu pamatus ES ārējās darbības pieejām un instrumentiem, kuru mērķis ir pievērsties Eiropas kaimiņreģionam, kas kļūst aizvien problemātiskāks, un pasaulei, kas pastāvīgi mainās.

1. Kaimiņreģioni

Visa gada laikā notiks Eiropas kaimiņattiecību politikas pārskatīšana, lai tā kļūtu vēl efektīvāka un labāk reaģētu uz dažādiem mērķiem un problēmām kaimiņreģionā.

ES atzīst, ka mūsu partneru plašais ģeogrāfiskais konteksts un viņu attiecības ar kaimiņvalstīm ir svarīgi apsvērumi, kas ietekmē EKP. Tikai ES un tās partneriem ir tiesības pieņemt suverēnu lēmumu par to, kā tie vēlas turpināt savas attiecības.

ES veltīs būtisku uzmanību, lai stiprinātu tās stratēģisko komunikāciju ES politikas jomu atbalstam, vienlaikus veicot aktīvus pasākumus, lai palielinātu sabiedrības izturētspēju pret manipulēšanu ar informāciju no trešo personu puses.

Saistībā ar **austrumu kaimiņreģionu** uzmanības centrā būs problēmas, kas saistītas ar **Ukrainas** un **Krievijas** attiecībām. Ukrainā ES turpinās atbalstīt Ukrainas suverenitāti un teritoriālo integritāti un centienus panākt ilgstošu un miermīlīgu risinājumu konfliktam valsts austrumdaļā, kā pamatā ir Minskas vienošanās. ES turpinās sniegt atbalstu Ukrainas valdībai saistībā ar nepieciešamajām politiskajām un ekonomiskajām reformām ar nosacījumu, ka tiks veikti konkrēti reformu pasākumi. ES atbalsta Ukrainu arī ar civilo misiju *EUAM Ukraine*. Pirmajā pusgadā notika divas nozīmīgas augsta līmeņa sanāksmes: ES un Ukrainas samits Kijevā un starptautiskā konference Ukrainas atbalstam Kijevā.

Nozīmīga iespēja apzināt pašreizējo situāciju un izveidot programmu Austrumu partnerības turpmākai attīstībai bija **Rīgas Austrumu partnerības samits** (21. un 22. maijā). ES ir pilna apņēmtības attiecībā uz Austrumu partnerību un atkārtoti apstiprina mērķi izveidot nostiprinātas diferenciētas attiecības starp ES un tās sešiem suverēniem neatkarīgiem partneriem. Sadarbības darbības jomu un dziļumu noska ES un partneru ambīcijas un vajadzības, kā arī reformu gaita. Īpaši pūliņi būtu jāvelta sadarbības attīstīšanai šādās jomās: valsts veidošana, mobilitāte un tieši personiski kontakti, tirgus iespējas un starpsavienojumi. ES cer, ka visas dalībvalstis pēc iespējas ātrāk varēs ratificēt asociācijas nolīgumus / padziļinātus un visaptverošus brīvās tirdzniecības zonas ar Gruziju, Moldovas Republiku un Ukrainu.

ES uzsver, ka nākamajos gados to īstenošana, devums to politiskajā asociācijā un ekonomiskajā integrācijā ar Savienību būs svarīga prioritāte ES un attiecīgajiem partneriem.

Moldovas Republikā uzmanība tiks vērsta uz to, lai atbalstītu jauno valdību galveno reformu veikšanā (tiesiskums, finanšu sektors, investīciju nosacījumi, korupcijas apkarošana), kā arī drošības sektora reformu jomā.

Gruzijā būs jāstrādā pie tā, lai atbalstītu raitu asociācijas nolīguma/*DCFTA* īstenošanu, tostarp panāktu lielāku tiesu iestāžu un prokuratūras neatkarību, kas ir svarīgi valsts modernizācijai. Pēc 2014. gada stratēģiskā pārskata par *EUMM Georgia*, tā pilnvaras tika pagarinātas vēl uz diviem gadiem, ņemot vērā Ukrainas krīzi. 2015. gadā netiks mainītas apstiprinātās spējas, taču pēc pēdējās operāciju plāna (*OPLAN*) pārskatīšanas misijas struktūra ir optimizēta, lai tā labāk darbotos pašreizējā operatīvā vidē (cita starpā, koncentrējoties uz analītiskāku ziņošanu, komandu elastību vietējos birojos, projektu vienību izveidošanu misijas darbību uzlabošanai uzticības veidošanas jomā).

Attiecībā uz pārējiem trim austrumu partneriem 2015. gadā kļūs redzami rezultāti, kas gūti konkrētu iniciatīvu izstrādē ar mērķi apzināt iespējas jaunam divpusējam nolīgumam ar **Armēniju** (ņemot vērā Viļņas deklarāciju 2013. gadā) un ar **Azerbaidžānu**, kas ierosinās projektu jaunam divpusējam stratēģiskam nolīgumam, lai aizstātu asociācijas nolīgumu un stratēģisko modernizācijas partnerību. Šāds projekts būs pienācīgi jāapsver. Tiks turpināti kontakti ar **Baltkrieviju**, lai tiktu panākti iespējami rezultāti (tostarp attiecībā uz vīzu režīma atvieglošanu un atpakaļuzņemšanas nolīgumiem, un mobilitātes partnerības sarunu uzsākšanu). ES ir gatava turpināt sadarboties ar Minsku saskaņā ar 29 Padomes apstiprinātajiem pasākumiem, balstoties uz gūto progresu attiecībā uz cilvēktiesībām, demokratizāciju un politiski ieslodzītajiem.

Darbs Austrumu partnerības kolēģijā sadarbībai kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) jomā tiks turpināts saskaņā ar tās pilnvarām nolūkā turpināt attīstīt sadarbību.

Notikumi **dienvīdu kaimiņreģionā** joprojām būs viens no ES un starptautiskās darbakārtības prioritārajiem jautājumiem. Vairāki reģionā notiekošie konflikti tiks pārskatīt kaimiņattiecību politiku un uzlabot sinerģiju starp dalībvalstīm un ES politiku un instrumentiem.

Neoficiālā ministru sanāksme ar dienvīdu partneriem par EKP nākotni notika Barselonā 13. aprīlī, kur sanāca 36 ārlietu ministri ar AP/PV un komisāru Hānu (*Hahn*) un citiem reģionālu organizāciju pārstāvjiem. Sanāksmē gan ES dalībvalstīm, gan dienvīdu kaimiņreģiona partneriem bija iespēja risināt auglīgas sarunas par EKP pārskatīšanas procesu, tādējādi garantējot atbildības principa ievērošanu.

Būs jāveltī ilgstoši pūliņi un uzmanība situācijai Sīrijā un Irākā, tostarp jāsniedz atbalsts *ISIL/DAIS* sagraušanai. Kā daļa no minētās prioritātes būs jāīsteno "ES reģionālā stratēģija par Sīriju un Irāku, kā arī attiecībā uz draudiem, ko rada *ISIL/DAIS*". Irākā uzmanība tiks vērsta uz Irākas jaunās valdības atbalstīšanu tās centienos stabilizēt un nodibināt mieru Irākā un izveidot iekļaujošu politisko vidi. Attiecībā uz Sīriju, ES turpinās atbalstīt ANO īpašā sūtņa *Staffan de Mistura* centienus, kuru mērķis ir panākt vardarbības samazināšanos un radīt politisko pāreju veicinošu vidi. Tas ietvers visu mūsu rīcībā esošo instrumentu mobilizāciju. Komisija paziņoja par EUR 1 miljarda piešķiršanu iepriekšminētās stratēģijas īstenošanai 2015.–2016. gadā. Budžeta pārskatīšanas kontekstā prioritārā kārtā būs jāizvērtē iespējas labākai prioritāšu noteikšanai, lai īstermiņā un vidējā termiņā piešķirtu papildu humāno, stabilizācijas un attīstības palīdzību pašreiz notiekošo krīžu risināšanai.

ES arī turpinās strādāt kopā ar starptautiskajiem un reģionālajiem partneriem, lai mazinātu Sīrijas un Irākas konfliktu destabilizējošo ietekmi uz kaimiņvalstīm, tajā skaitā uz tām, kurās ierodas liels skaits bēgļu. Jo īpaši apdraudēta ir Libāna, un ES turpinās uzturēt kontaktus ar valsts iestādēm un sniegs atbalstu uzņēmējām kopienām un Libānas bruņotajiem spēkiem. Jordānijā ES turpinās mudināt īstenot politisko reformu, sekmēt Eiropas kaimiņattiecību politikas rīcības plāna īstenošanu un atbalstīt uzņēmējas kopienas. Jāturpina atzīt un attiecīgi atbalstīt Turcijas sniegto ieguldījumu bēgļu uzņemšanā.

Steidzami ir nepieciešama virzība saistībā ar **Tuvo Austrumu miera procesu**.

Daudzie traģiskie notikumi 2014. gadā ir norādījuši uz to, ka ir jārada jauna politiskā sistēma, lai varētu atsākt sarunas. . ES joprojām aktīvi iesaistīsies un turpinās strādāt, lai panāktu mieru, tostarp Kvarteta ietvaros, ar abām pusēm, kā arī ar arābu valstīm un citiem starptautiskās sabiedrības locekļiem. Mērķis aizvien vēl ir divu valstu risinājums, kas balstītos uz nolīgumu par visiem galīgā statusa jautājumiem un atbilstu gan izraēliešu, gan palestīniešu leģitīmajām vēlmēm. Gadījumā, ja tiks panākts nolīgums par galīgo statusu, ES abām pusēm ir gatava sniegt līdz šim nepieredzētu politiskā, ekonomiskā un drošības atbalsta pasākumu kopumu, tostarp nodrošināt "īpašu privileģētu partnerību".

ES pamatinteresēs ir pieredzēt konflikta beigas un vienlaikus ar abām pusēm attīstīt ciešas attiecības. *EUBAM Rafah* stratēģiskajā pārskatā, ko veica 2015. gada sākumā, uzsvēra ES un plašākas starptautiskās kopienas vēlme atvieglot piekļuvi un pārvietošanās ierobežojumus uz Gazas joslu un no tās. Šajā sakarībā KDAP varētu būt svarīga veicinoša loma, tādēļ tiklīdz politiskie un drošības apstākļi to pieļaus, būtu jāapsver *EUBAM Rafah* atkārtota izvietošana ar potenciāli plašāku ģeogrāfisko nozīmi. *EUPOL COPPS* turpina sniegt nozīmīgu atbalstu pašpietiekamas palestīniešu civilās policijas un Palestīnas tiesu sektora izveidei. Stratēģiskajā pārskatīšanā, ko arī veiks 2015. gada sākumā, tiks meklētas iespējas tās pilnvaru turpināšanai.

Gan reģionālā, gan divpusējā līmenī būs jāpastiprina kontakti ar Persijas līča valstīm, jo īpaši lai mūsu kopīgajos kaimiņreģionos risinātu kopējās problēmas, proti, postošo, vardarbīgo ekstrēmismu un terorismu. ES un Persijas līča sadarbības padomes ministru sanāksme notika Dohā 2015. gada 24. maijā.

Jemenā ES turpinās mudināt visas puses panākt ilgstošu politisku risinājumu saskaņā ar esošo iekļaujošo pārejas posma kārtību. Šis ir vienīgais veids, kā risināt pašreizējās problēmas valstī gan drošības, gan ekonomiskajā plāksnē un saglabāt Jemenas vienotību un teritoriālo integritāti. Starp politiskajiem dalībniekiem panākts plašs konsenss ļautu līdz galam izstrādāt un pieņemt jauno konstitūciju. Taču šķiet, ka šis process gada laikā joprojām būs sarežģīts un trausls; politisko nenoteiktību pastiprina nopietni politiski, ekonomiski un drošības apdraudējumi. Jo īpaši varas iestādēm steidzamības kārtā būs jāpievēršas apdraudējumam, kas izriet no teroristu darbībām.

Būtiski svarīga būs pastiprināta uzmanības pievēršana **Marokai** un **Tunisijai** un sadarbība ar tām. Gan Maroka, gan Tunisija ir veikušas nozīmīgus panākumus pārejā uz plašāku demokrātiju, un būs ļoti svarīgi paust iedrošinājumu un atbalstu, lai sekmētu svarīgo demokrātisko reformu pieņemšanas un īstenošanas procesu, kā arī lai skaidri atzītu viņu privileģēto statusu un šīs partnerības stratēģisko nozīmīgumu Eiropas Savienībai. Nākamais galvenais solis abām valstīm ir īstenot mobilitātes partnerību un turpināt sarunas par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības nolīgumu. Saistībā ar intensīvajām attiecībām ar Tunisiju ES 2015. gadā sāks Dialogu par drošību un terorismu ar Tunisijas iestādēm. Turklāt Tunisija drīz sāks sarunas nolūkā no 2016. gada iesaistīties programmā "Apvārsnis 2020".

Vēl viena prioritāte būs ES iesaistes Ēģiptē pārskatīšana. Šobrīd tiek veikts darbs, lai pakāpeniski atsāktu piemērot asociācijas nolīgumu, kā arī notiek sagatavošanas darbi sarunām par rīcības plānu. Mērķis ir sadarboties ar Ēģipti, lai atbalstītu valsti un tās tautu pārejas procesā, vienlaikus apspriežot strīdīgos jautājumus, jo īpaši cilvēktiesību un pamatbrīvību jomā.

Lībijā ES atbalsta ANO centienus panākt pušu vienošanos ar mērķi izveidot nacionālās vienotības valdību kā galveno pasākumu politiskā un drošības strupceļa pārvarēšanai, kurā pēdējā laikā ir iesaistījusies Lībija. No šajā sakarībā panāktā progressa būs atkarīgs politiskās pārejas process, ilgspējīga uguns pārtraukšana, drošības uzlabošana (tostarp bruņotu grupējumu izjaukšana) un publisko iestāžu izveidošana. Lai šajā sakarībā palīdzētu Lībijas nacionālās vienotības valdībai, varētu tikt izmantotas vairākas potenciālas KDAP iespējas reizē ar atbalstu no ES instrumentiem. Šobrīd notiek rūpīga KDAP plānošana, un tajā papildus tiks ņemti vērā ANO dialoga rezultāti (tostarp iespējamās konkrētas prasības pēc ES atbalsta) un dalībvalstu pārdomas Padomes līmenī. Lēmums būs jāpieņem arī par *EUBAM Libya* nākotni, kura šobrīd ir samazinājusies Tunisijā izvietoto darbinieku skaitu līdz trim, un par to, vai tā var tikt atjaunota, lai attiecīgā gadījumā atsāktu integrētas robežu pārvaldības spēju sniegšanu Lībijai. Pēc tam, kad būs izveidota nacionālās vienotības valdība, ES tai sniegs piemērotu atbalstu.

ES turpinās darbu pie labvēlīgu notikumu attīstības, veidojot attiecības ar Alžīriju. Prioritāte būs pabeigt Eiropas kaimiņattiecību politikas rīcības plānu. ES un Alžīrijas dialogs par jautājumiem, kas saistīti ar enerģētiku, tika sākts 2015. gadā. ES turpinās iesaistīties ar Alžīriju drošības un terorisma apkarošanas jautājumos.

ES turpinās sekmēt reģionālu sadarbību Vidusjūras reģionā, jo īpaši mudinot sākt konkrētus un jēgpilnus projektus saistībā ar Savienību Vidusjūrai, nostiprinot dialogu ar Arābu valstu līgu un veicinot plašāku reģionālu dialogu un sadarbību ar Magribu.

Attiecībā uz dienvidu kaimiņreģionu viena no galvenajām prioritātēm būs migrācijas un migrantu nelikumīgas kontrabandas apkarošana un ar to saistītās drošības problēmas. Atbildes reakcijai ir jābalstās uz efektīvu saikni starp iekšējo un ārējo migrācijas politikas dimensiju, izmantojot instrumentus, kas jau ir ieviesti, tostarp Vidusjūras reģiona jautājumu darba grupu un darbības, kas paredzētas Padomes 2014. gada oktobra secinājumos par migrāciju.

2. Eiropa un Vidusāzija

Attiecībā uz Krieviju ES būs jāveic grūts ceļš un jārod jauni veidi, kā pārvaldīt partnerattiecības. Ņemot vērā Krievijas īstenoto Krimas nelikumīgo aneksiju un nepārtraukto destabilizāciju Ukrainas austrumos, attiecības nevar būt tādas, kā iepriekš. ES joprojām saglabās savu politiku par Krimas nelikumīgās aneksijas neatzīšanu un turpinās diplomātiskās iesaistes divvirzienu politikas pieeju, atbalstot uz Minskas vienošanos balstītu politisku risinājumu kopā ar mērķtiecīgiem ierobežojošiem pasākumiem, ja nepieciešams. Progress, kas panākts virzībā uz Ukrainas krīzes risinājumu, joprojām būs priekšnosacījums atjaunotai iesaistei vairākās kopīgo interešu jomās.

Tajā pašā laikā Krievija, lai gan tā piekopj agresīvu politiku savā kaimiņreģionā un tai ir būtiskas iekšējās problēmas, joprojām ir nozīmīga ģeopolitiska dalībiece, ar kuru ES ir vairākas kopīgas intereses. ES turpinās uzraudzīt situāciju cilvēktiesību jomā.

Pieejā būs jāatspoguļo šī problemātiskā realitāte. ES un Krievijai būs jāturpina sadarbība G20 valstu grupā tādos jautājumos kā klimata pārmaiņas un terorisms, kā arī tādos starptautiskās drošības jautājumos kā Sīrija, Lībija, Irānas kodolprogramma un Tuvo Austrumu miera process.

Vienlaikus ES arī turpinās aicināt Krieviju ievērot starptautiskās saistības, piemēram, jautājumos par citu valstu suverenitātes un teritoriālās integritātes ievērošanu, PTO, tiesiskumu un labu pārvaldību. Ilgtermiņā no plašākas ekonomiskās labklājības, kas balstās uz PTO noteikumiem un suverēnām izvēlēm visā Eiropā un ārpus tās, ieguvēji varētu būt visi.

2015. gadā ES joprojām pilnībā iesaistīsies Rietumbalkānos saskaņā ar stabilizācijas un asociācijas procesa mērķiem un Padomes secinājumiem šajā sakarībā, no kuriem visjaunākie ir 2014. gada 15. un 16. decembra secinājumi. 2015. gada sākumā mēs plānojam rīkot Belgradas – Prištinā dialoga pirmo kārtu pēc tam, kad Prištinā tiks izveidota jauna valdība. Kopīgais mērķis ir attiecību normalizācija, un šajā gadā prioritāte tiks piešķirta 2013. gada aprīļa nolīguma īstenošanai. Attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu saskaņā ar 2014. gada 15. decembra secinājumiem ES plašā politiskā spektrā cer saņemt apstiprinājumu par rakstisko apņemšanos īstenot reformas, kas ir nepieciešamas, lai pavērtu ceļu uz stabilizācijas un asociācijas nolīgumu, stāšanos spēkā un lai panāktu konkrētu progresu šīs valsts ceļā uz ES.

ES iesaiste attiecībā uz bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku būs tikpat cieša kā iepriekšējos gadus; īpaša uzmanība tiks veltīta vietējam politiskajam dialogam, jo, pastāvot riskam par situācijas turpmāku pasliktināšanos, nepieciešami visu pušu īstenoti apzināti riska mazināšanas centieni. Ņemot vērā 2014. gada jūnija lēmumu, ar ko Albānijai piešķir kandidātvalsts statusu, 2015. gads būs svarīgs gads, lai padziļinātu reformu centienus. Arī pašvaldību vēlēšanas, kas notiks līdz vasaras sākumam, būs rūpīgi jā sagatavo un labi jānovada. 2015. gadā lielākā prioritāte Melnkalnē būtu jāpiešķir reformu īstenošanai.

Attiecībā uz **ieilgušiem konfliktiem** ES turpinās cieši sadarboties ar Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (EDSO).

Attiecībā uz **Turciju** vissvarīgākā prioritāte ir vēl vairāk iesaistīties sadarbībā attiecībā uz tiesiskumu un pamattiesībām, kā arī mudināt veikt turpmākas reformas. ES turpinās atbalstīt kurdu miera procesu. Attiecībā uz cīņu pret *ISIL/DAIŠ* Turcija joprojām būs svarīga partnere ekstrēmisma apkarošanā Sīrijā un Irākā un lai novērstu kopīgo apdraudējumu, ko rada ārvalstu kaujinieki.

ES arī izmantos iespējas atgādināt, ka tiek sagaidīts, ka Turcija aktīvi atbalstīs sarunas, kuru mērķis ir rast risinājumu Kipras problēmai.

Notiks darbs, lai gada pirmajā pusē īstenotu **ES stratēģijas jaunām partnerattiecībām ar Vidusāziju** pārskatīšanu, kas noslēgsies ar jauniem Padomes secinājumiem jūnijā. Jauna ESĪP Vidusāzijā iecelšana atkārtoti apstiprina ES apņemšanos attiecībā uz šo reģionu, un sniegs impulsu šajā sakarībā. Martā Dušanbē notiks augsta līmeņa dialogs drošības jomā.

2015. gada sākumā pilnveidotais partnerības un sadarbības nolīgums ar **Kazahstānu** tika parafēts 2015. gada 20. janvārī. Iespējams, jūlijā Kazahstāna uzņems ES un Vidusāzijas ministru sanāksmi.

Visbeidzot šī pirmā pusgada laikā mēs centīsimies noslēgt sarunas par **EEZ un Norvēģijas finanšu mehānismu** atjaunošanu. Mēs uzsāksim arī sarunas par asociācijas nolīgumu ar Andoru, Monako un Sanmarīno. Ir paredzēts, ka Šveices Federālā padome uzsāks sarunas ar Komisiju, ņemot vērā, ka 2014. gada 9. februārī tika pieņemts īstenošanas tiesību akta projekts par konstitūcijas pantiem un sarunu pilnvaras par personu brīvas pārvietošanās nolīguma atkārtotu apspriešanu.

Arktika ir reģions ar pieaugošu stratēģisku nozīmi. ES mērķis ir līdz nākamajai Arktikas Padomes ministru sanāksmei 2015. gada aprīlī formalizēt novērotāja statusu Arktikas Padomē, ņemot vērā to, ka Kanāda ir atcēlusi savus iebildumus. Paredzēts, ka pavasarī varētu notikt apspriešanās ārējās darbības jautājumu komisāru grupā, pēc kā notiktu konsultēšanās ar ārējiem dalībniekiem. Tad varētu tikt veikta gatavošanās paziņojumam, ar ko nāktu klajā 2016. gada sākumā.

3. Āfrika

ES attiecībā uz **Āfriku** joprojām būs divas galvenās prioritātes: veicināt mierīgu kontinentu, novēršot konfliktus un terorismu, un radīt labklājību, paātrinot ilgtspējīgu izaugsmi un attīstību. Visbeidzot, ES un Āfrikai ir kopīgas intereses tādos globālos jautājumos kā klimata pārmaiņas, migrācija un programma laikposmam pēc 2015. gada.

ES strādās pie tā, lai ar Āfriku, jo īpaši ar **Āfrikas Savienību**, saglabātu pastiprinātu politisko dialogu visos līmeņos un lai īstenotu pasākumus prioritārās jomās, kas tika apzinātas 2014.–2017. gada ceļvedī: miers un drošība; demokrātija; laba pārvaldība un cilvēktiesības; cilvēces attīstība; ilgtspējīga un iekļaujoša attīstība un izaugsme, un kontinentālā integrācija; globālas un jaunas problēmas. ES pauž atzinību par ĀS 2015. gada tēmu (pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm un attīstība, lai īstenotu Āfrikas programmu 2063), kā arī par 2016. gada tēmu (cilvēktiesības, uzmanību pievēršot dzimumu līdztiesībai). Visaptverošā pieeja un KDAP misijas arvien būs ES darbības galvenais elements – Āfrikas kontinentā ir izvietotas deviņas KDAP misijas.

Viena no galvenajām prioritātēm joprojām būs **Āfrikas rags**, un ES Īpašajam pārstāvim *Alexander Rondos* un ES delegācijām būs jāveic smags darbs, lai stabilizētu situāciju. Somālijā svarīgi būs balstīties uz progresu, kas panākts tādās jomās kā politiskā stabilitāte un drošība, un palīdzēt vēl vairāk konsolidēt politisko procesu federālā un reģionālā līmenī. Dienvidsudānā ES turpinās atbalstīt reģionāli vadīto starpniecības procesu un sadarbosies ar visām pusēm, lai panāktu ieilgušā konflikta ilgtspējīgu risinājumu.

Sāhelas reģions joprojām turpinās piesaistīt ES uzmanību, jo drošība un attīstība šajā rajonā ir ārkārtīgi svarīgi. Šajā sakarā ES ir apņēmusies saskaņā ar reģionālo rīcības plānu īstenot savu **Stratēģiju drošībai un attīstībai Sāhelā**. Jo īpaši uzmanība tiks vērsta uz radikalizācijas un vardarbīga ekstrēmisma novēršanu un apkarošanu, jaunatnei, migrāciju un mobilitāti, un robežu pārvaldību un cīņu pret nelikumīgu tirdzniecību un starptautisko organizēto noziedzību, izmantojot visus atbilstīgos instrumentus, tostarp KDAP misijas Nigērā un Mali.

Mali Eiropas Savienība, jo īpaši ar ESĪP Sāhelā starpniecību, kā viena no vidutājiem ir gatava atbalstīt pušu centienus īstenot miera nolīgumu, kas tika parakstīts 2015. gada 15. maijā Bamako. Savas visaptverošās pieejas kontekstā ES ir apņēmības pilna turpināt izmantot attiecīgos instrumentus, tostarp KDAP misijas *EUTM Mali* un *EUCAP Sahel Mali*.

Gvinejas līcī prioritāte tiks piešķirta ES stratēģijas attiecībā uz Gvinejas līci īstenošanai kopā ar drīzumā pieņemto Gvinejas līča rīcības plānu. Pašreiz notiekošā koordinācija ar Āfrikas un starptautiskajiem partneriem būs ļoti nozīmīga, gatavojoties ĀS Togo samitam par jūras drošību un attīstību, kas paredzēts 2015. gada novembrī.

Lielo ezeru reģionā ES ciešā koordinācijā ar Āfrikas un starptautiskajiem partneriem savu rīcību vēršīs uz divām stabilitātei svarīgām jomām: ticamu, miermīlīgu un iekļaujošu vēlēšanu rīkošanai Burundi un Kongo Demokrātiskajā Republikā (KDR) un visu bruņoto grupējumu, jo īpaši *FDLR* neitralizēšanai Kongo Demokrātiskās Republikas austrumos.

KDR misija *EUSEC RDC* nodos daļu no saviem pienākumiem Eiropas Attīstības fonda programmai "*PROGRESS*", vienlaikus ar būtiski samazinātu personālu turpinot savas racionalizētās pilnvaras. Misiju noslēgs 2016. gada 30. jūnijā.

Centrālāfrikas Republikā ES turpinās īstenot stingrus drošības pasākumus un atbalstu valsts atjaunošanai, tostarp saskaņā ar ANO atbalsta programmu sniedzot atbalstu vēlēšanām. Sniedzot atbalstu *MINUSCA* drošības situācijas stabilizēšanai Bangi, pārejas laika nodrošinājuma operācija *EUFOR RCA* ir izrādījusies ļoti veiksmīga. Šobrīd *EUFOR RCA* nodod *MINUSCA* atbildību pār diviem pilsētas rajoniem. Operācija tiks izbeigta 2015. gada 15. martā. Tai sekos *EUMAM RCA*, kas ir autonoma militāra padomdevēja misija, lai ciešā sadarbībā ar *MINUSCA* atbalstītu Centrālāfrikas Republikas varas iestādes sagatavoties gaidāmajai drošības sektora reformai. Tā palīdzēs Centrālāfrikas Republikas Bruņotajiem spēkiem (*FACA*) pārvaldīt esošo situāciju un izveidot spējas un kvalitāti, kas vajadzīgas, lai nākotnē sasniegtu mērķi – modernākus, efektīvākus un atbildīgākus Bruņotos spēkus. Misijas pilnvaras ir paredzētas uz vienu gadu.

4. Ziemeļamerika un Dienvidamerika

Abi Amerikas kontinenti ES paver vairākas iespējas saistībā ar jaunajām komisāru kolēģijas prioritātēm, atbalstot darbvietu un izaugsmes veicināšanu ES, bet arī saistībā ar ES daudzpusējo darba programmu un iekšējās politikas ārējiem aspektiem (piemēram, klimata pārmaiņas, enerģētika, digitālā ekonomika). 2015. gads dos iespēju pastiprināt partnerattiecības ar galvenajiem sabiedrotajiem un, rīkojot ES un *CELAC* samitu jūnijā, nosūtīt skaidru signālu par pastiprinātu iesaistīšanos ar Latīņameriku. ES iesaiste reģionālās grupās pastiprinās spēcīgās divpusējās attiecības.

ES un Amerikas Savienotajām Valstīm ir kopīgas vairākas svarīgas ārpolitikas problēmas (klimata pārmaiņas, migrācija, narkotikas, drošība, starptautiskā finanšu sadarbība). Sadarbība, un jo īpaši ar ASV, ir ļoti būtiska. Tomēr, lai nodrošinātu šo sadarbību, ir nepieciešama nepārtraukta un plaša politiskā iesaiste visos gadījumos, tostarp attiecībā uz daudzpusējiem forumiem. Būtiski ir saglabāt un turpināt veidot stratēģiskās partnerības.

Plānots, ka tiks padziļināta sadarbība **KDAP** jomā, balstoties uz iepriekšējo veiksmīgo pieredzi, tostarp ieguldījumiem ES KDAP misijās (ASV, Kanāda, bet arī Kolumbija un Čīle).

Sadarbībā ar **Kanādu** ES prioritāte būs parakstīt un provizoriski piemērot gan visaptverošu ekonomikas un tirdzniecības nolīgumu, gan stratēģiskas partnerības nolīgumu, kā arī panākt virzību attiecībā uz Arktikas Padomi un sadarbību ārlietu un drošības politikas jomā. Gaidāmajā stratēģiskas partnerības nolīgumā tiks nostiprinātas ES un Kanādas kopīgās vērtības, un ar to paredzēts pacelt attiecības jaunā līmenī. Ar nolīgumu tiek veicināta attiecību padziļināšana visās sadarbības jomās, tostarp drošības politikas jomā (cita starpā atbalsts krīžu pārvarēšanai un spēju veidošanai trešās valstīs).

ES turpinās cieši sadarboties ar **Amerikas Savienotajām Valstīm** ārpolitikas jomās, piemēram, īstenojot Minskas vienošanās, sankcijas pret Krieviju, kā arī sniedzot palīdzību Ukrainai, tostarp drošības sektora reformā.

Daudz uzmanības prasīs arī cīņa pret *ISIL/DAIŠ*, ko cita starpā koordinē *anti- ISIL/DAIŠ* koalīcijas ietvaros, kā arī turpmāks darbs pie terorisma apkarošanas un arī pasākumiem, par kuriem vienojās sanāksmē par vardarbīga terorisma apkarošanu, kas notika 2015. gada 19. februārī Vašingtonā.

ES centīsies panākt "jumta nolīguma" (tostarp par tiesisko aizsardzību, ko jāīsteno ASV) un "drošības zonas shēmas" pabeigšanu. ES un ASV arī turpinās ciešu sadarbību enerģētikas jomā, jo īpaši attiecībā uz energoapgādes drošību, un sadarbosies jautājumā par klimata pārmaiņām, gatavojoties ANO klimata pārmaiņu konferencei Parīzē.

Ļoti svarīgi būs turpināt KDAP sadarbību, mudinot ASV atbalstīt ES misijas un operācijas, turpinot sadarbību militārpersonu starpā, tostarp loģistikas jomā.

Viena no galvenajām prioritātēm ES un ASV attiecībās ir **transatlantiskā tirdzniecības un ieguldījumu partnerība (TTIP)**. Papildus tīriem ekonomiskiem ieguvumiem, kas panākti pastiprinātās divpusējās tirdzniecības un investīciju un regulatīvās sadarbības ceļā, TTIP ir ievērojams potenciāls stiprināt ES nostāju globālu standartu noteikšanā un piedalīties ekonomiskās programmas noteikšanā globālā mērogā.

Lielāka ES ekonomiskā vara, transatlantiskās ekonomikas integrācija un ģeoekonomiskā partnerība pastiprinās ES spējas reaģēt uz problēmām, ar ko tā sastopas Eiropā. Līdztekus jau esošajām dziļajām saitēm drošības un politikas jomā ar TTIP tiek pastiprināta ES un ASV stratēģiskā partnerība.

2015. gadā ES **pēckonflikta palīdzības un starpniecības** spējas abos Amerikas kontinentos varētu sniegt arī citus veiksmes stāstus, kā, piemēram, Kolumbijā. ES turpinās iesaistīties, lai stiprinātu iedzīvotāju drošību Centrālamerikā un Karību jūras reģionā un atbalstītu iekšējās reformas Kubā. Šajā sakarībā ES turpinās pašreiz notiekošās sarunas par politisko dialogu un sadarbības nolīgumu.

5. Āzija un Klusā okeāna valstis

2015. gads būs saistīts ar Eiropas Savienības un **Āzijas un Klusā okeāna valstu** ilglaicīgo attiecību dinamisku tālāku nostiprināšanu. ES darbība un politikas ierosmes atspoguļos ES stratēģiskās intereses un vēlmi redzēt, ka reģionā tiek ievērots miers, demokratizācija un cilvēktiesības, notiek reģionālā sadarbība un ekonomiskā attīstība.

Ar politisko iniciatīvu un lielāku ES valstu vadītāju personīgo apņemšanos ES ir gatava pastiprināt savu klātbūtni reģionā.

Joprojām noderīgus ieteikumus sniegs ES pamatnostādnes, piemēram, 2012. gada pamatnostādnes attiecībā uz politiku Austrumāzijā, ES un Ķīnas stratēģiskās sadarbības programma līdz 2020. gadam, ES-ASEAN un ES-Indijas rīcības plāni, 2014. gada ES stratēģija attiecībā uz Afganistānu un sistēma Eiropas Savienības politikai un atbalstam Mjanmai/Birmā. Dažas no šīm pamatnostādnēm var tikt atjauninātas gada laikā.

Pastāvīgie krīžu uzliesmojumi Āzijā un Klusā okeāna reģionā tieši ietekmē ES intereses, vienlaikus reģiona drošības darbākārtībā aizvien vairāk parādās tādas netradicionālās drošības problēmas, kas saistītas ar, piemēram, klimatu, ūdens resursu apsaimniekošanu (jo īpaši Mekongas reģionā), enerģiju, cilvēku tirdzniecību, pandēmijām un ar katastrofām saistītiem apdraudējumiem. Augošais enerģijas pieprasījums un cīņa par resursiem var potenciāli palielināt saspīlējumu.

Šīs drošības problēmas bieži ir kontrastā ar ekonomisko uzplaukumu, radot augstu risku visiem, tostarp ES, attiecībā uz to, kā nodrošināt ieguldījumu drošību un pasargāt piegādes ceļus. Visu 2015. gadu Padome joprojām cieši iesaistīsies visos Āzijas drošības aspektos.

No praktiskās puses, ES problēmas turpmāk tiks risinātas, izmantojot proaktīvu iesaisti – sadarbību ar Āzijas valstīm ne tikai tādās jomās kā krīzes atrisināšana, starpniecība un pēckonflikta samierināšanās, kā arī drošība un aizsardzība (Ačeha, Mjanma/Birma, Mindanao, Nepāla, Austrumtimora), bet arī pārrobežu jautājumos, piemēram, kiberdrošība, cīņa pret transnacionālo noziedzību un jūras drošība.

Divpusējā līmenī sadarbība **KĀDP/KDAP** jomā turpināsies raiti attīstīties ar Austrāliju, Ķīnu, Japānu, Jaunzēlandi un Korejas Republiku. ES augsta līmeņa sanāksmēs ar Ķīnu, Japānu un Korejas Republiku, kā arī *ASEM* ārlietu ministru sanāksmē uzmanības centrā būs reģionālās drošības jautājumi. Afganistāna ir vienīgā vieta Āzijā, kur ES vēl joprojām īsteno KDAP misiju (*EUPOL Afghanistan*), ko sāka 2007. gadā. Balstoties uz savu pieredzi, ES, protams, atbalsta centienus, kuru mērķis ir izveidot stabilu daudzpusēju un uz noteikumiem un sadarbību balstītu, drošības sistēmu Āzijā. ES pievienošanās Līgumam par draudzību un sadarbību 2012. gadā ir pastiprinājusi attiecības ar **ASEAN reģionālo forumu (ARF)**, un ES valstu vadītāji ir piedalījušies nozīmīgās augsta līmeņa daudzpusējās sanāksmēs par reģiona drošību – no *Shangri-La* dialoga par drošību Āzijā līdz *ARF* ministru ikgadējām sanāksmēm. Attiecības tiks turpinātas 2015. gadā.

ES joprojām būs reģiona galvenā līdzekļu devēja. Neskatoties uz ekonomiskajiem ierobežojumiem, ir būtiski palielinājies Āzijai piešķirtais finansējums saskaņā ar jauno finanšu shēmu 2014.–2020. gadam.

Šajā sakarībā reģions saņems nozīmīgu daļu no finansējuma, kas pieejams no jaunā partnerības instrumenta, kura mērķis ir veicināt ES stratēģiskās intereses (uzlabota piekļuve tirgum, Savienības partnerības stratēģiju atbalstīšana, ekonomiskā klātbūtne, stratēģijas "Eiropa 2020" starptautiskās dimensijas īstenošana un publiskā diplomātija).

Ņemot vērā veiksmīgo *ASEM* desmito samitu Milānā un gatavojoties *ASEM* ārlietu ministru divpadsmitajai sanāksmei, kas notiks Luksemburgā 2015. gada 5. un 6. novembrī un ko vadīs AP/PV, **ASEM** būs nozīmīga loma, īstenojot ES proaktīvo pieeju Āzijai.

Līdz ar gaidāmo pirmā ES īpašā vēstnieka *ASEAN* iecelšanu, kura birojs atradīsies Džakartā, ES piešķirs redzamību savām intensīvajām attiecībām ar šo reģionālo organizāciju un tās desmit dalībvalstīm.

ASEAN, ko 2015. gadā vadīs Malaizija, pašreiz ir ceļā uz to, lai īstenotu mērķi par *ASEAN* ekonomiskās kopienas nodibināšanu 2015. gadā. ES ir *ASEAN* otra lielākā tirdzniecības partnere aiz Ķīnas. ES ir noslēgusi brīvās tirdzniecības un investīciju nolīgumus Singapūrā un apspriež BTN ar citām *ASEAN* dalības valstīm, tostarp Vjetnamu, Malaiziju un Taizemi.

2015. gadā tiks atzīmēta ES un **Ķīnas** diplomātisko attiecību 40. gadadiena. Galvenā ES un Ķīnas prioritāte būs nostiprināt sadarbību, balstoties uz ES un Ķīnas stratēģiskās sadarbības programmu līdz 2020. gadam, par kuru vienošanās tika panākta 2013. gada novembrī ES un Ķīnas samitā Pekinā. Nopietni soļi ceļā uz sadarbības turpināšanu 2015. gadā būs ES un Ķīnas stratēģiskā dialoga piektā kārtā un 17. ES un Ķīnas samits.

Eiropas Savienība turpinās uzturēt kontaktus ar jauno **Indijas** valdību, tostarp izmantojot iespējamu ES un Indijas samitu. Līdztekus tam ES turpinās sadarbīties ar Indiju attiecībā uz nozīmīgiem globāliem jautājumiem, piemēram, enerģētika/klimata pārmaiņas laikposmā pirms Parīzes konferences un attīstības programmas laikposmam pēc 2015. gada.

ES turpinās sarunās ar Indijas pusi izvirzīt ilgstoši neatrisināto jautājumu par diviem aizturētajiem Itālijas jūrnikiem.

ES strādās, lai virzītu uz priekšu sarunas par stratēģiskas partnerības nolīgumu un brīvās tirdzniecības nolīgumu ar **Japānu**starp saistībā ar Japānas paziņoto mērķi noslēgt sarunas līdz 2015. gada beigām. Tā kā Japāna vēlas vairāk sekmēt globālos miera un stabilitātes centienus, mēs turpināsim izskatīt jautājumu par to, kā padziļināt sadarbību ar Japānu drošības jomā. ES un Japānas samits, kas notiks Briselē 2015. gada otrajā ceturksnī, pavērs nozīmīgu iespēju apspriest kopīgās problēmas un kopīgos politiskos mērķus, piemēram, ekonomikas atveseļošanas, starptautiskā drošības un klimata pārmaiņu jautājumus.

2015. gadā ES partnerattiecībās ar **Korejas Republiku** īpašs uzsvars tiks likts uz to, lai pilnībā īstenotu pašreiz spēkā esošo trīs galveno nolīgumu noteikumus (pamatnolīgums, brīvās tirdzniecības nolīgums un nolīgums, ar ko izveido sistēmu līdzdalībai ES krīzes pārvarēšanas operācijās), un pastiprinātu esošos politiskos un nozaru dialogus. ES un Korejas samitam būtu jānotiek Seulā.

Afganistānas nacionālās vienotības valdība rada jaunu dinamiku, ar ko var panākt izmaiņas valsts iekšienē un palīdzēt nostabilizēt reģionu. Ja Afganistānas nacionālās drošības spēki spēs uzturēt drošību, tas ļaus īstenot vērienīgas ekonomiskās un politiskās reformas, kas noteiktas Londonas konferencē, kā arī jēgpilnu miera procesu. ES stratēģija Afganistānai, kas balstīta uz attīstības sadarbības instrumenta piešķirumu EUR 1,4 miljardu apmērā, paplašināto *EUPOL* misiju un ieplānoto sadarbības nolīgumu par partnerību un attīstību, ko paredzēts pabeigt 2015. gadā, nodrošina satvaru ES un dalībvalstīm, kas atbalsta šo ilgtermiņa procesu. Augstākā līmeņa amatpersonu sanāksmē līdz 2015. gada vidum būtu jāpanāk vienošanās par pārskatītu savstarpējās atbildības satvaru.

Attiecībā uz **Pakistānu** prioritāte būs nodrošināt pastāvīgu progresu, īstenojot ES un Pakistānas piecu gadu attiecību stiprināšanas plānu, kuru pārrauga stratēģiskajā dialogā. Plānots, ka 2015. gadā Islamabadā notiks trešais ES un Pakistānas stratēģiskais dialogs. Nolūkā iesniegt ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei 2015. gadā tiks cieši uzraudzīts progress, ko Pakistāna būs guvusi, efektīvi īstenojot 27 galvenās konvencijas saskaņā ar *GSP+*. ES ar Pakistānu arī turpinās dialogu par konkrētiem jautājumiem, tostarp cilvēktiesībām, enerģētiku, terorisma apkarošanu un migrāciju.

Bangladešā Eiropas Savienība turpinās uzraudzīt situāciju pārvaldības un cilvēktiesību jomā un uzturēs kontaktus ar tās valdību, ASV un Starptautisko Darba organizāciju (SDO), lai nodrošinātu, ka tiek īstenotas apņemšanās, par ko panākta vienošanās ilgtspējas paktā, lai uzlabotu darba tiesības, darba apstākļus un rūpnīcu drošību Bangladešas gatavo apģērbu nozarē.

ES turpinās uzturēt kontaktus ar **Šrilanku, Mjanmu, Taizemi un Kambodžu**, jo īpaši jautājumos, kuros ES ir nozīmīga spēja iedarboties un kuros sakarā ar nestabilu politisko situāciju vai trauslu pēckonflikta samierināšanas procesu var būt nepieciešama īpaša uzmanība.

2015. gads būs īpaši labvēlīgs gads attiecību tālākai veidošanai ar **Austrāliju un Jaunzēlandi**.

2015. gadā prioritāte attiecībās ar Austrāliju būs gada sākumā paredzētā krīzes pārvarēšanas nolīguma parakstīšana un vēlāk gada laikā – sadarbības pamatnolīguma parakstīšana. ES turpinās iesaistīties sadarbībā par drošības jautājumiem, tostarp ikgadējā dialogā par drošību un dialogā par terorisma apkarošanu. Attiecībā uz Jaunzēlandi prioritāte tiks piešķirta Partnerattiecību nolīguma par attiecībām un sadarbību (*PARC*) parakstīšanai un sadarbības turpināšanai drošības jautājumos, tostarp ikgadējam dialogam par drošību.

Attiecībā uz **Fidži** ES atsāks pilnu attīstības sadarbību un atjauninās politisko dialogu ar jauno demokrātisko valdību. ES joprojām iesaistīsies Klusā okeāna salu forumā.

6. Starptautiskā drošība

Darbs pie ieroču izplatīšanas apkarošanas joprojām būs viena no ES prioritātēm. Ņujorkā no 27. aprīļa līdz 22. maijam notiks 2015. gada Kodolieroču neizplatīšanas līguma (KNL) pārskatīšanas konference, kas dos iespēju veicināt lielāku kohēziju starp kodolieroču un bezkodolieroču valstīm. ES arī turpinās būt viena no galvenajām līdzekļu devējām, lai panāktu no masu iznīcināšanas ieročiem brīvu zonu Tuvajos Austrumos.

Joprojām ir nepieciešams spēcīgs starptautisks satvars, lai risinātu šīs problēmas, un ES turpinās atbalstīt to, lai vispārēji un iedarbīgi tiktu īstenoti starptautiskie instrumenti (Ķīmisko ieroču konvencija, Ieroču tirdzniecības līgums, Kodolieroču neizplatīšanas līgums, Konvencija par kājnieku mīnu aizliegumu, Hāgas rīcības kodekss pret ballistisko raķešu izplatīšanu utt.). ES atbalsts būs vērsts uz Starptautisko Atomenerģijas aģentūru (SAEA), Ķīmisko ieroču aizlieguma organizāciju, Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu organizāciju, kā arī Ieroču tirdzniecības līguma efektīvu īstenošanu. Gada pirmajā pusē viena no ES un starptautiskās kopienas galvenajām prioritātēm joprojām būs diplomātiskais process ar mērķi panākt **Irānas kodoljautājuma** visaptverošu risinājumu.

Ir paredzētas vairākas sarunu kārtas politiskā un ekspertu līmenī, ko vadīs ES. Līdztekus tam ES turpinās izdarīt spiedienu uz Irānu, lai tā reģionā uzņemtos konstruktīvu lomu (kā arī valsts iekšienē izpildītu starptautiskos pienākumus, tostarp attiecībā uz cilvēktiesībām).

Ja izdosies panākt vienošanos kodolenerģijas jomā, krietni pieaugs izredzes izveidot pastiprinātas un produktīvas ES un Irānas attiecības.

Eiropas Savienībai būs jāturpina pievērst uzmanību Korejas Tautas Demokrātiskajai Republikai, kas ir reģiona nestabilitātes avots, kā arī ņemot vērā nelikumīgi īstenotās masu iznīcināšanas ieroču un ballistisko raķešu programmas. ES ciešā koordinācijā ar visiem svarīgākajiem partneriem turpinās darīt visu iespējamo, lai atbalstītu un aicinātu sākt abu Koreju dialogu, kā arī lai atsāktos uz ticamiem pamatiem balstītas sešu pušu sarunas. ES arī centīsies strādāt pie tā, lai uzlabotu cilvēktiesību situāciju KTDR.

Saglabājas bažas, kas ar laiku varētu pieaugt, par **masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanos** saistībā ar Sīrijas konfliktu, ņemot vērā pieņemumus, ka islāma ekstrēmistu grupējumu, piemēram, *ISIL*, rokās varētu nonākt neatklāti masu iznīcināšanas ieroču krājumi. Plašākā mērogā minētais konflikts liek vērst uzmanību uz ekstrēmistisku teroristu grupējumu strauju rašanos, tostarp ārvalstu kaujinieku parādīšanos (no Eiropas un citām vietām) un pieaugošo sektantismu. Rūpīgāk būs jāizvērtē iespējamās saiknes starp dažādiem ekstrēmistu grupējumiem, sākot no Tuvajiem Austrumiem, līdz Ziemeļu, Austrumu un Rietumu Āfrikai.

Attiecībā uz **drošību Eiropā** jauni un sarežģīti apdraudējumi izceļ vajadzību veidot jaunas sinerģijas un ciešāku sadarbību visos līmeņos. Terorisms, organizētā noziedzība un kobernoziegumi ir trīs galvenās prioritātes, kuras Komisijas 2015. aprīlī pieņemtajā Eiropas drošības darba programmā ir izceltas kā tādas, saistībā ar kurām ir nekavējoties jāīstenojas. Ir skaidrs, ka tie ir savstarpēji saistīti pārrobežu apdraudējumi, un tādēļ, ka tie ir daudzšķautņaini un starptautiski pēc būtības, ir vajadzīga efektīva un koordinēta rīcība ES līmenī. Darba programmā ir izklāstīti konkrēti instrumenti un pasākumi, kurus izmantos kopējā darbā, lai garantētu drošību un efektīvāk novērstu minētos trīs svarīgākos apdraudējumus. ES turpinās strādāt saskaņā ar integrētajām reģionālajām stratēģijām un dialogos ar svarīgākajiem partneriem, kā arī daudzpusējā līmenī.

Ir jāturpina progress, kas panākts, lai palielinātu **kopējās drošības un aizsardzības** politikas efektivitāti, ietekmi un redzamību.

Eiropadomes sanāksmē 2015. gada jūnijā, tiks izvērtēti konkrēti panākumi visos jautājumos un tiks sniegtas turpmākas ievirzes, pamatojoties uz Padomes ziņojumu, kas balstās uz Komisijas, Augstās pārstāves un Eiropas Aizsardzības aģentūras ieguldījumu.

Būs jāpievēršas jautājumiem par izdevumiem aizsardzības jomā un Eiropas aizsardzības spējām, kā arī jāveic sagatavošanas darbs vairākās jomās, piemēram, attiecībā uz partneru spēju atbalstīšanu krīzes pārvarēšanā un drošību (tostarp "apmācība un ekipējums"), un jāpievēršas ES un NATO attiecībām.

KDAP pamatā joprojām būs misijas un operācijas. Tiks turpināti kontakti ar partneriem un līdzdalības veicināšana KDAP misijās un operācijās, regulāri drošības un aizsardzības dialogi, daudzpusējo/reģionālo partnerattiecību nostiprināšana un kopīgu semināru organizēšana ar stratēģiskiem partneriem.

Āfrikas Savienības samitā (Adisabebā 2015. gada 30. janvārī) un ES un Ķīnas stratēģiskās partnerības laikā (2015. gada februārī vai martā) būs iespējas veicināt 16. decembrī pieņemtā **Jūras drošības rīcības plāna** ārējos aspektus.

ES arī strādās pie tā, lai uzlabotu savas **ātrās reaģēšanas spējas** izvietot pareizos civilos un militāros līdzekļus.

Jo īpaši svarīgi ir izstrādāt atbildes reakciju uz tā sauktajām "hibrīddraudu" tehnikām, t.i., kā cīnīties ar apdraudējumiem, kas, slēpjoties aiz nolieguma maskas un balstoties uz agresīvām saziņas operācijām, grauj un destabilizē.

Pasaules mēroga konferencē par **kibertelpu**, kas notika Hāgā 2015. gada 16.–17. aprīlī, tika formulēta stratēģiska kibertelpas politika, kā arī iespēja veicināt redzējumu par brīvu, atvērtu un drošu kibertelpu, kur visas ieinteresētās personas ir iesaistītas lēmumu pieņemšanā. Kopumā ES bija svarīgi turpināt pievērsties gan kiberdrošības apdraudējumiem, gan pozitīvajiem ieguvumiem, ko var dot kibertelpas izmantošana, tostarp attiecībā uz brīvību un privātumu, ekonomisko izaugsmi, inovāciju un piekļuvi. ES nākamajā gadā turpinās veicināt savas prioritātes, tostarp uzticības veicināšanas pasākumu izstrādi kiberdrošības jomā, lai uzlabotu spējas paredzēt valstu uzvedību kibertelpā, atbalstītu kiberspēju veidošanutrešajās valstīs un sekmētu cilvēktiesību piemērošanu kā daļu no interneta pārvaldības.

Visbeidzot 2015. gadā ES joprojām saskarsies ar konfliktiem, kam nepieciešama **visaptveroša ES atbildes reakcija**, sākot ar konfliktu novēršanu, briestošu konflikta situāciju agrīnu noteikšanu un starpniecību. Mēs turpināsim uzlabot praktisko sadarbību ar partneriem, piemēram, ar ANO, attiecībā uz konfliktu novēršanu, tajā skaitā starpniecību, kopīgu konfliktu analīzi, kā arī izmantojot ES finansētu pilsoniskās sabiedrības dialoga tīklu.

Būs nepieciešams darbs, lai stratēģisku lēmumu pieņemšanas procesā integrētu **jauno ES konfliktu agrīnās brīdināšanas sistēmu**. Lai uzlabotu ne tikai konfliktu novēršanu, bet arī konfliktu risināšanu un miera veidošanu, būs nepieciešama strukturēta konflikta analīze, lai sniegtu norādes kopīgai ES darbībai sadarbībā ar ES dalībvalstīm, starptautiskajiem partneriem, un balstoties uz pilsoniskās sabiedrības ekspertīzi. To veicot, dažādos dienestos tiks izvērsta labāka apmācība un ieteikumi, lai ārējā darbībā uzlabotu efektivitāti un konflikta kontekstuālo izpratni.

Prioritāte ir ieguldīt citu īstenotajā starpniecībā un vēl vairāk saliedēt ES spējas. EĀDD **starpniecības atbalsta** komanda turpinās veicināt starpniecību kā pirmās reaģēšanas līdzekli uz jaunām un notiekošām krīžu situācijām. Attiecībā uz pārejas posma tiesiskumu, galīgā redakcijā tiks izstrādāts un īstenots jauns ES politiskais dokuments, un veids, kādā ES iesaistās drošības sektora reformā, tiks pastiprināts, sniedzot operatīvas norādes par to, kā uzlabot efektivitāti visā ES sistēmā.

63. Eiropas Savienība turpinās atbalstīt centienus veicināt tās trīs pīlāros, kas ir vienlīdz svarīgi, paredzētā principa "pienākums aizsargāt" praktisku īstenošanu.

64. 2015. gadā notiks **nozīmīgas miera un drošības jomas pārskatīšanas**, proti, ANO miera operāciju, miera veidošanas struktūras un ANO DP Rezolūcijas 1325 par sievietēm, mieru un drošību pārskatīšana. Tā ir piemērota iespēja, lai kritiski izvērtētu ANO miera un drošības struktūras pašreizējo stāvokli un ievirzītu uz turpmāko ceļu. Šo pārskatu savstarpējās saiknes ir būtiskas.

65. 2015. gadā tiks veikta ANO **miera operāciju** pārskatīšana.

Tiek plānots, ka augsta līmeņa neatkarīga darba grupa pavasarī sniegs ziņojumu ANO ģenerālsekretāram, pēc kā viņš turpinās procesu. ES un dažas ES dalībvalstis jau ir iesniegušas savus komentārus šai grupai un cieši sekos līdzi notikumu gaitai.

2015. gadā ANO un ANO DP veiks **10 gadu pārskatīšanu par ANO miera uzturēšanas struktūru**. To balstīs uz darbu, ko veiks augsta līmeņa ekspertu padomdevēju grupa, kas uzsāks valsts pētījumus Burundī, Centrālāfrikas Republikā, Sjerraleonē, Dienvidsudānā un Austrumtimorā. Tā veiks miera veidošanas struktūras politikas un iestāžu pārskatīšanu, un, balstoties uz šo darbu, izstrādās secinājumus un ieteikumus. ES atbalstīs šo procesu.

Atzīmējot ANO DP Rezolūcijas 1325 par sievietēm, mieru un drošību 15. gadadienu, 2015. gada oktobrī tiks organizēta **augsta līmeņa pārskatīšana**, lai globālā, reģionālā un valsts līmenī novērtētu progresu, kā tiek īstenota ANO DP Rezolūcija 1325, atjaunotu apņemšanās un novērstu radušos šķēršļus. ES atbalstīs šo procesu.

7. Cilvēktiesības un demokrātija

ES divpusējā un daudzpusējā līmenī turpinās veicināt un aizsargāt **cilvēktiesības** un integrēt cilvēktiesību jautājumus visās ES politikas jomās.

Pēc tam, kad 2014. gadā beidzās 2012. gada Rīcības plāna par cilvēktiesībām un demokrātiju termiņš, 2015. gada otrajā pusgadā tiks pieņemts jauns rīcības plāns.

Jaunais rīcības plāns pilnībā aptvers AP un Eiropas Komisijas 2015.–2019. gada pilnvaras, un tajā tiks iekļauta starpposma pārskatīšanas klauzula (2017. gadā), lai šī pārskatīšana sakristu ar ārējo finanšu instrumentu starpposma pārskatīšanu.

ES turpinās savu darbību daudzpusējā līmenī, jo īpaši ANO, kā izklāstīts 2015. gada februāra Padomes secinājumos par ES prioritātēm ANO cilvēktiesību forumos, ko, kā katru gadu, pieņēma pirms galvenās ANO Cilvēktiesību padomes sesijas uzsākšanas Ženēvā 2015. gada martā.

2014. gada ES gada ziņojums par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē tiks sagatavots 2015. gada pirmajā pusgadā. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, ziņojumā tiks iekļauta tematiskā sadaļa un valstīm veltītā sadaļa.

Vēlēšanu novērošanas misijas joprojām būs galvenie instrumenti, lai īstenotu ES ārējās darbības pamatmērķi – veicināt demokrātiju visā pasaulē.

Attiecībā uz **pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm** 2015. gads būs nozīmīgs gads, lai veicinātu dzimumu līdztiesību, jo tiks atzīmēta 1995. gada Pekinas deklarācijas un Pekinas Rīcības platformas attiecībā uz dzimumu līdztiesību 20. gadskārta, kā arī 15. gadadiena, kopš pieņemta ANO DP Rezolūcija 1325 par sieviešu ieguldījumu mierā un drošībā.

8. Pasaules mēroga jautājumi

Attiecībā uz **terorisma apkarošanu** 9. februārī pieņemtie Padomes secinājumi tiks izmantoti par pamatu, lai terorisma apkarošanu turpinātu iekļaut visā ES ārējā darbībā un pastiprinātu terorisma apkarošanas politiku un darbības, pievērsties šādiem tematiem: stiprināt partnerību ar svarīgākajām valstīm, sniegt atbalstu spēju veidošanā, vērsties pret radikalizāciju un vardarbīgu ekstrēmismu, veicināt starptautisko sadarbību un pievērsties pamatā esošajiem faktoriem un aktuālām krīzēm.

Galīgais process starpvaldību sarunās par **darba programmu laikposmam pēc 2015. gada** sāksies 2015. gada janvārī, un tas balstīsies uz iepriekšējiem procesiem, kas izriet no *Rio+20*, jo īpaši no darba, ko veikusi Ilgtspējīgas attīstības mērķu atklātā darba grupa, kura 2014. gada jūlijā iesniedza priekšlikumu 17 mērķiem un 169 uzdevumiem, kā arī Starpvaldību ekspertu komiteja jautājumos par ilgtspējīgas attīstības finansēšanu.

Notiekošajā stratēģisko pārdomu procesā par ES un ĀKK attiecībām pēc 2020. gada ES uzsvērs vajadzību arī turpmāk būt atvērtiem un reālistiskiem attiecībā uz turpmāko struktūru pēc Kotonū līguma, kam būtu jārada patiesi modernas attiecības starp ES un ĀKK valstīm.

Līdz 2015. gada pirmā ceturkšņa beigām tiks izstrādāts **visaptverošas pieejas rīcības plāns**.

AP un Komisijai, konsultējoties ar dalībvalstīm, līdz 2015. gada vidum būtu jāizstrādā ES mēroga stratēģiskā sistēma drošības sektora reformai.

Šī gada laikā varētu būt jāizstrādā DE/IT/NL iesniegta iniciatīva – **preventīva ārpolitika attiecībā uz globālo jautājumu stratēģiju**.

2015. gadā **klimata pārmaiņas** joprojām būs ģeopolitiska un stratēģiska ES prioritāte. Mērķis, kas decembrī Parīzē gaidāmajā Pušu konferences 21. sesijā ir jāsaniedz vispirms, ir vienšanās par vērienīgu, juridiski saistošu nolīgumu saskaņā ar *UNFCCC*, kurš ir piemērojams visām pusēm.

2014. gada oktobrī Eiropadome vienojās par ES mērķiem.

Tā kā Arktiskā klimata pārmaiņas ir ārkārtīgi svarīgas Eiropai, ES ir izšķiroša nozīme, sniedzot atbalstu sekmīgai Arktikas sadarbībai. 2015. gada beigās ir paredzēts pieņemt ES stratēģiju par Arktiku.

Viens no nozīmīgākajiem ES ārējās politikas elementiem joprojām būs **enerģētika**. Eiropas enerģētiskās drošības stratēģijas un enerģētikas savienības pieņemšanai būs nepieciešams ārpolitikas ieguldījums, lai veicinātu to īstenošanu jo īpaši šādās jomās: 1) ES energoapgādes un enerģijas piegādes ceļu dažādošana, 2) atklātas, uz noteikumiem balstītas un pārredzamas pasaules mēroga pārvaldības veicināšana enerģētikas jomā un 3) kopīga un konsekventa ziņošana enerģētikas jomas partneriem.

2015. gadā un pēc tam **migrācija** joprojām būs svarīga prioritāte. EĀDD būs jāpiešķir prioritātes ieguldījumam, ko tas sniedz, lai īstenotu Eiropas darba programmu migrācijas jomā, kas ir nozīmīga stratēģija, kuru pieņēma 2015. gada maijā.

EĀDD sadarbosies ar galvenajām izcelsmes un tranzīta valstīm attiecībā uz politiku un procesiem, kas iekļauti Eiropas darba programmā migrācijas jomā, piemēram, Eiropas kaimiņattiecību politika (EKP), Rabātas process, Hartūmas process un citi, jo īpaši visvairāk skartajos reģionos.

Ebolas vīrusslimības epidēmija parādīja ne tikai to, ka daudzās jaunattīstības valstīs ir jāpastiprina veselības aprūpes sistēma, bet arī to, ka jāuzlabo starptautiskās kopienas spējas ieviest efektīvas ārkārtas procedūras krīzes situācijām.

Tiks turpināti starptautiskie centieni, lai novērstu ar **narkotikām saistītas problēmas** pasaulē, cenšoties pievērsties gan piedāvājuma pusei (saistībā ar nelegālu tirdzniecību un organizēto noziedzību) un pieprasījuma pusei (veselības aprūpe, narkotiku pārmērīgas lietošanas upuru sociālā integrācija). 2015. gads būs nozīmīgs, lai sagatavotu ANO ĢA īpašo sesiju par narkotikām, kas notiks 2016. gada aprīlī.

PIELIKUMI

I pielikums: Pārskats par 2014. gada tiesību aktiem KĀDP jomā (ierobežojošie pasākumi) ⁷⁹

Afganistāna/Taliban

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/142/KĀDP (2014. gada 14. marts), ar kuru īsteno Lēmumu 2011/486/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, grupām, uzņēmumiem un vienībām, ņemot vērā situāciju Afganistānā (*OV L 76, 15.3.2014., 46. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/140/KĀDP (2014. gada 14. marts), ar kuru īsteno Padomes Lēmumu 2011/486/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, grupām, uzņēmumiem un vienībām, ņemot vērā situāciju Afganistānā (*OV L 76, 15.3.2014., 42. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/701/KĀDP (2014. gada 8. oktobris), ar kuru īsteno Lēmumu 2011/486/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, grupām, uzņēmumiem un vienībām, ņemot vērā situāciju Afganistānā (*OV L 293, 9.10.2014., 37. lpp.*).

Baltkrievija

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/24/KĀDP (2014. gada 20. janvāris), ar ko īsteno Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju (*OV L 16, 21.1.2014., 32. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/439/KĀDP (2014. gada 8. jūlijs), ar ko īsteno Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju (*OV L 200, 9.7.2014., 13. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/750/KĀDP (2014. gada 30. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju (*OV L 311, 31.10.2014., 39. lpp.*).

⁷⁹ Šajā sarakstā iekļauti KĀDP lēmumi, ar kuriem piemēro tikai ierobežojošos pasākumus. Lai īstenotu pasākumus, kas ietilpst Līguma par Eiropas Savienības darbību piemērošanas jomā, ir arī jāizstrādā attiecīgi Padomes regula vai Padomes Īstenošanas regula.

Bosnija un Hercegovina

Padomes Lēmums 2014/157/KĀDP (2014. gada 20. marts), ar ko groza Lēmumu 2011/173/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Bosnijā un Hercegovinā (*OV L 87, 22.3.2014., 95. lpp.*).

Centrālāfrikas Republika

Padomes Lēmums 2014/125/KĀDP (2014. gada 10. marts), ar ko groza Lēmumu 2013/798/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Centrālāfrikas Republiku (*OV L 70, 11.3.2014., 22. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/382/KĀDP (2014. gada 23. jūnijs), ar ko īsteno Lēmumu 2013/798/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Centrālāfrikas Republiku (*OV L 183, 24.6.2014., 57. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/863/KĀDP (2014. gada 1. decembris), ar ko īsteno Lēmumu 2013/798/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Centrālāfrikas Republiku (*OV L 346, 2.12.2014., 52. lpp.*).

Kotdivuāra

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/271/KĀDP (2014. gada 12. maijs), ar kuru īsteno Lēmumu 2010/656/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Kotdivuāru (*OV L 138, 13.5.2014., 108. lpp.*)

Padomes Lēmums 2014/460/KĀDP (2014. gada 14. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2010/656/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Kotdivuāru (*OV L 207, 15.7.2014., 17. lpp.*).

Krima/Sevastopole

Padomes Lēmums 2014/386/KĀDP (2014. gada 23. jūnijs) par ierobežojumiem attiecībā uz Krimas vai Sevastopoles izcelsmes precēm, reaģējot uz Krimas un Sevastopoles nelikumīgo aneksiju (*OV L 183, 24.6.2014., 70. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/507/KĀDP (2014. gada 30. jūlijs), ar ko groza Lēmumu 2014/386/KĀDP par ierobežojumiem attiecībā uz Krimas vai Sevastopoles izcelsmes precēm, reaģējot uz Krimas un Sevastopoles nelikumīgo aneksiju (*OV L 226, 30.7.2014., 20. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/933/KĀDP (2014. gada 18. decembris), ar ko groza Lēmumu 2014/386/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, reaģējot uz Krimas un Sevastopoles nelikumīgo aneksiju (*OV L 365, 19.12.2014., 152. lpp.*).

Kongo Demokrātiskā Republika

Padomes Lēmums 2014/147/KĀDP (2014. gada 17. marts), ko groza Lēmumu 2010/788/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Kongo Demokrātisko Republiku (*OV L 79, 18.3.2014., 42. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/862/KĀDP (2014. gada 1. decembris), ar ko īsteno Lēmumu 2010/788/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Kongo Demokrātisko Republiku (*OV L 346, 2.12.2014., 36. lpp.*).

Ēģipte

Padomes Lēmums 2014/153/KĀDP (2014. gada 20. marts), ar ko groza Lēmumu 2011/172/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, vienībām un struktūrām saistībā ar situāciju Ēģiptē (*OV L 85, 21.3.2014., 9. lpp.*).

Bijusī Dienvidslāvijas Republika (*Milosevic*)

Padomes Lēmums 2014/742/KĀDP (2014. gada 28. oktobris), ar ko atceļ Kopējo nostāju 2000/696/KĀDP par īpašu ierobežojošu pasākumu saglabāšanu, kas vērsti pret Miloševića kungu un ar viņu saistītām personām, un saistītās Kopējās nostājas 98/240/KĀDP, 98/326/KĀDP, 1999/318/KĀDP un 2000/599/KĀDP (*OV L 308, 29.10.2014., 99. lpp.*)

Gvinejas Republika

Padomes Lēmums 2014/213/KĀDP (2014. gada 14. aprīlis), ar ko groza Lēmumu 2010/638/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Gvinejas Republiku (*OV L 111, 15.4.2014., 83. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/728/KĀDP (2014. gada 20. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2010/638/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Gvinejas Republiku (*OV L 301, 21.10.2014., 33. lpp.*).

Irāna (masu iznīcināšanas ieroči)

Padomes Lēmums 2014/21/KĀDP (2014. gada 20. janvāris), ar kuru groza Padomes Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (*OV L 15, 20.1.2014., 22. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/222/KĀDP (2014. gada 16. aprīlis), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (*OV L 119, 23.4.2014., 65. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/480/KĀDP (2014. gada 21. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (*OV L 215, 21.7.2014., 4. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/776/KĀDP (2014. gada 7. novembris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (*OV L 325, 8.11.2014., 19. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/829/KĀDP (2014. gada 25. novembris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (*OV L 338, 25.11.2014., 1. lpp.*).

Irāna (cilvēktiesības)

Padomes Lēmums 2014/205/KĀDP (2014. gada 10. aprīlis), ar kuru groza Lēmumu 2011/235/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām un vienībām saistībā ar situāciju Irānā (*OV L 109, 12.4.2014., 25. lpp.*).

Irāka

Padomes Lēmums 2014/484/KĀDP (2014. gada 22. jūlijs), ar ko groza Kopējo nostāju 2003/495/KĀDP, kas attiecas uz Irāku (*OV L 217, 23.7.2014., 38. lpp.*).

Ziemeļkoreja (Korejas Tautas Demokrātiskā Republika)

Padomes Lēmums 2014/212/KĀDP (2014. gada 14. aprīlis), ar ko groza Lēmumu 2013/183/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Korejas Tautas Demokrātisko Republiku (*OV L 111, 15.4.2014., 79. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/700/KĀDP (2014. gada 8. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2013/183/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Korejas Tautas Demokrātisko Republiku (*OV L 293, 9.10.2014., 34. lpp.*).

Libērija

Padomes Lēmums 2014/141/KĀDP (2014. gada 14. marts), ar kuru groza Kopējo nostāju 2008/109/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Libēriju (*OV L 76, 15.3.2014., 45. lpp.*).

Lībija

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/41/KĀDP (2014. gada 28. janvāris), ar ko īsteno Lēmumu 2011/137/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Lībijā (*OV L 26, 29.1.2014., 41. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/380/KĀDP (2014. gada 23. jūnijs), ar ko groza Lēmumu 2011/137/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Lībijā (*OV L 183, 24.6.2014., 52. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/487/KĀDP (2014. gada 22. jūlijs), ar ko īsteno Lēmumu 2011/137/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Lībijā (*OV L 217, 23.7.2014., 48. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/727/KĀDP (2014. gada 20. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2011/137/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Lībijā (*OV L 301, 21.10.2014., 30. lpp.*).

Moldovas Republika

Padomes Lēmums 2014/381/KĀDP (2014. gada 23. jūnijs), ar ko groza Padomes Lēmumu 2010/573/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Moldovas Republikas Piedņestras apgabala valdību (*OV L 183, 24.6.2014., 56. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/751/KĀDP (2014. gada 30. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2010/573/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Moldovas Republikas Piedņestras apgabala valdību (*OV L 311, 31.10.2014., 54. lpp.*).

Mjanma/Birma

Padomes Lēmums 2014/214/KĀDP (2014. gada 14. aprīlis), ar ko groza Lēmumu 2013/184/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Mjanmu/Birmu (*OV L 111, 15.4.2014., 84. lpp.*).

Krievija

Padomes Lēmums 2014/512 (2014. gada 31. jūlijs) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (*OV L 229, 31.7.2014., 13. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/659/KĀDP (2014. gada 8. septembris), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (*OV L 271, 12.9.2014., 54. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/872/KĀDP (2014. gada 4. decembris), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā, un Lēmumu 2014/659/KĀDP, ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP (*OV L 349, 5.12.2014., 58. lpp.*).

Somālija

Padomes Lēmums 2014/270/KĀDP (2014. gada 12. maijs), ar ko groza Padomes Lēmumu 2010/231/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Somāliju (*OV L 138, 13.5.2014., 106. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/729/KĀDP (2014. gada 20. oktobris), ar ko īsteno Lēmumu 2010/231/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Somāliju (*OV L 301, 21.10.2014., 34. lpp.*).

Sudāna un Dienvidsudāna

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/40/KĀDP (2014. gada 28. janvāris), ar kuru īsteno Lēmumu 2011/423/KĀDP (2011. gada 18. jūlijs) par ierobežojošiem pasākumiem pret Sudānu un Dienvidsudānu (*OV L 26, 29.1.2014., 38. lpp.*).

Dienvidsudāna

Padomes Lēmums 2014/449/KĀDP (2014. gada 10. jūlijs) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Dienvidsudānā (*OV L 203, 11.7.2014., 100. lpp.*).

Sudāna

Padomes Lēmums 2014/450/KĀDP (2014. gada 10. jūlijs) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar stāvokli Sudānā un ar ko atceļ Lēmumu 2011/423/KĀDP (*OV L 203, 11.7.2014., 106. lpp.*).

Sīrija

Padomes Lēmums 2014/74/KĀDP (2014. gada 10. februāris), ar ko groza Lēmumu 2013/255/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (*OV L 40, 11.2.2014., 63. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/309/KĀDP (2014. gada 28. maijs), ar ko groza Lēmumu 2013/255/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (*OV L 160, 29.5.2014., 37. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/387/KĀDP (2014. gada 23. jūnijs), ar kuru īsteno Lēmumu 2013/255/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (*OV L 183, 24.6.2014., 72. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/488/KĀDP (2014. gada 22. jūlijs), ar kuru īsteno Lēmumu 2013/255/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (*OV L 217, 23.7.2014., 49. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/678/KĀDP (2014. gada 26. septembris), ar kuru īsteno Lēmumu 2013/255/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (*OV L 283, 27.9.2014., 59. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/730/KĀDP (2014. gada 20. oktobris), ar kuru īsteno Lēmumu 2013/255/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (*OV L 301, 21.10.2014., 36. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/901/KĀDP (2014. gada 12. decembris), ar ko groza Lēmumu 2013/255/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (*OV L 358, 13.12.2014., 28. lpp.*).

Kopējā nostāja 2001/931/KĀDP

Padomes Lēmums 2014/72/KĀDP (2014. gada 10. februāris), ar ko atjaunina to personu, grupu un vienību sarakstu, kurām piemēro 2., 3. un 4. pantu Kopējā nostājā 2001/931/KĀDP par konkrētu pasākumu īstenošanu cīņā pret terorismu, un ar ko atceļ Lēmumu 2013/395/KĀDP (*OV L 40, 11.2.2014., 56. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/483/KĀDP (2014. gada 22. jūlijs), ar ko atjaunina to personu, grupu un vienību sarakstu, kurām piemēro 2., 3. un 4. pantu Kopējā nostājā 2001/931/KĀDP par konkrētu pasākumu īstenošanu cīņā pret terorismu, un ar ko atceļ Lēmumu 2014/72/KĀDP (*OV L 217, 23.7.2014., 35. lpp.*).

Tunisija

Padomes Lēmums 2014/49/KĀDP (2014. gada 30. janvāris), ar ko groza Lēmumu 2011/72/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām un vienībām saistībā ar situāciju Tunisijā (*OV L 28, 31.1.2014., 38. lpp.*).

Ukraina

Padomes Lēmums 2014/145/KĀDP (2014. gada 17. marts) par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 78, 17.3.2014., 16. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/151/KĀDP (2014. gada 21. marts), ar ko īsteno Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 86, 21.3.2014., 30. lpp.*).

Padomes Īstenošanas lēmums 2014/238/KĀDP (2014. gada 28. aprīlis), ar ko īsteno Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 126, 29.4.2014., 55. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/265/KĀDP (2014. gada 12. maijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 137, 12.5.2014., 9. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/308/KĀDP (2014. gada 28. maijs), ar ko groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 160, 29.5.2014., 33. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/455/KĀDP (2014. gada 11. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 205, 12.7.2014., 22. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/475/KĀDP (2014. gada 18. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 214, 19.7.2014., 28. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/499/KĀDP (2014. gada 25. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 221, 25.7.2014., 15. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/508/KĀDP (2014. gada 30. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 226, 30.7.2014., 23. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/658/KĀDP (2014. gada 8. septembris), ar ko groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 271, 12.9.2014., 47. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/801/KĀDP (2014. gada 17. novembris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 331, 18.11.2014., 26. lpp.*).

Padomes Lēmums 2014/855/KĀDP (2014. gada 28. novembris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (*OV L 344, 29.11.2014., 22. lpp.*).

Ukraina (līdzekļu nelikumīga piesavināšanās)

Padomes Lēmums 2014/119/KĀDP (2014. gada 5. marts) par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, vienībām un struktūrām saistībā ar situāciju Ukrainā (*OV L 66, 6.3.2014., 26. lpp.*).

Padomes Īstenošanas Lēmums 2014/216/KĀDP (2014. gada 14. aprīlis), ar ko īsteno Lēmumu 2014/119/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, vienībām un struktūrām saistībā ar situāciju Ukrainā (*OJ L 111, 15.4.2014., 91. lpp.*).

Jemena

Padomes Lēmums 2014/932/KĀDP (2014. gada 18. decembris) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Jemenā (*OV L 365, 19.12.2014., 147. lpp.*).

Zimbabve

Padomes Lēmums 2014/98/KĀDP (2014. gada 17. februāris), ar ko groza Lēmumu 2011/101/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Zimbabvi (*OV L 50, 20.2.2014., 20. lpp.*).

Annex II: Appearances before the European Parliament in 2014

1. Appearances of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014

Date	Meeting	Subject
11-Feb	Committee on Foreign Affairs	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 10 Feb.2014
03-Apr	Plenary	Main aspects and basic choices of the common foreign and security policy and the common security and defence policy (art 36 TEU) – EU comprehensive approach and coherence of EU external action
06-Nov	Interparliamentary Conference (Rome)	Interparliamentary Conference (Rome)
12-Nov	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Meeting ahead of the Foreign Affairs Council of 17-18 November
26-Nov	Plenary	Recognition of Palestine statehood
26-Nov	Plenary	25th anniversary of the UN Convention on the Rights of the Child
01-Dec	Committee on Foreign Affairs	Exchange of views
11-Dec	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Meeting ahead of the Foreign Affairs Council of 15 December

2. Appearances on behalf of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
15-Jan	Plenary	EL Presidency	Situation in South Sudan
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Situation of rights defenders and opposition activists in Cambodia and Laos
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Recent elections in Bangladesh
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Recent moves to criminalise LGBTI people
20-Jan	Committee on Budgetary Control	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	EEAS budgetary discharge 2012
05-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine
05-Feb	Plenary	IT Presidency	EU's role in Central African Republic (CAR)
05-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Syria
05-Feb	Plenary	IT Presidency	Situation in Egypt
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - The situation in Thailand
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - Right to education in Transnistrian region
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - Bahrain, in particular the case of Nabeel Rajab, Abdulhadi al-Khawaja and Ibrahim Sharif
26-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
26-Feb	Plenary	EL Presidency	Situation in Iraq
26-Feb	Plenary	EL Presidency	Use of armed drones
27-Feb	Plenary	Commissioner Semeta	Venezuela
10-Mar	Plenary	Commissioner Borg	Eradication of torture in the world
10-Mar	Plenary	Commissioner Borg	Saudi Arabia
10-Mar	Plenary	Commissioner Füle	Priorities for EU relations with the Eastern Partnership countries
12-Mar	Plenary	IT Presidency	EU's priorities for the 25th session of the UN Human Rights Council
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Russia: sentencing of demonstrators involved in the Bolotnaya Square events
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Launching consultations to suspend Uganda and Nigeria from the Cotonou Agreement in view of recent legislation further criminalising homosexuality
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Security and human trafficking in Sinai
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Commissioner Füle	Strategic dialogue on the programming priorities under the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II) and of the European Neighbourhood Instrument (ENI)

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
31-Mar	EP-PAP Parliamentary Summit	EL Presidency	Policy Headlines of the European Union with regard to Africa
03-Apr	Plenary	EL Presidency	Situation in Iran
16-Apr	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine and the Russian pressure on Eastern Partnership countries and in particular destabilisation of eastern Ukraine
16-Apr	Plenary	EL Presidency	Religious freedoms and cultural diversity
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	EU-Japan strategic partnership agreement
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - Pakistan
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - Syria
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - North Korea
15-Jul	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Violence between Israel and Palestine
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Crime of aggression
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Destruction of Syria's chemical weapons
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Situation in Iraq

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - Case of Meriam Yahia Ibrahim in Sudan
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - The recent attacks by Boko Haram in Nigeria
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - Freedom of expression and assembly in Egypt
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Situation in Libya
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Situation in Iraq and Syria and the IS offensive including the persecution of minorities
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Israel-Palestine after the Gaza war and the role of the EU
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Persecution of human rights defenders in Azerbaijan
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Burundi and in particular on the case of Pierre Claver Mbonimpa
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Human rights violations in Bangladesh
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Situation in Kobane and the threat of IS
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Situation in Hong-Kong
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Death penalty in Pakistan and the case of Asia Bibi
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Closing of the NGO "Memorial" in Russia

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Situation of human rights in Uzbekistan
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Disappearance of 43 teaching students in Mexico
12-Nov	Plenary	Commissioner Hahn	Humanitarian situation in South Sudan
12-Nov	Plenary	Commissioner Hahn	Turkish actions creating tensions in the exclusive economic zone of Cyprus
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Pakistan: blasphemy laws
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Case of accused war criminal Seseli in Serbia
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Kidnapping and mistreatment of women in Iraq
03-Dec	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the FAC Defence of 18 November
17-Dec	Plenary	IT Presidency	Freedom of expression in Turkey
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Persecution of the democratic opposition in Venezuela
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Mauritania, in particular the case of Biram Dah Abeid
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Sudan: the case of Dr Amin Mekki Medani

3. Appearances of Senior EEAS Representatives ⁸⁰ before the European Parliament in 2014 and Exchanges of views with newly appointed Heads of Delegation

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
20-Jan	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Debriefing on the negotiations for an Institutional Framework Agreement governing EU-Switzerland relations
20-Jan	Committee on Development	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Public Hearing on: " Place of humanitarian aid in EU external relations: the importance of respecting the humanitarian principles"
22-Jan	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Public hearing "European Council on Defence: What's next for CSDP?"
22-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for the Sahel Mr Reveyrand	Exchange of views on situation in Sahel
23-Jan	Subcommittee on Human Rights	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views
23-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs & Committee on Development	Managing Director for Africa Mr Westcott	Exchange of views on the current status of operations in the Central African Republic (CAR)

⁸⁰ Members of Corporate Board, Managing Directors, EUSRs, PSC Chair

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
23-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs & Committee on Development	Managing Director for Africa Mr Westcott	Exchange of views on the latest developments in South Sudan
27-Jan	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Geneva II Conf. (on Syria)
30-Jan	EPP Group	Managing Director for Asia and the Pacific Mr Isticioia-Budura	Hearing on EU-Japan Strategic Partnership Agreement
04-Feb	Breakfast meeting with members of the Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for South Mediterranean Mr Leon	Briefing on the situation in Egypt
17-Feb	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on the implications of the Swiss referendum on mass immigration
18-Feb	Parliamentary Forum	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Europe's Parliaments in multinational organisations and international fora: From back seat to front row?
03-Mar	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	FAC Debriefing (on Ukraine)
03-Mar	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Exchange of views on the situation in Libya

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
05-Mar	Joint Consultation Meeting	Political and Security Chair Mr Stevens	CSDP missions, political updates on Libya, Mali, CAR, Afghanistan
10-Mar	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Strategic dialogue with Commissioner Piebalgs on the programming under the European Instrument for Democracy and Human Rights, the Instrument contributing to Stability and Peace and the Partnership Instrument
10-Mar	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on the international assistance package to Ukraine
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Debriefing on the state of play in negotiations of a Political Dialogue and Co-operation Agreement with Cuba and other developments in Latin America
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of Delegation in Ankara Mr Manservisi	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
18-Mar	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 17 March
19-Mar	Subcommittee on Security and Defence	EU Special Representative for Horn of Africa Mr Rondos	Exchange of views on the situation in the Horn of Africa
08-Apr	Western Balkans WG	EU Special Representative Mr Sorensen	Exchange of views on the current situation in Bosna and Herzegovina
09-Apr	Delegation for relations with USA	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Debriefing on the EU-US Summit of 26 March in Brussels
10-Apr	SME Global & SME Europe	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Breakfast debate about the EU-Switzerland relations

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
04-Jun	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Exchange of views on the presidential elections in Egypt of 26 and 27 May 2014
04-Jun	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Exchange of views on the findings and conclusions of the presidential elections in Ukraine on 25 May 2014, and on the latest developments in Ukraine
14-Jul	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Washington Mr David O'Sullivan	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
14-Jul	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation to the Council of Europe Mr Vilen	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
22-Jul	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Crisis in the Middle East
22-Jul	Committee on Development	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on EU development policy principles, state of play of programming and the role of the EP
28-Aug	Enlarged Bureau of the Committee on Foreign Affairs jointly with the Bureaus of external committees (DEVE, INTA, SEDE, DROI)	Executive Secretary General Mr Vimont	Latest crisis developments in Ukraine, Iraq, Libya and Gaza.

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
01-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Georgia Mr Herman	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
01-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation to China and Mongolia, Mr Schweisgut	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
02-Sep	Plenary Session followed by three parallel thematic sessions	Third Annual Conference of EU Heads of Delegation	- Revamping EU policy; - Toward and EU economic, political and security strategy in Asia-pacific; Challenges for EU development cooperation in Africa and Latin America
11-Sep	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the informal Defence Council
17-Sep	Delegation to the Euro-Latin American Parliamentary Assembly	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Exchange of views on the state of play in EU-LAC relations
22-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Albania Mrs Vlahutin	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
23-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Japan Mr Isticioiaia-Budura	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
23-Sep	Joint meeting of the Committee on Budgetary Control and the Committee on Foreign Affairs	Managing Director Mr Child	Special Report No 11/2014 (2013 Discharge) "The establishment of the European External Action Service"
13-Oct	Subcommittee on Human Rights	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views
03-Nov	Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative Mr Salber	Exchange of views
04-Nov	Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views on his recent visits to Egypt and Pakistan
05-Nov	Committee on Budgetary Control	Managing Director Mr Child	Special Report No 11/2014 (2013 Discharge) "The establishment of the European External Action Service"
05-Nov	Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs	Managing Director Mrs Marinaki	Exchange of views on terrorism, foreign fighters and presentation of TE-SAT report
05-Nov	Others - Spring forward for women Conference	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Keynote speaker at the opening session
05-Nov	Subcommittee on Security and Defence	Political and Security Chair Mr Stevens	CSDP priorities in the context of evolving security environment

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
11-Nov	Delegation for relations with Israel	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Current situation in the region
13-Nov	36th EP-Canada Interparliamentary meeting	Managing Director for the Americas Mr Leffler	State of play of the bilateral EU-Canada relationship
17-Nov	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 17 November 2014
17-Nov	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Latest developments in Syria and Iraq
11-Dec	Delegation for relations with Maghreb countries	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Situation in Libya
11-Dec	Delegation for relations with the Maghreb countries	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Exchange of views on Libya
11-Dec	Joint Consultation Meeting	Political and Security Chair Mr Stevens	Joint Consultation Meeting
17-Dec	Committee on Development Coordinators' Meeting	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 12 December 2014

III pielikums: Paziņojumi un deklarācijas

2014. gadā kopā tika izdoti 539 *paziņojumi un deklarācijas*, un tie ietilpa kādā no šīm kategorijām:

- **ES vārdā sniegtas Augstās pārstāves deklarācijas.** Tajās izklāstīta ES oficiālā nostāja, un tās sniedz saskaņā ar Augstās pārstāves pilnvarojumu, iepriekš apspriežoties ar dalībvalstīm. Ja nav oficiālās nostājas, par minētajām deklarācijām vienojas dalībvalstis Padomē. Trešās valstis pēc uzaicinājuma var pievienoties šīm deklarācijām.
- **AP/PV paziņojumi.** Tos parasti izmanto gadījumos, kad nepieciešama ātra ES atbildes reakcija, un tos sniedz saskaņā ar AP/PV pilnvarojumu bez oficiālas apspriešanās ar dalībvalstīm.
- **AP/PV pārstāvja paziņojumi.** Tos izmanto, lai ātri sniegtu ES atbildes reakciju gadījumos, kad nav nepieciešama AP/PV personiskā līdzdalība.
- **Vietējie ES paziņojumi.** Tos izmanto saistībā ar konkrētiem vietējiem/reģionāliem jautājumiem.

Sadalījums pa kategorijām

Kategorija	Skaitis (daļa no kopskaita)
AP deklarācijas	49 (9,09 %)
AP/PV paziņojumi	173 (32,10 %)
Runaspersonas paziņojumi	235 (43,60 %)
Vietējie paziņojumi	82 (15,21 %)
Kopā	539 (100 %)

Ģeogrāfiskais sadalījums

Reģions	Skaitis (daļa no kopskaita)
Āfrika	117 (21,71 %)
Āzija	85 (15,77 %)
Austrumeiropa/Rietumbalkāni	136 (25,23 %)
Latīņamerika	18 (3,34 %)
Ziemeļāfrika	44 (8,16 %)
Tuvie Austrumi/Persijas līcis	107 (19,85 %)
Daudzpusēji/Ziemeļamerika	32 (5,94 %)

Iedalījums pēc temata

Reģions	Skaitis (daļa no kopskaita)
Cilvēktiesības	110 (20,4 %)
Vēlēšanas/reformas	83 (15,4 %)
Konflikts/stabilizācijas procesi	181 (33,6 %)
Ar drošību saistīti starpgadījumi	49 (9,09 %)
Apsveikumi/līdzjūtības apliecinājumi	43 (7,98 %)
Ieroču neizplatīšana	9 (1,67 %)
Cits	64 (11,9 %)

Kopīgie paziņojumi

Kopā ar vienu vai vairākiem citiem komisāriem tika sniegti 9 paziņojumi. Četri paziņojumi tika sniegti kopā ar trešo valstu pārstāvjiem. Tabulā parādīts ar katra komisāra līdzdalību sniegto kopīgo paziņojumu skaits.

Komisārs	Skaits
<i>Johannes Hahn</i>	4
Andris Piebalgs	1
<i>Kristalina Georgieva</i>	1
Andris Piebalgs/ <i>Kristalina Georgieva</i>	2
<i>Christos Stylianides</i>	1

IV pielikums: KĀDP 2014. gada budžets

19 030101 EUMM Georgia

2014/35/KĀDP EUMM Georgia – Padomes Lēmums 2014/915/KĀDP	18 300 000,00
Starpsumma	18 300 000,00

19 030102 EULEX Kosovo

KĀDP /2014/15 EULEX Kosovo – Padomes Lēmums 2014/349/KĀDP	34 000 000,00
KĀDP /2014/32 EULEX Kosovo– Padomes Lēmums 2014/685/KĀDP	55 820 000,00
Starpsumma	89 820 000,00

19 030103 EUPOL Afghanistan

KĀDP/2013/07/EUPOL Afghanistan – Padomes Lēmums 2013/240/KĀDP	17 633 790,14
KĀDP/2015/01/EUPOL Afghanistan – Padomes Lēmums 2014/922/KĀDP	57 750 000,00
Starpsumma	75 383 790,14

19 030104 Citi krīzes vadības pasākumi un operācijas

KĀDP/2014/05/EUCAP Sahel Mali – Padomes Lēmums 2014/219/KĀDP	5 500 000,00
KĀDP/2014/12/EUBAM Libya – Padomes Lēmums 2014/294/KĀDP	26 200 000,00
KĀDP/2014/13/EUBAM RAFAH – Padomes Lēmums 2014/430/KĀDP	940 000,00
KĀDP/2014/16/EUPOL COPPS – Padomes Lēmums 2014/447/KĀDP	8 975 000,00
KĀDP/2014/27/EUCAP SAHEL Niger – Padomes Lēmums 2014/482/KĀDP	9 155 000,00
KĀDP/2014/25/EDAK – Padomes Lēmums 2014/491/KĀDP	756 000,00
KĀDP/2014/26/EUAM Ukraine – Padomes Lēmums 2014/486/KĀDP	2 680 000,00

KĀDP/2014/31/ <i>EUSEC RD Congo</i> – Padomes Lēmums 2014/674/KĀDP	4 600 000,00
KĀDP/2014/29/ <i>EUCAP NESTOR</i> – Padomes Lēmums 2014/726/KĀDP	17 900 000,00
KĀDP/2014/33/ <i>EUAM Ukraine</i> – Padomes Lēmums 2014/800/KĀDP	13 100 000,00
Starpsumma	89 806 000,00

19 030105 Ārkārtas pasākumi	0,00
------------------------------------	-------------

19 030106 Sagatavošanās pasākumi un turpmākie pasākumi	
	328 776,63
Starpsumma	328 776,63

19 030107 Eiropas Savienības īpašie pārstāvji

KĀDP/2014/ESĪP Dienvidkaukāzā un saistībā ar krīzi Gruzijā – Padomes Lēmums 2014/22/KĀDP	1 040 000,00
KĀDP/2014/04/ESĪP Sāhelā – Padomes Lēmums 2014/130/KĀDP	1 350 000,00
KĀDP/2014/17/ESĪP Afganistānā – Padomes Lēmums 2014/383/KĀDP	3 760 000,00
KĀDP/2014/24/ESĪP Bosnijā un Hercegovinā – Padomes Lēmums 2014/384	5 250 000,00
KĀDP/2014/22/ESĪP cilvēktiesību jautājumos – Padomes Lēmums 2014/385/KĀDP	550 000,00
KĀDP/2014/21/ESĪP Kosovā – Padomes Lēmums 2014/400/KĀDP	1 450 000,00
KĀDP/2014/20/ESĪP Dienvidkaukāzā un saistībā ar krīzi Gruzijā – Padomes Lēmums 2014/438/KĀDP	1 380 000,00
KĀDP/2014/30/ESĪP Āfrikas ragā – Padomes Lēmums 2014/673/KĀDP	890 000,00
Starpsumma	15 670 000,00

19 0302 Ieroču neizplatīšana un atbruņošanas

KĀDP/2014/03/PVO II – Padomes Lēmums 2013/668/KĀDP	1 727 000,00
KĀDP/2014/01/BAFA – ATT IV – Padomes Lēmums 2013/768/KĀDP	5 200 000,00
KĀDP/2014/06/Think Tank II – Padomes Lēmums 2014/129/KĀDP	3 600 000,00
KĀDP/2014/36/HCoC III - Padomes Lēmums 2014/913/KĀDP	990 000,00
KĀDP/2014/34/VIKI Sāhela-Lībija - Padomes Lēmums 2014/912/KĀDP	

Starpsumma

KOPĀ

Saistību apropriācijas, kas jāpārnes uz 2015. gadu ⁸¹:

19 030104 Citi krīžu pārvarēšanas pasākumi un operācijas

KĀDP/2015/02/EUCAP Sahel Mali – Padomes Lēmums (KĀDP) 2015/76	11 250 000,00
(kopējā saistību summa ir EUR 11 400 000)	

19 0302 Ieroču neizplatīšana un atbruņošanas

KĀDP/2015/10/OPCW VI – Padomes Lēmums (KĀDP) 2015/259	2 528 069,00
KĀDP/2015/05/OUTER SPACE-UNIDIR un KĀDP/2015/06/OUTER SPACE-UNODA - Padomes Lēmums (KĀDP) 2015/203	

Kopā

⁸¹ Saistību apropriācijas, kas jāpārnes uz 2015. gadu saskaņā ar Finanšu regulas 13. panta 2. punktu

V pielikums: Novērtējums par KĀDP koordināciju un saskaņotību ar citiem ES ārējiem finanšu instrumentiem

Attiecībā uz KĀDP/KDAP koordināciju un papildināmību ar citiem ES ārējiem finanšu instrumentiem galvenie citi ārējie ES instrumenti, kas iekļauti ES budžeta IV sadaļā un attiecas uz visaptverošu pieeju, ir: Pirmspievienošanās palīdzības instruments (*IPA*), Eiropas Kaimiņattiecību instruments (*EKI*), Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments (*EIDHR*), Stabilitātes un miera veicināšanas instruments (*IcSP*), Partnerības instruments (*PI*) un Attīstības sadarbības instruments (*ASI*). Svarīgs ir arī Eiropas Attīstības fonds (*EAF*), ko nefinansē no ES budžeta.

Šie instrumenti, kas integrēti daudzgadu finanšu shēmā 2014.–2020. gadam, ir izstrādāti Eiropas Savienības ārējās politikas atbalstam – katrs ar savu pieeju un savstarpēji viens otru papildinot. Instrumentu papildināmība tika īpaši nodrošināta visā instrumentu pieņemšanas procesā.

Visaptverošā aspekta iekļaušana KDAP misiju stratēģiskajā un operatīvajā plānošanā ir kļuvusi par pierastu praksi, arī 2014. gadā. Pārstāvji no EĀDD un Komisijas dienestiem, kas atbildīgi par ES instrumentu plānošanu un īstenošanu, ir cieši iesaistījušies visos stratēģiskās un operatīvās plānošanas procesa posmos, piemēram, krīzes pārvarēšanas (*CMC*) koncepcijas procesā, Operācijas koncepcijas (*CONOPS*) procesā, operācijas plānā (*OPLAN*) un stratēģiskajā pārskatā. Ir uzsāktas kopīgas misijas uz vietas, kurās piedalās pārstāvji no dažādiem ES dienestiem. ES delegācijām visaptverošajā pieejā ir nozīmīga loma ne tikai informācijas apkopšanas uzdevumos un drošības vajadzību apzināšanā, bet arī projektu apzināšanas stadijā, jo īpaši *drošības sektora reformas* jomā (piemēram, pārvaldība, policija, tiesa), kam ir pilnīga papildināmība ar KDAP.

Tomēr, salīdzinot KĀDP/KDAP ar IV sadaļā iekļautajiem ES instrumentiem (un EAF), ir svarīgi ņemt vērā to dažādos tiesiskos regulējumus, procedūras un īstenotājus. Piemēram, regulas par *IcSP*, EKI, ASI, IPA, partnerības instrumentu un *EIDHR* ir pieņemtas saskaņā ar LESD (parastā likumdošanas procedūra). KĀDP Padomes lēmumi par civilām misijām un militāram operācijām ir pieņemti saskaņā ar LES. Turklāt termiņi un sākuma/beigu datumi attīstības palīdzības plānošanas posmos bieži vien atšķiras no tiem, ko nosaka, plānojot krīžu pārvarēšanas misijas. Tādēļ visu vajadzību apmierināšana un visu mērķu sasniegšana, piemērotā brīdī savlaicīgi izmantojot pareizos instrumentus joprojām ir problēma. Visbeidzot – attīstības palīdzības projektu īstenošanas aģentūras ir dažādas organizācijas, savukārt KDAP misijas galvenokārt īsteno Eiropas Savienības dalībvalstu valdību eksperti.

Turpmākajās tabulās izklāstīti piemēri KDAP misiju papildināmībai ar citiem ES ārējiem instrumentiem. Patiesībā koordinācija un papildināmība ietver virkni dažādu ES finansētu darbību un projektu, kā arī valstu un starptautisko dalībnieku (piemēram, ANO, EDSO, ĀS, NATO, ASV, Ķīna, ES dalībvalstu divpusējas darbības utt.) veiktas darbības.

KDAP MISIJA VAI OPERĀCIJA	SAISTĪTI ES ĀRĒJIE INSTRUMENTI – KONKRĒTAI VALSTIJ ADRESĒTI	KOORDINĒTAS UN PAPILDINOŠAS ES RĪCĪBAS PIEMĒRI
<i>EUBAM Libya</i>	EKI, <i>IcSP</i>	2014. gadā bija paredzēts, ka EKP un <i>IcSP</i> programmas un projekti nodrošinās visaptverošu pieeju <i>EUBAM</i> darbībai noteiktajās izmēģinājuma jomās. Piemēram, apmācību par robežu pārvaldību papildinātu programmas, kuru mērķis ir veicināt jauniešu nodarbinātību, uzlabot veselības aprūpi un arodmācības un veltīt tik ļoti nepieciešamo uzmanību vietējo kopienu līmenī. Diemžēl drošības situācijas dēļ šīs programmas nebija iespējams īstenot.

<i>EUPOL Afghanistan</i>	ASI, <i>IcSP</i>	Attīstības sadarbības instruments sniedza būtisku atbalstu Tiesiskuma un kārtības trasta fondam Afganistānai (<i>LOFTA</i>) ar mērķi atbalstīt policijas stiprināšanu un spēju veidošanu, un tas pilnā mērā papildina apmācību, padomdevēja un uzraudzības darbības saskaņā ar <i>EUPOL</i> . ES no <i>IcSP</i> sniedza finansējumu diviem apmācību centriem.
<i>EUAM Ukraine</i>	EKI, <i>IcSP</i>	Pirms izlemšanas par KDAP misiju civilās drošības sektora reformai tika veikta esošo ES instrumentu un programmu pārskatīšana. KDAP misija aptver vajadzības, kuras nevar segt no citiem ES instrumentiem. Tiks turpināta koordinācija ar citiem instrumentiem, un <i>EUAM</i> atbalstīs nākamo ES programmu apzināšanu civilās drošības sektorā.

<i>EUCAP</i> <i>SAHEL Niger</i>	EAF, <i>IcSP</i>	ES delegācija koordinē visas ES intervences drošības sektorā. Koordināciju veic, rīkojot regulāras sanāksmes un pastāvīgi apmainoties ar informāciju, cenšoties panākt sinerģijas un lielāku ES ietekmi. Šīs koordinācijas un sadarbības piemēri ir daudzie apmācību kursi, ko rīko divu vai vairāku ES projektu ietvaros, un kopīgā <i>EUCAP – PAJED</i> intervence, lai izveidotu un pastiprinātu krīžu pārvarēšanas centru spējas visos reģionos. EAF drošības komponente – Tieslietu un tiesiskuma atbalsta programma (<i>PAJED</i>), ietver vienu projektu, ko īsteno kopā ar <i>EUCAP</i> un kura mērķis ir aprīkot kopīgos operatīvos centrus un attiecībā uz tiem veikt apmācību. Ar EAF projektu par trīs ziemeļu reģionu vietēju attīstīšanu (EUR 25,6 miljonu apmērā) tiek turpinātas divas īstermiņa <i>IcSP</i> intervences (EUR 29 miljonu apmērā), kuru mērķis ir ar strukturālām un ilgtermiņa darbībām atbalstīt to reģionu stabilizēšanu, kuri sastopas ar nopietniem drošības apdraudējumiem. <i>EUCAP</i> pārņēma dažas Terorisma apkarošanas Sāhelas programmas darbības (ilgtermiņa <i>IcSP</i>), jo tās valsts komponentes darbība beidzās 2014. gada oktobrī.
--	-------------------------	---

<i>EUCAP Sahel Mali</i>	EAf, <i>IcSP</i>	Ar EAF valsts veidošanas līgumu tiek sniegts atbalsts Mali valdībai, lai pārejas un nacionālā izlīguma procesa laikā tā varētu sniegt pamata pakalpojumus. Turklāt cita EUR 12 miljonus vērtā EAF projekta mērķis ir atbalstīt tiesu reformu. To papildinot, pirmā EUR 9 miljonus vērtā <i>IcSP</i> programma sagatavoja ceļu <i>EUCAP Sahel Mali</i> izvietojumam, nodrošinot ekipējumu tām policijas un žandarmērijas vienībām, kas varētu piedalīties <i>EUCAP</i> apmācībās. Tiek apsvērtā otra programma (EUR 5 miljonu apmērā), kuras mērķis ir atjaunot un aprīkot centrālo policijas iecirkni Bamako. Tehnisko palīdzību un jaunās struktūras uzraudzību nodrošinātu <i>EUCAP</i>.
<i>EUFOR RCA</i>	EAf, <i>IcSP</i>	Pēc kopīgas misijas Centrālāfrikas Republikā ES instrumenti (galvenokārt EAF un <i>IcSP</i>) pārveidoja pašreiz īstenotās programmas, lai liktu pamatu misijas centieniem atbalstīt drošas vides izveidi Bangi nemierīgajās zonās. Tas ietvēra jaunu <i>IcSP</i> lēmumu (EUR 4 miljonu apmērā) par labu riskam pakļautajām kopienām, vēršot uzmanību uz kaimiņreģioniem, kur patrulē <i>EUFOR</i>.

<i>EUTM</i> <i>Somalia</i> <i>EUNAVFOR</i> <i>Atalanta</i> <i>EUCAP</i> <i>Nestor</i> Āfrikas ragā	EAF, <i>IcSP</i>	Trim KDAP operācijām, kas ir kopumā integrētas Somālijas paktā, ir arī specifiska koordinācijas funkcija, ko nodrošina aktivizētais operāciju centrs (<i>OpCen</i>), kurš ļauj īstenot mijiedarbību ar citiem ES instrumentiem. Lai pastiprinātu ES saskaņotību, ietekmi un redzamību, tika iecelts ES Īpašais pārstāvis (ESĪP) ar mērķi veicināt ES reģionālo pieeju savstarpēji saistītām problēmām, ar ko saskaras Āfrikas rags. ESĪP ir bijis īpaši nozīmīgs ar Somāliju saistītos notikumos. Kopš 2009. gada <i>IcSP</i> Kritiski svarīgo jūras ceļu programma izvērs darbību, lai reģionā attīstītu ilgtspējīgu jūras drošību un jūras pārvaldības spējas. Arī EAF programmas projekts reģionālās jūras drošības veicināšanai ir vērsts uz ilgtermiņa spēju veidošanu jūras drošības jomā. ES apmācību misijas (<i>EUTM</i>) mērķis ir Somālijas policijas spēku attīstīšana. Turklāt ES veicina drošības situācijas uzlabošanu Somālijā, no Āfrikas Miera nodrošināšanas fonda EAF ietvaros sniedzot būtisku finansiālu atbalstu Āfrikas Savienības misijai Somālijā (<i>AMISOM</i>) (līdz šim gandrīz EUR 771 miljonu apmērā).
---	------------------	--

<i>EU BAM</i> <i>Rafah</i> <i>EUPOL</i> <i>COPPS</i>	EKI	<i>EUPOL COPPS</i> centieni virzīt nozīmīgas reformas gan krimināltiesību un drošības jomā ir pilnībā saskaņoti ar to, ka ES attīstības sadarbībā ar Palestīnu ⁸² galvenā uzmanība tiek pievērsta tiesiskumam (prioritārā nozare Nr. 1: atbalsts pārvaldībai vietējā un valsts līmenī). <i>EUBAM RAFAH</i> atkārtota izvietošana pie Gazas joslas robežšķērsošanas punktiem būtu svarīgs faktors, lai ļautu tur sekmīgi īstenot ES attīstības projektus (jo īpaši atvieglinot celtniecības materiālu nogādi uz Gazas joslu).
---	-----	---

ES ir apņēmusies vēl vairāk uzlabot savas ārējās darbības koordināciju un papildināmību. Ņemot vērā Padomes secinājumus par visaptverošo pieeju ⁸³, Komisija 2015. gada aprīlī nāca klajā ar rīcības plānu.

Arī priekšsēdētāja vietnieku pastiprinātā loma Eiropas Komisijas priekšsēdētāja *Jean-Claude Juncker* vadībā veicinās saskaņotu un papildinošu ES ārējo instrumentu piemērošanu. Šajā sakarībā Savienības Augstā pārstāve/Komisijas priekšsēdētāja vietiece vadīs un koordinēs visu ārējo attiecību komisāru darbu, kas saistīts ar ārējo darbību.

⁸² Šis nosaukums nav uzskatāms par Palestīnas valsts atzīšanu, un tas neskar dalībvalstu individuālo nostāju šajā jautājumā.

⁸³ Skatīt: Eiropas Savienības Padome, *Padomes secinājumi par ES visaptverošo pieeju*, Ārlietu padomes 3312. sanāksme, 12.5.2014.